

SA IMENOM (U IME) ALLAHA MILOSRDNOGA MILOSTIVOGA

GLAVA ZNAKOVA (BOŽIJE) VJEROVIJESNIŠTVA U ISLAMU

(To jest o onim pojavama koje su se desile kod Muhammeda a.s. kad je već počeo da poziva u Islam, a koje pojave, a te pojave su znakovi da je on zaista Božiji vjerovijesnik.)

PRIČAO NAM JE Ebul-Velid, pričao nam je Selm, sin Zerira: čuo sam Ebu Redža-a, rekao je: pričao nam je Imran, sin Husajna da su oni bili sa Vjerovijesnikom, pomilovao ga Allah i spasio, u (tj. na jednome) putovanju, pa su (u prvom dijelu noći) putovali njihovu (svoju) noć (u jednoj svojoj noći). Te kada je bilo lice jutra (zora), odsjeli su (u zoru da se odmore). Pa su nadvladale (savladale) njih njihove oči, čak se je podignulo Sunce (visoko, a oni spavaše). Pa je bio prvi ko se (koji se je) probudio iz svoga sna (spavanja) Ebu Bekr, a ne buđaše se (tj. a nije buđen, probudivan ni od koga) poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, iz svoga sna (iz svoga spavanja) do (da) se probudi (on sam, dakle: nego se on sam budio). Pa se probudio Umer, pa je sjeo Ebu Bekr kod njegove glave, pa je počeo (da) veliča (Allaha) i (da) podiže svoj glas (kod glave Muhammeda a.s.) dok se (dok se nije) probudio Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio. Pa je sišao (odsjeo nakon što se udaljio nekoliko od mjesta odmaranja) i klanjao je sa nama jutarnju molitvu. Pa se odstranio (jedan) čovjek od (toga) naroda, (i) nije klanjao sa nama. Pa pošto je (sa molitve Muhammed a.s., dakle: kad je završio sa namazom), rekao je:

"O omsica (O ti, Hej ti)! Šta sprječava tebe da klanjaš sa nama?" Rekao je: "Pogodila je mene oskrvnjenost (oskrnavljenost, nečistoća vjersko-pravna - džunubluk)." Pa je zapovjedio njemu da se upravi (na čišćenje) sa zemljom (tj. sa prašinom zemljine površine koja je izdignuta, kao da se popela, jer je takva zemlja čišća od niže zemlje u koju se sliva svašta), (pa se taj čovjek očistio sa zemljinom prašinom) zatim je klanjao. I učinio je mene poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, u (jednoj) jahalici ispred sebe.

(Jahalica: jahaća životinja.)

A već smo ožednili žestokom žeđu. Pa dok mi idemo, kada li mi (susretnemo se, sretno smo se) sa (jednom) ženom spuštačicom svojih dviju nogu (tj. koja jaše, jaši spuštajući svoje dvije noge) između dvije mješine (ili torbe za opskrbu, ovdje: za vodu). Pa smo rekli njoj: "Gdje je voda?" Pa je rekla: "Zaista ono nema vode (nikakve ovdje blizo, blizu)." Rekli smo: "Koliko je između tvoje porodice i između vode (te gdje si ti išla da se opskrbiš vodom)?" Rekla je: "Dan i noć (putovanja)." Pa smo rekli: "Idi (Odi, Kreni) k poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio." Rekla je: "A šta je (A ko je) poslanik Allaha?" Pa nismo dali posjedovati njoj od njezine stvari (ništa, tj. nismo je pustili da ide svojim putem), čak smo okrenuli s njom prema Vjerovijesniku (tj. pred Vjerovijesnika), pomilovao ga Allah i spasio. Pa je pričala njemu sa (pričanjem) sličnim (onome) koje je (što je) pričala nama, osim (jedino to što je njemu rekla više) da je ona žena koja ima siročad (djecu).

(Mu'timetun je od jetimejtamun: siročče.)

Pa je zapovjedio za njezine dvije mješine, pa je potrao u dva otvora (tj. potrao je po dvama otvorima mješina - azla'u: mjesto na mješini kuda se izliva voda), pa smo pili žedni (mi bivši i bivši nas na broju) četrdeset ljudi dok smo se napojili. Pa smo (još) napunili svaku mješinu sa nama (što je bila, što smo je imali) i posudu (manju od kože za vodu, tj. i čuturu, čaturicu), osim (jedino) da ono (mi) nismo napojili (nijedne svoje) deve (kamile, jer deve su još mogle da trpe žeđ), a ona (mješina one žene iz koje smo pili i sebi točili i dalje je tako puna) i skoro je (da, i skoro da) se raspukne od punoće (od napunjenosti). Zatim je rekao:

"Dajte šta je (šta ima) kod vas?" Pa se sakupilo njoj od mrva (tj. od komadića hljeba) i datula (nešto, pa) dok je došla svojoj porodici, rekla je: "Došla sam najčarobnijem (od) ljudi (tj. najvećem čarobnjaku), ili je on (nekakav) vjerovijesnik, kao što su tvrdili (oni ljudi)." Pa je uputio Allah taj skup (odsječenu, usamljenu zajednicu od nekoliko kuća) sa tom ženom, pa je primila Islam (ona) i primili su Islam (i oni, stanovnici toga skupa, zajednice).

PRIČAO JE MENI Muhamed, sin Beššara, pričao nam je Ibnu Ebu Adijj od Seida, od Katadeta, od Enesa, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Donijela se Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, (jedna) posuda, a on je u Zevra-u (jednom mjestu na trgu Medine), pa je stavio svoju ruku u (tu) posudu, pa je počela voda (ta u posudi, jer je u toj posudi bilo malo vode, pa je ta voda počela da) izvire između njegovih prsta, pa se očistio narod (određeni, abdestio se narod izvjesni za molitvu). Rekao je Katadete: Rekao sam Enesu:

"Koliko ste bili (vi brojno veliki; Koliko vas je bilo)?" Rekao je: "Tri stotine, ili koliko tri stotine (količinom tri stotine, oko tristo)."

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Meslemeta, od Malika, od Ishaka, sina Abdullaha sina Ebu Talhata, od Enesa, sina Malika da je on rekao:

Vidio sam poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, a prispjela je molitva popodneva, pa se tražila voda (za čišćenje - za abdest), pa nisu našli nje, pa se donijela poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (nekakva) voda, pa je stavio poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, svoju ruku u tu posudu, pa je zapovjedio ljudima (određenim, tj. tude, tu prisutnima) da se čiste (za molitvu) od nje (tj. od te vode uzimajući svaki sebi). Pa sam vidio (tu) vodu izvire ispod njegovih prstiju. Pa su se čistili (ti) ljudi dok su se (dok se nisu) očistili od kod (do) posljednjega (od) njih (tj. do zadnjega od njih - svi, svi su se očistili - abdestili su svi).

PRIČAO NAM JE Abdurahman, sin Mubareka, pričao nam je Hazm, rekao je: čuo sam Hasena rekao je: pričao nam je Enes, sin Malika, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Izašao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, u neko (od) svojih izlaženja i sa njim su (neki) ljudi od njegovih drugova, pa su otišli idu (tj. idući, putujući oni, dakle: putovali su oni s njim). Pa je došla (određena) molitva, a (oni) nis u našli (nikakve) vode (da) se očiste. Pa je otišao (neki) čovjek od (toga) naroda, pa je donio (jednu) čašu od (neke) lake vode (tj. od neke male vode, male lokvice vode koju je pronašao). Pa je uzeo nju (tu vodu u toj čaši) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, pa se očistio. Zatim je pružio svoja četiri prsta na čašu (nad tom čašom), zatim je rekao:

"Ustanite, pa se očistite (pa abdestite)." Pa se očistio (taj) narod, čak su doprli u (ono) što hoće od (toga) čišćenja, a bili su sedamdeset, ili slično njemu (tome broju ljudi, dakle: bilo ih je oko sedamdeset ili sl.).

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Munira, čuo je Jezida, izvijestio nas je Humejd od Enesa, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Došla je (određena) molitva, pa je ustao ko je bio bliže kuće od Bogomolje (tj. ustao je onaj čija je kuća bila blizu, blizu Bogomolje, ustao je da) se očisti (vodom kod kuće). A ostao je (jedan)

narod (Dakle: Dok su drugi ostali). Pa se donio Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, (jedan) sud (lonac, korito za bojenje i pranje rublja) od kamenja (sud od kamena), u njemu je (neka, tj. mala) voda (malo vode). Pa je stavio svoj dlan, pa je bio malen (taj) sud (tako da nije mogao) da prostre (da pruži, raširi) u njemu svoj dlan, pa je stisnuo (skupio) svoje prste, pa je stavio njih u (taj) sud. Pa su se očistili (ljudi toga) naroda, svi oni skupa. Rekao sam:

"Koliko su bili (oni brojčano veliki - Koliko ih je bilo)?" Rekao je: "Osamdeset ljudi."

PRIČAO NAM JE Musa, sin Ismaila, pričao nam je Abdul-Aziz, sin Muslima, pričao nam je Husajn od Salima, sina Ebul-Dža'da, od Džabira, sina Abdullaha, rekao je:

Ožednili su ljudi dana (tj. na dan) Hudejbije, a Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, je (bio u položaju da je) pred njim (jedna mala kožna) posuda (čaturica za vodu u kojoj je bilo vode), pa se očistio. Pa su požurili (pojurili) ljudi prema njemu (ili: prema njoj, prema vodi). Pa je rekao:

"Šta vam je?" Rekli su: "Nije kod nas voda (tj. Nemamo nikakve vode da) se očistimo, a niti (da je) pijemo osim (ono, to vode) što je pred tobom." Pa je stavio svoju ruku u (tu) posudu, pa je počela (ta) voda (da) skače (da se kovitla, uzdiže) između njegovih prsta kao primjeri vrela (kao vrelo). Pa smo se napili, i očistili smo se. Rekao sam:

"Koliko ste bili (brojčano veliki, tj. Koliko vas je bilo)?" Rekao je: "Da smo bili (tj. Da nas je bilo) stotinu hiljada, zaista bi bilo (to) dosta nama. Bili smo (tj. Bilo nas je) petnaest stotina (hiljadu i pet stotina)."

PRIČAO NAM JE Malik, sin Ismaila, pričao nam je Israil od Ebu Ishaka, od Bera-a, rekao je:

Bili smo danom (tj. na dan) Hudejbije (nas) četrnaest stotina, a Hudejbija je (jedan) bunar, pa smo iscrpali (tj. izgrabili) njega (vodu svu iz njega), čak (da) nismo ostavili u njemu (ni jedne) kapi (vode). Pa je sjeo Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, na kraj (rub, obalu, ivicu toga) bunara, pa je pozvao za vode (malo, tj. pa je pozvao da mu se dadne, donese malo vode), pa je (isprao svoja usta sa tom vodom, isprao je, isplakao, tj. promućkao je tu vodu u svojim ustima) i prsnuo je (štrcnuo je iz usta) u bunar (taj vodu iz svojih usta). Pa smo ostali osim dalekoga (tj. ne tako daleko, ne tako dugo da čekamo), zatim smo se napajali dok smo se napojili, i napojile su se, ili vratile su se (sa vodom napojene) naše jahalice (tj. deve).

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, izvijestio nas je Malik od Ishaka, sina Abdullaha sina Ebu Talhata, da je on čuo Enesa, sina Malika (da) govori: Rekao je Ebu Talhate (svojoj ženi) Umu Sulejmi:

"Zaista već sam čuo glas poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da je) slab (iznemogao), poznajem u njemu (na njemu određenu, tj. žestoku) glad. Pa da li je kod tebe od stvari (kakve, tj. Pa imaš li išta za pojesti)?" Rekla je: "Da." Pa je izvadila (nekoliko) kolača (lepinja, pogača) od ječma. Zatim je izvadila (jedan) pokrivač (za glavu) njezin (svoj), pa je zamotala (taj) hljeb (to pecivo) sa nekim (dijelom od) njega, zatim je sakrila (tj. stavila) njega pod moju ruku, a omotala je mene sa nekim (dijelom od) njega (pokrivača), zatim je poslala mene k poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio. Rekao je: Pa sam otišao s njim (tj. odnio sam ga - hljeb). Pa

sam našao poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, u Bogomolji i sa njime su (bili određeni) ljudi. Pa sam stao na (nad) njima. Pa je rekao meni poslanik Allaha, pomilovao ga Allahi spasio:

"Je li poslao tebe Ebu Talhate?" Pa sam rekao: "Da." Rekao je: "Sa hranom (jelom)?" Rekao sam: "Da." Pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (onome, tj. onima) ko je sa njim: "Ustanite!" Pa je otišao i otišao sam među njima dok sam došao Ebu Talhatu, pa sam izvijestio njega. Pa je rekao Ebu Talhate: "O Umu Sulejmo! Već je došao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, sa ljudima (već je doveo ljude), a nije kod nas (a nemamo toliko) što (bi bilo dovoljno da) nahranimo njih." Pa je rekla: "Allah i Njegov poslanik je znaniji (su znaniji)." Pa je otišao Ebu Talhate dok je sreo poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio. Pa je došao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, i Ebu Talhate sa njim. Pa je rekao poslanik Allaha:

"Ovamo (daj), o Umu Sulejmo, što je kod tebe (šta imaš)!" Pa je donijela taj hljeb. Pa je zapovjedio za njega (za hljeb) poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa se izmrvio (isitnio na male komadiće), i iscijedila je Umu Sulejma (jednu malu kožnu) mješinu (u kojoj je stajalo maslo), pa je začinila njega (hljeb). Zatim je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, u njega (u hljeb, tj. izrekao je nad hljebom onu molitvu) što je htio Allah da rekne, zatim je rekao:

"Dozvoli za deset (ljudi da uniđu da jedu)!" Pa je dozvolio njima. Pa su jeli dok su se zasitili (najeli), zatim su izašli. Zatim je rekao: "Dozvoli za desetoricu!" Pa je dozvolio (i) njima, pa su jeli dok su se (i oni) zasitili (najeli), zatim su izašli. Zatim je rekao: "Dozvoli za desetoricu!" Pa je dozvolio njima (dakle: sljedećoj grupi ljudi), pa su (i oni) jeli dok su se zasitili, zatim su izašli. Zatim je rekao: "Dozvoli za desetoricu!" Pa je jeo (taj) narod (ti ljudi), svi oni dok su se zasitili, a (taj) narod je (sačinjavalo) sedamdeset, ili osamdeset ljudi.

PRIČAO JE MENI Muhamed, sin Musena-a, pričao nam je Ebu Ahmed Zubejrija, pričao nam je Israil od Mansura, od Ibrahima, od Alkameta, od Abdullaha (Mesudov), rekao je:

"Brojasmo (određene) znakove blagoslovom (tj. mi smo računali i prikazivali kao blagoslov mnoga nadnaravna, natprirodna djela i pojave kod Muhammeda a.s.), a vi brojite njih (smatrate ih, sve te znakove) zastrašivanjem (od kazne Božije, predznacima kazne). Bili smo sa poslanikom Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, u (jednom) putovanju, pa je omanjila voda, pa je rekao:

"Tražite (jedan) višak od vode." Pa su donijeli (jednu) posudu, u njoj je (bilo) malo vode. Pa je uveo (tj. stavio) svoju ruku u (tu) posudu, zatim je rekao: "Dođi na (vodu) čistu, blagoslovljenu! A blagoslov je od Allaha." Pa zaista već sam vidio (tu) vodu (da) izvire između prsta poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio. I zaista već slušasmo slavljenje (određenoga) jela (koje je slavilo Allaha dž.š.), a ono se jede (tj. dok se to jelo jede ono slavi Uzvišenoga Boga)."

PRIČAO NAM JE Ebu Nuajm, pričao nam je Zekerija, rekao je: pričao mi je Amir, rekao je: pričao mi je Džabir da je njegov otac preminuo (umro), a na njemu je (nekakav) dug (dugovanje), pa sam došao Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, pa sam rekao:

"Zaista moj otac (je u takvom položaju umro da) je ostavio na sebi dugovanje, a nije kod mene (a nemam ništa drugo) osim što izvode (tj. što daju ploda od sebe) njegove palme, a ne dopire (ono) što izvode (daju one nekoliko) godina (onu vrijednosti sumu) što je na njemu (onaj dug), pa odi (hajde) sa mnom zato da ne budu bezobrazni (pretjerani) na mene (očevi) potražiocci (zajmodavci)." Pa je išao (obišao Muhammed a.s.) okolo (oko jedne) hrpe (ili: okolo jednoga

gumna, harmana) od hrpa (tih) datula (hurmi), pa je molio (za sreću i blagoslov Uzvišenoga Boga), zatim je (obišao) drugu (hrpu, ili gumno), zatim je sjeo na nju (tj. uz nju, uz hrpu), pa je rekao:

"Čupajte je (hrpu, tj. Sipajte je, Grabite je - ili: Čupajte ga, tj. Sipajte, Grabite ga - plod datula sa ove hrpe svaki za svoje potraživanje)!" Pa je ispunio (u cijelosti, tj. isplatio je) njima (potraživanje) koje je za njih (tj. njima pripadalo), i ostalo je (još, tj. i preteklo je još toliko datula) kao (ono) što je dao njima.

PRIČAO NAM JE Musa, sin Ismaila, pričao nam je Mutemir od svoga oca, pričao nam je Ebu Usman da je ono pričao njemu Abdurahman, sin Ebu Bekra, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, da su drugovi isputa (nadvoda, natkrivenoga prostora ozadi, ozada, iza Bogomolje u Medini) bili (jedni) ljudi siromašni, i da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, rekao jedanput:

"Ko je bio (tj. Ko je u ovome času u takvome stanju da) je kod njega (tj. da ima u njega) hrana dvojice (tj. jelo za dvije osobe), pa neka odvede trećega (tj. neka uzme sa sobom trećega). A ko je (u takvom stanju da) je bilo kod njega (da on ima) hranu četvorice, pa neka odvede petoga ili šestoga; ili kao što je rekao (tj. rekao je to, ili slično tome onako kako je već rekao)." I da je Ebu Bekr doveo trojicu, i odveo je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, desetoricu i Ebu Bekr trojicu. Rekao je: Pa ono ja, i moj otac i moja majka smo (u kući zajedno). A neću znati (A ne znam) da li je rekao: Moja žena i moj sluga su između naše kuće (ili: naše sobe) i između kuće (sobe) Ebu Bekra. I da je Ebu Bekr večerao (tu noć) kod Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, zatim je ostao dok je klanjao večernju molitvu (dok nije klanjao jaciju), zatim se vratio, pa je ostao dok je večerao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio. Pa je došao (svojoj kući Ebu Bekr) poslije što je prošlo od (te) noći što (tj. koliko) je htio Allah. Rekla je njemu njegova žena:

"Šta je zadržalo tebe od tvojih gostiju, ili tvoga gosta (što si ih pred noć doveo)?" Rekao je: "A da li si dala večeru njima?" Rekla je: "Nisu htjeli do (da ti) dođeš (dok ti ne dođeš)." Već su nudili njima (gostima sluge večeru), pa su nadvladali (oni - gosti) njih (sluge, tj. nisu htjeli bez tebe da jedu). Pa sam otišao, pa sam se sakrio. Pa je rekao: "O neuki (ili: O zlikovče)!" Pa je zazivao odsijecanje nosa (tj. kleo me je da mi nos bude odsječen), i psovao (grdio) je. I rekao je (gostima):

"Jedite!" I rekao je: "Neću kušati njega (toga jela) nikada."

Tako mi zakletve Allaha ne uzimamo zalogaja (tj. nijednoga zalogaja) osim (da) je raslo od najdonjega (dijela) njega (to jelo, tj. ne uzimamo, a da se drukčije dešavalo osim to da bi jelo iza svakoga uzetoga zalogaja to jelo narastalo) više od njega (više nego zalogaj, dakle: povećavalo se jelo) dok su se zasitili. I postala je (ta hrana, to jelo) mnogobrojnija od (onoga) što je bila prije. Pa je pogledao Ebu Bekr, pa kada li (jedna) stvar ili više (te hrane, dakle: Pogledao je Ebu Bekr i ugledao je da je te hrane bilo kao prije ili još više). Rekao je svojoj ženi: "O sestro Firasovića!" Rekla je: "Ne (li)! (tj. Zar ne!) Tako mi stalnosti (tj. radosti) moga oka zaista ona (ova hrana) je sada mnogobrojnija od (onoga) što je (bila) prije za tri puta." Pa je jeo od nje Ebu Bekr (dakle: Jeo je tu hranu i Ebu Bekr), i rekao je:

"Bio je samo satana (određeni ponio me malo prije na one riječi)" - misli (na) svoju zakletvu (što se bio zakleo da neće okusiti nikada te hrane). Zatim je jeo od nje (jedan) zalogaj, zatim je odnio nje k Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio. Pa je osvanula kod njega. I bio je između nas i između (jednoga) naroda ugovor (o primirju), pa je prošao (istekao taj) rok. Pa smo zastarješinili (postavili za vojne starješine, načelnike) dvanaest ljudi. Sa svakim čovjekom od njih

su (neki) ljudi, Allah je znaniji koliko je sa svakim čovjekom, osim (jedino što znam) da je on (tj. Muhammed a.s.) poslao sa njima (sa tim starješinama od te hrane koliko je kome starješini trebalo hrane). Rekao je (Abdurahman Ebu Bekrov na kraju):

Jeli su od nje svi (skupa). Ili kao što je rekao (on o navedenom slučaju). A osim njih (ljudi u gornjem lancu prenosilaca ovoga hadisa neko drugi) govori: Pa smo se razdijelili (na grupe za dvanaesticu ljudi - to je drugi način pričanja umjesto: Pa smo zastarješinili dvanaest ljudi).

PRIČAO NAM JE Museded, pričao nam je Hammad od Abdul-Aziza, od Enesa; i (predao ga je Hammad) od Junusa, od Sabita, od Enesa, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Pogodila je stanovnike Medine nerodica (tj. glad zbog suše) na vremenu poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio. Pa dok on propovjeda danom petka (petkom), kadli je ustao (kadli ustade jedan) čovjek pa je rekao (pa reče):

"O poslaniče Allaha! Propali su (tj. Propadoše) konji! Propadoše ovce! Pa moli Allaha (da napoji nas (kišom)!" Pa je pružio svoje dvije ruke i molio je. Rekao je Enes: A zaista nebo je (u tom času bilo) kao primjer stakla. Pa se uzburkao (podigao, pojavio veliki) vjetar (koji) je stvorio (napravio jedan) oblak, zatim se skupljao (oblak, tj. gomilao se jedan po jedan oblak), zatim je poslalo nebo svoje otvore (tj. slavine - a to će reći: počela je da pada jaka kiša). Pa smo izašli gazimo (tj. gazeći mi tu) vodu (od kiše), čak smo došli našim (svojim) stanovima (po takvom vremenu). Pa neprestano nam je kišilo (davala nam se kiša, dakle: Stalno je padala kiša) do drugoga petka. Pa je ustao k njemu onaj (isti) čovjek, ili (jedan drugi, neki drugi) osim njega, pa je rekao:

"O poslaniče Allaha! Porušiše se kuće (naše od kiše), pa moli Allaha (da) zadrži (zaustavi) nju." Pa se nasmiješio, zatim je rekao:

"Okoline naše (neka dobijaju kišu), a ne na nas (da pada više)!" Pa sam gledao k oblaku (onome kako) se cijepao (on, tj. razilazi se) okolo Medine kao da je on vijenac.

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Musena-a, pričao nam je Jahja, sin Kesira, Ebu Gassan, pričao nam je Ebu Hafs, a njegovo ime je Umer, sin Ala-a, brat Ebu Amra, sina Ala-a, rekao je: čuo sam Nafi-a od Ibnu Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice:

Bio je (običaja) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (da) propovijeda (predikuje primaknuvši se jednom) panju (tj. stojeći uz jedan panj). Pa pošto je uzeo (svoju) govornicu, okrenuo se k njoj. Pa je zajecao (zaječao, uzdisao taj) panj, pa je došao njemu (Muhammed a.s.), pa je potrao svojom rukom njega.

A rekao je Abdul-Hamid: Izvijestio nas je Usman, sin Umera, izvijestio nas je Muaz, sin Ala-a, od Nafi-a za ovo. A predao je njega (ovaj hadis) Ebu Asim od Ibnu Ebu Revada, od Nafi-a, od Ibnu Umera, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio.

PRIČAO NAM JE Ebu Nuajm, pričao nam je Abdul-Vahid, sin Ejmena, rekao je: čuo sam svoga oca (priča) od Džabira, sina Abdullaha, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, da Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, stajaše petkom uz (jedno) stablo, ili palmu. Pa je rekla (jedna) žena od Pomagača, ili (jedan) čovjek:

"O poslaniče Allaha! Zar nećemo učiniti (napraviti) tebi (jednu) govornicu?!" Rekao je: "Ako ste htjeli (tj. Ako hoćete, možete)." Pa su učinili (napravili) njemu (jednu) govornicu. Pa pošto je bio petak, dao se (tj. krenuo je) ka (toj) govornici. Pa je zavikala (ta) palma (tj. panj palme) vikanjem djeteta (tj. zajecao je). Zatim je sišao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, pa je stisnuo njega k sebi (uza se, a ona, palma - panj njezin) jeca jecanjem djeteta koje se umiruje (kojega neko umiruje, smiriva). Rekao je:

"Plakaše (palma) na (ono, tj. zbog onoga) što slušaše (ona) od (određenoga) opominjanja kod nje."

PRIČAO NAM JE Ismail, rekao je: pričao mi je moj brat od Sulejmana, sina Bilala, od Jahja-a, sina Seida, rekao je: izvijestio me je Hafš, sin Ubejdulaha sina Enesa sina Malika, da je on čuo Džabira, sina Abdullaha (da) govori:

Bila je Bogomolja natkrivena (tj. ona je imala krov, ili tavanicu, strop koji je stajao) na panjevima (ili: na deblima stabala) od palme. Pa je bio (običaja) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, kada je propovijedao (predikovao, da) stoji uz panj (deblo) od nje (tj. uz balvan, direk, stup od palme). Pa pošto se načinila (napravila) njemu govornica, i bio (se) na nju (popleo), pa čuli smo za (tj. u) toga panja (direka jedan) glas kao glas deve (koja je u desetom mjesecu trudnoće, steonosti, stevana, steona, stelna već deseti mjesec), čak (da) je došao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, pa je stavio svoju ruku na nju, pa se smirila (ta palma, tj. taj panj, direk, stup, stub).

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Bešara, pričao nam je Ibnu Ebu Adijj od Šubeta.

PRIČAO JE MENI Bišr, sin Halida, pričao nam je Muhamed od Šubeta, od Sulejmana, čuo sam Ebu Vaila (da) priča od Huzejfeta da je Umer, sin Hattaba, bio zadovoljan Allah od njega, rekao:

"Koji (od) vas pamti govor poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, o kušnji (iskušenju, neredu, smutnji, buni, pobuni)?" Pa je rekao Huzejfete: "Ja pamtim (onako doslovno) kao što je rekao." Rekao je (Umer): "Daj! Zaista ti si zaista smion." Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (ovo):

"Kušnja čovjeka je u njegovoj porodici, i njegovom imanju i njegovom susjedu. Nju iskupljuje molitva, i milostinja, i zapovijedanje za dobro i odvratanje od ružnoga (tj. zapovijedanje dobrog i zabranjivanje zla)." Rekao je (Umer): "Nije ova (kušnja), a ali (tj. nego ona kušnja) koja će se zatalasati kao talasanje mora (tj. zbog koje će se ljudi, narod uznemiriti, zatalasati kao što se more zatalasa)." Rekao je (Huzejfete): "O zapovjedniče vjernika! Nema (nikakve) štete na tebe (tebi) od nje (od te vrste kušnje). Zaista između tebe i između nje su (jedna) vrata zaključana (zatvorena)." Rekao je: "Otvoriće (li) se (Da li će se otvoriti ta) vrata, ili će se razbiti?" Rekao je: "Ne (tj. Neće se otvoriti), nego će se razbiti." Rekao je: "To je priličnije (da tako bude jer je jasno) da se neće zaključati (zatvoriti više nikada)." Rekli smo: "Znao (li) je (on ko su ta) vrata (Zna li on ko su ta vrata)?" Rekao je: "Da, kao što da je bliže (od) sutra večeras (tj. kao što je znao da je od sutrašnjega dana bliže večerašnja noć). Zaista ja sam pričao njemu (jedan) hadis (koji) nije sa greškama (pomiješan). Pa smo se plašili da pitamo njega, i zapovjedili smo Mesruku, pa je pitao njega, pa je rekao: "Ko su (bila ta) vrata?" Rekao je: "Umer."

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, izvijestio nas je Šuajb, pričao nam je Ebu Zinad od Aaredža, od Ebu Hurejreta, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Neće nastati (Neće doći) Sudnji dan (prije) do (da) se borite (dok se ne budete borili protiv jednoga) naroda (takvoga što) su njihove obuće (određena) dlaka; i do (da) se borite (protiv) Turaka, (naroda) malenih očiju, crvenih lica, malih (i ravnih) noseva, kao da su njihova lica štitovi postavljeni kožom. I nalazite od najboljih ljudi (da je onaj ko) je najžešći (od) njih odvratnošću za ovu stvar (tj. ko najviše mrzi ovu stvar prije) do (da) padne u nju (tj. prije nego primi nju - vjeru Islam, a kad je primi onda bude jedan od najboljih ljudi). A ljudi su rudnici (tj. izvori i dobra i zla), najbolji (od) njih u predislamlju su najbolji (od) njih (i) u Islamu. I zaista doći će svakako na jednoga (od) vas (jedno takvo) vrijeme (u kojem) zaista da vidi mene draže je k njemu od (toga, tj. voliće, volio bi on da me vidi nego) da bude njemu kao njegova porodica i njegovo imanje (tj. nego da on ima nešto slično porodici i imanju)."

PRIČAO JE MENI Jahja, pričao nam je Abdurrezzak od Mamera, od Hemmama, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Neće nastati (doći) Čas (tj. Sudnji dan prije) do (da) se borite protiv (stanovnika pokrajina) Huz i Kerman od (pokrajina) Perzijanaca (ili: Nearapa), crvenih lica, spljoštenih (plosnatih) noseva, malenih očiju, kao da su njihova lica štitovi postavljeni kožom, njihova obuća je dlaka." Slijedio je njega (tj. Jahja-a još drugi) osim njega (osim Jahja-a pričajući) od Abdurrezzaka.

PRIČAO NAM JE Alija, sin Abdullaha, pričao nam je Sufjan, rekao je: rekao je Ismail: izvijestio me Kajs, rekao je:

Došli smo Ebu Hurejretu, bio zadovoljan Allah od njega, pa je rekao: Družio sam se sa poslanikom Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, tri godine (i) nisam bio u mojoj (svojoj) godini pohlepniji (ni) na (za jednu stvar kao na to) da pamtim hadis od mene u njima (tj. nisam u svome životu bio pohlepniji sam od sebe ni na što od pamćenja hadisa u tim godinama). Čuo sam ga (Muhammeda a.s. da) govori i rekao (tj. i pokazao) je svojom rukom evo ovako:

"Pred Čas (tj. Prije Sudnjega dana) borićete se protiv (jednoga) naroda, njihove obuće su dlake, a ono je (tj. a to je) ovaj pojavljivač (na otvorenom prostoru, pustinji da se bori protiv muslimana)." A rekao je Sufjan jedanput: "....., a oni su stanovnici bazara (pijace, tj. oni koji imaju trgove, bazare, čaršije)."

PRIČAO NAM JE Sulejman, sin Harba, pričao nam je Džerir, sin Hazima: čuo sam Hasena (da) govori: pričao nam je Amr, sin Tagliba, rekao je: čuo sam poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Pred Čas borićete se protiv naroda (što) se obuva dlakom, i borićete se protiv naroda (takvoga) kao da su njihova lica štitovi obloženi kožom."

(Napominjalo se već jednom da "tirakun" znači koža obuće, koža za obuću, pa od toga "mutrekatun" obložena stvar sa kožom za obuću.)

PRIČAO NAM JE Hakem, sin Nafi-a, izvijestio nas je Šuajb od Zuhrije, rekao je: izvijestio me je Salim, sin Abdullaha, da je Abdullah, sin Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao: čuo sam poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Boriće se protiv vas Židovi, pa će se dati vama moć (ili: vlast) nad njima čak (da) će govoriti (određeni) kamen: "O muslimane (O muslimanu)! Ovo je Židov iza mene, pa ubij ga."

PRIČAO NAM JE Kutejbete, sin Seida, pričao nam je Sufjan od Amra, od Džabira, od Ebu Seida, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Doći će na (određene) ljude (jedno takvo) vrijeme (da) će ratovati, pa će se reći: "U vama je (li) se ko (Je li se među vama iko) družio sa Poslanikom, pomilovao ga Allah i spasio, (tj. ima li iko ko je sa njim bio)?" Pa će govoriti: "Da." Pa će se pobijediti na njima (Pa će pobijediti). Zatim će ratovati, pa će se reći njima: "Da li je u vama (među vama iko) ko se družio sa (onim) ko se družio (tj. sa onima koji su se družili) sa Poslanikom, pomilovao ga Allah i spasio, (tj. ima li među vama ko je bio drug druga Muhammedova a.s.)?" Pa će govoriti: "Da." Pa će se osvojiti (pobijediti) njima (Daće im se pobjeda; pobijediće).

PRIČAO JE MENI Muhamed, sin Hakema, izvijestio nas je Nadr, izvijestio nas je Israil, izvijestio nas je Sa'd Tajja, izvijestio nas je Muhill, sin Halifeta, od Adijja, sina Hatima, rekao je:

Dok sam ja kod Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, kadli je došao (tj. kadli dođe) njemu (jedan) čovjek, pa je tužio k njemu siromaštvo (tj. potužio mu se na siromaštvo). Zatim je došao njemu (jedan) drugi, pa (se) tužio k njemu (na) presijecanje puta (tj. na dočekivanje razbojnika koji zaustavljaju putnike i pljačkaju ih). Pa je rekao: "O Adijje! Da li si vidio Hiru?" (Nekada poznati grad Hira je bio u susjedstvu, u blizini današnjega mjesta Kufe u Iraku.)

Rekao sam: "Nisam vidio nje (te varoši), a već sam se obavijestio o njoj." Rekao je: "Pa ako bude dugačak s tobom život (Ako budeš živio dugo), zaista vidjećeš svakako putnicu (tj. ženu koja putuje u nosiljki na devi - da ona) prelazi (tj. putuje) od Hire, čak (da) ophodi Kabu (došavši ona u Meku), ne boji (se, neće se ona plašiti na tom putu) nijednoga (tj. nikoga) osim Allaha." Rekao sam u (onome) što je između mene i između moje duše (Pomislio sam u sebi): Pa gdje su nevaljalci Tajja koji su već zapalili (određene) zemlje (ili: gradove)?! "I zaista ako bude dugačak s tobom (tj. u tebe) život, zaista osvojiće se svakako blagajne kserksa (perzijskoga vladara)?" Rekao sam: "Kserksa, sina Hurmuza?" Rekao je: "Kserksa, sina Hurmuza (sina Hurmuzovoga). I zaista ako bude dugačak s tobom (u tebe) život, zaista vidjećeš svakako (određenoga) čovjeka (da) izvadi napunjenost svoje šake (tj. punu svoju šaku) od zlata ili srebra (punu šaku zlata ili srebra), traži (tj. tražeći on) ko će primiti njega (zlato ili srebro) od njega, pa neće naći nijednoga (čovjeka, tj. nikoga) da primi njega od njega. I zaista će sresti svakako Allaha jedan (od) vas (onoga) dana (kada) bude sreo Njega (tj. sresti će Ga na Sudnjem danu), a nije (tj. a nema) između njega i između Njega tumač (tj. nema nikakvoga tumača) da tumači njemu, pa će reći svakako:

"Zar nisam poslao k tebi (čovječe, jednoga) poslanika pa (da) priopći (saopći) tebi?" Pa će reći: "Da." Pa će reći: "Zar nisam dao tebi imanje i dao višak na tebe?" Pa će reći: "Da." Pa će pogledati (na prostor) od svoje desne (strane - desnice), pa neće vidjeti (ništa drugo) osim pakla, i pogledaće (na prostor) od svoje lijeve (strane - ljevice), pa neće vidjeti (ništa drugo) osim pakla." Rekao je Adijj: Čuo sam Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Čuvajte se Vatre i da (tj. pa makar da milodarite) sa polovinom datule (hurme), pa ko nije našao (ko nema ni) polovinu datule, pa sa lijepom riječi (neka s nekim razgovara)." Rekao je Adijj: Pa vidio sam (određenu ženu u nosiljki) putnicu (da ona) prtlja (ide, putuje) od Hire čak (da) ophodi Kabu, ne plaši (ne plašeći) se (ona nikoga) osim Allaha; i bio sam u (među onima) ko je osvojio (koji su osvojili) sebi blagajne kserksa, sina Hurmuza. I zaista ako bude dugačak sa vama (u vas) život, zaista ćete vidjeti svakako (ono) što je rekao Vjerovijesnik Ebul-Kasim, pomilovao ga Allah i spasio, (da) će izvaditi (čovjek) punoću (napunjenost) svoga dlana (svoje šake, tj. punu svoju šaku).

PRIČAO JE MENI Abdullah, sin Muhameda, pričao nam je Ebu Asim, izvijestio nas je Sa'dan, sin Bišra, pričao nam je Ebu Mudžahid, pričao nam je Muhill, sin Halifeta, čuo sam Adijja:

Bio sam kod Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio.

PRIČAO JE MENI Seid, sin Šurahbila, pričao nam je Lejs od Jezida, od Ebul-Hajra, od Ukbeta, sina Amira, da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, izašao (jednoga) dana, pa je klanjao na stanovnike Uhuda (tj. za šehide-mučenike ukopane, pokopane na Uhudu) svoje klanjanje na umrloga (tj. obavio je za njih svoju molitvu koju obavlja za umrle osobe), zatim je otišao ka govornici, pa je rekao:

"Zaista ja sam vaš preteča (predvodnik), i ja sam svjedok nad vama. Zaista ja tako mi Allaha zaista gledam k mome (svome) bunaru sada (misli na bunar u raju). I zaista ja sam (u takvom položaju da) su se dale meni blagajne (riznice) ključeva Zemlje. I zaista ja tako mi Allaha neću se plašiti (ne plašim se, ne bojim se) da ćete poslije mene biti (opet) idolopoklonici, a ali (tj. nego) se plašim da ćete se međusobno natjecati u njoj (u ovozemnosti, tj. u sticanju i u uživanju ovozemaljskih udobnosti i užitaka u tolikoj mjeri da ćete zaboraviti na dobra djela uopće)."

PRIČAO NAM JE Ebu Nuajm, pričao nam je Ibnu Ujejneta od Zuhrije, od Urveta, od Usameta, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Nadnio se Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (tj. Popeo se) na (jednu) tvrđavu od tvrđava (Medine), pa je rekao:

"Da li vidite šta (ja) vidim? Zaista ja vidim (određene) kušnje (tj. bune, nereda) da će se događati između vaših kuća mjestima događanja kapanja (kiše, tj. biće ih mnogo i obuhvatiće svakoga, neće u tome biti pošteđen niko kao od kiše kada pada što niko nije pošteđen)."

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, izvijestio nas je Šuajb od Zuhrije, rekao je: pričao mi je Urvete, sin Zubejra, da je Zejneba, kći Ebu Selemeta, pričala njemu da je Umu Habibeta, kći Ebu Sufjana, pričala njoj od Zejnebe, kćeri Džahša, da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, unišao na nju (tj. njoj) zastravljen (uplašen), govori (govoreći):

"Nema božanstva osim Allah (osim Allaha)! Teško Arapima od (jednoga velikoga) zla (što) se je već približilo! Otvorilo se danas od pregrade (zida) Goga i Magoga (Jedžudža i Medžudža) kao ovo (ovoliko, ovako)." I napravio je krug sa svojim prstom (palcom, palcem) i sa (onim) koji slijedi njega (tj. i sa onim do njega, a to je kažiprstom). Pa je rekla Zejneba: Pa sam rekla:

"O poslaniče Allaha! Zar ćemo propasti, a u nama su (određeni) dobri (ljudi)?" Rekao je: "Da, kada je bilo mnogo (tj. kada bude mnogo određene) rđe (slaboće, nevaljalstva, tj. grijeha)." A od Zuhrije: Pričala je meni Hinda, kći Harisa, da je Umu Selemete rekla: Probudio se Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao:

"Slava Allahu! Šta (li) se je to spustilo od (određenih) blagajni (riznica), i šta (li) se je to spustilo od kušnji (nereda, pobuna, ratova)!"

PRIČAO NAM JE Ebu Nuajm, pričao nam je Abdul-Aziz, sin Ebu Selemeta sina Madžišuna, od Abdurahmana, sina Ebu Sa'sa'ata, od njegovog oca, od Ebu Seida Hudrije, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: Rekao je meni (tj. Rekao je Ebu Seid k Ebu Sa'sa'atu):

"Zaista ja vidim tebe (da) voliš brave (ovce) i sebi uzimaš njih, pa popravljaj ih i popravljaj njihovu slinu (iz nosa, tj. liječi ih od bolesti koja im izaziva tečenje slina, sluzi iz nosa), pa (tj. jer) zaista ja sam čuo poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Doći će na (određene) ljude vrijeme (takvo da) će biti bravi u njemu (ovce njemu) najbolje imanje muslimana, slijediće s njima vrhove brda, ili grane (od palmi) brda (na brdima) u mjestima padanja kiše, bježeće sa svojom vjerom od kušnji (od iskušenja, nereda, pobuna; zavodjenja u strasti i zablude)."

PRIČAO NAM JE Abdul-Aziz Uvejsija, pričao nam je Ibrahim od Saliha, sina Kejsana, od Ibnu Šihaba, od Ibnul-Musejjeba i Ebu Selemeta, sina Abdurahmana da je Ebu Hurejrete, bio zadovoljan Allah od njega, rekao: rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Biće kušnje (bune takve da) sjedač u njima je bolji od stajača, a stajač u njima je bolji od idača (hodača, onoga koji ide, hoda pješakeći), a idač (pješak) u njima je bolji od trkača (trčača, koji trči). I ko se uzdigne (podigne, pođe) za njima, tražiće da se uzdignu njemu (ili: pogledaće ga one metnuvši ruku iznad obrva), a ko nađe sklonište ili utočište, pa neka se uteče njemu (pa neka se skloni u njega)."

(Riječi: "I ko se uzdigne za njima - za tim kušnjama -, tražiće one da se uzdignu njemu,...", tumače se na više načina. Jedna tumačenja se svode na to da će te kušnje uništiti, odnosno tražiti da privuku sebi svakoga ko se bude nadvirio na njih, ili se bude zanimao za njih, ili se bude stavio u opasnost zbog njih. Drugo jedno tumačenje veli da će te kušnje savladati svakoga ko se bude borio protiv njih, i prepirao se s njima.)

A od Ibnu Šihaba: Pričao mi je Ebu Bekr, sin Abdurahmana sina Harisa, od Abdurahmana, sina Muti'a sina Esveda, od Nevfela, sina Muavijeta (prenosi se) slično ovome hadisu Ebu Hurejreta, osim (jedino) da Ebu Bekr povećava: "Od molitve je molitva (jedna takva da) ko (bude taj da) je prošla njega (ta molitva) pa kao da se rasparilo (okrnjilo na) njegovu porodicu i njegovo imanje (kao da mu je okrnjena, umanjena, smanjena porodica i imanje, imetak)."

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Kesira, izvijestio nas je Sufjan od Aameša, od Zejda, sina Vehba, od Ibnu Mesuda, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Biće pretpostavljanje (davanje prvenstva i prednosti onome kome, u stvari, to ne pripada - a veli se da "eseretun" znači sebičnost, koristoljublje, pa bi onda prevod mogao da i ovako glasi: "Biće sebičnost...) i stvari (neke što) ćete nijekati njih (što ih nećete odobravati)." Rekli su: "O poslanice Allaha! Pa šta zapovjedaš nama (da činimo u tom slučaju)?" Rekao je: "Izvršavacete (određenu) dužnost koja je na vama, a pitaćete (tj. a molićete) Allaha (da vam dadne pravo, ili nagradu) koja vama (pripada, slijedi)."

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Abdurrahima, pričao nam je Ebu Mamer Ismail, sin Ibrahima, pričao nam je Ebu Usamete, pričao nam je Šubete od Ebu Tejjaha, od Ebu Zurata, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Upropastiće (Uništiće određene) ljude ovaj rod (ovaj plemenski ogranak) od Kurejševića (plemena)." Rekli su: "Pa šta zapovjedaš nama?" Rekao je: "Da (se postupi tako) da ljudi se odstrane (od) njih (tj. Zašto se nisu odstranili - Zašto se ljudi ne odstrane njih)!"

Rekao je Mahmud: Pričao nam je Ebu Davud, izvijestio nas je Šubete od Ebu Tejjaha; čuo sam Ebu Zurata.

(Svrha ovoga drugoga seneda je da pokaže da je Ebu Tejjah čuo hadis od Ebu Zur'ata, jer se izričito navodi riječ "čuo sam - semitu", a u prethodnom senedu se kaže "od Ebu Tejjaha, od Ebu Zur'ata". To je češće puta svrha navođenja ponovnoga skoro istih seneda.)

PRIČAO NAM JE Ahmed, sin Muhameda, Mekija, pričao nam je Amr, sin Jahja-a sina Seida, Umevija (tj. Umejević) od njegovoga (svoga) djeda, rekao je:

Bio sam sa Mervanom i Ebu Hurejretom, pa sam čuo Ebu Hurejreta (da) govori: čuo sam Istinitoga Poistinićenoga (tj. Onoga kome se istina objavljuje, tj. čuo sam Muhammeda a.s. da) govori:

"Propast moje sljedbe je (tj. biće) na dvjema rukama (nekih) dječaka (mladića) od Kurejševića." Pa je rekao Mervan: "Dječaci (Mladići da budu, zar će biti zapovjednici)?" Rekao je Ebu Hurejrete: "Ako si htio (Ako hoćeš) da imenujem njih: Sinove omsice (Sinovi toga-i-toga) i sinove omsice (toga-i-toga, tj. omsičiće i omsičiće)."

(Ili: "... da imenujem njih, sinove omsice i sinove omsice." A to znači: "Ako hoćeš da ti ih po imenu kažem ko su i koji su.")

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Musa-a, pričao nam je Velid, rekao je: pričao mi je Ibnu Džabir, rekao je: pričao mi je Busr, sin Ubejdulaha, Hadremija, rekao je: pričao mi je Ebu Idris Havlanija da je on čuo Huzejfeta, sina Jemana, (da) govori:

Bili su (određeni) ljudi (običaja da) pitaju (tj. Pitaše ljudi) poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, o (određenome) dobru, a bio sam (običaja da) pitam njega o (određenome) zlu (tj. a ja ga pitah o zlu zbog) bojazni (zbog strahovanja) da stigne mene (tj. da će me zlo, možda, stići, zadesiti). Pa sam rekao:

"O poslaniče Allaha! Zaista mi smo bili u predislamlju (a doslovno: u neznanstvu, u dobu neznanja, grubosti, varvarstva) i zlu, pa je donio nama Allah ovo (određeno) dobro, pa da li je poslije ovoga dobra od zla (ikakvoga ostalo išta, tj. da li će doći poslije ovoga dobra kakvo zlo)?" Rekao je: "Da." Rekao sam: "A da li je poslije toga zla od dobra (ikakvoga ostalo išta, tj. A da li će poslije toga zla doći kakvo dobro)?" Rekao je: "Da, a u njemu je zadimljenost (tj. zamućenost, mutnoća)." Rekao sam: "A šta je njegova zadimljenost (mutnoća)?" Rekao je: "Narod (tj. Jedni ljudi koji) će upućivati u (drugi putokaz) osim moga putokaza (tj. koji će upućivati na drugi postupak i način življenja osim moga postupka i moga načina življenja). Poznavaćeš od njih (određeno dobro) i nijekaćeš (tj. nećeš odobravati neke zle pojave i nedostatke kod njih)." Rekao sam: "Pa da li je poslije toga dobra (na redu da se pojavi išta) od zla?" Rekao je: "Da. Pozivači (neki) ka vratima pakla. Ko se odazvao (tj. Ko se odazove) njima k njemu, bacili su (tj. baciće) ga u njega." Rekao sam: "O poslaniče Allaha! Opiši ih nama." Pa je rekao: "Oni su od jedne naše kože, i govoriće sa našim jezicima." Rekao sam: "Pa šta zapovjedaš meni ako stigne mene to?" Rekao je:

"Držaćeš se skupa (zajednice, tj. glavnine, većine) muslimana i njihovoga vođe." Rekao sam: "Pa ako ne bude za (tj. u) njih skupa (zajednice), a ni vođe?" Rekao je:

"Pa odstrani se tih stranaka (organizacija), svih njih, i da (tj. pa makar da bi došao u takav položaj) da ujedeš (ugrižeš, tj. da se uhvatiš zubima) za korijen stabla (za žile kakvoga drveta, tj. da se moradneš zavući u rupu pod žile kakvoga drveta), čak (da) stigne tebe smrt (tvoja), a ti si na tome (tj. u tom položaju i stanju)."

(Sadržaj ovoga hadisa vrijedi za muslimanski narod, muslimane cijeloga svijeta od godine kad je nestalo halife kao vjerskoga poglavice i vođe, a to znači od hiljadu devet stotina i dvadeset i pete - 1925. - godine, kojega su protjerali iz Turske. On je, istina, već bio bez ikakve stvarne moći, ali je ipak od većine muslimana na svijetu bio cijenjen i poštivan. Od tada više nikakva muslimanska stranka nije više mogla da oko sebe okupi većinu muslimana na cijelome svijetu, i nije mogla da postigne to da se postavi jedan vjerski vođa za sve, tj. za većinu muslimana, odnosno vođu kojega bi priznavala većina muslimana u svijetu. Prema tome, nijedna stranka nije dostojna ni da se slijedi, niti da se je drži. Od tada svaka grupa muslimana u svome kraju i predjelu ima svoga regionalnoga vjerskog vođu i svoju regionalnu islamsku vjersku zajednicu. Ako muslimanu i muslimanima nije data prilika i mogućnost da ima svoga vjerskoga vođu na cijelome svijetu, to ga kao pojedinca nije oslobodilo dužnosti da radi za Islam koliko on kao pojedinac može, a pogotovu ga to nije oslobodilo od toga da živi islamskim životom i da vrši vjerske obrede i vjerske propise Islama. To nam najbolje pokazuje slučaj Halida, sina Velidova u borbi na Muti za vrijeme života Muhammeda a.s. Kada su poginula sva trojica vojnih zapovjednika koje je postavio za vojne zapovjednike lično Muhammed a.s. u času kada ih je slao na Mutu, onda je Halid uzeo komandu u svoje ruke iako nije bio postavljen od vrhovnoga zapovjednika tadašnjih svih muslimana na svijetu od samoga živoga Božijega poslanika Muhammeda a.s. Kada su se muslimani, koji su učestvovali na Muti, vratili natrag u Medinu, Muhammed a.s. nije ukorio Halida, a ni muslimani u borbi na Muti nisu se protivili Halidu što je uzeo zastavu i komandu u svoje ruke kada ga nije odredio za zapovjednika Muhammed a.s., a niti su ga oni izabrali za svoga komandanta. Izbor se nije imao kada ni vršiti, a nije se imalo vremena ni čekati postavljenje iz Medine. Halid je pravilno shvatio da treba da učini za Islam i bez postavljenja od strane glavnoga vođe. Prema tome i kada glavni vođa uopće ne postoji i kada ne postoji ni jedna grupa kojoj pripada većina muslimana, svaki pojedinac musliman treba da vrši islamske propise i obrede i da učini za Islam koliko on može. Ovaj hadis upravo to nas i uči. Istina, najprije kaže da muslimani treba da imaju svoju glavninu i vođu jednoga na cijelome svijetu, ali ako to nemaju, u tom slučaju neka svako učini šta može i koliko može, a da se ne grupišu u razne nekakve stranke. Od svijetu tih stranaka i takozvanih muslimanskih, a pogotovu nemuslimanskih stranaka, treba se odstraniti. Pohitaće mnogi, čak i većina, da ovakav stav proglašuje za nihilizam i anarhiju. Međutim, cijepanje muslimana na razne stranke, društva i grupe takođe je nihilizam i anarhija koja je i dovela muslimane do toga da nemaju vođe za sve muslimane na svijetu, i da nemaju jedne glavnine, zajednice kojoj pripada većina muslimana, odnosno koju poštiva većina muslimana na svijetu.)

PRIČAO JE MENI Muhamed, sin Musena-a, pričao je meni Jahja, sin Seida, od Ismaila, pričao je meni Kajs od Huzejfeta, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Poučavali su se moji drugovi (o) dobru, a poučavao sam se (o) zlu (tj. nastojali su da saznaju o dobru, a ja sam nastojao da saznam o zlu).

PRIČAO NAM JE Hakem, sin Nafi-a, pričao nam je Šuajb od Zuhrije, rekao je: izvijestio me je Ebu Selemete, sin Abdurahmana, da je Ebu Hurejrete, bio zadovoljan Allah od njega, rekao: rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Neće ustati (tj. Neće nastati, doći) Čas do (da) se pobiju (dok se ne pobiju, tj. zaratuju neke) dvije čete (skupine, grupe takve da) je tvrdnja njih dviju jedna."

PRIČAO JE MENI Abdullah, sin Muhammeda, pričao nam je Abdurrezzak, izvijestio nas je Mamer od Hemmama, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Neće ustati (nastati, doći) Čas do (da) se pobiju dvije čete, pa će biti između njih dviju jedno veliko ubijanje, tvrdnja (pozivanje; optužba; molba, molitva) njih dviju je jedna. I neće ustati (doći) Čas do (da) se pošalju premazivači (tj. podvaljivači - a misli se na Antihriste) veliki lažovi blizu trideset (njih osim glavnoga Dedždžala - glavnoga Antihrista), svaki (od) njih (tj. svaki od njih trideset) tvrdiće da je on poslanik Allaha."

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, izvijestio nas je Šuajb od Zuhrije, rekao je: izvijestio me Ebu Selemete, sin Abdurahmana, da je Ebu Seid Hudrija, bio zadovoljan Allah od njega, rekao:

Dok smo mi kod poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, a on dijeli (neku) diobu (tj. nešto razdjeljuje među ljude), kadli dođe njemu Zul-Huvejsirete, a on je (jedan) čovjek od Temimovića, pa je rekao (taj Zul-Huvejsirete):

"O poslaniče Allaha! Budi pravedan (tj. Dijeli pravo)!" Pa je rekao (Muhammed a.s.): "Teško tebi! A ko je pravedan kada (ja, ako ja) nisam pravedan?! Već si izgubio i štetovao si ako ne bijah pravedan (ja)." Pa je rekao Umer: "O poslaniče Allaha! Dozvoli meni u njemu (tj. u vezi njega) pa (da) udarim njegov vrat (mačem, tj. da ga posijechem, ubijem)." Pa je rekao: "Pusti (Ostavi) ga, pa (tj. jer) zaista za (tj. u) njega su (takvi) drugovi (tj. on ima takve drugove da) je nizak (omalovažen) jedan (od) vas svojom molitvom (ili: da omalovažava, da čini niskom jedan vas svoju molitvu) sa njihovom molitvom i svoj post sa njihovim postom. Čitaju (oni) Kur'an (tako da) neće proći (ili: preći, tj. tako da ne prolazi, ne prelazi to njihovo čitanje) njihove ključnjače (kosti od vrata do ramena koje se još u narodu zovu i sadžakovi). Izlaze (Izlaziće) iz vjere (ove) kao što izlazi (izbačena) strjelica iz (prostrijeljene) divljači, (životinje kroz koju prođe strjelica tako munjevito da kada) se pogleda k njezinom gvožđu (na vrhu), pa neće se naći u njemu (nijedna) stvar (ništa od mesa, ili krvi ili čega drugoga od te životinje jer se nije moglo zalijepiti na gvozdeni vrh strijele jer je tako brzo prošla kroz ustrijeljenu divljač), zatim se pogleda k njezinoj žili (ili struni koja je namotana na ulazu gvozdenoga vrha strijele u strijelu radi pričvršćivanja vrha), pa se neće naći (tj. pa se ne nađe) u njoj (žili, struni nijedna) stvar (od prostrijeljene divljači), zatim se pogleda ka njezinom (dijelu zvanom) "nedijju", a ono je (tj. a to je) njezin "kidh" ("nedijjun" i "kidhun" oboje znači strijela, upravo drveni dio strijele prije nego se na nju stavi gvozdeni vrh, šiljak i prije nego se stave na dnu strijele pera strijele), pa se neće naći u njoj (u tom drvenom dijelu strijele ni jedna) stvar, zatim se pogleda k njezinim perima, pa se neće naći u njoj (tj. ni u perima strijele nijedna) stvar (ništa), već je pretekla (strijela) griz i krv."

(Griz je ono što se nalazi u stomaku i crijevima životinje, hrana u životinji još potpuno nesvarena i nerastavljena u sastojke. To je bar narodni izraz u nekim krajevima. A to upravo znači riječ arapska "fersun". Strijela je pretekla griz i krv: znači prošla je kroz ustrijeljenu, ostrijeljenu divljač - remijetun - prije nego se je i na jedan od njezinih dijelova nalijepilo imalo griza i krvi od te divlje

životinje. S time hoće da se kaže da će i drugovi Zul-Huvejsireta izaći iz Islama prije no što se na njih nakalemi išta od Islama, i neće se moći naći na njima ništa od Islama.)

"Znak njihov je (jedan) čovjek crn, jedna (od) dviju njegovih mišica (na rukama) je kao dojka (sisa) žene, ili kao komad mesa (koje) klokoće (huči, tj. pokreće se tamo-amo). I izaći će (pojaviće se oni) na vremenu (za vrijeme jednoga) razilaženja (neslaganja, rascjepa) od ljudi (određenih)."

Rekao je Ebu Seid: Pa svjedočim da sam zaista ja čuo ovaj hadis od poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, i svjedočim da je Alija, sin Ebu Taliba borio se protiv njih, a ja sam (bio tada) sa njim, pa je zapovjedio za toga (navedenoga) čovjeka, pa se tražio. Pa se došlo s njim (tj. Pa je doveden taj tako opisani čovjek u ovome hadisu), čak sam gledao k njemu (i vidio ga da je) na opisu Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, koji (je taj što) je opisao njega.

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Kesira, izvijestio nas je Sufjan od Aameša, od Hajsemeta, od Suvejda, sina Gafeleta, rekao je: rekao je Alija:

"Kada sam pričao (tj. Kada pričam) vama od poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa zaista da se skrham (da padnem) iz neba draže je k meni od (toga, tj. nego) da lažem na njega. A kada sam pričao (tj. A kada pričam) vama u (tj. o onome) što je između mene i između vas, pa zaista (određeni) rat je varka (jedno varanje, prevara). Čuo sam poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Doći će u zadnjem vremenu (jedni, neki) ljudi, mladih godina, ludih snova (glupih, nerazumnih sanova, snova) govoriće od najboljega govora stvorenja (ljudi). Izaći će (Izletiće oni) iz Islama kao što izađe strijela iz (prostrijeljene) divljači (divlje životinje), neće preći njihovo vjerovanje njihove grkljane (grla, a neki kažu: njihove vrhove resica), pa gdje god ste sreli (tj. pa gdje god sretnete) njih, pa ubijajte ih, pa (tj. jer) zaista ubijanje njih je nagrada za (onoga, tj. nagrada onome) ko je ubijao njih (nagrada će mu biti na) Sudnjem danu."

PRIČAO JE MENI Muhamed, sin Musena-a, pričao mi je Jahja od Ismaila, pričao nam je Kajs od Habbaba, sina Eretta, rekao je:

Tužili (Žalili) smo se k poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, a on je uzimač sebi jastukom (tj. uzeo, napravio je sebi kao jastuk za sjedenje jedan) svoj ogrtač u sjeni Kabe. Rekli smo mu:

"Zar nećeš tražiti pomoć (tj. Daj traži pomoć od Allaha) nama, zar nećeš moliti Allaha za nas (nama)?" Rekao je: Bio je (određeni) čovjek u (među onima) ko je (bio) prije vas (koji su bili prije vas, dakle: bio je taj čovjek, postojao - u takvim mukama da) se iskopa jama (rupa) njemu u zemlji, pa se učini (tj. pa se on stavi) u nju, pa se donijela (pa je bila donešena) pila (žaga, testera), pa se stavila na njegovu glavu, pa se rascijepila (raspilila) na dvije (polovine), a (opet) ne odbi (a ne odvrati) njega to od njegove vjere."

(U stvari, trebalo je da se prevede našim imperfektom: Kopaše se rupa određenom čovjeku u onima koji su bili prije vas - rupa - u zemlji, pa se stavljale na nju, pa se donosale pile, pa se stavljale na njegovu glavu, pa se cijepale na dvije polovine, a ne odbijale ga to od njegove vjere.)

"I češljaše se sa češljevima željeza (željeznim češljevima ono u čovjeka) što je ispod njegova mesa od kosti i živca (nerava, živaca), a ne odbijaše ga to od njegove vjere. Tako mi Allaha zaista će se upotpuniti svakako ova stvar čak (da) će ići jahač (određeni, izvjesni) od San'e k (tj. do) Hadramevta, (i) neće se plašiti (nikoga) osim Allaha (za sebe) ili vuka na (za) svoje brave (ovce), a ali (tj. nego) vi se žurite (vi tražite žurbu, brzinu, da to bude brzo, a Allah daje kada on hoće, a ne kada se nekome nešto žuri)."

PRIČAO NAM JE Alija, sin Abdullaha, pričao nam je Ezher, sin Sa'da, pričao nam je Ibnu Avn, rekao je: obavijestio je mene Musa, sin Enesa, od Enesa, sina Malika, bio zadovoljan Allah od njega, da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, izgubio Sabita, sina Kajsa, pa je rekao (jedan) čovjek:

"O poslaniče Allaha! Ja ću znati za tebe njegovo znanje (tj. njegovu vijest, Ja ću saznati vijest o njemu)." Pa je došao njemu, pa je našao njega sjedeći (da sjedi) u njegovoj kući (tj. Pa je došao taj čovjek Sabitu i našao ga gdje sjedi u svojoj kući) spuštajući svoju glavu (tj. oborene glave iz poniženja, ili poniznosti, zabrinutosti). Pa je rekao: "Šta je tvoja stvar (stanje, tj. Šta ti je)?" Pa je rekao (Kajs): "Zlo (veliko)."

(To jest: "Zlo, grijeh veliki sam počinio." A onda on objašnjava o čemu se radi, ali za sebe govori u trećem licu.)

"Podizaše (on) svoj glas iznad glasa Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, pa već se je pokvario (poništio) njegov posao i on je (sada) od stanovnika Vatre (tj. i on je predodređen sada, i on će dospjeti sada u pakao)." Pa je došao (taj) čovjek, pa je izvijestio njega (Muhammeda a.s.) da je on (Sabit) rekao tako i tako (to i to). Pa je rekao Musa, sin Enesa: Pa se vratio (taj čovjek ka Sabitu) zadnji (tj. po drugi) puta sa velikim obeselenjem (sa velikom veselom viješću). Pa je rekao (tome čovjeku Muhammed a.s.):

"Odi (Kreni) k njemu, pa reci njemu: "Zaista ti nisi od stanovnika Vatre, a ali (tj. nego) od stanovnika raja."

(Kasnije je ovaj Sabit poginuo u borbi protiv odmetnika kao šehid-mučenik u borbi na Jemami, i tako se obistinile riječi Muhammeda a.s. da je Sabit stanovnik raja.)

PRIČAO JE MENI Muhamed, sin Bešara, pričao nam je Gunder, pričao nam je Šubete od Ebu Ishaka: čuo sam Bera-a, sina Aziba, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, (da) govori:

"Čitao je (Učio je jedan) čovjek (poglavlje iz Kur'ana koje se zove) Kehf, a u kući je životinja (jahačka, jahača ili tovarna), pa je počela (da) bježi. Pa je pozdravio (tj. molio za spas, mir), pa kada li magla ili oblačina poklopila je nju (tu životinju, za koju se tvrdi da je to bio konj toga čovjeka). Pa je spomenuo njega (to, taj slučaj) Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio. Pa je rekao (Muhammed a.s.):

"Čitaj (Uči o) omsica (o ti), pa (jer) zaista ona (ta pojava) je (određeno) smirenje (spokojstvo što) je sišlo zbog Kur'ana, ili (što) se je spustilo zbog Kur'ana."

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Jusufa, pričao nam je Ahmed, sin Jezida sina Ibrahima, Ebul-Hasen Harranija, pričao nam je Zuhejr, sin Muavijeta, pričao nam je Ebu Ishak: čuo sam Bera-a, sina Aziba (da) govori:

Došao je Ebu Bekr, bio zadovoljan Allah od njega, k mome ocu u njegov stan, pa je sebi kupio od njega (jedan) samar (za devu). Pa je rekao Azibu:

"Pošalji tvoga (svoga) sina, (da) nosi njega sa mnom." Rekao je: Pa sam nosio njega sa njim. I izašao je moj otac (da) sebi razlikuje (tj. da sebi u cijelosti uzme) njegovu cijenu (cijenu samara), pa je rekao njemu moj otac:

"O Ebu Bekre! Pričaj mi kako ste vas dvojica napravila (postupila) kada si noću putovao (prilikom seobe iz Meke u Medinu) sa poslanikom Allaha, pomilovao ga Allah i spasio." Rekao je: "Da. Putovali smo noću (tu) našu noć (i jedno vrijeme) od sutra dok je stao stajač vrućine (podneva, tj. dok je stala podnevna sjenka) i ispraznio se put, neće proći (tj. ne prolazi) u njemu nijedan (čovjek, tj. niko). Pa se podigla nama (jedna) dugačka stijena, za nju (tj. u nje) je sjena (hlad), nije došlo na njega (na hlad) Sunce. Pa smo odsjeli kod njega (tj. u hladu te stijene što nam se je podigla - pokazala bila iz daleka). I ujednačio sam (tj. uravnao, udesio sam) za Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (jedno) mjesto sa mojom (svojom) rukom (da) spava na njemu. I prostro sam u njemu (tj. na to mjesto jednu) bundu (od krzna, ili od devine dlake), i rekao sam:

"Spavaj, o poslaniče Allaha, a ja ću otresti (pretresti) tebi što je okolo tebe (tj. ispitaću okolicu da se nije približila nama potjera, gonioći naši što nas progone)." Pa je zaspao. I izašao sam (da) otresem (pretresem, pretražim ono) što je okolo njega, pa kada li ja sa pastirom (jednim suočim se, suočih se, tj. pa kada li ja ugledam, ugledah jednoga pastira) dolazećim (koji je dolazio) sa svojim bravima (ovcima) k (toj) stijeni, hoće od nje slično (onome) koje (što) smo htjeli (mi od nje, tj. hoće hlada da pod njom nađe). Pa sam rekao:

"Za koga si (tj. Čiji si) ti, o dječaće!" Pa je rekao: "Za (jednoga, tj. Ja sam od jednoga) čovjeka od stanovnika Medine, ili Meke." Rekao sam: "Da li u tvojim bravima (tj. Ima li u tvojih brava, ovaca ikakva, išta) mlijeka?" Rekao je: "Da." Rekao sam: "Pa da li ćeš (nam) pomusti?" Rekao je: "Da." Pa je uzeo (jednu) ovcu. Pa sam rekao: "Otresi (njezino) vime od zemlje, i dlaka i prljavštine." Rekao je: Pa sam vidio Bera-a (da) udara jednu (od) svojih dviju ruku na drugu (tj. po drugoj) otresa (otresajući, tj. pokazujući Ebu Ishaku otresanje vimena). Pa je pomuzao (taj pastir) u (jedan) kabao (kabo malu) količinu od mlijeka. A sa mnom je (jedna manja kožna) posuda (za vodu što) sam ponio nju za Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) se napaja iz nje (kada on) pije i čisti se (za molitvu). Pa sam došao (prišao) Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, pa sam mrzio (tj. pa nisam želio) da budim (probudim) njega. Pa sam se složio njemu (tj. Pa sam susreo, pogodio njega, zateko ga tamam) kada se probudio. Pa sam izlio (ljevao nešto) od vode na (to) mlijeko dok se ohladio njegov najdonji (dio), pa (sam) rekao:

"Pij, o poslaniče Allaha!" Rekao je: Pa je pio dok sam se zadovoljio (dakle: Pio je toliko da sam ja bio zbog toga zadovoljan). Zatim je rekao: "Zar nije dospio čas za (naše) putovanje (za polazak)?" Rekao sam: "Da." Rekao je: Pa smo prešli (krenuli na putovanje) poslije što se nagelo Sunce (kada se Sunce pošlo spuštati). I slijedio (tj. stigao, sustigao) nas je Surakate, sin Malika. Pa sam rekao: "Došlo se nama (do nas, tj. Stigli su nas, Stignuti smo) o poslaniče Allaha!" Pa je rekao:

"Ne žalosti se (Ne budi tužan)! Zaista Allah je sa nama!" Pa je molio na njega (tj. protiv njega - Surakate, Surake) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasi. Pa se zaglibila s njime (sa Surakom) njegova kobilica (tj. zapala je) do svoga trbuha - mislim - u čvrstinu od zemlje (tj. u čvrsto tlo od zemlje). Sumnjao je Zuhejr.

(To jest: Sumnjao je Zuhejr da li je rekao njemu u pričanju ovoga hadisa Ebu Ishak riječi "u čvrstinu od zemlje".)

Pa je rekao (Surakate): "Zaista ja mislim (za) vas dvojicu (da) ste već vas dvojica molila na mene (protiv mene Allaha), pa molite vas dva za mene (da se spasim iz ovoga zaglibljenja), pa Allah je za vas dvojicu (vama dvojici svjedok) da vratim (da ću vratiti) od vas dvojice tražioce (potjeru, gonioce vaše)." Pa je molio za njega Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, pa se je spasio (Surakate, Suraka). Pa je počeo (da postupa tako da) neće susresti nijednoga (čovjeka drukčije) osim (tako da) je rekao: "Dosta sam (ja) vama. Nije ovdje (Muhammed, tj. Nije ovuda prošao, ni otišao)." Pa neće susresti (Pa ne susretaše) nijednoga (čovjeka drukčije) osim (tako da) je vratio njega. Rekao je: "I ispunio je nama (obećanje vjerno, u cijelosti Surakate)."

PRIČAO NAM JE Mualla, sin Eseda, pričao nam je Abdul-Aziz, sin Muhtara, pričao nam je Halid od Ikrimeta, od Ibnu Abbasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, unišao na (jednoga) Beduina (tj. jednome Beduinu da) posjeti njega, pa je rekao - a bio je (tj. bio bi) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, kada je ulazio na bolesno (lice da) posjeti njega, (bio bi) rekao:

"Nema štete (od bolesti)! Čista (tj. Čistačica je ova bolest tebi od grijeha) ako je htio (ako htjedne) Allah!" - pa je rekao njemu (tome Beduinu): "Nema štete! Čista ako je htio Allah!" Rekao je (Beduin): Rekao si: "Čista. Nikako! Nego ona (ova moja bolest) je vrućica (groznica koja) vrije (kipi) - ili talasa (uzdiže) se - nad velikim starcem (nad starim starcem da ona) dadne posjetiti njemu grobove (tj. da ona otjera njega u grob)." Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Pa da tada."

(Veli se da je starac već sutra, sutradan umro.)

PRIČAO NAM JE Ebu Mamer, pričao nam je Abdul-Varis, pričao nam je Abdul-Aziz od Enesa, bio zadovoljan Allah od njega, da je on rekao:

Bio je (jedan) čovjek kršćanin, pa je primio Islam i čitao je (iz Kur'ana dva poglavlja koja se zovu) El-Bekare i Ali Imran. Pa pisaše (objavu, tj. Kur'an) Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio. Pa se (opet) vratio (da bude) kršćanin (tj. pa je nakon nekoliko napustio Islam, dakle: nakon izvjesnog, nekog perioda napustio je Islam), pa (on nakon napuštanja Islama) govoraše (govorio je):

"Ne zna Muhammed (ništa drugo) osim (ono) što sam napisao njemu (ja)." Pa je usmrtio njega Allah, pa su pokopali njega (tj. sahranili su ga njegovi kršćani). Pa je osvanuo, a već je ispljuvala (tj. izbacila je) njega zemlja (dakle: Kad je svanulo izbacila ga je zemlja). Pa su rekli: "Ovo je djelo (čin) Muhammeda i njegovih drugova. Pošto je pobjegao od njih, iskopali su grob od našega druga, pa su bacili njega." Pa su iskopali rupu (raku) za njega, pa su udubili (tj. otišli su duboko u zemlju, dakle: iskopali su još dublji grob). Pa je osvanuo, a već je ispljuvala njega zemlja (Dakle: Sutradan se ponovilo isto, zemlja ga je ponovo izbacila). Pa su rekli: "Ovo je djelo Muhammeda i njegovih drugova. Iskopali su grob od našega druga pošto je pobjegao od njih (zato što je pobjegao od njih), pa su bacili njega izvan groba (njegova).

("Nebeše" znači: nečiji grob iskopati pošto je već bio taj neko pokopan u svoj grob. A često to znači i iskopati grob u svrhu pljačke mrtvačkoga odijela sa umrloga.)

Pa su iskopali (ponovo) njemu rupu, pa su udubili njemu u zemlji (grob još dublje) što su mogli. Pa je osvanuo, a već je ispljuvala njega zemlja (dakle: Sutradan se ponovilo isto). Pa su saznali da ono (izbacivanje) nije od (određenih) ljudi (tj. nikako od ljudi). Pa su bacili njega (tj. ostavili ga bačena, izbačena na zemlji).

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Bukejra, pričao nam je Lejs od Junusa, od Ibnu Šihaba, rekao je: a izvijestio me je Ibnul-Musejeb od Ebu Hurejreta da je on rekao: rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Kada propadne kserks, pa nema (više nikakvoga) kserksa poslije njega. I kada propadne kajsar, pa nema kajsara poslije njega. Tako mi (Onoga) koji (je taj što) je duša Muhammeda u Njegovoj ruci zaista potrošićete (razdijelićete vi) svakako blagajne (riznice) njih dvojice u put Allaha (na Božijem putu)."

(Kserks je perzijski car, a kajsar je vizantijski.)

PRIČAO NAM JE Kabisate, pričao nam je Sufjan od Abdul-Melika, sina Umejra, od Džabira, sina Semureta, podigao je njega (hadis do Muhammeda a.s.), rekao je:

"Kada propadne kserks, pa nema kserksa poslije njega. I kada propadne kajsar, pa nema kajsara poslije njega." I spomenuo je i rekao je: "Zaista potrošićete svakako blagajne (od) njih dvojice u put Allaha."

(U put Allaha znači u dobrotvorne svrhe.)

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, pričao nam je Šuajb od Abdullaha, sina Ebu Husejna, pričao nam je Nafi', sin Džubejra, od Ibnu Abbasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je:

Došao je Musejlimete Lažov na vremenu (za vrijeme) poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa je počeo (da) govori:

"Ako je učinio (tj. Ako učini, dadne) meni Muhammed (ovu) stvar poslije sebe (poslije njega), slijedio sam (tj. slijediću) ga." A došao je njoj (Medini, u Medinu) u mnogobrojnom ljudstvu od svoga naroda (iz Jemame). Pa je okrenuo prema (tj. došao) k njemu poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, a sa njim je Sabit, sin Kajsar, sina Šemmasa, i u ruci poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (bio) je komad grane (od palme) dok je stao (zaustavio se) nad Musejlimom u (među) njegovim drugovima, pa je rekao:

"Da si pitao mene (tj. Da si ti tražio od mene) ovaj komad (grane), ne bih dao tebi njega. A nećeš (nikada) preći (pretrčati) zapovjedi Allaha (Allahove) u te (u vezi tebe, sebe). I zaista ako odeš (kreneš) nazad (u bezboštvo), zaista će izmrcvariti (odsjeći će unakrst ruku i nogu, tj. ubiće) svakako tebe Allah. I zaista ja zaista vidim (tj. smatram) tebe (onim) koji je (taj što) se je pokazalo meni o tebi (ono) što sam vidio (u snu)."

Pa je izvijestio mene Ebu Hurejrete da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Dok sam ja spavač (tj. Dok sam spavao), vidio sam u svojim dvjema rukama dva koluta (dvije narukvice) od zlata. Pa je zabrinula mene stvar njihova (njih dvojice). Pa se objavilo k meni u

snu da (to jest): "Puhni njih dvojicu (njih dvije)." Pa sam puhnuo njih dvojicu (dvije), pa su odletjela njih dva. Pa sam protumačio njih dva (da predstavljaju nekakva) dva lažova (koja) će izaći njih dva poslije mene."

Pa je bio (veli Buharija) jedan (od) njih dvojice Ansija, a drugi Musejlimete Lažov, drug (tj. posjednik, vlastodržac grada) Jemame (grada u Jemenu).

PRIČAO JE MENI Muhamed, sin Ala-a, pričao nam je Hammad, sin Usameta, od Burejda, sina Abdullaha sina Ebu Burdeta, od njegova djeda Ebu Burdeta, od Ebu Musa-a, - mislim ga (mislim da je pričao ovo što će se sada reći) - od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Vidio sam u snu (tj. Usnio, Sanjao sam) da ja selim iz Meke u (jednu) zemlju (doslovno: k jednoj zemlji što) su u njoj palme. Pa je otišla moja misao (pomisao prva) k (tome) da je ona (ta zemlja, taj grad) Jemama ili Hedžer, pa kada li je ona Medina, Jesrib!"

(Jesrib je ime Medine prije nego je u taj grad došao, doselio se Muhammed a.s..)

"I vidio sam u ovome (u tome) mome sanu (snu) da sam ja zatresao mač (sablju, ili: da sam ja zamahnuo mačem), pa su se presjekla njegova prsa (tj. pa je otpao njegov gornji dio, vrh mača, gornji dio mača), pa kada li je ono (značilo to) što je pogodilo se od vjernika dana Uhuda. Zatim sam zatresao njega sa drugim (tresenjem, tj. Zatim sam zamahnuo njime drugi puta), pa se vratio ljepši (nego) što je bio. Pa kada li je ono (to) što je donio Allah njega od Pobjede (osvojenja Meke) i sakupljanja (tj. sjedinjenja) vjernika (ili: popravljanja njihovoga stanja). I vidio sam u njemu (u tom snu neke) krave i (čuo sam rečenicu) "Allah je dobro (tj. Pravljenje Allaha je najbolje - Što Allah dadne, to je najbolje)!", pa kada li oni (tj. te krave) su vjernici dana Uhuda (na dan Uhuda), i kada li je dobro (ono) što je donio (dao njega) Allah od dobra i nagrade istini (za iskrenost) koju je dao nama Allah poslije dana Bedra (i to nakon borbe na Uhudu - kako su to protumačili neki komentatori)."

PRIČAO NAM JE Ebu Nuajm, pričao nam je Zekerija od Firasa, od Amira, od Mesruka, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, rekla je:

Došla je Fatima ide (idući ona) kao da je njezin način idenja idenje Vjerovijesnika (tj. hod joj je kao hod Vjerovijesnika), pomilovao ga Allah i spasio. Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Širina (s tobom, tj. Dobro došla)! O moja kćeri!" Zatim je posadio nju na svoju desnicu (desnu stranu), ili na svoju ljevicu (lijevu stranu), zatim je tajno rekao k njoj (nekakav) govor (pričanje), pa je zaplakala. Pa sam rekla njoj: "Zašto plačeš?" Zatim je tajno rekao k njojzi (k njoj jedan, neki drugi) govor (pričanje, dakle: šapnuo joj drugi put), pa se nasmiješila. Pa sam rekla: "Nisam vidjela kao danas (jedna) radost (da) je bliža (jedne, jednoj) žalosti." Pa sam pitala nju o (onome) što je rekao, pa je rekla:

"Nisam bila zato (da) raširim (da širim, da pričam) tajnu (da odam tajnu) poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio." Dok se uzeo (tj. Pa nije mi rekla o tom ništa sve dok se uzeo - dok je preminuo, dok nije umro) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, pa sam pitala nju (poslije pošto je preminuo, umro), pa je rekla:

"Tajno je rekao k meni: "Zaista Džibril izlagaše meni (tj. preslišavaše, preslušavaše, ili proučavaše sa mnom) Kur'an svake godine jedanput, a zaista on je izlagao meni (ove) godine dva puta (dvaput), i (ja) neću misliti (ne mislim) ga (ne mislim drukčije) osim (tako da) je došao moj rok (tj. kraj života, vrijeme moje smrti), i zaista ti si prva (od) porodice moje kuće priključenjem (u priključenju) sa mnom (meni, tj. ti ćeš poslije mene prva umrijeti od moje porodice). Pa sam zaplakala." Pa je rekao: "Zar nisi zadovoljna (tj. Zar se ne zadovoljavaš) da budeš gospojica (gospođa, gospodarica) žena stanovnika raja, ili žena vjernika (muslimanskih žena)?" Pa sam se nasmiješila zbog toga."

PRIČAO JE MENI Jahja, sin Kazeata, pričao nam je Ibrahim, sin Sa'da, od svoga oca, od Urveta, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, da je ona rekla:

Pozvao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, Fatimu, svoju kćer u svome bolu (bolesti) koji je (taj što) se uzeo u njemu (dakle: u toj bolesti je i umro), pa je tajno govorio njoj za (neku) stvar (za nešto), pa je (zbog toga Fatima) zaplakala. Zatim je (ponovo) pozvao nju, pa je tajno govorio (saopštio) njoj, pa se (tada ona) nasmiješila. Rekla je: Pa sam pitala nju o tome, pa je rekla:

"Tajno je govorio meni Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, pa je izvijestio mene da će se on uzeti u svome bolu koji je (taj što) je preminuo u njemu (dakle: da će umrijeti u ovoj svojoj bolesti), pa sam (zato) zaplakala. Zatim je (opet) tajno govorio meni, pa je izvijestio mene da sam ja prvi (član od) porodice njegove kuće (što) ću slijediti njega, pa sam se (tada) nasmiješila."

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Arareta, pričao nam je Šubete od Ebu Bišra, od Seida, sina Džubejra, od Ibnu Abbasa, rekao je:

Bio je Umer, sin Hattaba, bio zadovoljan Allah od njega, (običaja da) približava Ibnu Abbasa (k sebi), pa je rekao njemu Abdurrahman, sin Avfa:

"Zaista za nas su sinovi (tj. Zaista mi imamo sinove) slično njemu (tj. kao što i on)." Pa je rekao (Umer): "Zaista ono je od gdje ćeš znati (ono je od kuda ćeš znati, saznati, tj. Zaista ga približavam zbog onoga što ćeš saznati - zbog njegovog znanja)." Pa je pitao Umer Ibnu Abbasa o ovome odlomku (Kur'ana):

"Kada je došla pomoć Allaha i Pobjeda." Pa je rekao (Ibnu Abbas): "Rok (Vrijeme smrti) poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (znači ovaj odlomak - rok što) je objavio (obznanio) njega (Allah) njemu (Muhammedu a.s.)." Rekao je (Umer Ibnu Abbasu): "Ne znam od nje (tj. od njega, od ovoga odlomka ništa drugo) osim (ono, to) što znaš (ti)."

PRIČAO NAM JE Ebu Nuajm, pričao nam je Abdurrahman, sin Sulejmana, sina Hanzaleta, sina Gasila, pričao nam je Ikrimete od Ibnu Abbasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je:

Izašao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, u svojoj bolesti koja je (ta što) je umro u njoj sa pokrivačem (jednim na ramenima), već je zamotao (dobro glavu) sa crnim omotačem (sa jednom crnom pamrom, šamijom) dok je sjeo na govornicu. Pa je zahvalio Allahu i pohvaljivao Ga, zatim je rekao:

"A što se tiče poslije, pa zaista ljudi (koji pridolaze u Islam) biće mnogobrojni (biće ih mnogo), a bivaće malobrojni Pomagači (a Pomagača-Ensarija će biti sve manje) čak (tako da) će

biti u (među) ljudima (oni) sa (tj. na) stepenu soli u jelu (dakle: biće ih tako malo kao soli u jelu). Pa ko bude upravljao od vas (nad nekom) stvari (koja je takva da on može da šteti u njoj (nekima) ljudima, a koristi u njoj drugima, pa neka primi od dobročinioca (između) njih, i (neka) pređe od (tj. preko greške) lošega (između) njih." Pa je (to) bilo zadnje sijelo (sjednica, sjedenje što) je sjedio u njemu Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio.

PRIČAO JE MENI Abdullah, sin Muhameda, pričao nam je Jahja, sin Adema, pričao nam je Husejn Džu'fija od Ebu Musa-a, od Hasena, od Ebu Bekreta, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Izveo je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, jednoga dana Hasena, pa se popeo s njim (na) govornicu, pa je rekao:

"Ovaj moj sin (tj. unuk) je gospodin (prvak), i možda Allah da popravi (izmiri, pomiri) sa njim između dvije čete (grupe, ili: dvije čete, grupe) od muslimana (loše odnose, njihove razmirice)."

PRIČAO NAM JE Sulejman, sin Harba, pričao nam je Hamad, sin Zejda, od Ejuba, od Humejda, sina Hilala, od Enesa, sina Malika, bio zadovoljan Allah od njega, da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, objavio (oglasio) smrt (tj. pogibiju) Džafera i Zejda prije (nego) da će doći vijest njihova (ta vijest o njima), a njegova dva (oka) liju (suze, teku suzama njih dva - oka, oči dok je izvještavao to).

PRIČAO JE MENI Amr, sin Abasa, pričao nam je Ibnu Mehdija, pričao nam je Sufjan od Muhameda, sina Munkedira, od Džabira, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Da li su za (u) vas sagovi (ćilimi, tj. Da li vi imate sagove, ćilime)?"

("El-enmatu" je jedna vrsta ćilima, sagova, prostirača koja ima fine dlakave površine. Ta riječ ima još i drugih značenja.)

Rekao sam: "A gdje (da) budu za (u) nas sagovi?" Rekao je: "Zar ne (Pazite)! Zaista ono biće za (u) vas (skupocjeni) sagovi." Pa ja (veli Džabir) govorim njoj - misli (na) svoju ženu: "Odgodi (Odstrani) od nas tvoje (svoje) sagove (ćilime)." Pa (ona) govori: "Zar nije rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Zaista ona (tj. ono) biće za (u) vas sagovi." Pa ostavim njih (ćilime kako i jesu, tj. ostavim ih prostrte, ostavio sam ih prostrte).

PRIČAO JE MENI Ahmed, sin Ishaka, pričao nam je Abdullah, sin Musa-a, pričao je nama Israil od Ebu Ishaka, od Amra, sina Mejmuna, od Abdullaha, sina Mesuda (Mes'uda), bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Otišao je Sa'd, sin Muaza obavljajući umru (mali hadž, malo hodočašće). Rekao je: Pa je odsjeo na Umejjetu (tj. kod Umejjeta), sina Halefa, Ebu Safvana. A bio je Umejjetu, kada je odlazio k Siriji pa prolazio pokraj Medine, odsijedao (ja) na Sa'da (odsijedao bi kod Sa'da). Pa je rekao Umejjetu Sa'du:

"Pričekaj, te kada se upolovio (kada se upolovi) dan (kada bude pola dana onda ophodi Kabu)." I (u to vrijeme dana) bili su nemarni (nepažljivi) ljudi. Otišao sam, pa sam ophodio (okolo Kabe). Pa dok Sa'd ophodi, kada li Ebu Džehl (dođe). Pa je rekao:

"Ko je ovaj (taj) koji ophodi za Kabu (tj. okolo Kabe)?" Pa je rekao Sad: "Ja sam Sa'd." Pa je rekao Ebu Džehl: "Ophodiš Kabu siguran, a već ste dali odsjesti Muhammedu i njegovim drugovima (kod sebe, tj. zaštitili ste ih)." Pa je rekao: "Da." Pa su se njih dvojica prepirali između sebe (svađali su se). Pa je rekao Umejjetu Sa'du: "Ne podiži svoj glas na Ebul-Hakema (Ebu Džehlovo ime), pa zaista on je gospodin (gospodar, upravljač) stanovnika (ove) doline (tj. Meke)." Zatim je rekao Sa'd: "Tako mi Allaha zaista ako (ti) zabraniš meni (spriječiš mene) da ophodim Kabu, zaista (ja) ću presjeći svakako tvoje trgovanje (ili: tvoj trgovački put) u Siriju." Rekao je: Pa je počeo Umejjetu (da) govori Sadu: "Ne podiži svoj glas!" I počeo je (da) hvata (drži, suzdržava) njega. Pa se rasrdio Sad pa je rekao:

"Pusti nas od tebe (od sebe), pa (jer) zaista ja sam čuo Muhammeda, pomilovao ga Allah i spasio, (da) tvrdi da je on ubijač tebe (tj. da će on ubiti tebe)." Rekao je: "Mene?" Rekao je: "Da." Rekao je: "Tako mi Allaha ne laže Muhammed kada je pričao (kada priča, kada govori)." Pa se vratio k svojoj ženi pa je rekao: "Zar ne znaš šta je rekao meni moj brat Jesribija (Medinelija, tj. moj predislamski pobratim iz Medine-Jesriba)?" Rekla je: "A šta je rekao?" Rekao je: "Tvrdio je da je on čuo Muhammeda (da) tvrdi (kaže) da je on moj ubijač (tj. da će me ubiti)." Rekla je: "Pa tako mi Allaha ne laže Muhammed." Rekao je: Pa pošto su izašli ka Bedru, i (pošto) je došlo žestoko dozivanje (u pomoć od Damdama, sina Amra koje je i bilo uzrok odlasku na Bedr), rekla je njemu (Umejjetu) njegova žena: "Zar se nisi sjetio šta je rekao tebi tvoj brat Jesribija (Jesribljanin)?" Rekao je: Pa je htio (Umejjetu) da neće izaći (da ne izađe, da ne ide on u borbu na Bedr). Pa je rekao njemu Ebu Džehl: "Zaista ti si od uglednika (uglednih, časnih ljudi ove) doline, pa putuj (idi jedan) dan ili dva dana, (pa se možeš i vratiti sa puta prije nego dođete do mjesta okršaja i borbe)." Pa je putovao sa njima dva dana, pa je ubio njega Allah.

PRIČAO JE MENI Abdurahman, sin Šejbeta, pričao nam je Abdurahman, sin Mugireta, od svoga oca (Mugireta), od Musa-a, sina Ukbeta, od Salima, sina Abdullaha, od Abdullaha (Umerova), bio zadovoljan Allah od njega, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Vidio sam ljude sakupljene u (jednoj penjućoj, nagnutoj) površini, pa je ustao Ebu Bekr, pa je izvadio (iz jednoga bunara jednu) kovu (kantu punu vode) ili dvije kove, a u nekom (dijelu) njegovoga vađenja (izvlačenja) je (neka) slabost. A Allah će oprostiti njemu. (Ili: A Allah oprostio njemu!) Zatim je uzeo nju (kovu) Umer, pa se (ona) okrenula (preokrenula, postala je) u njegovoj ruci (kao jedna) velika kova. Pa nisam vidio (nijednoga) diva (isključivo sposobnoga čovjeka, genija) u ljudima (među tim ljudima da) pravi njegovim pravljnjem (da radi njegovim radom, da radi kao on) dok su udarili (ti) ljudi za ležište (deva okolo vode, kod vode, kod bunara čekajući da se napiju po drugi puta)."

("Atanun" je ležište, odmaralište za deve u blizini bunara. Kada se deve napiju kod bunara po prvi puta, onda im se udari, tj. odredi, napravi u blizini bunara mjesto gdje one kleknu, legnu da se malo odmire, pa da opet po drugi put piju vodu i da se onda krene dalje na putovanje. Prvo pijenje vode zove se "nehelun", a drugo "alelun". Riječ "atanun" ima i drugih značenja. Ovdje hoće da se rekne da je Muhammed a.s. unaprijed kazao da će muslimani poslije njega za vrijeme dok bude njihov rukovodilac Ebu Bekr, a naročito Umer, ići unaprijed, a poslije Umera nastaje zastoje neko vrijeme, kao jedna karavana kada putuje, pa dođe do nekoga bunara, pa dadnu ljudi devama da se napiju prvi

puta, a onda im udare - naprave mjesto kod bunara da se na tom mjestu deve odmire kleknuvši i legavši, pa da se nakon toga odmora opet napiju vode. Iza Umera nastao je zastoje, ali poslije zastoja, koji se pojavio za vrijeme Usmana i Alije, opet su muslimani krenuli i počeli da se šire po ostalim zemljama. To se tako tumači ovaj hadis.)

A rekao je Hemmam od Ebu Hurejreta, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio:

"Pa je izvadio (izvukao) Ebu Bekr dvije kove."

PRIČAO JE MENI Abbas, sin Velida, Nersija, pričao nam je Mutemir, rekao je: čuo sam moga (svoga) oca, pričao nam je Ebu Usman, rekao je: obavijestio sam se da je Džibril - na njega pozdrav (spas - ili: njemu mir)! - došao Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, a kod njega je Ummu Selema. Pa je počeo (da) priča, zatim je ustao (i otišao).

(Ovo se tumači na dva načina. Prvi način: Pa je počeo Džibril da priča Muhammedu a.s. nešto, zatim je ustao. To veli Ajnija. Drugi način: Pa je počeo Muhammed a.s. da priča nekome čovjeku nešto, zatim je ustao taj čovjek. To veli Kastalanija.)

Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, Ummu Selemi:

"Ko je ovo?" Ili kao što je rekao (tj. Rekao joj je to ili slično tome da je isproba zna li ona ko je bio taj čovjek). Rekao je (Ebu Usman): Rekla je: "Ovo je Dihjete." Rekla je Ummu Selemete (takođe): "Zakletva Allahova (tj. Kunem se Allahom da) nisam mislila (računala) njega (onoga čovjeka nikoga drugoga) osim njega (osim Dihjeta) do (časa kada) sam čula govor (prediku, propovjed) vjerovijesnika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) izvještava od Džibrila (tj. o Džibrilu da je on to bio)." Ili kao što je rekao. Rekao je (otac Mutemirov): Pa sam rekao Ebu Usmanu:

"Od koga si čuo ovo (ovaj hadis)?" Rekao je: "Od Usameta, sina Zejda."

SA IMENOM (U IME) ALLAHA MILOSRDNOGA MILOSTIVOGA

GLAVA

govora Allaha, uzvišen je: "... poznaju ga (Muhammeda a.s.) kao što poznaju svoje sinove, a zaista (jedna) grupa od njih zaista sakriva (krije određenu) istinu, a oni znaju."

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, izvijestio nas je Malik, sin Enesa, od Nafi-a, od Abdullaha, sina Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, da su (određeni) Židovi došli k poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa su spomenuli njemu da je (jedan) čovjek od njih i (jedna) žena (da) su njih dvoje bludničili (tj. da su njih dvoje učinili blud, preljub). Pa je rekao njima poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Šta nalazite u Tevratu u stvari kamenovanja (tj. o kamenovanju preljubnika)?" Pa su rekli: "Sramotimo ih, i bičuju se." Pa je rekao Abdullah, sin Selama: "Slagali ste. Zaista je u njemu (u Tevratu propisano) kamenovanje." Pa su donijeli Tevrat (Toru), pa su raširili (rasklopili) njega, pa je stavio jedan (od) njih svoju ruku na odlomak kamenovanja, pa je čitao što je prije njega i što je poslije njega. Pa je rekao njemu Abdullah, sin Selama: "Podigni tvoju (svoju) ruku." Pa je podignuo (Pa je podigao) svoju ruku, pa kada li je u njemu odlomak kamenovanja (odlomak o kamenovanju).

Pa su rekli: "Istinit je bio (Istinu je rekao Abdullah), o Muhamede! U njemu je odlomak kamenovanja." Pa je zapovjedio za njih dvoje poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa su se kamenovali (pa su kamenovani) njih dvoje. Rekao je Abdullah (Umerov): Pa sam vidio (toga) čovjeka (da) se sagiba (da se nadnosi) nad (tu) ženu (da) čuva nju kamenja (tj. čuvajući, zaštićavajući nju da je ne pogodi kamenje kojim su bili gađani njih dvoje).

GLAVA

pitanja (traženja određenih) idolopoklonika da pokaže njima Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (jedan, neki) znak (dokaz), pa je pokazao njima rascijepljenje (raspuknuće, raspolovljenje) Mjeseca.

(Kad su 20. jula 1969. godine američki astronauti Armstrong i Oldrin slali snimke mjesečevoga tla prije nego će se njih dva spustiti na tle, tlo Mjeseca, na tlu Mjeseca se jasno između kratera vidjela i jedna linija napuknutoga tla Mjeseca. Ta linija može lako da bude, možda, trag toga cijepanja, raspolovljenja Mjeseca u vrijeme Muhammeda a.s. o kojem se cijepanju Mjeseca govori u hadisu koji će se sada navesti.)

PRIČAO NAM JE Sadekate, sin Fadla, izvijestio nas je Ibnu Ujejneta od Ibnu Ebu Nedžiha, od Mudžahida, od Ebu Mamera, od Abdullaha, sina Mes'uda, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Rascijepio (Raspolovio) se Mjesec na vremenu (za vrijeme) poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (na) dvije polovine, pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Svjedočite (Budite svjedoci)!"

PRIČAO MI JE Abdullah, sin Muhameda, pričao nam je Junus, pričao nam je Šejban od Katadeta, od Enesa, sina Malika, bio zadovoljan Allah od njega. - H - A rekao je meni Halifete: Pričao nam je Jezid, sin Zurej'a, pričao nam je Seid od Katadeta, od Enesa da je on pričao njima da su stanovnici Meke pitali (tj. tražili od) poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, da pokaže njima (jedan, neki) znak (dokaz da je on Božiji poslanik), pa je pokazao njima rascijepljenje (raspolovljenje) Mjeseca.

PRIČAO MI JE Halef, sin Halida, Kurejšija, pričao nam je Bekr, sin Mudara, od Džafera, sina Rebiata, od 'Iraka, sina Malika, od Ubejdulaha, sina Abdullaha sina Mes'uda, od Ibnu Abbasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, da se je Mjesec rascijepio (raspolovio, prepolovio) u vremenu Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio.

PRIČAO MI JE Muhamed, sin Musena-a, pričao nam je Muaz, rekao je: pričao mi je moj otac od Katadeta, pričao nam je Enes, bio zadovoljan Allah od njega, da su (nekakva) dva čovjeka od drugova Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, izašla njih dvojica iz (društva, ili iz sjela, sa sjela) kod (od) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, u (jednoj) tamnoj noći, a sa njima dvojicom je (bilo nešto, neko svjetlo) kao dvije svjetiljke (što) osvjetljavaju njih dvije (svijetle njih dvije, te svijetiljke svijetle) ispred njih dvojice. Pa pošto su se njih dvojica rastavili (rastali), postalo je (osatalo je) sa svakim pojedinim (pojedinačnim) od njih dvojice jedno (ono svijetlo, osvjetljenje) dok je došao svojoj porodici (dok nisu došli svojim porodicama).

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Ebul-Esveda, pričao nam je Jahja od Ismaila, pričao nam je Kajs: čuo sam Mugireta, sina Šubeta, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Neprestano će (jedni, neki) ljudi od moje sljedbe biti pojavljivači (tj. pobjeđivači nad neprijateljem, ili pobjeđivači na istini, u - na istinitome putu) dok dođe (dok ne dođe) njima zapovjed Allaha, a oni su pojavljivači (pobjeđivači, pobjednici, tj. Pojavljivače se, pobjeđivaće do Božije zapovjedi koja će im doći, a oni se pojavljuju, pobjeđuju)."

(Ovaj hadis se tumači na dva - tri načina, ali se to neće ovdje navoditi.)

PRIČAO NAM JE Humejdija, pričao nam je Velid, rekao je: pričao mi je Ibnu Džabir, rekao je: pričao mi je Umejr, sin Hani-a, da je on čuo Muavijeta (da) govori: čuo sam Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Neprestano će biti od moje sljedbe (jedna) sljedba stajačica (tj. jedan narod koji će stajati) u (na) zapovjedi Allaha (ili: sa zapovjedi Allaha, tj. Neprestano će biti od moje sljedbe jedna grupa koja će stajati uz zapovjed Allaha da se bori za Božiji put, za vjeru Islam), neće štetiti njima (neće im škoditi to) ko je izdao njih (tj. ko nije htio pomoći njih, ko im nije davao podrške), a ni (onaj) ko se protivio (koji su se protivili) njima, čak će doći njima zapovjed Allaha, a oni su na tome."

(Razna su tumačenja o tome koja je to grupa muslimana, i šta se misli pod riječima: "..... dok dođe njima zapovjed Allaha.....", ili ".... čak će doći njima zapovjed Allaha.....". Ta tumačenja ovdje se neće navoditi.)

Rekao je Umejr: Pa je rekao Malik, sin Juhamira (Juhamirov): rekao je Muaz: A oni su u Siriji.

(Tj. A ta grupa koja će stajati uz zapovjed Allaha do zapovjedi Allaha biće u Siriji.)

Pa je rekao Muavija (sin Ebu Sufjanov):

"Ovo ti je Malik (Juhamirov koji) tvrdi da je on čuo Muaza (sina Džebelovoga) govori (tj. da govori): A oni su u Siriji (tj. A oni će biti nastanjeni, boraviće u Siriji)."

PRIČAO NAM JE Alija, sin Abdullaha, pričao nam je Sufjan, pričao nam je Šebib, sin Garkadeta, rekao je: čuo sam (određenu) četvrt (rejon, reon, tj. grupu ljudi jednoga plemena da) pričaju od Urveta da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, dao njemu (jedan) zlatnik (da) kupi njemu za njega (jednu) ovcu, pa je kupio njemu za njega dvije ovce, pa je prodao jednu (od) njih dvije za (jedan) zlatnik i došao je njemu sa (jednim) zlatnikom i (jednom) ovcom (tj. i donio mu je i zlatnik i ovcu). Pa je molio za njega za (Božiji) blagoslov u njegovoj prodaji, (tj. Pa je Muhammed a.s. molio se Uzvišenom Bogu da On dadne blagoslov njemu - Urvetu - u kupoprodaji, u trgovini, činio mu je dovu). I bio je (poslije toga takve sreće) da je sebi kupio (da kad bi kupio sebi određene) prašine (praha od obične zemljine površine), zaista bi (on) čario u njemu (dobio bi, bio bi na dobiti u njemu, u prahu, tj. zaradio bi i na običnom prahu).

Rekao je Sufjan: Bio je Hasen, sin Umareta, donio nama ovaj hadis od njega (od Šebiba), rekao je (taj Hasen): čuo je njega (taj hadis) Šebib od Urveta. Pa sam došao njemu (došao je Sufjan Šebibu), pa je rekao Šebib:

"Zaista ja nisam čuo njega (hadis) od Urveta." Rekao je (Šebib): "Čuo sam četvrt (rejon, mahalu ljudi da) izviješćivaju (izvještavaju) njega (taj hadis, da ga pričaju) od njega (od Urveta), a ali (nego) sam čuo njega (Urveta da) govori: čuo sam Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Dobro (određeno) je svezano za kike (za perčine, tj. za kosu iznad čela) konja do Sudnjega dana." Rekao je (Šebib): I već sam vidio u njegovom (Urvetovom) domu sedamdeset konja (ili: sedamdeset kobila).

(Misli se, po nekim tumačenjima, na konje koji se hrane radi upotrebe u ratu protiv neprijatelja.)

Rekao je Sufjan: (da) kupi njemu (Muhammedu a.s. jednu) ovcu, kao da je ona žrtva (kurban, tj. kao da mu treba za žrtvu, za kurbanu).

PRIČAO NAM JE Museded, pričao nam je Jahja od Ubejdulaha, rekao je: izvijestio me je Nafi' od Ibnu Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Konji su (takvi da) je u njihovim kikama dobro do Sudnjega dana."

PRIČAO NAM JE Kajs, sin Hafsa, pričao nam je Halid, sin Harisa, pričao nam je Šubete od Ebu Tejjaha, rekao je: čuo sam Enesa od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Konji (određeni takvi) su (da) je svezano u njihove kike (perčine izvjesno, određeno) dobro."

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Meslemeta, od Malika, od Zejda, sina Eslema (Eslemovoga), od Ebu Saliha Semmana, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Konji su za trojicu (za tri čovjeka): za (jednoga) čovjeka je nagrada (Božija pripravljena zbog toga što ih - konje - hrani i posjeduje); a za (jednoga, tj. za drugoga) čovjeka je zastor (pokriće svakodnevnih potreba), a na (jednoga, tj. a za trećega) čovjeka je teret (tj. grijeh što ih posjeduje i hrani). Pa što se tiče (onoga) koji je (taj što) mu je nagrada, pa (to) je čovjek (koji) je svezao njih u (na) put Allaha (tj. radi borbe), pa je produljio (uže) njima u (na) livadi ili vrtu (bašči). I što pogode (oni, konji bivši svezani, dakle: što popasu) u svome užetu (dok su vezani svojim užetom) od livade ili vrta (na livadi ili vrtu), biće njemu (to) dobrota (lijepa djela će mu zato biti upisana). I da (bude slučaj) da oni (konji) prekinu svoje uže, pa oprče (jednu) uzvišicu ili dvije uzvišice, biće (i) njihove guškije (biće i njihovi izmeti upisani u) dobrote njemu. I da (bude i to) da oni prođu pokraj rijeke, pa se napiju, a nije htio da napoji njih (tj. nije imao namjeru da ih napoji tada, u tom času), biće (i) to njemu (od) dobrote (dakle: računajte se kao dobra dijela).

A čovjek (koji) je svezao njih (dozvoljenim) bogaćenjem (koristi ih za tu svrhu), i pokrivanjem (svojih potreba) i čednošću, (a) nije zaboravio dužnost (prema) Allahu u njihovim vratovima i u njihovim leđima, pa oni su njemu takođe zastor (koji ga čuva od siromaštva).

A čovjek (koji) je svezao njih ponosom (dakle: Čovjek koji drži konje zbog ponosa), i licemjernošću i neprijateljstvom (i iz neprijateljstva prema) muslimanima (stanovnicima, pripadnicima Islama), pa oni su teret (tj. grijeh)."

I upitao se (Upitan je) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, o magarcima, pa je rekao:

"Nije se spustilo na mene (tj. Nije se objavilo meni) o njima (ništa drugo) osim ovaj usamljeni, sveobuhvatni odlomak:

"Pa ko uradi težinu (mjeru) truna (kakvoga) dobra, vidjeće ga. A ko uradi težinu (mjeru) truna (kakvoga) zla, vidjeće ga."."

PRIČAO NAM JE Alija, sin Abdullaha, pričao nam je Sufjan, pričao nam je Ejub od Muhameda: čuo sam Enesa, sina Malika, bio zadovoljan Allah od njega, (da) govori:

Došao je jutrom poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, Hajberu rano (u svitanje), a već su izašli sa lopatama. Pa pošto su vidjeli njega, rekli su:

"Muhammed i petodjel (i vojska)!" I okrenuli su k tvrđavi (da) trče (oni, stanovnici Hajbera). Pa je podigao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, svoje dvije ruke i rekao je:

"Allah je veći (od svega i svakoga)! Poruši se (tj. Porušiće se) Hajber! Zaista mi kada smo odsjeli u trznu (na tratinu, poljanu, na otvoren prostor među kućama ili pred kućama jednoga) naroda, pa loše je jutro (zlo je jutro ljudima) opomenutima."

PRIČAO MI JE Ibrahim, sin Munzira, pričao nam je Ibnu Ebu Fudejk od Ibnu Ebu Zi'ba, od Makburije, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: Rekao sam:

"O poslaniče Allaha! Zaista ja sam čuo od tebe mnogi hadis (mnogu izreku, dakle: mnogo hadisa, mnogo izreka), pa zaboravim ga (pa zaboravim ih, zaboravim te hadise)." Rekao je, pomilovao ga Allah i spasio:

"Prostri tvoj (svoj) kaput (dugački, svoj ogrtač)!" Pa sam prostro njega. Pa je crpao (grabio) sa svojom rukom u njega, zatim je rekao: "Skupi ga." Pa sam skupio njega, pa nisam zaboravio (nijednoga) hadisa poslije.

SA IMENOM (U IME) ALLAHA MILOSRDNOGA MILOSTIVOGA

GLAVA

vrлина drugova Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio. A ko se družio s Vjerovijesnikom, pomilovao ga Allah i spasio, ili je vidio njega (bivši to lice) od muslimana, pa on (tj. ono, svako takvo lice) je od njegovih drugova.

PRIČAO NAM JE Alija, sin Abdullaha, pričao nam je Sufjan od Amra, rekao je: čuo sam Džabira, sina Abdullaha (da) govori: pričao nam je Ebu Seid Hudrija, rekao je: rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Doći će na (određene) ljude (jedno takvo) vrijeme pa će ratovati (jedna) skupina od ljudi, pa će govoriti: "U vama (Među vama li) je (neko, Ima li od vas neko) ko se družio sa poslanikom Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (međusobno)?" Pa će govoriti (oni) njima: "Da." Pa će se osvojiti (Pa će se dati pobjeda) njima. Zatim će doći na ljude vrijeme, pa će ratovati skupina od

ljudi. Pa će se reći: "Da li je u (Ima li iko među) vama ko se družio sa drugovima poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio (međusobno)?" Pa će govoriti: "Da." Pa će se osvojiti njima (Daće se i njima pobjeda u ratu). Zatim će doći na ljude (takvo) vrijeme, pa će ratovati skupina od ljudi, pa će se reći: "Da li je u vama (Ima li iko) ko se je družio s (onim) ko se družio s drugovima poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio (međusobno)?" Pa će govoriti: "Da." Pa će se osvojiti njima (Daće se i njima pobjeda)."

(Veli se da će pitanje postavljati u sva tri slučaja oni za koje će te skupine ratovati, ili pod čijom će komandom te skupine biti prilikom ratovanja.)

PRIČAO MI JE Ishak, pričao nam je Nadr, izvijestio nas je Šubete od Ebu Džemreta: čuo sam Zehdema, sina Mudarriba, rekao je: čuo sam 'Imrana, sina Husajna, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, (da) govori: rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Najbolji (od) moje sljedbe je moj naraštaj (moje stoljeće, moje pokoljenje), zatim (oni) koji će slijediti njih (doći iza njih), zatim (oni) koji će slijediti (doći iza) njih."

Rekao je Imran: Pa neću znati (tj. ne znam) je li spomenuo poslije svoga naraštaja dva naraštaja (generacije), ili tri.

"Zatim zaista poslije vas je (jedan) narod (tj. doći će jedan takav narod čiji ljudi) će svjedočiti, a (oni) se neće tražiti da svjedoče, i varaće, i neće se povjerovavati (i neće se kod njih ostavljati na povjerenje, na čuvanje ništa), i zavjetovaće se, a neće ispunjavati (zavjete i obećanja), i pokazaće (pojaviće) se u njima bivanje masnim (debelim, gojaznim)."

(Dakle: biće debeli, gojazni.)

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Kesira, izvijestio nas je Sufjan od Mansura, od Ibrahima, od Ubejdeta, od Abdullaha (Mesudovoga), bio zadovoljan Allah od njega, da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Najbolji (od) ljudi je moj naraštaj, zatim koji će slijediti njih, zatim koji će slijediti njih. Zatim će doći (jedan) narod (tj. ljudi takvi da) će pretjecati svjedočenje jednoga njih njegovu zakletvu, a njegova zakletva njegovo svejedočenje." Rekao je (Mansur): Rekao je Ibrahim: A udaraše nas na svjedočenje i ugovor (ili: i obavezu), a mi smo maleni.

(To jest: Udarase nas kada smo bili maleni, pa kada bi u govoru upotrebili riječi: "Ešhedu billahi!", i "Alejje ahdullahi!" Riječ, odnosno izraz "Ešhedu billahi!", znači: "Svjedočim sa Allahom - Neka mi je Allah svjedok!" A izraz "Alejje ahdullahi!", znači: "Na mene je ugovor (obaveza) Allaha! - Obavezujem se Allahu!" Udarali su ih da se iz malena ne bi navikli da olako shvataju te krupne riječi, i da ne bi olako shvatili svjedočenje i zavjet. Tako su djecu odgajali muslimani u vrijeme kada je živio taj Ibrahim, Ibrahim Nah'ija, koji je umro u Kufi u 96. godini po Hidžri.)

GLAVA

lijepih djela (pohvalnih djela - djela koja služe na diku i ponos) Iseljenika i njihove vrijednosti (vrline, tj. i GLAVA vrijednosti Iseljenika).

(Pod riječi iseljenici sa velikim početnim slovom misli se na prve mekanske muslimane koji su sa Muhammedom a.s. zajedno iselili iz Meke u Medinu prije nego je Meka oslobođena od idolopoklonika i njihove vlasti.)

Od njih (od Iseljenika) je Ebu Bekr Abdullah, sin Ebu Kuhafeta, Tejmija (tj. Tejmović), bio zadovoljan Allah od njega. I (GLAVA) govora Allaha, uzvišen je: "Za siromahe Iseljenike (tj. Dio ratnoga plijena je za siromahe Iseljenike - pripada siromasima Iseljenicima) koji su se izveli (tj. koji su izvedeni-istjerani) iz svojih domova i svojih imanja, traže (tražeći oni) dobrotu od Allaha i zadovoljstvo, i pomažu (oni) Allaha (tj. Allahovu vjeru i put Allahov) i Njegovoga poslanika, ti (takvi) su oni (koji su) iskreni."

I rekao je (Uzvišeni Allah): "Ako nećete pomoći (vi) njega, pa već je (jedanput bez vas) pomogao njega Allah....", do Njegovoga govora: ".... zaista Allah je sa nama....".

Rekla je Aiša, i (rekao je) Ebu Seid i Ibnu Abbas, bio zadovoljan Allah od njih: A bio je Ebu Bekr sa Vjerovijesnikom, pomilovao ga Allah i spasio, u pećini (špilji toj, tj. pećini Sevr u koju su se sklonili dok prođe i smiri se potjera za njima dvojicom).

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Redža-a, pričao nam je Israil od Ebu Ishaka, od Bera-a, rekao je:

Kupio je sebi Ebu Bekr, bio zadovoljan Allah od njega, od 'Aziba (jedan deveći) samar za trinaest srebrenjaka, pa je rekao Ebu Bekr Azibu:

"Zapovjedi Bera-u, pa neka ponese k meni moj (ovaj) samar." Pa je rekao Azib: "Ne, do (da) ispričaš (dok ne ispričaš) nama kako si napravio ti i poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, kada ste izašli vas dvojica iz Meke, a idolopoklonici vas traže." Rekao je:

"Otprtljali (Otišli) smo iz Meke, pa smo oživjeli - ili putovali smo - našu noć i naš dan dok smo unišili u podnevnu vrućinu, i stao je stajač podnevne vrućine (žege, tj. i nestalo je u podne sjene jer je Sunce došlo na kulminacionu tačku, pa je tada stajalo iznad tjemena okomito, zbog čega u tim krajevima u tom momentu nema sjene - a to oni izražavaju i riječima: "i stao je stajač podnevne vrućine"). Pa sam bacio (svoj pogled) sa svojim okom da li vidim od sjene (hlada išta igdje), pa (da) odsjednem k njoj (u nju, u sjenu, u hlad), pa kada li (pa kadli jedna) stijena (što) sam došao njoj! Pa sam pogledao ostatak sjene njezine, pa sam uravnio nju (površinu tla u sjeni, u hladu te stijene). Zatim sam prostro postelju Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, u njemu (u hladu), zatim sam rekao njemu: "Lezi (u postelju nauznačice), o vjerovijesniče Allaha!" Pa je legao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio.

("Idtadžea" znači i povaliti se, leći pa bi se moglo prevesti još i ovako: "Povali se, o vjerovijesniče Allaha!" Pa se povalio Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio.)

Zatim sam otišao (da) pogledam (izviđam) šta je okolo (oko) mene, da li ću vidjeti od tražitelja (tj. naših gonioca) ijednoga, pa kada li ja (susretnem se, susretoh se) sa pastikom (nekakvih) brava (ovaca koji) tjera svoje brave ka (toj istoj) stijeni, (i on) hoće od nje (hlad) koji smo (i mi) htjeli. Pa sam pitao njega, pa sam rekao njemu: "Za koga si (tj. Čiji si) ti, o dječaće?!" Pa

je rekao: "Za (jednoga, tj. Ja sam jednoga, od jednoga) čovjeka od Kurejševića." Imenovao ga je (tj. Rekao je dječak toga čovjeka po imenu), pa sam poznao (prepoznao) njega. Pa sam rekao: "Da li je u tvojim bravima od mlijeka (išta, tj. Ima li imalo mlijeka u tvojih brava-ovaca)?" Rekao je: "Da." Rekao sam: "Pa da li si ti muzač mlijeka (tj. Hoćeš li pomusti malo mlijeka)?" Rekao je: "Da." Pa sam zapovjedio njemu, pa je ukolinčio (svezao, zadržao jednu) ovcu od svojih brava. Zatim sam zapovjedio njemu da otrese njezino vime od prašine. Zatim sam zapovjedio njemu da otrese svoja dva dlana (svoje dvije šake), pa je rekao (tj. učinio je) evo ovako: udario je jednu (od) svoje dvije šake sa drugom (udario je jedan od svoja dva dlana sa drugim), pa je pomuzao meni (jednu) malenkost (malu količinu) od mlijeka. A već sam učinio (tj. ponio) za poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (jednu manju kožnu) posudu (za vodu), na njezinim ustima (tj. na njezinom otvoru) je (bila jedna) krpa (kao čep), pa sam ljevao na (to) mlijeko (vodu) dok se ohladio njegov najniži (dio). Pa sam otišao s njim (tj. odnio njega) k Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, pa sam se složio s njime (sresti, sreo, tj. pogodio sam doći njemu kada) se već (bio) probudio. Pa sam rekao njemu:

"Pij, o poslaniče Allaha!" Pa je pio čak (da) sam se zadovoljio (dakle: Pio je toliko da sam zbog toga bio zadovoljan). Zatim sam rekao: "Već je prispjelo prtljanje (tj. došao je čas, došao je trenutak da se kreće dalje), o poslaniče Allaha!" Rekao je: "Da." Pa smo poprtljali (krenuli), a narod traži nas. Pa nije stigao nas nijedan (čovjek, niko) od njih osim Surakate, sin Malika sina Džušuma, na (jednome) svome konju. Pa sam rekao: "Ovo je potjera (potraga)! Već se priključila nama (tj. već nas je stigla), o poslaniče Allaha!" Pa je rekao:

"Ne žalosti se (Ne brini se), zaista Allah je sa nama."

".... dajete odlaziti (ili: dajete vraćati)....", u večer (poslije podne), ".... odlazite...." ujutru.

(Ovaj tekst nema veze ovdje nikako. S njime hoće da se upozori da "eraha" znači ići, odnosno dati putovati u vremenu poslije podne, a "sereha" znači ići, putovati u časovima prije podne.)

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Sinana, pričao nam je Hemmam od Sabita Bunanije, od Enesa, od Ebu Bekra, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: Rekao sam Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, a ja sam u pećini (špilji Sevr):

"Da (je bio slučaj) da je jedan (od) njih pogledao pod svoje dvije noge, zaista bi vidio nas." Pa je rekao:

"Šta je tvoje mišljenje, o Ebu Bekre, za dvojicu (tj. o dvojici takvih što) je Allah treći (s) njima dvojicom?!"

GLAVA

govora Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio: "Zazidajte (sva džamijska) vrata osim vrata Ebu Bekra (tj. osim vrata koja je on sebi napravio da na njih on ulazi)."

Rekao je njega (tj. ovaj hadis) Ibnu Abbas od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio.

PRIČAO MI JE Abdullah, sin Muhameda, pričao mi je Ebu Amir, pričao nam je Fulejh, rekao je: pričao mi je Salim Ebu Nadr od Busra, sina Seida, od Ebu Seida Hudrije, bio zadovoljan Allah njega, rekao je:

Propovijedao (Predikovao) je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, ljudima i rekao je:

"Zaista Allah je dao odabrati (izabrati jednome) robu (slugi) između ovozemnosti i između (onoga) što je (što ima) kod Njega (kod Allaha taj sluga), pa je taj rob sebi odabrao (ono) što je kod Allaha."

Rekao je (Ebu Seid): Pa je zaplakao Ebu Bekr. Pa smo se začudili zbog njegovoga plača (iz razloga) da izvještava poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, o (nekakvome) robu (što) se dalo odabrati (njemu). Pa je bio poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, on (taj rob što) mu se dalo odabrati (ta ličnost kojoj se stavilo na slobodni izbor ili će još živjeti, ili će umrijeti), a bio je Ebu Bekr najznaniji (od) nas (pa je to odmah shvatio prije nego mi). Pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Zaista (jedan) od najdobročinstvenijih ljudi na mene (tj. prema meni) u svome društvu (druženju) i svome imanju je Ebu Bekr. I da sam bio uzimač (Da sam birao srčanoga kakvoga) prijatelja (nekoga drugoga) osim moga (svoga) Gospoda, zaista (ja) bih uzeo Ebu Bekra (za toga) prijatelja, ali bratstvo Islama i njegova ljubav (nas povezuju, vežu). Neka ne ostanu nikako (nipošto) u Bogomolji (nijedna) vrata (dručkije) osim (tako da) su se zazidala, osim (tj. izuzev) vrata Ebu Bekra (ona neka, dakle, ostanu nezazidana)."

GLAVA

vrijednosti (vrline) Ebu Bekra poslije Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio.

PRIČAO NAM JE Abdul-Aziz, sin Abdullaha, pričao nam je Sulejman od Jahja-a, sina Seida, od Nafi-a, od Ibnu Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je:

Bili smo (običaja da) izabiremo (odabiremo, tj. Odabirasmo - Razgovarasma o tome koji je čovjek najbolji) između ljudi u vremenu (za vrijeme, za života) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, pa odabirasmo (odabiremo) Ebu Bekra, zatim Umera, sina Hattaba, zatim Usmana, sina 'Affana, bio zadovoljan Allah od njih.

(Kod ovoga razgovora o tome koji je čovjek najbolji za vrijeme Muhammeda a.s., misli se na to koji je čovjek najbolji osim, poslije Muhammeda a.s. kao Božijega poslanika.)

GLAVA

govora Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio: "Da sam bio uzimač prijatelja....".

Rekao je njega (taj hadis) Ebu Seid.

PRIČAO NAM JE Muslim, sin Ibrahima, pričao nam je Vuhejb, pričao nam je Ejub od 'Ikrimeta, od Ibnu Abbasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Da sam bio uzimač od svoje sljedbe prijatelja, zaista bih uzeo Ebu Bekra, a ali (tj. nego on) je moj brat (po vjeri Islamu) i moj drug."

(Riječ "halilun" znači najsrdačniji, najsrčaniji, najiskreniji prijatelj, a ne u običnom, svakodnevnom izražavanju: prijatelj poslovni, prijatelj na osnovu ženidbenih odnosa ili prijatelj na osnovu običnoga voljenja, voljenja i ljubavi obične.)

PRIČAO NAM JE Mualla, sin Eseda, i Musa, rekla su njih dvojica: pričao nam je Vuhejb od Ejuba, i rekao je:

"Da sam bio uzimač (Da sam uzeo, Kad bih birao) prijatelja, zaista bih uzeo njega (za) prijatelja, a ali (tj. nego) bratstvo Islama je bolje (vrijednije)."

(Ili:..., ali bratstvo Islama je najvrijednije da se označi naš međusobni odnos i pažnja.)

PRIČAO NAM JE Kutejbete, pričao nam je Abdul-Vehhab od Ejuba slično njemu (navedenome hadisu).

PRIČAO NAM JE Sulejman, sin Harba, izvijestio nas je Hamad, sin Zejda, od Ejuba, od Abdullaha, sina Ebu Mulejketa, rekao je:

Pisali su stanovnici Kufe ka Ibnu Zubejru (pitajući ga) o djedu (tj. o nasljednim pravima djeda), pa je rekao:

"Što se tiče (onoga) koji je (taj što je o njemu) rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Da sam bio uzimač (Kad bih uzimao) od ove sljedbe prijatelja, zaista bih uzeo njega, (pa ta ličnost) spustila je njega (djeda na stepen) oca." Misli (na) Ebu Bekra.

(Tj. Ebu Bekr je smatrao da djed nasljeđuje kao i otac, a Ebu Bekr je takva ličnost da je o njemu Muhammed a.s. rekao to i to.)

GLAVA.

PRIČAO NAM JE Humejdija i Muhamed, sin Abdullaha, rekla su njih dvojica: pričao nam je Ibrahim, sin Sa'da, od svoga oca, od Muhameda, sin Džubejra sina Mut'ima, od njegovoga oca, rekao je:

Došla je (jedna, neka) žena Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, pa je zapovjedio njoj da se vrati (obradi, opet dođe) k njemu. Rekla je:

"Da li si mislio (tj. Šta misliš) ako sam došla (tj. ako dođem), a nisam našla (a ne nađem) tebe?" Kao da ona govori (tj. misli na njegovu) smrt (smrt, tj. ako dođem, a ti već budeš mrtav). Rekao je, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ako ne nađeš mene, pa dođi (odi) Ebu Bekru."

PRIČAO MI JE Ahmed, sin Ebu Tajiba, pričao nam je Ismail, sin Mudžalida, pričao nam je Bejan, sin Bišra, od Vebereta, sina Abdurahmana, od Hemmama, rekao je: čuo sam Ammara (da) govori:

Vidio sam poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, a nema sa njim (u Islamu niko drugi) osim pet robova, i dvije žene i Ebu Bekr."

PRIČAO NAM JE Hišam, sin Ammara, pričao nam je Sadekate, sin Halida, pričao nam je Zejd, sin Vakida, od Busra, sina Ubejdulaha, od Aizullaha Ebu Idrisa, od Ebu Derda-a, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Bio sam sjedač (tj. Sjedio sam) kod Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, kadli dođe Ebu Bekr uzimač (tj. uzeo, drži) za stranu (kraj) svoje odjeće (tako) čak (da) je pokazao (dio) od svoga koljena, pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Što se tiče vašega druga, pa već se svađao (pomiješao se, umiješao se u svađu, prepirku s nekim međusobno)." (Doslovno: "....., pa već se borio.") Pa je pozdravio i rekao je:

"O poslaniče Allaha! Zaista ono bila je između mene i između sina Hattabova (jedna) stvar, pa sam požurio (tj. potrčao) k njemu, zatim sam se pokajao). Pa sam pitao (molio) njega da oprost meni, pa nije htio na mene (da se on smiluje), pa sam došao k tebi." Pa je rekao:

"Oprostio Allah tebi, o Ebu Bekre!" Tri puta (je to izgovorio Muhammed a.s.). Zatim se Umer zaista pokajao, pa je došao stanu Ebu Bekra, pa je pitao: "Je li tu (tude) Ebu Bekr?" Pa su rekli: "Ne." Pa je došao ka Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio. Pa je počelo lice Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) gubi ljepotu (nježnost, prijatnost, tj. da se mijenja, da blijedi, žuti) čak (da) se preplašio Ebu Bekr (za Umera), pa je čučnuo (kleknuo, tj. sejo) na svoja dva koljena, pa je rekao:

"O poslaniče Allaha! Tako mi Allaha ja sam bio krivlji (nepravedniji, veći zulumićar, nasilniji)." Dva puta (je to izrekao Ebu Bekr). Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Zaista Allah je poslao mene k vama, pa ste rekli: "Slagao si (tj. Lažeš). A rekao je Ebu Bekr: Istinit je bio (tj. Istinu govori). I utješio (tj. I pomogao) je mene sa svojom osobom i svojim imanjem (lično, fizički i finansijski - ili: moralno i materijalno). Pa da li ste vi ostavljajući meni moga druga (na miru, dakle: Hoćete li ostaviti moga druga na miru)?" Dva puta (je to izrekao Muhammed a.s.). Pa nije se uznemirivao poslije nje (tj. Pa nije se niko više usudio da uznemiruje Ebu Bekra poslije ove riječi, ovih riječi Muhammeda a.s.).

PRIČAO NAM JE Mualla, sin Eseda, pričao nam je Abdul-Aziz, sin Muhtara, rekao je: Halid Haza' pričao nam je od Ebu Usmana, rekao je: pričao mi je Amr, sin Asa, bio zadovoljan Allah od njega da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, poslao njega (kao zapovjednika) na vojskom (zvanom) Zatusselasil (tj. nad vojskom koja je vodila borbu zvanu Zatusselasil). Pa sam došao njemu, pa sam rekao:

"Koji (čovjek od) ljudi je najdraži k tebi?" Rekao je: "Aiša." Pa sam rekao: "Od muškaraca?" Pa je rekao: "Njezin otac." Pa sam rekao: "Zatim ko (Koji poslije toga)?" Rekao je: "Zatim Umer, sin Hattaba." Pa je nabrojio (još neke) ljude.

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, izvijestio nas je Šuajb od Zuhrije, izvijestio me Ebu Selemete, sin Abdurahmana sina Avfa, da je Ebu Hurejrete, bio zadovoljan Allah od njega, rekao: čuo sam poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Dok je (bio jedan) pastir u (među) svojim bravima (ovcama), naletio (natrčao, naišao) je na njega vuk, pa je uzeo od njih (od brava jednu) ovcu. Pa je tražio (tj. progonio, gonio) njega pastir, pa se obazreo (obazro) k njemu vuk, pa je rekao: "Koje za njih (na) dan zvjeri (na) dan (kada) nije za njih (tj. kada bravima ne bude drugi) pastir (niko) osim mene?"

(Dakle: Ko će ih sačuvati od mene kada bude dan zvijeri, dan kad ne bude kod njih pastir.)

"I dok (jedan) čovjek tjera (jednu) kravu, već je natovario na nju, pa se obazrijela k njemu, pa je progovorila njemu, pa je rekla: "Zaista ja se nisam stvorila (nisam stvorena) za ovo, a ali sam ja (nego sam ja) stvorila se (stvorena sam) za oranje." Rekli su ljudi: "Slava Allahu!" Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Pa zaista ja vjerujem u to, i Ebu Bekr i Umer, sin Hattaba, bio zadovoljan Allah od njih dvojice.

PRIČAO NAM JE Abdan, izvijestio nas je Abdullah od Junusa, od Zuhrije, rekao je: izvijestio me Ibnul-Musejjeb, čuo je Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: čuo sam poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Dok sam ja spavač (tj. Dok sam spavao), vidio sam mene (sebe) na (jednoj) čatrnji, na njoj (je) kova (kanta za vađenje vode). Pa sam iščupao (tj. izvadio, izvukao) iz nje što je (tj. koliko je) htio Allah. Zatim je uzeo nju (kovu) sin Ebu Kuhafeta (tj. Ebu Bekr) pa je iščupao iz nje kovu, ili dvije kove, a u njegovom iščupavanju (izvlačenju) je (neka) slabost (nemoć). A Allah oprostio njemu njegovu slabost! Zatim se preokrenula (pretvorila obična kova u) veliku kovu, pa je uzeo nju sin Hattaba. Pa nisam vidio (nijednoga) sposobnoga (gospodina, čovjeka) od ljudi (da) iščupava iščupavanjem Umera (tj. nisam vidio nijednoga snažnoga čovjeka da je snažniji od Umera, da više može izvaditi vode od Umera) dok su udarili ljudi za ležalište (ili: u ležalište, odmaralište za deve okolo bunara, čatrnje, vode)."

(Ima još i drugi način prevoda zadnje rečenice: "čak su udarili ljudi u ležalište, odmaralište za deve." Po ovome drugom prevodu i tumačenju je ovakvo: Umer vadi vodu i dalje, a već su se svi ljudi zadovoljili vodom, zadovoljili su i sebe i svoje deve, kamile, pa su otišli da odmaraju, a od njega i dalje dobro za ljude - voda - teče jer je on izvlačil.).

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Mukatila, izvijestio nas je Abdullah, izvijestio nas je Musa, sin Ukbeta, od Salima, sina Abdullaha, od Abdullaha, sina Umera, rekao je: rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ko je tegljio (tj. Ko teglji, vuče) svoju odjeću ohološću (iz oholosti), nije gledao (tj. neće gledati) Allah k njemu (u njega) Sudnjega dana." Pa je rekao Ebu Bekr: "Zaista jedna (od) dvije polovine moje odjeće omekša se (tj. spusti se, opusti se iz nepažnje), osim (tj. izuzev) da se čuvam

(ja) toga od njega (od odjeće da mi se ne bi vukla po zemlji, po tlu)." Pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Zaista ti nisi (takav da) praviš (da činiš) to ohološću (iz oholosti)." Rekao je Musa: Pa sam rekao Salimu: "Je li spomenuo Abdullah (ovakav izraz): "Ko je tegljio svoj zastirač (tj. pokrivač za donji dio tijela)?" Rekao je: "Nisam čuo njega (da) je spomenuo (drugi izraz) osim svoju odjeću."

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, pričao nam je Šuajb od Zuhrije, rekao je: izvjestio me je Humejd, sin Abdurahmana sina Avfa, da je Ebu Hurejrete rekao: čuo sam poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Ko podijeli dva para od (neke) stvari od stvari u put Allaha, pozivaće se od vrata - misli (na) raj (na rajska vrata) - : "O robe Allaha! Ovo je dobro. Pa ko je bio od stanovnika (pripadnika, tj. od obavljača) molitve (namaza), pozivaće se od vrata molitve. A ko je bio od stanovnika borbe, pozivaće se od vrata borbe. A ko je bio od stanovnika milostinje, pozivaće se od vrata milostinje. A ko je bio od stanovnika posta, pozivaće se od vrata posta i vrata (zvanih) Rejjan."

("Rejjan" znači onaj koji je mnogo napojen, pa onda "baburrejjan" znači: vrata mnogo napojenoga.)

Pa je rekao Ebu Bekr: "Nije na ovoga koji će se pozivati od tih vrata (ništa, nimalo) od nužde (tj. štete)." I rekao je: "Da li će se pozivati od njih, svijuju njih (od svijuju vrata) ijedan (čovjek, iko), o poslaniče Allaha?" Rekao je: "Da. I nadam se da ćeš biti (ti jedan) od njih, o Ebu Bekre!"

PRIČAO NAM JE Ismail, sin Abdullaha, pričao nam je Sulejman, sin Bilala, od Hišama, sina Urveta, od Urveta, sina Zubejra, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, supruge Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, umro, a Ebu Bekr je (bio u tom času) u Sunhu.

Rekao je Ismail: Misli (na) Visiju (tj. na visoka mjesta, visoravni iznad medinskih zemalja prema Nedždu - a to će reći: bio je u brdovitim predjelima iznad medinske teritorije). Pa je ustao (tj. počeo) Umer (da) govori:

"Tako mi Allaha nije umro poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio." Rekla je: I rekao je Umer: "Tako mi Allaha ne padaše u moju dušu (ništa drugo) osim to, i zaista poslaće svakako njega Allah, pa će zaista odsjeći svakako ruke ljudi i njihove noge."

(Tj. Nije padalo u moju dušu ništa drugo osim to da nije umro, i da će ga poslati Allah, pa će odsjeći ruke i noge ljudi koji su govorili da je on umro.)

Pa je došao Ebu Bekr, pa je otkrio (pokrivač) od (lica) poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa je poljubio njega, pa je rekao:

"Sa mojim ocem si ti i mojom majkom (ravan meni, ili: Ti si taj kojega bih otkupio sa svojim ocem i majkom - dao bih za tebe njih oboje)! Lijep (Dobar) si bio (tj. Lijep si) živ i mrtav! Tako mi Allaha koji je (taj što je) moja duša u Njegovoj ruci neće dati okušati tebi Allah dvije smrti (na ovome svijetu) nikada." Zatim je izašao, pa je rekao:

"O zaklinjaču! Na tvojoj polaganosti (tj. Polako ti)!" Pa pošto je progovorio Ebu Bekr, sjeo je Umer. Pa je zahvalio Allahu Ebu Bekr i pohvaljivao Ga, i (onda) je rekao:

"Zar ne (Pazi)! Ko obožavaše (Ko je obožavao) Muhammeda, pa zaista Muhammed, pomilovao ga Allah i spasio, je već umro. A ko obožavaše (A ko je obožavao) Allaha, pa zaista Allah je živ, neće umrijeti." I rekao je (tj. naveo je ajet-odlomak iz Kur'ana):

"Zaista ti si mrtvac i zaista oni su mrtvaci." I rekao je (tj. naveo je iz Kur'ana): "I nije Muhammed (ništa drugo) osim (jedan) poslanik, već su prošli od prije njega poslanici (Božiji), pa zar ćete se, ako umre ili se ubije (bude ubijen u borbi), povratiti na vaše (svoje) pete (tj. nazad u paganstvo, idolopoklonstvo), a ko se vrati (doslovno "inkalebe" znači: prevrnuti se, obrnuti se) na svoje dvije pete, pa (on) neće štetiti Allahu (nijednu) stvar (ništa), a nagradiće Allah zahvalne (tj. one koji ostanu u Islamu i poslije Muhammeda)."

Rekao je: Pa su se zagušili ljudi plaču (plačući; ili po nekima: pa su zaridali ljudi plačući, tj. pa su počeli glasno plakati). Rekao je: I skupili su se Pomagači (Ensarije) k Sa'du, sinu Ubadeta, u (natkrivenom) predvorju Saidetovića, pa su rekli:

"Od nas (neka bude jedan) zapovjednik, a od vas (jedan) zapovjednik!" Pa je otišao k njima Ebu Bekr Siddik, i Umer, sin Hattaba, i Ebu Ubejdetu, sin Džerraha. Pa je otišao (tj. počeo je) Umer (da) govori. Pa je ušutkao njega Ebu Bekr. A govoraše Umer (poslije):

"Tako mi Allaha nisam htio s time (drugo) osim (to) da sam ja već bio pripremio (jedan) govor (koji) je već bio zadivio mene (koji se meni dopadao, a) plašio sam se da neće doprijeti njemu (tj. da ga neće znati održati) Ebu Bekr. Zatim je govorio Ebu Bekr, pa je govorio najrječitije (od svih) ljudi. Pa je rekao u svome govoru:

"Mi smo zapovjednici, a vi ste ministri." Pa je rekao Hubab, sin Munzira: "Ne tako mi Allaha. Nećemo činiti (tako). Od nas zapovjednik, a od vas zapovjednik." Pa je rekao Ebu Bekr: "Ne, a ali (tj. nego) mi smo zapovjednici, a vi ste ministri (upravljači, pomoćnici). Oni (Kurejševici) su najsrednji (tj. najumjereniji od) Arapa domom (kućom - ovaj izraz se tumači na više načina) i najjasniji (od) njih svojstvima (lijepima na koja se računa), pa prisegnite se (na vjernost) Umeru, sinu Hattaba, ili Ebu Ubejdetu, sinu Džerraha (pa neka jedan od njih dvojice bude zapovjednik)." Pa je rekao Umer: "Nego prisegnujemo se tebi (tj. Ne meni ni Ebu Ubejdetu, nego tebi dajemo prisegu na vjernost). Ti si, pa ti (si) naš gospodin, i najbolji (od) nas i najdraži (si od) nas k poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio." Pa je uzeo Umer za njegovu ruku, pa se prisegao, (prisegnuo) njemu i prisegnuli su mu se ljudi. Pa je rekao (jedan) rekač (tj. jedan govornik - Pa rekao je neko):

"Ubili ste Sa'da, sina Ubadeta." Pa je rekao Umer: "Ubio je njega Allah." (Ili: "Ubio ga Allah!") A rekao je Abdullah, sin Salima, od Zubejdije, rekao je Abdurahman, sin Kasima: izvijestio je mene moj otac Kasim da je Aiša, bio zadovoljan Allah od nje, rekla:

Ukočio se (ili: Podigao se) je pogled Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, zatim je rekao:

"U druga (tj. U društvo) najviše (uvedi me)!" Tri puta (je to ponovio Muhammed a.s. pred smrt, pred izdisanje). I pričao je (Kasim navedeni) hadis (i prema njegovom pričanju Aiša je rekla još i ovo). Rekla je Aiša: Pa nije bilo od govora njih dvojice (ništa) od govora (da je drukčije djelovalo) osim (tako da) je okoristio Allah s njim (muslimane, tj. Što su god rekli i Umer i Ebu Bekr, Allah je dao da to bude na korisnost, od koristi). Zaista već je zastrašio (zastrašivao) Umer (određene) ljude (svojim stavom), a zaista je u njima (među njima nekima) zaista dvoličnost

(licemjernost), pa je vratio njih Allah sa time (tj. zadržao ih je u Islamu da ne bi odmah odustali od Islama). Zatim zaista već (je) dao vidjeti Ebu Bekr ljudima pravopuće (pravi put), i dao je upoznati njima dužnost koja je (ta što je) na njima (tj. dužnost obožavanja Vječnoga Allaha), i izašli su s njim (tj. zbog toga) čitaju (čitajući, učeći): "I nije Muhammed (ništa drugo) osim (jedan) poslanik, već su prošli od prije njega (Božiji) poslanici,....", do ".... zahvalne."

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Kesira, izvijestio nas je Sufjan, pričao nam je Džami', sin Ebu Rašida, pričao nam je Ebu Ja'la od Muhameda, sina Hanefijjete, rekao je: rekao sam mome (svome) ocu (Aliji):

"Koji (od) ljudi (tj. Koji čovjek) je najbolji poslije poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (šta misliš ti)?" Rekao je: "Ebu Bekr." Rekao sam: "Zatim ko?" Rekao je: "Zatim Umer." A plašio sam se da će reći Usman. Rekao sam: "Zatim si ti."

(To jest: A plašio sam se da će Alija reći da je poslije Umera najbolji Usman, pa sam rekao: "Zatim si ti najbolji poslije Umera.")

Rekao je: "Nisam ja (ništa drugo) osim (jedan običan) čovjek od muslimana."

PRIČAO NAM JE Kutejbete, sin Seida, od Malika, od Abdurahmana, sina Kasima, od njegovoga oca, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, da je ona rekla:

Izašli smo sa poslanikom Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, u nekom (ili: u neko od) njegovih putovanja. Ta kada smo bili u (mjestu) Bejda-u, ili u (mjestu) Zatul-Džejšu, presjekao (prekinuo, raskinuo) se (jedan) moj đerdan (moja ogrlica), pa je ostao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, na njegovom traženju (traženju tog đerdana) i ostali su ljudi sa njim, a nisu na vodi, i nije sa njima voda (tj. i nemaju sa sobom vode, nisu imali vode). Pa su došli ljudi Ebu Bekru, pa su rekli:

"Zar nećeš vidjeti (tj. Zar ne vidiš ovo) šta je napravila Aiša? Ostala je sa poslanikom Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, i sa ljudima (sa njim, tj. zadržala ih je), a nisu na vodi i nije sa njima voda (i nemaju vode)." Pa je došao Ebu Bekr, a poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, stavljajući je svoje glave (stavio je svoju glavu) na moje stegno, već je (tako i) zaspao. Pa je rekao: "Zadržala si poslanika Allaha i ljude, a nisu na vodi i nije sa njima voda (i nemaju vode)." Rekla je: Pa je korio mene, i rekao je (ono) šta je htio Allah da rekne (on - Ebu Bekr), i počeo je (da) udara mene sa svojom rukom u moju slabinu (u stranu ispod rebara preme kuku, tj. u moj bok). Pa neće spriječiti (tj. Pa ne sprječava) mene od micanja (pokretanja u tom času ništa drugo) osim mjesto poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, na mome stegnu. Pa je spavao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, čak (da) je osvanuo na (tj. u prilici) bez vode. Pa je spustio Allah odlomak (ajet u kojem je objavljena zapovjed) upravljanja sebe (zemljinoj površini - prašini da se čišćenje za molitvu obavi njom kada nema vode, dakle: objavljen je ajet o tejemmumu), pa su se upravili (prašini, tj. pa su se očistili prašinom, dakle: koristili su prašinu mjesto vode za čišćenje, uzeli su tejemmum).

Pa je rekao Usejd, sin Hudajra: "Nije ona (tj. ova olakšica) prvi blagoslov vaš, o rode (o porodico) Ebu Bekra!" Pa je rekla: Pa smo podigli devu koja je (ta što) sam bila na njoj (jahala), pa smo našli (taj, onaj) đerdan pod njom.

PRIČAO NAM JE Adem, sin Ebu Ijasa, pričao nam je Šubete od Aameša, čuo sam Zekvana (da) priča od Ebu Seida Hudrije, rekao je: rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ne psujte (Ne grдите) moje drugove! Pa da (je bio slučaj takav) da je jedan (od) vas podijelio kao (brdo) Uhud zlata, ne bi dopro (dostigao) mudda jednoga (od) njih, a ni njegove polovine."

(To jest: "Kad bi jedan od vas podijelio zlata koliko je veliko brdo Uhud, njegova vrijednost i njegova nagrada ne bi doprla, nije dostigla, ne bi dostigla vrijednosti i nagrade koju ima jedan od mojih drugova koji je podijelio i dao hrane jedan mudd - mudd je četvrtina sa'a -, ili jednu polovinu - tj. polovinu mudda. Sa' je 3,34 kg, a sa' je mjera koja se upotrebljavala u vrijeme Muhammeda a.s. među Arapima.)

Slijedio je njega (tj. Šubeta) Džerir, i Abdullah, sin Davuda, i Ebu Muavijete i Muhadir od Aameša.

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Miskina, Ebul-Hasen, pričao nam je Jahja, sin Hassana, pričao nam je Sulejman od Šerika, sina Ebu Nemira, od Seida, sina Musejjeba, rekao je: izvijestio me je Ebu Musa Eš'arija da se on očistio (za molitvu) u svojoj kući, zatim je izašao. Pa sam rekao:

"Zaista držaću se svakako poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, i zaista biću svakako sa njim ovaj moj dan." Rekao je: Pa je došao Bogomolji, pa je pitao o Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, pa su rekli: "Izašao je i upravio je ovda (u ovom pravcu)." Pa sam izašao na njegovom tragu pitam (pitajući, raspitivajući se) o njemu dok (sam doznao da) je unišao (u vrt u kojem se nalazi) bunar Eris (u blizini mjesta Kuba-a kod Medine). Pa sam sjeo kod (njegovih) vrata, a njegova vrata su od grana (palme), dok je izvršio poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, svoju nuždu, pa se (onda) očistio (abdestio) za molitvu (za namaz). Pa sam ustao k njemu, pa kada li je on sjedač (tj. kada li on sjedi) na bunaru Eris, i usrijedio se (tj. i sjeo je u sredinu, na sredinu) njegove strane (obale; ili: njegove klupe, natkrivene i postavljene kraj bunara, uz bunar), i otkrio je svoje dvije golijeni (dva nožna cipca, cijepca) i spustio je njih dvije (njih dva) u (taj) bunar.

("Kuffun" znači: strana; suhi dio obale bunara; klupa koja je postavljena okolo bunara, i koja je nekada i natkrivena i ograđena.)

Pa sam pozdravio njega, zatim sam otišao, pa sam sjeo kod vrata, pa sam rekao: Zaista biću svakako vratar poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, danas. Pa je došao Ebu Bekr, pa je odbio (tj. gurnuo u) vrata, pa sam rekao:

"Ko je ovo (Ko je to)?" Pa je rekao: "Ebu Bekr." Pa sam rekao: "Na tvojoj polaganosti (Polako ti)!" Zatim sam otišao, pa sam rekao: "O poslaniče Allaha! Ovo (To) je Ebu Bekr traži dozvolu (da uniđe, da uđe)." Pa je rekao:

"Dozvoli mu, i obraduj ga sa rajem (sa džennetom)." Pa sam se okrenuo (tj. otišao prema vratima) dok (te) sam rekao Ebu Bekru: "Uniđi, i poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, raduje (obeseljava) te sa rajem (tj. daje ti veselu vijest da ćeš u raj)." Pa je unišao Ebu Bekr, pa je sjeo na desnicu (na desnu stranu) poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, sa njima u stranu (ili: u klupu) i spustio je svoje dvije noge u bunar, kao što je napravio, (uradio, učinio) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, i otkrio je svoje dvije golijeni. Zatim sam se vratio, pa sam sjeo. A već sam (bio) ostavio svoga brata (da) se očisti i priključi se meni, pa sam rekao: Ako

htjedne Allah sa omsicom dobro - hoće (tj. misli na) svoga brata - dovesti će ga (tj. daće mu Allah da i on dođe ovamo sada). Pa kada li (jedan) čovjek pokreće vrata! Pa sam rekao:

"Ko je ovo (Ko je to)?" Pa je rekao: "Umer, sin Hattaba." Pa sam rekao: "Na tvojoj polaganosti (Polako, Pričekaj)!" Zatim sam došao k poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa sam pozdravio njega, pa sam rekao: "Ovo je (To je) Umer, sin Hattaba traži dozvolu (da uđe)." Pa je rekao:

"Dozvoli mu, i obraduj (tj. obeseli) ga sa rajem." Pa sam došao, pa sam rekao njemu: "Uniđi, i obeselio je tebe poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, sa rajem." Pa je unišao, pa je sjeo sa poslanikom Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, u stranu (u klupu) na njegovu ljevicu (lijevu stranu) i spustio je svoje dvije noge u bunar. Zatim sam se vratio, pa sam sjeo, pa sam rekao: Ako htjedne Allah sa omsicom dobro, dovesti će ga. Pa je došao (jedan) čovjek pokreće vrata. Pa sam rekao:

"Ko je ovo (Ko je to)?" Pa je rekao: "Usman, sin Affana." Pa sam rekao: "Na tvojoj polaganosti (Polako, Pričekaj)!" Pa sam došao k poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa sam izvijestio njega. Pa je rekao:

"Dozvoli mu, i obeseli ga sa rajem na kušnji (iskušenju - koja) će pogoditi njega." Pa sam došao njemu, pa sam rekao njemu: "Uniđi, i obeselio je tebe poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, sa rajem na kušnji (sa iskušenjem, uz kušnju jednu koja) će pogoditi (zadesiti) tebe." Pa je unišao, pa je našao stranu (ili: klupu da) se već napunila, pa je sjeo prema njemu (tj. prema njegovom licu, nasuprot njemu na prostoru) od druge polovine (bunara).

Rekao je Šerik: Rekao je Seid, sin Musejjeba: Pa sam tumačio (protumačio, tj. tumačim) nju (tj. ovu cijelu zgodu da je imala u sebi predznak u odnosu na) njihove grobove.

PRIČAO MI JE Muhamed, sin Beššara, pričao nam je Jahja od Seida, od Katadeta da je Enes, sin Malika, bio zadovoljan Allah od njega, pričao njima da se Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, popeo (na brdo) Uhud i (sa njim su se popeli) Ebu Bekr, i Umer i Usman, pa se potreslo s njima (to brdo), pa je rekao:

"Budi čvrst (stalan), Uhude, pa (tj. jer) su na tebi samo (jedan) vjerovijesnik, i (jedan) mnogoistiniti (koji mnogo istinu govori) i dva mučenika (dva šehita, šehida - dvije osobe koje će poginuti u službi vjere, ili u borbi za vjeru Islam)."

PRIČAO NAM JE Ahmed, sin Seida, Ebu Abdullah, pričao nam je Vehb, sin Džerira, pričao nam je Sahr od Nafi-a, da je Abdullah, sin Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao: rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Dok sam ja na (jednome) bunaru, iščupavam (tj. vadim vodu) iz njega, došao (tj. dođe) mi Ebu Bekr i Umer. Pa je uzeo Ebu Bekr (tu) kovu, pa je izvadio kovu ili dvije kove, a u njegovom vadenju (vađenju) je (neka) slabost. A Allah će oprostiti (Allah oprostio) njemu! Zatim je uzeo nju Umer, sin Hattaba, iz ruke Ebu Bekra, pa se preokrenula (promijenula se ta kova) u njegovoj ruci (u jednu) veliku kovu. Pa nisam vidio (nijednoga) isključivo sposobnoga (tj. snažnoga čovjeka, nijednoga talenta) od ljudi (da) pravi njegovim pravljnjem (da odsijeca njegovim odsijecanjem, tj. da čini kao on, da vadi vodu snažno i mnogo kao on), čak su udarili ljudi u ležište (tj. otišli su u odmaralište za deve)."

Rekao je Vehb: "El-atanu" je mjesto pokleknuća deva (na koljena, tj. mjesto gdje deve leže i odmaraju se na taj način što kleknu na koljena, pa onda prsa priljube na tle). Govori (tj. Kaže Vehb da to znači): Čak su se napojile deve, pa je dala kleknuti (leći ta napojenost, napijenost njima devama, tj. pa je deve ta napojenost natjerala da legnu).

PRIČAO NAM JE Velid, sin Saliha, pričao nam je Isa, sin Junusa, pričao nam je Umer, sin Seida sina Ebul-Husejna, Mekija od Ibnu Ebu Mulejketa, od Ibnu Abbasa, rekao je:

Zaista ja sam zaista stajač (tj. stajao) u narodu (tj. među nekim ljudima), pa su se (oni) molili Allahu za Umera, sina Hattaba, a već se stavio (metnuo) na svoju postelju (na svoj krevet, tj. na svoju mrtvačku nosiljku), kada li je (jedan) čovjek iza mene već stavio svoj lakat na moje rame govori (govoreći):

"Pomilovao te Allah! Zaista ono bio sam (takav da) se zaista nadam (stalno, tj. Zaista ja se nadah, nadao sam se) da će učiniti tebe Allah sa tvoja dva druga (i kod pokopavanja) jer zaista ja (znam) mnogo od (onoga) što sam bio (u prilici da) čujem (tj. jer ja mnogo puta slušah) poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Bio sam (ja), i Ebu Bekr i Umer; i: Učinio sam (ja), i Ebu Bekr i Umer; i: Otišao sam (ja), i Ebu Bekr i Umer; pa zaista bio sam zaista (da) se nadam (tj. pa zaista nadah se) da će učiniti tebe Allah sa njima dvojicom." Pa sam se obazreo pa kada li je on (taj što to govori) Alija, sin Ebu Taliba!

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Jezida, Kufija, pričao nam je Velid od Evzaije, od Jahja-a, sina Ebu Kesira, od Muhameda, sin Ibrahima, od Urveta, sina Zubejra, rekao je: pitao sam Abdullaha, sina Amra, o najžešćem (onome) što su napravili (učinili) idolopoklonici sa poslanikom Allaha, pomilovao ga Allah i spasio. Rekao je:

Vidio sam Ukbeta, sina Ebu Muajta (da) je došao k Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, a on klanja, pa je stavio njegov ogrtač u (na) njegov vrat, pa je davio (gušio) njega s njim (njime) žestokim davljenjem. Pa je došao Ebu Bekr dok (tj. te) je odbio njega od njega, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao:

"Zar ćete ubiti (jednoga) čovjeka (zbog toga što je takav) da govori (zato što govori): "Moj gospod (gospodar) je Allah!", a već je donio vama jasne dokaze od vašega Gospoda (tj. od Allaha, Gospoda, Gospodara i Tvorca svega)."

GLAVA

lijepih (pohvalnih) djela Umera, sina Hattaba, Ebu Hafsa Kurejševića Adevije (Adevijevića - Adijjevića), bio zadovoljan Allah od njega.

PRIČAO NAM JE Hadždžadž, sin Minhala, pričao nam je Abdul-Aziz, sin Madžišuna, pričao nam je Muhamed, sin Munkedira, od Džabira, sina Abdullaha, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je: rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Vidio sam (tj. Sanjao sam) mene (sebe da) sam unišao (u) raj, pa kada li ja (susretnem se, susretoh se) sa Rumejsa-om, ženom Ebu Talhata! I čuo sam (nekakvu) škripu (obuće, topot, zvuk) pa sam rekao:

"Ko je ovo?" Pa je rekao (Džibril, ili neki drugi anđeo): "Ovo je Bilal." I vidio sam (jedan) dvorac (zamak, i) u njegovom dvorištu je (jedna) djevojka, pa sam rekao: "Za koga je ovo (tj. Čije je ovo)?" Pa je rekao: "Za Umera (tj. Umerovo je ovo)." Pa sam htio da uniđem (u) njega (u taj dvorac, zamak), pa (da) pogledam k njemu (tj. pa da ga razgledam), pa sam spomenuo tvoju ljubomoru (tj. pa sam se ja sjetio tvoje ljubomore, i zbog toga nisam unišao u taj dvorac u raju ni u snu)." Pa je rekao Umer:

"Sa mojim (svojim) ocem i mojom (svojom) majkom (otkupio bih tebe), o poslaniče Allaha! Zar na tebe (da) budem ljubomoran (da bivam ljubomoran, da osjećam ljubomoru)?"

PRIČAO NAM JE Seid, sin Ebu Merjema, izvijestio nas je Lejs, rekao je: pričao mi je Ukajl od Ibnu Šihaba, rekao je: izvijestio me Seid, sin Musejeba, da je Ebu Hurejrete, bio zadovoljan Allah od njega, rekao:

Dok smo mi kod poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, kadli je rekao (kadli on reče):

"Dok sam ja spavač (Dok sam spavao), vidio sam mene (sebe) u raju. Pa kada li (jedna) žena čisti se (za molitvu) do strane (tj. uz stranu jednoga) dvorca! Pa sam rekao (upitao): "Za koga je ovaj (tj. Čiji je ovo) dvorac?" Pa su rekli (Odgovoreno mi je): "Za Umera." Pa sam spomenuo njegovu ljubomoru, pa sam se okrenuo idući nazad (vraćajući se nazad)." Pa je zaplakao Umer i rekao je:

"Zar na tebe (da) budem ljubomoran, o poslaniče Allaha?!"

PRIČAO MI JE Muhamed, sin Salta, Ebu Džafer Kufija, pričao nam je Ibnul-Mubarek od Junusa, od Zuhrije, izvijestio me Hamzete od svoga oca da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Dok sam ja spavač (Dok sam spavao), napio sam se - misli (da kaže da se napio) mlijeka - čak (tako da) gledam napojenost (tj. vidim tu napojenost da) teče u moj nokat, ili u moje nokte, zatim sam dodao Umeru (Umeru, sinu Hattaba)." Rekli su: "Pa šta (tj. Pa kako) si protumačio njega (taj san), o poslaniče Allaha?" Rekao je: "Znanje."

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Abdullaha, sina Numejra, pričao nam je Muhamed, sin Bišra, pričao nam je Ubejdulah, rekao je: pričao mi je Ebu Bekr, sin Salima, od Salima, od Abdullaha, sina Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Pokazalo mi se u spavanju (u snu) da ja vidim (vodu) sa kovom deve (tj. sa kovom koju izvlači mlada jedna deva koja ide u krug okolo bunara i okreće u hodu napravu na kojoj je pričvršćena kova - vodu vadim sa kovom deve) na bunaru (nekakvome). Pa je došao Ebu Bekr, pa je izvadio kovu, ili dvije kove slabašnim vađenjem, a Allah će oprostiti njemu (ili: I Allah oprostio njemu!). Zatim je došao Umer, sin Hattaba, pa se okrenula (pa se pretvorila ta manja kova u) veliku kovu (pa je postala velika kova). Pa nisam vidio isključivo sposobnoga (čovjeka da) pravi njegovim

pravljjenjem (da odsijeca njegovim odsijecanjem, tj. da čini kao on, da vadi vodu kao on), čak su se napojili ljudi i udarili su za (tj. u) ležište (otišli su u odmaralište za deve okolo, oko vode bunara)."

Rekao je Ibnu Džubejr: "El-abkariju" su plemeniti (tj. lijepi) sagovi (ćilimi).

(To jest: To je značenje prvobitno koje je imala ta riječ.)

A rekao je Jahja: "Ezzerabijju" su sagovi (ćilimi što) je za njih (u njih, tj. koji imaju, u kojih ima) resa, nježna (fina), prosuta.

(To jest: To su ćilimi koji po sebi imaju prosute rese, u stvari, dlake poput malja, kao malje po licu mladića koji je dobio prve malje. U daljem tekstu svaki arapski izraz, svaku arapsku riječ koja bude označavala takvu vrstu ćilima odlične kvalitete, prevodiće se sa našim izrazom "čupavi sagovi", "čupavi ćilimi".)

PRIČAO NAM JE Alija, sin Abdullaha, pričao nam je Jakub, sin Ibrahima, rekao je: pričao mi je moj otac od Saliha, od Ibnu Šihaba: izvijestio me je Abdul-Hamid da je Muhamed, sin Sa'da, izvijestio njega da je njegov otac (Sa'd, sin Ebu Vakkasa) rekao. (-H-) Pričao mi je Abdul-Aziz, sin Abdullaha, pričao nam je Ibrahim, sin Sa'da, o Saliha, od Ibnu Šihaba, od Abdul-Hamida, sina Abdurahmana sina Zejda, od Muhameda, sina Sa'da sina Ebu Vakkasa, od njegovoga oca, rekao je:

Tražio je dozvoljenje (dozvolu za ulazak) Umer, sin Hattaba, na poslanika Allaha (tj. tražio je dozvolu da uniđe, da uđe k poslaniku Allaha), pomilovao ga Allah i spasio, a kod njega su (nekakve) žene od Kurejševića, razgovaraju (one) s njim i traže mnogo (one od) njega uzdižući se njihovi glasovi na (nad) njegov glas. Pa pošto je zatražio dozvolu Umer, sin Hattaba, ustale su (one), pa su se natjecale (pretjecale, tj. požurile su) zastoru (zavjesi da se iza nje sakriju). Pa je dozvolio njemu poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio (ulazak). Pa je unišao Umer, a poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, se smije. Pa je rekao Umer:

"Nasmijao Allah tvoj zub (tj. Obradovao te Allah), o poslaniče Allaha! (Zbog čega li se smiješ u ovom času?)." Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Začudio sam se od (tj. zbog) ovih (žena) koje su bile kod mene, pa pošto su čule tvoj glas, natjecale (požurile) su se zastoru (zavjesi)." Pa je rekao Umer: "Pa ti si preči da se (one) boje (plaše tebe), o poslaniče Allaha!" Zatim je rekao Umer: "O neprijateljice vaših (svojih) osoba (tj. O neprijateljice same sebe, samih sebe)! Zar se bojite (plašite) mene, a ne bojite se poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (zar tako)?" Pa su rekle: "Da. Ti si grublji i tvrđi (tj. oštrij, nemilosrdniji) od poslanika Allaha (Allahovog poslanika), pomilovao ga Allah i spasio." Pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ih (tj. Šuti, Ne počinji nam nikakvoga pričanja), o sine Hattaba! Tako mi (Onoga) koji je (taj što je) moja duša u Njegovoj ruci nije susreo tebe (određeni) sotona idući (putujući ti nekom) dolinom nikada (drukčije) osim (tako da) je išao (putovao, tj. skrenuo nekom) dolinom (drugom) osim tvoje doline."

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Musena-a, pričao nam je Jahja od Ismaila, pričao nam je Kajs, rekao je: rekao je Abdullah (Mesudov):

Neprestano smo bili časni (moćni mi) otkada je primio Islam (prihvatio islamsku vjeru) Umer.

PRIČAO NAM JE Abdan, izvijestio nas je Abdullah, pričao nam je Umer, sin Seida, od Ibnu Ebu Mulejketa da je on čuo Ibnu Abbasa (da) govori:

Stavio se je Umer na svoj krevet (postelju, tj. mrtvačku nosiljku), pa su opkolili njega ljudi mole i klanjaju (molitvu za umrloga njemu - dženzu) prije (nego) da se podigne (on sa tla), i ja sam u (tj. među) njima. Pa nije zastrašio mene (niko drugi) osim (jedan) čovjek uzimač moga ramena (tj. čovjek koji me uzeo za rame). Pa kada li je (to) Alija! Pa se smilovao na Umera (ili: Pa je rekao za Umera, Umeru: "Rahimekellahu": Pomilovao te Allah!) i rekao je:

"Nisi iza sebe ostavio nijednoga (čovjeka, tj. nikoga) dražega meni (k meni) da (ja) sretnem Allaha sa (djelom) sličnim njegovom djelu od tebe (od sebe nikoga meni dražega po djelu, tj. niko mi od tebe nije draži po djelu od ovih što si ih iza sebe ostavio, s tvojim bi djelom najvolio, najviše volio na Sudnjem danu pred Allaha izaći na odgovornost). I zakletva Allaha (tj. I zaklinjem se Allahom) zaista (ono ja) bio sam (takav da) zaista mislim (tj. zaista pomišljah) da će učiniti tebe Allah sa tvoja dva druga, i računam da sam ja bio mnogo (puta u takvoj prilici da) čujem (slušam) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Otišao sam ja, i Ebu Bekr i Umer; i: Unišao sam ja, i Ebu Bekr i Umer; i: Izašao sam ja, i Ebu Bekr i Umer."

PRIČAO NAM JE Museded, pričao nam je Jezid, sin Zurej'a, pričao nam je Seid. Rekao je (Buharija): A rekao je meni Halifete: Pričao nam je Muhamed, sin Seva-a, i Kehmes, sin Minhala, njih dvojica su rekla: pričao nam je Seid od Katadeta, od Enesa, sina Malika, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Popeo se Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, k Uhudu i sa njim je Ebu Bekr, i Umer i Usman, pa se zatresao (potresao Uhud) sa njima, pa je udario njega sa svojom nogom, (i) rekao je:

"Učvrsti se (Budi čvrst, stalan, smiri se), Uhude, pa nije na tebi (niko drugi) osim vjerovijesnik, ili mnogoistiniti, ili mučenik (šehit, šehid - koji će poginuti za vjeru, koji pogine za vjeru)."

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Sulejmana, rekao je: pričao mi je Ibnu Vehb, rekao je: pričao mi je Umer, on je sin Muhameda, da je Zejd, sin Eslema, pričao njemu od svoga oca (Eslema, koji je bio oslobođeni rob Umerov), rekao je: Pitao me Ibnu Umer o nekoj njegovoj stvari - misli (na) Umera - (tj. o nekoj Umerovoj stvari, svojstvu, postupku), pa sam izvijestio njega, pa je rekao:

Nisam vidio nijednoga (čovjeka) nikada poslije poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, od vremena (kada) se uzeo (tj. kada je umro Muhammed a.s. da) je bio marljiviji i darežljiviji, čak se dokrajčio (tj. umro u toj marljivosti i darežljivosti - a u tom niko nije bio bolji) od Umera, sina Hattaba (koji se kao takav i dokrajčio, tj. umro, dočekao kraj života - nihajet).

PRIČAO NAM JE Sulejman, sin Harba, pričao nam je Hammad, sin Zejda, od Sabita, od Enesa, bio zadovoljan Allah od njega, da je (jedan, neki) čovjek pitao Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, o Času (tj. s Sudnjem danu), pa je rekao (pa je pitao):

"Kada će (biti) Čas?" Rekao je: "A šta je to (što) si priprazio (pripremio) za njega (za taj takav čas)?" Rekao je: "Nema (nikakve) stvari (tj. Nisam ništa priprazio), osim (jedino to) da ja volim Allaha i Njegovoga poslanika, pomilovao ga Allah i spasio." Pa je rekao:

"Ti si sa (onim) koga voliš (doslovno: koga si volio, tj. Ti ćeš biti na Sudnjem danu sa onim koga si volio na ovome svijetu dok si živio)." Rekao je Enes: Pa nismo se obeselili (veselili ni) sa (jednom) stvari našim veseljem sa govorom (tj. kao što smo se obeselili sa govorom, zbog govora) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ti si sa (onim) koga si volio." Rekao je Enes: Pa ja volim Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, i Ebu Bekra, i Umera, i nadam se da ću biti sa njima sa svojom ljubavlju njih (tj. zbog svoje ljubavi prema njima) iako nisam radio sa (velikim djelima, tj. velikih djela) slično njihovim radovima (tj. njihovim djelima)."

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Kazeata, pričao nam je Ibrahim, sin Sa'da, od svoga oca, od Ebu Selemeta, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Zaista već su bili u (među onima) što su prije vas od naroda (raznih postojali, živjeli - bili su među njima neki ljudi takvi) kojima se priča (tj. koji o nečemu nešto izreknu, pa se to tako poslije i dogodi, objelodani - pa ispadne kao da im je neko to ispričao i da su na osnovu toga pričanja to izjavili, a oni su, u samoj stvari, nadahnuti ljudi). Pa ako je bio (takav) u mojoj sljedbi ijedan (čovjek, iko, dakle: Ako je iko od moje sljedbe takav), pa zaista on je Umer (onda je to Umer, tj. to je Umer)."

Povećao (je, tj. u pričanju toga hadisa dodao) je Zekerija, sin Ebu Zaideta, od Sa'da, od Ebu Selemeta, od Ebu Hurejreta, rekao je: rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Zaista već su bili u (među onima) ko je bio (koji su bili) prije vas od Izraelićana (bili su neki) ljudi (što) se govori njima (od meleka, anđela, tj. nadahnjuju se oni od meleka, anđela) od (drugoga načina, na drugi način) bez da bivaju (oni kao neki, a nisu neki) vjerovijesnici. Pa ako je od moje sljedbe od njih (tj. od takvih ljudi) ijedan (čovjek, iko), pa (to je) Umer." Rekao je Ibnu Abbas, bio zadovoljan Allah od njih dvojice:

"I nismo poslali od prije tebe (nijednoga) od poslanika, a ni vjerovijesnika, a ni (onoga) kome se priča....".

(To je način kako je čitao, na koji način je čitao Ibnu Abbas odlomak iz Kur'ana u poglavlju - suri Hadždž - 52. ajet, odlomak. On je u čitanju dodavao i "ve la muhaddesin". Kod drugih čitača nema tih riječi.)

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, pričao nam je Lejs, pričao nam je Ukajl od Ibnu Šihaba, od Seida, sina Musejjeba, i Ebu Selemeta, sina Abdurahmana, njih dva su rekla: čuli smo Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, (da) govori: rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Dok je (jedan) pastir u svojim bravima (ovcama), potrčao (zatrčao se) je (određeni) vuk, pa je uzeo od njih (od brava jednu) ovcu, pa je tražio nju dok je spasio (izbavio) nju. Pa se obazreo k njemu (taj) vuk, pa je rekao njemu:

"Ko je za nju (Ko je njoj pastir; Ko će joj biti pastir na) dan zvijeri (kada) nije njoj pastir (niko drugi) osim mene?" Pa (su) rekli ljudi:

"Slava Allahu!" Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio: "Pa zaista ja vjerujem u njega (u ovaj događaj), i Ebu Bekr i Umer, a nije tude (a nisu tu bili prisutni ni) Ebu Bekr i Umer (ili: a nisu tude Ebu Bekr i Umer)."

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Bukejra, pričao nam je Lejs od Ukajla, od Ibnu Šihaba, rekao je: izvijestio me je Ebu Umamete, sin Sehla sina Hunejfa, od Ebu Seida Hudrije, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: čuo sam poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Dok sam ja spavač (Dok sam ja spavao), vidio sam (određene) ljude (koji) su se izlagali na mene (tj. koji su se pokazivali meni), a na njima su košulje. Pa od njih su (neke) što dopiru sisama (do sisa, do dojki, do grudi), a o njih (od košulja) su (neke) što dopiru niže (ispod) toga. A izložio (pokazao) se na mene (meni) Umer, a na njemu je košulja (tolika da) vuče sebi nju (tj. da je vuče po zemlji, po tlu za sobom)." Rekli su: "Pa šta si (tj. Kako si) protumačio njega (taj san), o poslanice Allaha?" Rekao je: "Vjeru."

(To jest: "Tumačim to da prestavlja vjersku čvrstinu. Ko ima dulju košulju, ima, znači, jače vjersko osjećanje, ubjeđenje.)

PRIČAO NAM JE Salt, sin Muhameda, pričao nam je Ismail, sin Ibrahima, pričao nam je Ejub od Ibnu Ebu Mulejketa, od Misvera, sina Mahremeta, rekao je:

Pošto se udario (tj. Pošto je udaren, uboden) Umer (od atentatora), počeo je (da) osjeća bol (tj. da izražava bol). Pa je rekao njemu Ibnu Abbas i (to) kao da on odstranjuje nestrpljivost (strah od smrti) njemu:

"O zapovjedniče vjernika! I zaista ako je bilo to (tj. ako bude to - ako bude došla smrt zbog toga udarca), zaista već si se družio (sa) poslanikom Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa si uljepšao njegovo druženje (društvo, tj. pa si lijepo činio u njegovom druženju, u njegovom društvu), zatim si se rastao (rastavio od) njega, a on je od tebe (tj. s tobom) zadovoljan. Zatim si se družio (sa) Ebu Bekrom, pa si uljepšao njegovo druženje, zatim si se rastao (od) njega, a on je od tebe (s tobom bio) zadovoljan. Zatim si se družio (sa) njihovim drugovima, pa si uljepšao njihovo druženje, i zaista ako se rastaneš (ti sa) njima, zaista ćeš se rastati svakako (ti sa) njima (ili: ti od njih), a oni su od tebe (s tobom) zadovoljni." Rekao je (Umer r.a.):

"Što se tiče (onoga) što si spomenuo od druženja poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, i njegovoga zadovoljstva, pa to je samo dobročinstvo od Allaha, uzvišen je, (koje) je učinio dobročinstvo (On) s njima (tj. njega) na mene (njega meni). A što se tiče (onoga) što si spomenuo od druženja Ebu Bekra i njegovoga zadovoljstva, pa (i) to je samo dobročinstvo od Allaha, veličajno je Njegovo spominjanje, (koje) je učinio dobročinstvo s njim (njega) na mene (njega meni). A što se tiče (onoga) što (ti) vidiš od moga nestrpljenja (ili: od moga straha od smrti), pa ono je (tj. pa to je) zbog tebe i zbog tvojih drugova. Tako mi Allaha da (je slučaj takav) da je meni napunjenost Zemlje zlatom (tj. puna Zemlja zlatom), zaista bih se otkupio s njim od kazne Allaha, moćan je i veličajan je (On), prije (nego) da vidim njega (tj. nju-kaznu)."

Rekao je Hammad, sin Zejda: pričao nam je Ejub od Ibnu Ebu Mulejketa, od Ibnu Abbasa: "Unišao sam na Umera (tj. Unišao sam Umeru)....", (pa je on dalje pričao) za ovo (tj. za ovaj hadis).

PRIČAO NAM JE Jusuf, sin Musa-a, pričao nam je Ebu Usamete, rekao je: pričao mi je Usman, sin Gijasa, pričao nam je Ebu Usman Nehdija od Ebu Musa-a, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Bio sam sa Vjerovijesnikom, pomilovao ga Allah i spasio, u zidu (jednom) od zidova Medine (tj. u vrtu ograđenim zidom), pa je došao (jedan) čovjek, pa je tražio da se otvori (njemu). Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Otvori njemu, i obeseli ga sa rajem (na Sudnjem danu)." Pa sam otvorio njemu, pa kada li je on Ebu Bekr! Pa sam obeselio njega sa (onim) što je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio. Pa je zahvalio Allahu. Zatim je došao (jedan) čovjek, pa je tražio da se otvori. Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Otvori njemu, i obeseli ga sa rajem." Pa sam otvorio njemu, pa kada li je on Umer! Pa sam izvijestio njega za (tj. o onome) što je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio. Pa je zahvalio Allahu. Zatim je tražio da se otvori (njemu kapija, jedan) čovjek. Pa je rekao meni:

"Otvori njemu, i obeseli ga sa rajem na (jednoj) kušnji (tj. uz kušnju koja) će pogoditi njega." Pa kada li (to bi) Usman! Pa sam izvijestio njega za (ono, tj. o onome) što je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio. Pa je zahvalio Allahu, zatim je rekao:

"Allah je (onaj što) se od Njega traži pomoć." (Ili: "Allah je onaj od koga se traži pomoć.")

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Sulejmana, rekao je: pričao mi je Ibnu Vehb, rekao je: izvijestio me je Hajvete, rekao je: pričao mi je Ebu Akil Zuhrete, sin Ma'beda, da je on čuo svoga djeda Abdullaha, sina Hišama, rekao je:

Bili smo sa Vjerovijesnikom, pomilovao ga Allah i spasio, a on je uzimač (tj. uzeo) za ruku Umera, sina Hattaba.

(Veli se da je ovaj Abdullah Hišamov stričević Talhata, sina Ubejdullaha.)

GLAVA

lijepih (pohvalnih) djela Usmana, sina Affana, Ebu Amra Kurejšije (Kurejševića), bio zadovoljan Allah od njega.

A rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ko iskopa (ili: Ko će iskopati) bunar Rumete, pa njemu je raj (tj. pa on će imati raj, ući će u raj)." Pa je iskopao njega Usman. I rekao je: "Ko je opremio (tj. Ko opremi za put i za borbu) vojsku poteškoće (tj. vojsku za borbu na Tebuku), pa njemu je raj." Pa je opremio njega (taj vojni pohod, tj. tu vojsku) Usman.

PRIČAO NAM JE Sulejman, sin Harba, pričao nam je Hammad, sin Zejda, od Ejuba, od Ebu Usmana, od Ebu Musa-a, bio zadovoljan Allah od njega, da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, unišao (u jedan) zid (tj. u vrt ograđen zidom), i zapovjedio je meni za čuvanje vrata

(toga) zida. Pa je došao (jedan) čovjek traži dozvolu (tj. tražeći dozvolu on da i on unide). Pa je rekao:

"Dozvoli njemu, i obeseli ga sa rajem." Pa kada li (ono, to) Ebu Bekr! Zatim je došao (neki) drugi traži (tražeći) dozvolu. Pa je rekao:

"Dozvoli njemu, i obeseli ga sa rajem." Pa kada li (to) Umer! Zatim je došao (još neki) drugi traži (tražeći) dozvolu. Pa je šutio (jednu) stvarčicu (tj. Pa je šutio, zašutio malko, malo vremena), zatim je rekao:

"Dozvoli njemu, i obeseli ga sa rajem na kušnji (sa kušnjom što) će pogoditi njega." Pa kada li (to bijaše) Usman, sin Affana! Rekao je Hammad: A pričao nam je Asim Ahvel i Alija, sin Hakema, njih dvojica su čula Ebu Usmana (da) priča od Ebu Musa-a sa (pričanjem) kao njegov (sadržaj, tj. sadržaj navedenoga hadisa) i povećao je u njemu Asim (još i to) da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, bio sjedač u (jednome) mjestu (što) je u njemu voda, već se otkrio od svoja dva koljena, ili (do) svoga koljena (tj. otkrio je oba, ili jedno koljeno), pa pošto je unišao Usman, pokrio je njih (koljena, ili njega-koljeno).

PRIČAO NAM JE Ahmed, sin Šebiba sina Seida, pričao mi je moj otac od Junusa, rekao je Ibnu Šihab: izvijestio me je Urvete da je Ubejdulah, sin Adijja sina Hijara, izvijestio njega da su Misver, sin Mahremeta, i Abdurahman, sin Esveda sina Abdujegusa, rekli (rekla su njih dvojica Ubejdulahu):

"Šta sprečava tebe da govoriš Usmanu za (tj. zbog) njegovoga brata (po majci) Velida, pa već su umnožili (govor, kritiku određeni) ljudi o njemu." Pa sam namjerio (upravio, pravo pošao) Usmanu dok je izašao k molitvi (tj. u vrijeme kad je izašao na molitvu). Rekao sam: "Zaista za (tj. u) mene je k tebi (jedna) potreba (nužna stvar) i ona je iskrenost tebi (tj. jedan iskren savjet tebi)." Rekao je: "O (ti) čovječe! Od tebe." Rekao je Ma'mer: Mislim ga (da) je rekao (Mislim da je rekao): "Utječem se Allahu od tebe." Pa sam otišao (okrenuo se nazad), pa sam se vratio k njima dvojici. Kadli je došao (tj. Kadli dođe iznenada) poslanik Usmana! Pa sam došao njemu, pa je rekao: "Šta je tvoja iskrenost?" Pa sam rekao: "Zaista Allah - slava Njemu! - poslao je Muhammeda, pomilovao ga Allah i spasio, sa istinom i spustio je na njega (njemu) Knjigu, i bio si (ti) od (onih) ko se odazvao (koji su se odazvali) Allahu i Njegovom poslaniku, pomilovao ga Allah i spasio. Pa si selio dvije seobe (dva iseljenja) i družio si se (sa) poslanikom Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, i vidio si njegov put (pravac), a već su umnožili (raširili nezgodan govor) ljudi o stanju Velida." (Velida je postavio Usman za namjesnika Kufe umjesto Sada, sina Ebu Vakkasa, nakon neke svađe između Sada i Abdullaha, sina Mes'uda, u vezi naplate pozajmljene imovine iz državne blagajne, a koju je bio pozajmio Sad. Veli se da je Velid klanjao jednom u Kufi kao namjesnik u džamiji kao imam sabah - jutarnju molitvu - u pijanom stanju.)

Rekao je (Usman k Ubejdullahu): "Stigao (li) si (ti) poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (tj. da li si, je si li stigao, doživio-vidio ti Božijega poslanika)?" Rekao sam: "Ne, a ali (tj. nego) je dospjelo (doprlo) k meni od njegovoga znanja što (tj. isto onako kako) dospijeva (dopire) k djevici (djevojci) u njezinom zastoru (u njezinoj pregradi, prostoriju-prostoru u koju je ona odvojena, ali ipak nešto čuje i sazna makar bila i izolovana)." Rekao je (Usman):

"Što se tiče poslije, pa zaista Allah je poslao Muhammeda, pomilovao ga Allah i spasio, sa istinom, pa sam bio od (onih) ko se odazvao Allahu i Njegovom poslaniku, pomilovao ga Allah i spasio, i vjerovao sam (i vjerujem) u (ono) što se poslalo s njim (njemu), i selio sam dvije seobe (u

Abesiniju i u Medinu) - kao što si rekao - i družio sam se (sa) poslanikom Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, i prisegnuo sam se njemu (na vjernost), pa nisam pogriješio njemu i nisam prevario (varao) njega do (časa kada) je usmrtio njega Allah (sve dok nije umro). Zatim Ebu Bekr je slično njemu (prošao, tj. bio je od mene poštovan, nisam ni njemu bio nepokoran ni nevjeran). Zatim Umer je slično njemu (prošao sa mnom). Zatim se meni dao hilafet (uprava, vlast, vladanje), pa zar nije meni od prava (tj. pa zar ja nemam isto onakvo pravo da se i meni pokorava, da se i meni bude u pokornosti) kao (ono) koje je za njih (bilo, tj. koje su oni imali - tj. pa zar se i meni ne treba pokoravati kao i njima što sam se ja pokoravao)?" Rekao sam: "Da." Rekao je: "Pa šta su (šta znače) ova pričanja koja dopiru meni od vas? Što se tiče (onoga) što si spomenuo od stanja (o stvari, o slučaju) Velida, pa uzećemo u njemu sa istinom (tj. pa postupaćemo s njime po pravdi) ako je htio (ako htjedne) Allah, uzvišen je."

Zatim je pozvao (Usman) Aliju, pa je zapovjedio njemu (Aliji) da bičuje njega (Velida), pa je bičevao njega osamdeset (udaraca, tj. bičevao ga je sa osamdeset udaraca).

(Revolt i nezadovoljstvo i protiv Usmana je izazivalo to što je Usman odgađao da izvrši kaznu nad Velidom, a Usman je odgađao izvršenje kazne zbog toga što je htio da stvarno stanje i slučaj provjeri i sigurno utvrdi. Čim je to utvrdio i provjerio, odmah je odstranio Velida sa dužnosti i dao je zapovjed da se izvrši kazna nad njim za pijančevanje.)

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Hatima sina Bezi-a, pričao nam je Šazan, pričao nam Abdul-Aziz, sin Ebu Selemeta, Madžišun (ili: Madžišuna, Madžišunov) od Ubejdullaha, od Nafi-a, od Ibnu Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je:

Bili smo u vremenu Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (takvog običaja da) ne izjednačujemo (tj. ne izjednačavamo, ne smatramo jednakim, ravnim) sa Ebu Bekrom nijednoga (čovjeka), zatim (sa) Umerom, zatim (sa) Usmanom. Zatim ostavimo (tj. ostavljamo) drugove Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (tako da) ne sudimo o vrijednosti (međusobnoj prednosti) između njih.

(To jest: Ne davamo ocjene o dobroti i vrijednosti ostalih drugova Muhammeda a.s. koji je od kojega bolji, vrijedniji.)

Slijedio je njega (Šazana) Abdullah, sin Saliha, od Abdul-Aziza.

PRIČAO NAM JE Musa, sin Ismaila, pričao nam je Ebu Avanete, pričao nam je Usman, on je sin Mevhiba (ili Mevheba), rekao je:

Došao je (jedan) čovjek od stanovnika Egipta, hodočastio je Kabu, pa je vidio (neke) ljude (narod) sjedače (sjede), pa je rekao:

"Ko su ovi ljudi?" Rekao je (neko): "Ovi (ljudi) su Kurejševići." Rekao je: "Pa ko je (onaj) starac u (tj. među) njima?" Rekli su: "Abdullah, sin Umera." Rekao je: "O sine Umera! Zaista ja pitalac (tj. ja pitam) tebe o (jednoj) stvari, pa pričaj mi o njoj. Da li znaš da je Usman bježao (pobjegao na) dan Uhuda?" Rekao je: "Da." Pa je rekao: "Znaš (li) da se on izgubio (odsustvovao, bio odsutan) od Bedra, i nije prisustvovao?" Rekao je: "Da." Rekao je: "Da li znaš da se on izgubio od prisege zadovoljstva, i nije prisustvovao njoj?" Rekao je: "Da." Rekao je: "Allah je veći (od svega i svakoga - a to se kratko prevodi i ovako: Allah je velik)!" Rekao je sin Umera (Ibnu Umer):

"Dođi, objasniću (ti, tj. da objasnim) tebi! Što se tiče njegovoga bježanja (na) dan Uhuda, pa svjedočim da je Allah izbrisao njemu (taj grijeh) i oprostio je njemu."

(Njemu i svima ostalima jer je to i u Kur'anu objavio: "... i zaista već je izbrisao Allah od njih - tj. njima - ve le kad afellahu anhum...". Poglavlje Ali Imran, 155. ajet.)

"A što se tiče njegovoga izgubljenja (odsustvovanja) od (sa) Bedra, pa zaista ono je bila pod njim (pod njegovim brakom) kći poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, a bila je bolesna, pa je rekao njemu poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Zaista za tebe je (tj. tebi je, ti imaš) nagradu (jednoga) čovjeka od (onih ljudi) ko je prisustvovao (tj. ko bude prisustvovao borbi na) Bedru i njegov dio (u mogućem ratnom plijenu)." A što se tiče njegovoga izgubljenja (odsustvovanja) od prisege zadovoljstva, pa da je bio ijedan (čovjek, tj. iko) časniji (ili: moćniji) u utrobi Meke (tj. u dolini Meke) od Usmana, zaista bi poslao njega (toga nekoga) mjesto njega (mjesto Usmana da pregovara u ime muslimana sa idolopoklonicima), pa je poslao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, Usmana (da objasni idolopoklonicima da su muslimani došli da obave umru, a ne da ratuju). A prisega zadovoljstva je bila poslije što je otišao Usman k Meki (iz Hudejbije), pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, sa svojom desnom rukom (tj. dao je znak s njome, pokazao je sa njom govoreći):

"Ovo je ruka Usmana!" Pa je udario sa njom na svoju ruku (drugu, tj. po svojoj lijevoj ruci), pa je rekao: "Ovo je za Usmana (prisega, tj. Evo ovo je Usmanova prisega koju ja u ime njega činim, i u znak toga udaram svojom desnom rukom po svojoj lijevoj ruci umjesto udaranja njegove desne ruke po mojoj desnoj ruci kako bi, inače, on to učinio da nije službeno odsutan.)."

Pa je rekao njemu (onome Egipćaninu) Ibnu Umer (poslije ovih objašnjenja): "Idi (Odi) sa njima (tj. Nosi ih - ova objašnjenja) sada sa tobom (sa sobom zajedno)."

PRIČAO NAM JE Museded, pričao nam je Jahja od Seida, od Katadeta da je Enes, bio zadovoljan Allah od njega, pričao njima, rekao je:

"Popeo se poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, Uhudu (tj. Uspeo se na brdo Uhud) i sa njim je (bio) Ebu Bekr, i Umer i Usman. Pa se zatresao (Uhud), i rekao je (na to Muhammed a.s.):

"Miruj (Umiri se), Uhude, - mislim ga (veli Enes, mislim da) je udario njega sa svojom nogom - pa nije na tebi (niko drugi) osim (jedan) vjerovijesnik, i mnogoistiniti i dva mučenika (šehita, šehida)."

GLAVA

priče prisege i slaganja na Usmana, sina Affana (tj. priče o davanju prisege na vjernost Usmanu poslije Umera i složnoga zaključka da se za halifu, upravljača uzme, izabere Usman, sin Affana).

A u njemu (tj. u ovom poglavlju, u ovoj GLAVI) je (spomenuto i) ubijanje Umera (tj. atentat na Umera), bio zadovoljan Allah od njih dvojice (tj. od Umera i od Usmana).

PRIČAO NAM JE Musa, sin Ismaila, pričao nam je Ebu Avanete od Husajna, od Amra, sina Mejmuna, rekao je:

Vidio sam Umera, sina Hattaba, bio zadovoljan Allah od njega, prije (nego) će da se pogodi za (nekoliko) dana (tj. prije nego će biti pogođen od atentatora na nekoliko dana) u Medini, stao (zastao) je na Huzejfetu, sinu Jemana, i Usmanu, sinu Hunejfa, (i) rekao je:

"Kako ste učinila vas dvojica (svoj zadatak, posao)?"

(A bio je njih dvojicu poslao Umer da udare, tj. da postave i odrede u Iraku zemljarinu i glavarinu - harač i džizju - stanovnicima sela i poljoprivrednih iračkih krajeva.)

"Da li se plašite vas dvojica da vas dvojica budete već natovarili zemlju (tu ono da nosi) što neće moći (ona da dadne)?" Njih dva su rekla: "Natovarili smo nju (jednu) stvar (takvu da) je ona za nju mogućna, nema u njoj velikoga viška." Rekao je: "Pogledajte vas dva (da nije slučaj) da budete vas dva natovarila (tu) zemlju što neće moći (ona)." Rekao je: Rekla su njih dva: "Ne." Pa je rekao Umer: "Zaista ako spasi mene Allah, uzvišen je, zaista ću ostaviti svakako udovice stanovnika Iraka (tako da) neće biti potrebne (nužne, tj. ovisne one) ka čovjeku (ijednome, ikome) poslije mene nikada." Rekao je: Pa nije došao njemu (doslovno: na njega poslije toga našega susreta ništa više) osim četvrti (dan) dok se pogodio (tj. kada je pogođen od atentatora Ebu Lu'lueta, nevjernika, poklonika i obožavaoca vatre koji je bio porijeklom iz Perzije). Rekao je: Zaista ja sam zaista stajač (stajao sam), (a) nije (nema) između mene i između njega (niko) osim Abdullah, sin Abbasa (ono) jutro (kada) se pogodio (kada je pogođen). A bio (bi), kada je prolazio između dva reda (osoba poredanih za obavljanje molitve), (bio) bi rekao:

"Izjednačite se (Izravnajte se)!" Čak kada (ili: Te kada, Kada) nije vidio u (među) njima (redovima, tj. među osobama redova nikakve) pukotine (praznine, praznoga međuprostora), stupio je (stupio bi on) naprijed, pa je veličao (pa bi veličao, tj. izgovorio bi: "Allahu ekber - Allah je velik!", počevši tako molitvu-namaz). I možda je čitao (učio u molitvi) suru (poglavlje iz Kur'ana zvano) Jusuf, ili Nahl ili slično tome u prvom naklonu (rekatu, tj. do prvoga naklona, na prvom stajanju ostajući tako dugo na prvom stajanju) dok se skupe ljudi. Pa nije on (to jutro ni obavio od molitve ništa drugo) osim (to) da je veličao (izgovorio "Allahu Ekber!" za početak molitve), pa sam ga (odmah) čuo (da) govori:

"Ubio je (tj. Ubi) mene - ili pojeo je (pojede) mene (taj) pas!", (to sam čuo da je rekao) kada je udario njega (nožem). Pa je letio (tj. požurio, počeo da trči, bježi taj) nevjernik sa nožem vlasnicom dviju strana (tj. sa kamom u ruci koja je imala dva oštraca, dvije oštrice - i to tako bježi da) neće proći ni pokraj jednoga (čovjeka) desno, a ni lijevo (drukcije) osim (tako da) je udario njega (tim nožem), čak je udario trinaest ljudi, umrlo je od njih sedam (ljudi). Pa pošto je vidio to (jedan) čovjek od muslimana, bacio je na njega (jednu) kukuljaču (kukuljicu, tj. veliki ogrtač sa kukuljicom, kapuljačom za pokrivanje glave). Pa pošto je mislio (tj. shvatio taj atentator) nevjernik da je on uzet (uhvaćen, tj. da će biti uhvaćen, jer je on već bio ometen od bježanja), zaklao je svoju osobu (tj. zaklao je sam sebe). I dohvatio je Umer ruku Abdurrahmana, sina Avfa, pa je proturio naprijed njega (da bude vođa u molitvi ljudima). Pa ko je (bio) blizo (blizu) Umera, pa već je vidio (taj prizor) koji vidim (gledam ja, koji sam vidio, kaže dalje Amr, sin Mejmuna). A što se tiče krajeva Bogomolje, pa zaista oni ne znaju (drugo) osim (to) da su oni već izgubili glas Umera, i oni govore:

"Slava Allahu! Slava Allahu!" Pa je klanjao sa njima Abdurrahman, sin Avfa laku molitvu (tj. jednu kratku molitvu). Pa pošto su otišli (sa molitve), rekao je:

"O sine Abbasa (O Ibnu Abbase)! Pogledaj ko je ubio mene." Pa je kolao (ophodio, kružio jedan) čas, zatim je došao, pa je rekao: "Dječak (tj. Rob) Mugireta." Rekao je: "Obrtnik (Zanatlija, Zanatdžija)?" Rekao je: "Da." Rekao je: "Ubio (tj. Prokleo) ga Allah! Zaista već sam zapovjedio za njega (jedno) poznato (tj. dobro djelo, jedno dobročinstvo). Hvala Allahu koji nije učinio moj način umiranja (tj. moju smrt) sa rukom (jednoga) čovjeka (što, ili: koji) tvrdi Islam (koji tvrdi da je primio vjeru Islam, koji tvrdi da je musliman). Već si bio ti i tvoj otac (Već ste bili takvi da) vas dvojica volite (tj. voljaste vas dvojica) da se umnože nevjernici u Medini."

A bio je Abbas umnožio njih (kao) robove. Pa je rekao (sin Abbasa): "Ako si htio (tj. Ako hoćeš), učinio sam (tj. učiniću)." To jest: "Ako hoćeš, ubićemo (pobićemo u Medini sve nevjernike)." Rekao je: "Slagao si (da ćeš to učiniti) poslije što su govorili (oni, tj. poslije stanja kad oni već govore) sa vašim jezikom, i klanjali su (tj. i klanjaju okrećući se) vašoj Strani i hodočastili su (i hodočaste) vaše hodočašće." Pa se odnio (on - Umer r.a.) k svojoj kući, pa smo otišli sa njim. I kao da su ljudi (osjećali da) nije pogodio njih pogodak (udes nikakav) prije tada. (Ili: I kao da ljude nije zadesio nikakav udes prije tada.) Pa govornik (neki) govori: "Nema štete (njemu od te rane)!" A govornik (neki) govori (A neki govore): "Plašim se na (tj. za) njega (da će podleći od ovoga udara, rane)." Pa se njemu donijela šira (napitak, piće napravljeno od datula, hurmi potopljenih u vodu), pa je popio njega (to piće, tu širu), pa je izašlo iz njegove šupljine (utrobe, iz njegove rane napolje). Zatim se njemu donijelo mlijeko, pa je popio njega, pa je izašlo iz njegove rane (tj. na njegovu ranu napolje). Pa su znali da je on mrtvac (tj. da će umrijeti od te rane). Pa smo unišili na njega (tj. Pa smo unišili njemu), i došli (ili: i počeli) su ljudi (da) pohvaljuju njega. I došao je (jedan) čovjek mlad, pa je rekao:

"Razveseli se (ili: Budi veseo), o zapovjedniče vjernika, sa veseljem (od) Allaha tebi (koje počinje, ili: koje ima osnove) od druženja poslanika (tj. sa poslanikom) Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, i noge (koja se našla vrlo rano) u Islamu (ili: i vječnosti u Islamu, tj. i prednosti nad mnogima u pristupanju Islamu) što si već znao (tj. što već znaš). Zatim si upravljao, pa si bio pravedan. Zatim mučeništvo (bivanje šehitom, šehidom)." Rekao je (Umer): "Volio sam (tj. Volio bih) da to (bude najnužnija) ishrana: "Ni na mene, a ni za mene."

(To jest: "Za sav svoj rad želio bih da mi bude toliko vrijedan koliko je u običnom životu na ovome svijetu vrijedna najnužnija ishrana za održanje života: niti da budem kažnjen, a niti da budem nagrađen.")

Pa pošto je okrenuo leđa (da ide taj mladić, tj. pošto je pošao od Umera r.a.) kada li njegov pokrivač (donjega dijela tijela) dotiče zemlju (tlo). Rekao je (Umer r.a.):

"Vratite mi (toga) dječaka!" Rekao je: "Sine moga brata (tj. Bratiću), podigni tvoju (svoju) odjeću, pa (jer) zaista ono je trajnije za tvoju odjeću i bogobojaznije za (tj. zbog) tvoga Gospoda (tj. ostaće ti dulje odjeća da se ne podere i pokazaćeš mnogo više da se bojiš svoga Gospoda)."

(U Arapa se smatralo da je ohol svaki čovjek koji pusti da mu se skuti od odjeće - galabije vuču, vuku po zemlji, po tlu za njim.)

"O Abdullahe, sine Umera! Pogledaj, šta je to na meni od duga (dugovanja, koliko sam dužan)!" Pa su računali njega (dugovanje Umerovo), pa su našli njega (da iznosi) osamdeset i šest hiljada, ili slično njemu. Rekao je: "Ako (u cijelosti) ispunjava (tj. podmiruje) njega imanje porodice Umera, pa izvrši (tj. isplati) ga iz njihovih imanja, a ako ne, pa pitaj (tj. traži prilog, pomoć za isplatu moga duga) u Adijjevića Ka'ba (tj. među Ka'bovim Adijjevićima), pa ako ne ispune

njihova imanja, pa pitaj u Kurejševića (za pomoć), a ne prelazi njih (da bi tražio pomoć i molio se obraćajući se ti) k (drugima) osim njih (tj. k drugim plemenima), pa izvrši od mene ovo imanje (tj. pa isplati mi ovaj moj dug, moje dugovanje). Odi ka Aiši, majki vjernika, pa reci:

Čita na tebe Umer pozdrav (tj. Pozdravlja te Umer), a ne reci (ne govori) zapovjednik vjernika, pa (tj. jer) zaista ja nisam danas (tj. od danas) vjericima (više nikakav) zapovjednik. I reci: Traži dozvolu (od tebe) Umer, sin Hattaba da se pokopa (ukopa u grob) sa svoja dva druga (tj. kod svoja dva druga: Muhammeda a.s. i Ebu Bekra r.a.)."

Pa je pozdravio (nju Abdullah, sin Umera došavši pred njezina vrata i uzviknuvši joj pozdrav kada je došao do vrata) i tražio je dozvolu (od nje da joj uniđe). Zatim je unišao njoj, pa je našao nju sjedeći (ona) plače (tj. našao je nju gdje sjedi i plače). Pa je rekao: "Čita na tebe (Upućuje ti) Umer, sin Hattaba, pozdrav i traži dozvolu (od tebe) da se pokopa sa svoja dva druga." Pa je rekla:

"Bila sam (tako odlučila da) hoću njega (Htjela sam, tj. Htjah njega - to mjesto) za moju (svoju) osobu (tj. za sebe), a zaista ću odabrati (žrtvovati) svakako njega (to mjesto) za njega danas na moju (svoju) osobu (tj. nad sebe samu predpostavljajući njega, nad samom sobom dajući prednost njemu)." Pa pošto je došao, reklo se je: "Ovo je Abdullah, sin Umera, već je došao (nazad od Aiše)." Rekao je (Umer):

"Podignite me!" Pa je naslonuo njega (jedan) čovjek k sebi (tj. uza se). Pa je rekao (Umer svome sinu Abdullahu): "Šta je kod tebe (tj. Šta ima kod tebe)?" Rekao je: "Koje voliš (tj. Ono što ti želiš), o zapovjedniče vjernika! Dozvolila je." Rekao je: "Hvala Allahu! Nije bilo (ni) od (jedne) stvari (nešto) brižnije k meni od toga (tj. Nije ništa više ni veće brinulo mene od toga). Pa kada sam ja umro (tj. Pa kada ja umrem - kada znači, između ostalih značenja, i umrijeti), pa odnesite me, zatim (ti, sine, Aišu) pozdravi, pa reci: Traži dozvolu Umer, sin Hattaba. Pa ako je dozvolila (tj. ako dozvoli) meni, pa uvedite (tj. unesite, pokopajte) me. A ako je vratila (ako vrati) mene, vratite me ka grobljima (tj. u groblja) muslimana (Medine)."

(Ovo se tumači na taj način što je Umer smatrao da je ona dozvolila njemu da se on pokopa kod Muhammeda a.s. zato što je nju bilo stid da ga odbije dok je živ, pa da bi ona mogla nakon njegove smrti da povuče svoje odobrenje i dozvolu, a on nije htio da je prisiljava, pa je zbog toga naredio da se traži ponovo od nje dozvola kada ga mrtva donesu.)

I došla je majka vjernika Hafsa (kći Umerova) i žene idu sa njom. Pa pošto smo (mi) vidjeli nju, ustali smo. Pa je (ona) unišla njemu, pa je plakala kod njega (jedan) čas. I zatražili su dozvolu (da uniđu Umeru određeni) ljudi, pa je unišla (Hafsa u jedan) ulaz (u jedno mjesto gdje se ulazi, tj. u jedno sklonište) za njih (tj. u jedan njihov ulaz - porodice Umerove), pa smo čuli njezin plač iz (toga) ulaza. Pa su rekli (pridošli ljudi Umeru):

"Oporuči, o zapovjedniče vjernika! Imenuj nasljednika (tj. Odredi ko će biti halifa, vladar muslimana poslije tebe)!" Rekao je: "Ne nalazim prečega (tj. nikoga da ima više prava) za ovu (za tu) stvar od ovih nekoliko (ljudi), ili (od ove male) grupe (ljudi) koji su (takvi da) je preminuo poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, a on je od njih zadovoljan (a on je sa njima, sa tim ljudima bio zadovoljan)", pa je imenovao (Umer r.a.) Aliju, i Usmana, i Zubejra, i Talhu (Talhata), Sa'da i Abdurrahmana. I rekao je: Pristustvovaće vam Abdullah, sin Umera, a nije njemu od (te) stvari (nijedna) stvar (tj. a on nema od hilafeta ništa, on nema da bude vladar); kao oblik utjehe (ili: kao oblik saučešća) njemu. Pa ako pogodi zapovjedništvo Sa'da (tj. Pa ako Sa'd bude izabran za

halifu, vladara), pa on je to (zaslužio, zaslužio je to, dostojan je toga), a ako ne, pa neka se pomogne s njim (ili: pa neka zatraži pomoći u njega svaki od vas) koji (od) vas god se učinio (tj. koji god se od vas učini, koji god bude učinjen, postavljen) zapovjednikom, pa (tj. jer) zaista ja nisam svrgnuo njega od nemoći (tj. zbog nemogućnosti da bude namjesnik, zbog toga što nije bio sposoban), a ni pronevjere (imovine, nego iz drugih razloga).

(Naime, Umer je svrgnuo Sa'da, sina Ebu Vakkasa, sa položaja namjesnika u Kufi. Rečenica "... ve illa feljestein bihi ejjukum ma ummire", može da se prevede i ovako: "... a ako ne, pa neka se pomogne (ili: pa neka zatraži pomoći) u njega koji od vas dok je trajao (dok traje) zapovjednikom (kada već bude neki od vas izabran za zapovjednika poslije mene)....".)

I rekao je (Umer):

"Oporučujem (izabranome) halifi (vladaru) poslije mene za prve Iseljenike da upozna (da zna) njima njihovo pravo i (da) čuva njima njihovo poštovanje (njihovu čast, uvažavanje). I oporučujem mu za Pomagače dobro (i sa njima da se postupa - Pomagače) koji su boravili (stanovali u) domu (vjere Islama, tj. u Medini) i (dali su) vjerovanju (prvenstvo nad svim i svačim) prije njih (tj. prije dolaska u Medinu njih-Iseljenika) da (budući halifa) primi od njihovoga dobročinitelja (dobročinioca) i da se pređe (izbriše, tj. oprostí greška) od njihovoga rđavoga (onoga koji učini nešto loše). I oporučujem mu za stanovnike gradova (da postupa s njima) dobro, pa (tj. jer) zaista oni su pomoć Islama (ili: pomoć Islamu), i pobirači (sakupljači određenoga) imanja i ljutnja (srdžba za) neprijatelja, i da se ne uzima od njih osim njihov višak (pretek) od njihova zadovoljstva (tj. uz njihovo zadovoljstvo, pristanak). I oporučujem mu za Beduine (da postupa s njima) dobro, pa (jer) zaista oni su korijen (tj. osnov, temelj) Arapa i materija (tj. osnova, baza) Islama, da se uzima od okrajnjih (tj. od osrednjih vrijednosti) njihovih imanja (zekat, obavezna milostinja, a ne od najboljih vrijednosti) i (da) se vraća na njihove siromašne (tj. i da se ta uzeta od njih milostinja dadne njihovim siromašnima). I oporučujem mu za zaštitu Allaha i zaštitu poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, da se ispuni njima za njihov ugovor, i da se bori iza njih (iza zaštićenih, tj. za odbranu zaštićenih), i (da) se ne opterećuju osim njihovu (tj. svoju) moć (tj. osim ono što mogu ispuniti)."

Pa pošto se zgrabio (tj. Pa pošto je umro), izašli smo s njim (tj. iznijeli smo ga), pa smo otišli idemo (tj. idući pješke, pješice). Pa je pozdravio (Aišu) Abdullah, sin Umera, (zatim) je rekao:

"Traži dozvolu Umer, sin Hattaba." Rekla je: "Uvedite (tj. Unesite) ga!" Pa se uveo (unio), pa se stavio (metnuo) tamo sa svoja dva druga. Pa pošto se svršilo (završilo) njegovo pokopavanje (ukopavanje), sastali (sakupili) su se ovi ljudi (malobrojni, tj. ta određena mala grupa ljudi), pa je rekao Abdurrahman: "Učinite vašu stvar (stvar izbora) k trojici od vas (da bude manje prepreka)." Pa je rekao Zubejr: "Već sam učinio svoju stvar k Aliji (tj. Ja moje, svoje pravo da izabiram halifu-vladara prepuštam, dajem k Aliji)." Pa je rekao Talhate: "Već sam učinio moju (tj. svoju) stvar k Usmanu." A rekao je Sa'd: "Već sam učinio moju (svoju) stvar k Abdurrahmanu, sinu Avfa." Pa je rekao Abdurrahman: "Ko (od) vas dvojice će se odreći od ove stvari, pa ćemo učiniti nju k njemu, a Allah je (pazitelj) nad njim i Islam (takođe)? Zaista će pogledati (tj. promisliti svaki od vas dvojice - govori Usmanu i Aliji - ko je) najvrijedniji (od) njih (najbolji od njih - promisliće) u svojoj duši (sam u sebi, pa neka se odrekne jedan od vas u korist drugoga)." Pa su se ušutjela (ta) dva starca (ta dva prvaka: Usman i Alija). Pa je rekao Abdurrahman: "Pa da li ćete učiniti nju (stvar izbora) k meni? A Allah je na mene (pazitelj, ili: A Allah mi je svjedok) da neću uskratiti (umanjiti trud, nastojanje) od najvrijednijega (od) vas (tj. da izaberem i odredim ko je najbolji od vas za halifu, za vladara)." Rekli su njih dva: "Da."

(To jest: "Pristajemo da ti to odrediš, izabereš.")

Pa je uzeo za ruku jednoga (od) njih dvojice (tj. za ruku Alije), pa je rekao: "Ti imaš srodstvo od poslanika (tj. sa poslanikom) Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, i nogu (koja je rano stupila u Islam; ili: i prvenstvo) u Islamu što si već znao (tj. kako već znaš, kao što znaš i sam), pa Allah je (pazitelj, ili: svjedok) na mene (meni) zaista ako učinim (proglasim) zapovjednikom tebe, zaista bićeš pravedan svakako, a zaista ako učinim zapovjednikom Usmana, zaista slušaćeš svakako (njega) i zaista pokoravaćeš se svakako (njemu)." Zatim se osamio sa drugim, pa je rekao njemu slično tome. Pa pošto je uzeo (od obojice takvu) obavezu, rekao je:

"Podigni tvoju (tj. svoju) ruku, o Usmane!" Pa se prisegnuo njemu (Abdurrahman), i prisegnuo se je njemu Alija i unišili su stanovnici (te) kuće (toga doma koji su tu bili i našli se na okupu) pa su se prisegnuli njemu (Usmanu na vjernost priznavši ga za halifu, vladara muslimana).

(Dženazu Umeru r.a. klanjao je Suhejb.)

GLAVA

lijepih (pohvalnih) djela Alije, sina Ebu Taliba, Kurejševića Hašimovića, Ebu Hasena, bio zadovoljan Allah od njega (s njim)!

(Riječ "menakib" prevodi se sa "lijepo (pohvalno) djelo", a ta bi se riječ i ovdje i u prošlim tekstovima ovoga djela mogla prevoditi sa "odlike, pohvalna svojstva, pohvalnosti, pohvalne karakteristike", jer je smisao te riječi da istakne i označi nešto osobito, specijalno nešto kod nekoga lica što mu je na čast i dičnost - nešto što je suprotno pogrdi i ruglu. Prevodilac nikako nije mogao da se sjeti i da nađe neke narodne riječi koja bi odgovarala značenju riječi "menakib", pa zato po drugi puta daje ovo objašnjenje. Ta bi se riječ, možda, donekle mogla prevesti i sa izrazom, ili izrazima "zasluge", "dobre ocjene", "hvalevrijednosti" i slično.)

A rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, za Aliju (tj. Aliji):

"Ti si od mene, a ja sam od tebe (tj. Ti si moj, a ja sam tvoj)."

A rekao je Umer: Preminuo je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, a on je od njega (tj. sa njim) zadovoljan.

PRIČAO NAM JE Kutejbete, sin Seida, pričao nam je Abdul-Aziz od Ebu Hazima, od Sehla, sina Sa'da, bio zadovoljan Allah od njega, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Zaista daću svakako zastavu (bajrak) sutra (jednom) čovjeku (što) će osvojiti (dati pobjedu) Allah na njegovim dvjema rukama (tj. preko njega, posredstvom njega, toga čovjeka)." Rekao je: Pa su prenoćili ljudi gaze (oni u razgovor, tj. razgovarajući, raspredajući, prepirući se oni cijelu tu njihovu noć (o tome) koji (od) njih (će biti taj što) će se njemu dati ona (zastava, ko će dobiti nju).

Pa pošto su osvanuli ljudi, poranili su na poslanika (tj. k poslaniku) Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, svaki (od) njih se nada da će mu se dati (ona, zastava). Pa je rekao:

"Gdje je Alija, sin Ebu Taliba?" Pa su rekli: "Tuži se (na) svoje dvije oči (na svoja dva oka, tj. Bole ga oči), o poslaniče Allaha!" Rekao je:

"Pa pošaljite k njemu (poziv da dođe), pa dovedite mi njega." Pa pošto je došao, pljunuo je u njegova dva oka (tj. namazao, potrao je pljuvačkom njegove oči) i molio je za njega (dovu mu je učinio), pa je ozdravio, čak (tako) kao da nije bilo u nje ga bola (nikakva, nikakve bolesti). Pa je dao njemu zastavu. Pa je rekao Alija:

"O poslaniče Allaha! Boriću se protiv njih čak (dotle da) budu (oni) slično nama (tj. kao i mi)." Pa je rekao: "Probijaj (se, tj. Idi) na tvojoj polaganosti (Idi polako, oprezno, promišljeno) čak (da) odsjedneš u njihovu trznu (tratinu, predvorje), zatim pozovi njih k Islamu, i izvijesti ih za (ono, tj. o onome) što je dužnost na njih od prava Allaha u njemu (u Islamu, tj. što su oni dužni prema Allahu po Islamu). Pa tako mi Allaha zaista da naputi (na pravi put Islama) Allah s tobom (preko tebe) jednog čovjeka, bolje je tebi od (toga) da bude tebi najcrvenija stoka (marva došla kao plijen od neprijatelja koji nije primio Islam pa je kao takav pobijeden i oplijenjen)."

(Izraz "humrunne'ami" znači doslovno: najcrveniji (od) stoke, tj. najcrveniji primjerci stoke - a to će reći: najcrvenija stoka. To se, prema komentatorima, upotrebljava jer se marva te boje smatra najboljom i najljepšom.)

PRIČAO NAM JE Kutejbete, pričao nam je Hatim od Jezida, sina Ebu Ubejda, od Selemeta rekao je:

Bio je Alija već zaostao (ostao ozad) od (iza) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, u Hajberu. I bilo je u njega krmeljanje (tj. bolest u očima od koje se pojavi i krmeljivost), pa je rekao: "Ja ću zaostati od poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio." Pa je izašao Alija (i krenuo je iz Medine malo kasnije), pa se priključio Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio. (To jest: stigao ga je u putu.) Pa pošto je bila večer, noći koja je (bila) ta (što) je osvojio nju (tu varoš - Hajber) Allah u njezinom jutru, rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Zaista daću svakako zastavu - ili: "Zaista uzeće svakako zastavu sutra (jedan) čovjek (što) voli njega Allah i Njegov poslanik - ili je rekao: (koji je takav, tj. čovjek koji je takav da) voli Allaha i Njegovoga poslanika, osvojiće Allah na njemu (tj. posredstvom njega, preko njega)." Pa kada li mi (bi smo iznenađeni) sa Alijom. A ne nadamo se njemu (da ta čast pripadne; ili: A ne nadamo se njemu da dođe, Nismo se nadali njemu da će doći u borbu na Hajber jer znamo da je zaostao zbog bolesti očiju). Pa su rekli: "Ovo je Alija!" Pa je dao njemu poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa je osvojio Allah na njega (preko njega).

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Meslemeta, pričao nam je Abdul-Aziz, sin Ebu Hazima, od svoga da je (jedan) čovjek došao k Sehl, sinu Sa'da, pa je rekao:

Ovo je omsica - za zapovjednika Medine (rekavši "omsica", a veli se da je to bio Mervan, sin Hakema) - zove (tj. naziva taj omsica - taj neko) Aliju kod govornice (tj. na govornici neobičnim nazivom, imenom). Rekao je: Pa govori (Pa reče):

"Šta je to (rekao)?" Rekao je: "Govori mu (tj. Naziva ga) Ebu Turab. (Ebu Turab znači: Otac prašine.) Pa se nasmiješio (Sehl i) rekao je: "Tako mi Allaha nije imenovao (nazvao) njega

(tako niko drugi) osim Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, i nije bilo njemu (nijedno) ime draže k njemu od njega." Pa sam tražio nahranjenje (hranu tim) hadisom (pričanjem o tom slučaju od) Sehla. (To jest: tražio sam od Sehla da mi u cijelosti ispriča o tome i tako nahrani moju znatiželju), i rekao sam: "O Ebu Abbase! Kako (je to bilo)?" Rekao je:

"Unišao je Alija na Fatimu (tj. Unišao je Alija Fatimi), zatim je izašao pa je legao (nauznak, nauznačice) u Bogomolji. Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (Fatimi):

"Gdje je sin tvoga strica (tvoj stričević)?" Rekla je: "U Bogomolji." Pa je izašao k njemu, pa je našao njegov ogrtač (da) je već pao od (tj. sa) njegovih leđa i (da) je dospio prah (tla Bogomolje) k njegovim leđima (do njegovih leđa). Pa je počeo (da) tare (otire) prah od (sa) njegovih leđa, pa govori (tj. pa mu tom zgodom i reče Muhammed a.s.):

"Sjedi (tj. Ustani, i sjedi), o oče praha (prašine)!" Dvaput (Dva puta je to rekao tada, ponovio je dvaput to).

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Rafi'a, pričao nam je Husejn od Zaideta, od Ebu Hasina, od Sa'da, sina Ubejdeta, rekao je:

Došao je (jedan) čovjek ka Ibnu Umeru pa je pitao njega o Usmanu. Pa je spomenuo (tj. pričao Ibnu Umer) o ljepotama (o lijepim stranama) njegovoga rada (Usmanovoga djelovanja). Rekao je (Ibnu Umer tome čovjeku koji ga ispitivaše): "Možda to biva loše tebi (tj. Možda ti to ne prija, ne godi, ne sviđa ti se što ti kažem o Usmanu povoljno mišljenje)?" Rekao je: "Da." (To jest: "Ne godi mi, Ne prija mi.") Rekao je (Ibnu Umer): "Pa prilijepio prah Allah za tvoj nos (tj. Pa ponizio te Allah; ili: Uprkos tebi)!" Zatim je pitao njega o Aliji. Pa je spomenuo ljepote njegova rada. Rekao je: "On (Alija) je to (taj što) je njegova (čija je) kuća (ili: soba) najsrednja (tj. najljepša od, ili između) kuća (ili: soba) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio." Zatim je rekao: "Možda to biva loše tebi?" Rekao je: "Da." Rekao je: "Pa prilijepio prah Allah za tvoj nos!" (To jest: "Ovako je kao što sam ti rekao uprkos tvome negodovanju!") "Idi, pa se trudi na mene (protiv mene) tvojim trudom (tj. svim svojim silama i trudom pričaj i govori protiv mene, to se mene ništa ne tiče, jer ja govorim istinu, ja sam u pravu)."

PRIČAO MI JE Muhamed, sin Beššara, pričao nam je Gunder, pričao nam je Šubete od Hakema, rekao je: čuo sam Ibnu Ebu Lejla-a rekao je: pričao nam je Alija da se Fatima - na nju (tj. njoj) pozdrav (spas, mir)! - tužila (na ono) što sreta od traga žrvnja (ručnoga mlina za ječam, tj. žalila se, tužila se na žuljeve na rukama koji su trag, posljedica okretanja žrvnja ručnog mlina kojega je okretala kada je mlila, mljela sebi ječam). Pa su došli Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, (nekakvi) zarobljenici, pa je otišla (da stavi zahtjev da joj se dadne jedan zarobljenik da joj radi na tom mlinu i drugim poslovima), pa nije našla njega (Muhammeda a.s.). Pa je našla Aišu, pa je izvijestila nju (zbog čega je bila došla). Pa pošto je došao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, izvijestila je njega Aiša o dolaženju (za dolaženje) Fatime. Pa je došao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, k nama, a već smo uzeli naše ležaje (tj. a već smo bili legli u postelje, na ležaje). Pa sam otišla zato (da) ustanem (tj. Pa sam počela da ustajem iz postelje), pa je rekao:

"Na mjestu vas dvoga (Neka ostane na mjestu svome svako od vas dvoje; Neka ostane svako na svom mjestu, tj. Ne ustajte)!" Pa je sjeo između nas čak (da) sam našla (osjetila) hladnoću njegovih dviju nogu (doslovno: stopala) na mojim (svojim) prsima, i rekao je:

"Zar ne (Pazite)! Poučiću (Naučiću) vas dvoje (nešto što je) bolje od (onoga) što ste vas dvoje pitali (tražili od) mene. Kada ste uzeli (tj. Kada uzmete vas dvoje) ležaje vas dvoga (Kad htjednete leći, Kada budete legli, pa pred spavanje) veličaćete (veličajte) vas dvoje trideset i četiri (puta Allaha, tj. reći ćete 34 puta "Allahu ekber: Allah je velik!"), i slavićete (i slavite) vas dvoje (izgovorićete "Subhanallah: Slava Allahu!") trideset i tri (puta) i zahvalićete (i zahvalite) vas dvoje (reći ćete, recite "Elhamdu lillah: Hvala Allahu!") trideset i tri (puta), pa ono (tj. pa to) je bolje vama dvoma (za vas dvoje) od sluge (slugana, poslužitelja)."

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Bešara, pričao nam je Gunder, pričao nam je Šubete od Sa'da rekao je: čuo sam Ibrahima, sina Sa'da, (gdje priča) od svoga oca, rekao je: rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, za Aliju (tj. rekao je Aliji):

"Zar nisi zadovoljan da budeš od mene u stepenu Haruna (Arona) od Musa-a (Mojsija)."

(To jest da me u Medini zamjenjuješ za mene živoga u upravljanju općim poslovima muslimana kao što je Harun zamjenjivao Musa-a kada je Musa bio odsutan iz svoga naroda kada je išao na planinu Turi Sina.)

PRIČAO NAM JE Alija, sin Dža'da, rekao je: izvijestio nas je Šubete od Ejjuba, od Ibnu Sirina, od Abideta, od Alije, bio zadovoljan Allah od njega (s njim), rekao je:

"Sudite kao što bijaste sudili (kao što ste bili običaja da sudite), pa (jer) zaista ja mrzim protivljenje (tj. prepiranje, neslaganje) do (časa da) bude za ljude (u ljudi) zajednica (tj. sloga - a to znači: ja ću mrziti protivljenje, neslaganje dok ljudi ne postignu slogu, zajednički stav), ili umirem (ili: ili ću umrijeti) kao što su umrli moji drugovi."

Pa je bio Ibnu Sirin (običaja da) smatra (misli) da je općenitost (većina onoga) što se predaje (priča) na Aliju (od Alije - da je najviše toga) laž.

(Povod navedene Alijine izjave je to što je Alija bio izjavio da je mišljenje njegovo i Umerovo bilo da se po šeriatskim propisima ne može prodati robinja koja je svome gospodaru, vlasniku rodila dijete, začeto iz spolnoga odnosa sa gospodarem, vlasnikom, ali da je on sada drukčijega mišljenja, i da sada smatra da se može takva robinja prodati. Na to je Abidete rekao Aliji: "Tvoje i Umerovo mišljenje u zajednici (u skupu, zajedničko mišljenje) draže je meni od tvoga samoga mišljenja u rastanku (u rastavljenosti). Na to je rekao Alija: "Sudite kao što bijaste sudili, pa zaista ja mrzim (ili: ja ću mrziti) protivljenje.....".)

GLAVA

lijepih (pohvalnih) djela Džafera, sina Ebu Taliba, Hašimovića, bio zadovoljan Allah od njega (s njim).

A rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Sličio si mome stvaranju (stvorenju) i mojoj naravi (ćudi, tj. Ti si sličan meni i po fizionomiji, po izgledu lica i tijela i po ćudi i naravi)."

PRIČAO NAM JE Ahmed, sin Ebu Bekra, pričao nam je Muhamed, sin Ibrahima sina Dinara, Ebu Abdullah Džuhenija (Džuhejnetović) od Ibnu Ebu Zi'ba, od Seida Makburije, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega: Zaista (određeni, neki) ljudi govoraše:

"Umnožio je Ebu Hurejrete (pričanje hadisa, tj. Mnogo hadisa priča Ebu Hurejrete)." A zaista ja se držah (uz) poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, sa sitosti (zbog sitosti, zasićenja) svoga stomaka, čak (da) neću jesti (tj. čak tako da ne jedem) zakvašenoga (hljeba), a ni (da) oblačim ukrašenoga (šarenoga odijela), a niti služi mene omsica (neko), a ni (žena) omsica (tj. a niti me služi nikakav, ikakav sluga: ni muško, ni žensko). I prilijepljivah svoj stomak za pijesak od gladi. I zaista (ono) zaista tražah (tražio sam) pročitati (od) čovjeka (određenoga, tj. tražio sam od čovjeka da mi pročita, prouči određeni) odlomak (iz Kur'ana), on je sa mnom (tj. ja taj odlomak imam, znam, ali ga tražim pročitati, da mi se pročita od čovjeka zato) da se prevrne (tj. obrne, svrati svojoj kući) sa mnom pa (da) nahrani mene. A bio je najbolji (od) ljudi za bijednika (bijedniku) Džafer, sin Ebu Taliba. Prevrtaše se (on, tj. obrtaše, svraćaše se, odlažaše on) sa nama (u svoju kuću), pa nahranjivaše nas (davaše nam da jedemo ono) što je bilo u njegovoj kući, čak zaista (ono) bilo je (slučajeva da) zaista izvadi k nama (tj. iznese nam kožnu) posudu za maslo koja (je takva da) nije u njoj stvar (nikakva, tj. da nema u njoj ništa), pa rascijepi (pocijepa) nju, pa ližemo (ono) što u njoj (ima od ostataka, mrvica masla).

PRIČAO MI JE Amr, sin Alije, pričao nam je Jezid, sin Haruna, izvijestio nas je Ismail, sin Ebu Halida, od Šabije da bi Ibnu Umer, bio zadovoljan Allah od njega, bio - kada je pozdravljao (vršio pozdrav) na sina Džafera (tj. kada je pozdravljao Džaferovoga sina) - rekao (tj. bio bi rekao, rekao bi):

"Pozdrav na tebe (tebi), o sine dvokrilnoga (o sine onoga koji ima dva krila u raju kao nagradu za dvije odsječene ruke koje je izgubio u borbi na Muti)!"

Rekao je Ebu Abdullah: Dva krila su svake dvije strane (nečega).

(To jest "dženahun" znači krilo (ptice), a znači i strana nečega.)

SPOMINJANJE ABBASA, SINA ABDUL-MUTTALIBA, BIO ZADOVOLJAN ALLAH OD NJEGA (S NJIM).

PRIČAO NAM JE Hasen, sin Muhameda, pričao nam je Muhamed, sin Abdullaha, Ensarija, pričao mi je moj otac Abdullah, sin Musenna-a, od Sumameta, sina Abdullaha sina Enesa, od Enesa, bio zadovoljan Allah od njega, da je (da bi) Umer, sin Hattaba bio, kada su (kada bi oni) zapali u nerodicu (zbog suše), tražio napojenje (tj. bio bi tražio, tražio bi kišu od Allaha dž.š.) sa Abbasom, sinom Abdulmuttaliba, pa je (pa bi) rekao:

"Moj Bože! Zaista mi (prije) uzimasmo posredništvo k Tebi (tj. moljasma Te, pribjegavasma k Tebi) sa našim vjerovijesnikom, pomilovao ga Allah i spasio, pa (Ti) nas napojiš (tj. dadneš nama kišu), i zaista mi (sada nakon smrti Muhammeda a.s.) uzimamo posredništvo k Tebi sa stricem (amidžom) našega Vjerovijesnika (tj. sa Abbasom, a Abbas je amidža Muhammeda a.s.), pa napoj nas (tj. daj kišu nama)!" Rekao je: Pa se napoje (oni, tj. Pa se dadne kiša njima).

GLAVA

lijepih djela (svojstava) bližnje rodbine poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, i lijepoga djela (svojstva) Fatime - na nju (njoj) pozdrav (spas, mir)! - kćeri Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio.

A rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Fatima je gospodarica žena stanovnika raja."

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, izvijestio nas je Šuajb od Zuhrije, rekao je: pričao mi je Urvete, sin Zubejra, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, da je Fatima, na nju pozdrav!, poslala k Ebu Bekru (da) pita njega (tj. traži ona, tražeći ona od njega) svoje nasljedstvo od (tj. iza) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, u (onome, tj. od onoga) što je zaplijenio Allah na svoga poslanika (tj. svome poslaniku), pomilovao ga Allah i spasio, traži (ona) milostinju Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, koja je u Medini i Fedeku i što je ostalo od petine Hajbera (a koju je Vjerovijesnik a.s. ostavio svima siromašnim muslimanima). Pa je rekao Ebu Bekr:

"Zaista je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Nećemo se nasljeđivati (tj. Mi se ne nasljeđujemo, imovina kojom se mi koristimo neće se dijeliti na nasljednike). Što smo ostavili, pa ono (pa to) je milostinja. Samo jede (Samo će jesti) obitelj Muhammeda od ovoga imanja." Misli (se na) imanje Allaha (tj. na zakladu, zadužbinu). "Nije za njih (Nemaju oni - članovi obitelji Muhammeda a.s. - prava) da povećavaju na jedenje (na ishranu još neke zahtjeve i izdatke iz ovoga imanja). I zaista ja tako mi Allaha neću mijenjati (nijednu) stvar od milostinja Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, koje su bile na njoj u vrijeme Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, i zaista ću raditi svakako u njima sa (onim) što (je) radio u njima (u vezi njih) poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio." Pa je izrekao očitovanje Alija (izrekao je kelimei šehadet: "La ilahe illellah!"), zatim je rekao:

"Zaista mi smo već upoznali (već znamo), o Ebu Bekre, tvoju vrijednost (dobrotu)." I spomenuo je (Alija r.a.) njihovo bližnje rodbinstvo od poslanika (tj. sa poslanikom) Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, i njihovo pravo (na ishranu iz zaklade Muhammeda a.s.). Pa je govorio Ebu Bekr, pa je rekao:

"Tako mi (Onoga) koji je (taj što je) moja duša u Njegovoj ruci zaista bližnja rodbina poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, draža (milija) je k meni da nagradim (da darujem nju - draža, milija mi je) od moje bližnje rodbine." Izvijestio me je Abdullah, sin Abdul-Vehhaba, pričao nam je Halid, pričao nam je Šubete od Vakida, rekao je: čuo sam svoga oca (da) priča od Ibnu Umera, od Ebu Bekra, bio zadovoljan Allah od njih, rekao (je):

"Pazite (Čuvajte) Muhammeda, pomilovao ga Allah i spasio, u porodici njegove kuće (tj. u vezi porodice njegove kuće, pa ne uznemirujte ih i ne govorite o njima ništa loše, ružno)."

PRIČAO NAM JE Ebul-Velid, pričao nam je Ibnu Ujejneta od Amra, sina Dinara, od Ibnu Ebu Mulejketa, od Misvera, sina Mahremeta da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Fatima je (jedan) odrezak (komad, tj. jedan komad mesa, jedan dio) od mene (jedan dio mene), pa ko je rasrdio (ko rasrdi) nju, rasrdio je mene."

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Kazeata, pričao nam je Ibrahim, sin Sa'da, od svoga oca (Sa'da), od Urveta, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, rekla je:

Pozvao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, Fatimu, svoju kćer u svojoj bolesti koja (je bila ta što) se uzeo (on, tj. što je umro on) u njoj (ili: u kojoj je umro), pa je rekao njoj (Fatimi nešto) tajno za (neku) stvar (za nešto), pa je plakala (zaplakala). Zatim je (ponovo) pozvao nju, pa je rekao njoj tajno (nešto), pa se nasmiješila. Rekla je: Pa sam pitala nju o tome, pa je rekla:

"Rekao je meni tajno Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, pa je izvijestio mene da će se on uzeti (tj. da će on umrijeti) u svome bolu koji je (taj što) je preminuo u njemu, pa sam plakala (zaplakala). Zatim je rekao (ponovo) tajno meni, pa je izvijestio mene da sam ja prvi (član od) porodice njegove kuće (što) ću (da) slijedim njega (u umiranju, tj. da ću ja iza njega prva umrijeti), pa sam se (tada) nasmiješila."

(To je i bilo tako; To je tako i bilo; Tako se to sve i desilo, ostvarilo.)

GLAVA

lijepih djela (svojstava) Zubejra, sina Avvama, bio zadovoljan Allah od njega (s njim).

A rekao je Ibnu Abbas: On je apostol (pomoćnik, pomagač) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio. A imenovali (nazvali) su se apostoli (učenici Isa-a a.s. - nazvani su tim imenom) zbog bjeline njihovih odjeća (njihove odjeće).

PRIČAO NAM JE Halid, sin Mahleda, pričao nam je Alija, sin Mushira, od Hišama, sina Urveta, od njegovoga oca, rekao je: izvijestio me je Mervan, sin Hakema, rekao je:

Pogodilo je Usmana, sina Affana, bio zadovoljan Allah od njega, žestoko krvarenje (iz nosa) godine krvarenja (iz nosa, a to je bilo 31. godine po Hidžri kada je mnogo naroda imalo krvarenje iz nosa), čak je zadržalo (spriječilo) njega od hodočašća, i oporučio je (tj. i napravio, napisao je i testamenat, testament). Pa je unišao njemu (jedan) čovjek od Kurejševića, (i taj čovjek) je rekao:

"Imenuj nasljednika (poslije sebe, tj. Odredi halifu, vladara)!" Rekao je (Usman): "A rekli su njega (to - taj govor ljudi među sobom)?" Rekao je: "Da." Rekao je: "A koga (da odredim za halifu, vladara poslije sebe)?" Pa je šutio (ušutio taj čovjek). Pa je unišao njemu (Usmanu jedan) drugi čovjek - mislim ga Harisa (tj. mislim da je to bio Haris, sin Hakema) - pa je rekao:

"Imenuj nasljednika (halifu)!" Pa je rekao Usman: "A rekli su (tj.: A govori se o tome, priča se o tome)?" Pa je rekao: "Da." Rekao je: "A ko je on (što bi ga imenovao)?" Pa je šutio. Rekao je (Usman): "Pa možda oni (da) su rekli (predložili) Zubejra (da ja imenujem, da bi ja imenovao)?" Rekao je: "Da." Rekao je: "Zar ne (Pazi)! Tako mi (Onoga) koji (je Taj što) je moja duša u Njegovoj ruci zaista on je zaista najbolji (od) njih što sam znao (tj. što ja znam). I zaista (ono) bio je (on -Zubejr) zaista najdraži (od) njih k poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio."

PRIČAO MI JE Ubejd, sin Ismaila, pričao nam je Ebu Usamete od Hišama, izvijestio me je moj otac (Urvete, sin Zubejra): čuo sam Mervana, sina Hakema:

Bio sam kod Usmana (kada) je došao njemu (jedan) čovjek, pa je rekao (taj čovjek Usmanu):

"Imenuj nasljednika (tj. Odredi halifu, vladara poslije sebe)! Rekao je: "A već se to reklo (u narodu)?" Rekao je (onaj čovjek): "Da. Zubejr (je taj što ga predlažu da se odredi za halifu, vladara)." Rekao je:

"Zar ne (Pazi)! Tako mi Allaha zaista vi zaista znate da je on najbolji (od) vas." Tri puta (je to rekao Usman).

PRIČAO NAM JE Malik, sin Ismaila, pričao nam je Abdul-Aziz, on je sin Ebu Selemeta, od Muhameda, sina Munkedira, od Džabira, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Zaista za svakoga vjerovijesnika je (postojao, tj. svaki vjerovijesnik je imao) pomagača (pomoćnika), a zaista moj pomagač (pomoćnik) je Zubejr, sin Avvama."

PRIČAO NAM JE Ahmed, sin Muhameda, izvijestio nas je Abdullah, izvijestio nas je Hišam, sin Urveta, od svoga oca, od Abdullaha, sina Zubejra, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je:

Bio sam dana (tj. na dan) saveznika (protiv muslimana, tj. na dan borbe zvane Handek) učinio se ja i Umer, sin Ebu Selemeta, u (među) žene. Pa sam pogledao, pa kada li ja sa Zubejrom (tj. kada li ja vidim Zubejra) na njegovom konju obrće se (ide, zavraća se) ka Kurejzatovićima (Kurejzovićima) dva puta, ili tri (puta). Pa pošto sam se vratio, rekao sam:

"O oče! Vidio sam te (da) se obrćeš (zavraćaš više puta ka Kurejzatovićima)." Rekao je: "Zar, a da li (tj. A zar da li; A zar) si vidio mene, o moj sinčiću?!" Rekao sam: "Da." Rekao je: "Bio je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Ko će doći Kurejzatovićima, pa donijeti meni njihovu (od njih) vijest?" Pa sam otišao (ja). Pa pošto sam se vratio, skupio je (u izrazu) meni poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, između svoja dva oca (roditelja), pa je rekao:

"Žrtva tvoja (tj. Žrtva za tebe, otkupnina za tebe) je moj otac i moja majka."

PRIČAO NAM JE Alija, sin Hafsa, pričao nam je Ibnul-Mubarek, izvijestio nas je Hišam, sin Urveta, od svoga oca da su drugovi Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekli Zubejru dana (tj. na dan) događaja Jermuka (okršaja na Jermuku u Siriji između muslimana i Vizantinaca):

"Zar nećeš zažestiti (tj. Daj zažesti, navali na neprijatelja) pa (da) zažestimo (navalimo) sa (i mi s) tobom!" Pa je ponio (tj. navalio) na njih, pa su udarili (neprijatelji) njega dvama udarcima (sa dva udarca) na njegovo rame (tj. po njegovom ramenu), između njih dva je (na tom ramenu je bio još prije jedan) udarac (što) se je udario njega (tj. što ga je zadobio na) dan Bedra. Rekao je Urvete: Pa zavlacih moje (svoje) prste (ruke) u te udarce (tj. u zarasle rupe na ramenu od tih udaraca), igram se, a ja sam (igrao sam se, a ja sam tada bio) malen.

GLAVA

spominjanja Talhe (Talhata), sina Ubejdullaha.

A rekao je Umer: Preminuo je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, a on je od njega (tj. sa njim) zadovoljan.

PRIČAO MI JE Muhamed, sin Ebu Bekra, Mukademija (Mukademović), pričao nam je Mutemir od svoga oca, od Ebu Usmana, rekao je:

Nije ostao sa Vjerovijesnikom, pomilovao ga Allah i spasio, u nekom (dijelu) tih dana koji su (ti dani što) se borio u njima poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, osim Talhe i Sa'da, (to je Ebu Usman rekao pričajući) od pričanja njih dvojice (tj. po pričanju njih dvojice).

(Veli se da se to odnosi na slučaj borbe na Uhudu.)

PRIČAO NAM JE Museded, pričao nam je Halid, pričao nam je Ibnu Ebu Halid od Kajsa, sina Ebu Hazima, rekao je:

Vidio sam ruku Talhe koja (je ta što) je čuvao sa njom (na Uhudu) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, već se je osušila (ona - ta ruka je zakržljala, onesposobljena je za rad).

GLAVA

lijepih djela (svojtava) Sa'da, sina Ebu Vakkasa, Zuhrije (Zuhrovića, Zuhretovića).

A Zuhrovići (Zuhretovići) su dajidže (ujaci) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio. I on je Sa'd, sin Malika.

(To jest: Ebu Vakkasu je ime Malik.)

PRIČAO MI JE Muhamed, sin Musenna-a, pričao nam je Abdul-Vehhab, rekao je: čuo sam Jahja-a, rekao je: čuo sam Seida, sina Musejjeba, rekao je: čuo sam Sa'da (kako) govori:

Skupio (Sastavio) je meni Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, svoja dva oca (roditelja na) dan Uhuda (tj. rekao mi je: "Fidake ebi ve ummi: Žrtva tebi je moj otac i moja majka!").

PRIČAO NAM JE Mekija, sin Ibrahima, pričao nam je Hišam, sin Hašima, od Amira, sina Sa'da, od njegova oca, rekao je:

Zaista već sam vidio mene (sebe), a ja sam trećina Islama. (To jest: a ja sam treći musliman od slobodnih ljudi koji su prvi primili Islam.)

PRIČAO MI JE Ibrahim, sin Musa-a, izvijestio nas je Ibnu Ebu Zaidete, pričao nam je Hašim, sin Hašima sina Utbeta sina Ebu Vakkasa, rekao je: čuo sam Seida, sina Musejjeba (da) govori: čuo sam Sa'da, sina Ebu Vakkasa (da) govori:

Nije primio Islam (ni) jedan (čovjek prije u neki dan) osim u dan koji (je taj dan što) sam primio Islam u njemu (ja). I zaista već sam ostao sedam dana, a zaista ja sam zaista trećina Islama (tj. a ja sačinjavam jednu trećinu svih pripadnika, sljedbenika vjere Islama). Slijedio je njega (Ibnu Ebu Zaideta) Ebu Usamete.

PRIČAO NAM JE Hašim, pričao nam je Amr, sin Avna, pričao nam je Halid, sin Abdullaha, od Ismaila, od Kajsa, rekao je: čuo sam Sa'da, bio zadovoljan Allah od njega, (da) govori:

Zaista ja sam zaista prvi (od) Arapa (prvi Arap koji) je gađao (bacio se) sa strijelom u putu Allaha. I ratovasmo sa Vjerovijesnikom, pomilovao ga Allah i spasio, a nema za nas (tj. a nemamo druge) hrane osim lišće (lišća) stabala, čak zaista jedan (od) nas zaista stavlja (tj. izbacuje izmet pri obavljanju nužde) kao što ostavlja deva ili ovca (brabonjak, suh izmet tako da) nema on miješanja (tj. izmet se od nas nije miješao kada od nas otpada, nego se je rastavljao, rasipao kao brabonjci zbog neuobičajene ishrane). Zatim su osvanuli Esedovići (tj. počeli su oni nakon toga svega da) prekoravaju mene (da uzgojno kažnjavaju, da uznemiruju mene) na Islamu (tj. zbog Islama, zbog toga što ja, tobož, ne znam klanjati, i vršiti propisa Islama i što se ne borim). Zaista već sam izgubio nadu (tj. već sam propao) tada i zalutao je moj rad (posao ako me oni treba da odgajaju i poučavaju). A prenašahu (A prenosili su) za njega (za Sa'da) k Umeru, rekli su:

"Neće činiti lijepo (tj. Ne čini lijepo kada) klanja (tj. Ne klanja lijepo)."

GLAVA

spominjanja zetova Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio.

Od njih je (jedan i) Ebul-As, sin Rebi-a.

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, izvijestio nas je Šuajb od Zuhrije, rekao je: pričao mi je Alija, sin Husejna, da je Misver, sin Mahremeta, rekao:

Zaista Alija je zaprosio kćer Ebu Džehla (sebi za ženu), pa je čula za to Fatima, pa je došla poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekla:

"Tvrđi tvoj narod da se ti nećeš ljutiti (da se ti ne ljutiš) za tvoje (svoje) kćeri (radi svojih kćera), i ovo je Alija (tj. i, evo, Alija je) vjenčavač kćeri Ebu Džehla!"
(To jest: "..... i Alija hoće da sebi vjenča Ebu Džehlovu kćer da mi ona bude inoća.")

Pa je ustao (da održi propovjed) poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio. Pa sam čuo njega kada je izgovorio očitovanje (na početku propovjedi da) govori (u toj propovjedi, hutbi):

"Što se tiče poslije, pa zaista ja sam vjenčao (svoju kćer Zejnebu) Ebul-'Asu, sinu Rebi'a, pa je pričao meni (on - a nije ovdje navedeno šta mu je pričao, neki čak tumače da se, možda, misli na to da mu je pričao, tj. rekao, obećao da se neće ženiti na njegovu kćer Zejnebu), pa je istinit bio meni. I zaista Fatima je odsječak (tj. komad mesa) od mene, i zaista ja mrzim (ne volim) da ružan bude njoj (neki događaj od njezinoga muža, tj. ne želim da je ožalosti njezin muž, ne želim da joj učini nešto što ona ne voli, a ona svakako ne voli da joj se muž oženi na nju). Tako mi Allaha neće se sastati kći poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, i kći neprijatelja Allaha (kći Božijega

neprijatelja Ebu Džehla) kod jednoga čovjeka (tj. neće se njih dvije sakupiti, nalaziti zajedno u isti čas, u isto vrijeme u braku za jednim čovjekom)."

(Neki to tumače da je to Muhammed a.s. rekao u smislu neće se moći njih dvije slagati u takvoj zajednici.)

Pa je ostavio (napustio) Alija (tu) prošnju (to traženje sebi u brak kćere Ebu Džehla). A povećao je Muhamed, sin Amra sina Halhaleta, od Ibnu Šihaba, od Alije, od Misvera: Čuo sam Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, a spominjao je (jednoga) zeta svoga iz Abdušemsovića, pa je pohvaljivao njega u njegovoj zetovskoj vezi (tj. u njegovom zetovskom odnosu prema) njemu, pa je uljepšao (to pohvaljivanje), rekao je:

"Pričao mi je, pa je bio istinit meni, i obećao mi je, pa je ispunio meni (u cijelosti obećanje)."

(Veli se da mu je bio obećao da će mu poslati kćer Zejnebu u Medinu, i to je i učinio. Naime, veli se da ovaj zet Muhammeda a.s. nije dugo vremena bio pripadnik Islama, pa je Muhammed a.s. tražio od njega da mu pošalje u Medinu kćer Zejnebu koja je bila muslimanka. Tek pred oslobođenje Meke od idolopoklonika ovaj zet Muhammeda a.s. primio je Islam.)

GLAVA

lijepih djela (svojtava) Zejda, sina Hariseta, slobodnjaka Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio.

A rekao je Bera' od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ti si naš brat (po vjeri Islamu) i naš slobodnjak (oslobođeni rob)."

PRIČAO NAM JE Halid, sin Mahleda, pričao nam je Sulejman, rekao je: pričao mi je Abdullah, sin Dinara, od Abdullaha, sina Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je:

Poslao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (jedno) poslanstvo (tj. jednu četvu, vojnu grupu) i učinio je zapovjednikom (tj. i postavio je za zapovjednika) na (nad) njima Usameta, sina Zejda. Pa je udario neki (od) ljudi u njegovo zapovjedništvo (da stavlja zamjerke, tj. nije nekima bilo pravo što je Usame postavljen za zapovjednika). Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ako udarate (vi) u njegovo zapovjedništvo, pa već udaraste u zapovjedništvo njegovoga oca otprije, a zakletva Allaha (je moja zakletva, tj. a kunem se Allahom) zaista (ono) bio je (on) zaista stvoren za zapovjedništvo, i zaista (ono) bio je (on -Zejd) zaista od najdražih ljudi k meni, i zaista ovaj (tj. Usamete, sin Zejda) je zaista od najdražih ljudi k meni poslije njega (poslije Zejda)."

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Kazeata, pričao nam je Ibrahim, sin Sa'da, od Zuhrije, od Urveta, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, rekla je:

Unišao je meni (jedan) pogađač (gatar koji nagađa i predskazuje nešto na osnovu nekih znakova i tragova), a Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, je prisutan, a Usamete, sin Zejda,

i Zejd, sin Hariseta, ležači su njih dva (ležala su njih dva pod jednim pokrivačem, a noge su im virile ispod pokrivača), pa je rekao (taj pogađač):

"Zaista ove noge su neke (od) njih od nekih (jedne od drugih)." Rekao je: Pa se obeselio s tim Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, i zadivilo (začudilo) je njega (to), pa je izvijestio za njega (za to, o tome) Aišu.

(Ovaj pogađač je bio iz plemena Mudlidžovića, i o ovome je već prošao jedan hadis.)

GLAVA

spominjanja Usameta, sina Zejda.

PRIČAO NAM JE Kutejbete, sin Seida, pričao nam je Lejs od Zuhrije, od Urveta, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, da su Kurejševići (zapali u takvu priliku da) je zabrinulo njih stanje (ili stvar određene) Mahzumovićke, pa su rekli:

"Ko će se osmioniti (usuditi) na njega (za taj slučaj) osim Usamete, sin Zejda, miljenik poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (tj. Ko mu smije govoriti za nju - za tu ženu, da je ne kazni, da se ne kazni, osim Usamete)?"

A PRIČAO NAM JE Alija, pričao nam je Sufjan, rekao je: otišao sam (da) pitam Zuhriju o hadisu Mahzumovićke (tj. o hadisu u kojem se spominje određena Mahzumovićka), pa je viknuo za mene (tj. na mene - a to znači: pa je dreknuo na mene, izderao se na mene). Rekao sam (veli Alija) za Sufjana (tj. Rekao sam Sufjanu):

"Pa nisi sebi ponio njega (taj hadis ni) od jednoga (čovjeka, tj. ni od koga)?" Rekao je: "Našao sam ga u (jednoj) knjizi (što) je bio napisao nju Ejjub, sin Musa-a, od Zuhrije, od Urveta, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, da je (jedna) žena iz Mazumovića ukrala (nešto ukrala), pa su rekli: "Ko će govoriti o njoj (tj. za nju da se ne kazni) Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, (da joj oprost)?" Pa nije se osmionio (usudio ni) jedan (čovjek, niko) da govori njemu (Muhammedu a.s.). Pa je govorio njemu Usamete, sin Zejda. Pa je rekao (Muhammed a.s.):

"Zaista Izraelićani su (ti što) je bio (u njih običaj) kada je (kada bi) ukrao u (među) njima častan (ugledan čovjek), (bio im je običaj da) su ostavili njega (ostavili bi ga nekažnjenoga). A kada je (A kada bi) ukrao u (među) njima slabić, odsjekli su ga (tj. odsjekli su mu ruku, odsjekli bi mu ruku). Da je bila Fatima (moja kći ukrala, dakle: Kad bi moja kći Fatima ukrala), zaista bih odsjekao njezinu ruku."

GLAVA.

PRIČAO MI JE Hasen, sin Muhameda, pričao nam je Ebu Abbad Jahja, sin Abbada, pričao nam je Madžišun, izvijestio nas je Abdullah, sin Dinara, rekao je:

Pogledao je Ibnu Umer (jednoga) dana, a on je u Bogomolji, k (jednom) čovjeku (koji) vuče svoje odjeće u (jednome) kraju od Bogomolje, pa je rekao: "Pogledaj, ko je ovo? Možda je ovaj kod mene (tj. Možda je blizu mene na stanu, pa ću ga savjetovati)?" Rekao je njemu (Ibnu Umeru jedan) čovjek:

"Zar ne poznaješ ovoga, o Ebu Abdurrahmane? Ovo je Muhammed, sin Usameta." Rekao je: Pa je spustio (oborio) Ibnu Umer svoju glavu i ključao je (tj. kopkao je, čeprkao je malo) sa svojim dvjema rukama u zemlji (po zemlji, po tlu), zatim je rekao:

"Da je vidio (tj. Da vidi) njega poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, zaista bi volio njega (bio bi mu mio)."

PRIČAO NAM JE Musa, sin Ismaila, pričao nam je Mu'temir, rekao je: čuo sam svoga oca, pričao nam je Ebu Usman od Usameta, sina Zejda, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, pričao je od Vjerovijesnika (tj. o Vjerovijesniku), pomilovao ga Allah i spasio, da on uzimaše njega i Hasena (svoga unuka) pa govori (pa je govorio, pa govoraše, ili: uzimaše ih govoreći):

"Moj Bože! Voli njih dvojicu, pa ja zaista volim njih dvojicu!"

A rekao je Nuajm od Ibnul-Mubareka: izvijestio nas je Mamer od Zuhrije, izvijestio me je (jedan) slobodnjak Usameta, sina Zejda, da je Hadždžadž, sin Ejmena sina Ummu Ejmene - a bio je Ejmen, sin Ummu Ejmene, brat Usameta, sina Zejda, za njegovu majku (se vežući, tj. Ejmen je bio Usametu brat po majci), a on (Ejmen) je (jedan) čovjek od Pomagača - (pa je taj Hadždžadž, sin Ejmena unišao jednom prilikom u bogomolju i aljkavo je obavljao molitvu) pa je vidio njega (Hadždžadža) Ibnu Umer (da) nije upotpunio svoj naklon (ruku') i svoje ničičenje (sedždu u molitvi-namazu), pa je rekao (njemu):

"Povrati (tj. Ponovno klanjaj tu molitvu)!"

Rekao je Ebu Abdullah (Buharija): A pričao mi je Sulejman, sin Abdurrahmana, pričao nam je Velid, sin Muslima, pričao nam je Abdurrahman, sin Nemira, od Zuhrije, pričao mi je Harmelete, slobodnjak Usameta, sina Zejda, da je ono, dok je ono sa Abdullahom, sinom Umera, kadli je unišao (tj. pričao mi da je ono unišao) Hadždžadž, sin Ejmena, pa nije upotpunio svoga naklona (ruku'a), a ni svoga ničičenja (sedžde u molitvi), pa je rekao (njemu Abdullah):

"Povrati (molitvu)!" Pa pošto je okrenuo (leđa, tj. otišao Hadždžadž), rekao je meni Ibnu Umer: "Ko je ovo?" Rekao sam: "Hadždžadž, sin Ejmena (koji) je sin Ummu Ejmene." Pa je rekao Ibnu Umer:

"Da je vidio (tj. Da sad vidi) ovoga poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, zaista bi volio njega." Pa je spomenuo njegovo voljenje (njegovu ljubav) i (to) što je rodila njega Ummu Ejmena (tj. Pa je spomenuo to da je Muhammed a.s. volio njega Ejmena i sve što je rodila Ummu Ejmena, svakoga koga je ona rodila, a ova Ummu Ejmena je bila odgojiteljica, dadilja i Muhammeda a.s.).

Rekao je (Buharija): A pričao mi je neki (od) mojih drugova (prenoseći) od Sulejmana: A bila je (Ummu Ejmena) odgojiteljica Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio.

GLAVA

lijepih djela (svojstava) Abdullaha, sina Umera sina Hattaba, bio zadovoljan Allah od njih dvojice (od Abdullaha i od Umera).

PRIČAO NAM JE Muhamed, pričao nam je Ishak, sin Nasra, pričao nam je Abdurrezzak od Mamera, od Zuhrije, od Salima, od Ibnu Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je:

Bio bi (određeni) čovjek u životu (za života) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, kada je (kada bi) usnio (kakav) san, ispričao (bi) njega (taj san) na Vjerovijesnika (tj. Vjerovijesniku), pomilovao ga Allah i spasio. Pa sam zaželio da usnijem (neki, kakav, nekakav) san (pa da) ispričam njega na Vjerovijesnika (tj. Vjerovijesniku), pomilovao ga Allah i spasio. A bio sam dječak (tj. mladić) neoženjen i spavah (doslovno: i bio sam - običaja da - spavam) u Bogomolji na vremenu (u vrijeme) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio. Pa sam usnio u sanjanju (u snu) kao da su (nekakva) dva anđela uzela njih dvojica mene, pa su odvela (povela) njih dva mene k Vatri, pa kada li ona savijena kao savijanje bunara, i kada li ona ima dva roga kao dva roga bunara (tj. kao dva stupa nad bunarom na kojima je postavljeno drvo sa užetom za izvlačenje vode), i kada li su u njoj (u vatri pakla neki) ljudi (što) sam već poznao (prepoznao) njih! Pa sam počeo (da) govorim:

"Utječem se Allahu (Tražim utočište u Allaha) od Vatre! Utječem se Allahu od Vatre!" Pa je susreo njih dvojicu (jedan) drugi anđeo (melek), pa je rekao meni: "Nećeš se zastrašiti (tj. Ne boj se, Ne plaši se)!" Pa sam ispričao njega (taj san) na Hafsu (ispričao sam ga Hafsi), pa je ispričala njega (taj san) Hafsa Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao:

"Divan li je čovjek Abdullah da klanjaše u noći!"

(To jest: "Divan je čovjek Abdullah (još) da klanja (što više) noću dobrovoljno klanjanje, neobaveznu molitvu!")

Rekao je Salim: Pa je bio Abdullah (poslije toga takvoga običaja da on) neće spavati od noći osim malo (vremena, tj. pa Abdullah ne spavaše noću mnogo od toga slučaja - ili: spavaše samo malo po noći od tada).

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Sulejmana, pričao nam je Ibnu Vehb od Junusa, od Zuhrije, od Salima, od Ibnu Umera, od njegove sestre Hafse da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, rekao njoj:

"Zaista Abdullah je dobar čovjek (jedan dobar čovjek)."

GLAVA

lijepih djela (svojtava) Ammara i Huzejfeta, bio zadovoljan Allah od njih dvojice (s njima dvojicom).

PRIČAO NAM JE Malik, sin Ismaila, pričao nam je Israil, od Mugireta, od Ibrahima, od Alkameta, rekao je:

Došao sam (u) Šam (tj. u Damask u Siriji - jer Še'm znači i Sirija, i sam grad Damask koji je prestojnica Sirije), pa sam klanjao dva naklona (tj. obavio sam molitvu-namaz od dva naklona-rekata), zatim sam rekao (ovo, tj. molio sam Uzvišenoga Stvoritelja ovako):

"Bože moj! Olakšaj mi (jednoga) dobroga druga!" Pa sam došao (nekom) narodu (tj. Pa sam prišao nekim ljudima), pa sam sjeo k njima (tj. uz njih). Pa kada li je (jedan) starac već došao (ili: Pa kada li jedan starac već dođe), čak je sjeo k mojoj strani (tj. do mene, uza me). Rekao sam:

"Ko je ovaj?" Rekli su: "Ebu Derda'." Pa sam rekao: "Zaista ja sam zvao (molio) Allaha da olakša (da da) meni (jednoga) dobroga druga, pa je olakšao (pa je dao) tebe k meni." Rekao je: "Od koga (tj. Od kojega mjesta) si ti (Odakle si)?" Pa sam rekao: "Od stanovnika Kufe." Rekao je: "A zar nije kod vas Ibnu Ummi Abd (sin Ummi Abde, a misli se na Abdullaha Mes'udovoga), vlasnik dviju cipela, i jastuka (uzglavlja) i posude za čišćenje (tj. Zar nije među vama Abdullah Mesudov koji je vodio brigu o Vjerovijesnikovoj obući, uzglavlju i sredstvu za čišćenje, a to znači o posudi u kojoj se nalazi voda za čišćenje-za abdest ili sl. - pa da od Abdullaha naučiš što ti treba)? I u (među) vama je (Ammar) koji je (taj što je) zaštitio njega Allah od satane na (molbu) jezika Svoga vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio. I zar nije u (među) vama (Huzejfete) vlasnik tajne Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, koji je (taj što) ne zna (nju, tajnu Muhammeda a.s. ni) jedan (čovjek) osim njega (osim Huzejfeta)." Zatim je rekao:

"Kako čita (uči) Abdullah "Tako mi noći kada poklapa....."?" Pa sam pročitao njemu: "Tako mi noći kada poklapa. Tako mi dana kada se pokazuje. Tako mi muška i ženska."

(Zadnja stavka, zadnji odlomak-ajet ima i drugu, poznatiju, verziju čitanja: "Tako mi (Onoga) što je stvorio muško i žensko.")

Rekao je: "Tako mi Allaha zaista već je dao čitati meni nju (ovu suru, ovo poglavlje, odnosno ovaj ajet-odlomak na ovaj način) poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, iz svojih usta k mojim ustima (u moja usta)."

PRIČAO NAM JE Sulejman, sin Harba, pričao nam je Šubete od Mugireta, od Ibrahima, rekao je:

Otišao je Alkamete k Šamu (u Damask). Pa pošto je unišao (u tamošnjju) bogomolju, rekao je:

"Bože moj! Olakšaj mi (Daj mi jednog) dobroga druga!" Pa je sjeo k Ebu Derda'u (do Ebu Derda-a). Pa je rekao Ebu Derda':

"Od koga (Iz kojega mjesta) si ti?" Rekao je: "Od stanovnika Kufe." Rekao je: "Zar nije u (među) vama, ili (Zar nije) od vas vlasnik tajne koji (je taj što) neće znati (ne zna) nju osim njega (niko drugi)?" Misli (na) Huzejfeta. Rekao je: Rekao sam: "Da." Rekao je: "Zar nije u (među) vama, ili od vas (onaj) koji je (taj što je) zaštitio njega Allah na (molbu) jezika Svoga vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, misli (na to da ga je zaštitio) od satane?" Misli (na) Ammara. Rekao sam: "Da." Rekao je: "Zar nije u (među) vama, ili od vas vlasnik zubočistke (Vjerovijesnikove a.s.) i tajnoga govorenja (govora sa Vjerovijesnikom a.s.)?" Rekao je: "Da." Rekao je: "Kako je bio Abdullah (običaja da) čita (tj. kako on čitaše) "Tako mi noći kada poklapa. Tako mi dana kada se pokazuje.", (pa kako dalje čita)?" Rekao sam:

"Tako mi muška i ženska." Rekao je: "Neprestano su sa mnom (u prepiranju i svađi) ovi (u vezi toga), čak su bili skoro (da) traže odsijedanje (odustajanje od) mene od (jedne) stvari (što) sam čuo nju (tj. koju sam čuo) od poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio."

(To jest: "..... čak su bili skoro, blizu toga da od mene traže - skoro da me natjeraju - da odustanem od stvari koju sam čuo od Muhammeda a.s..")

GLAVA

lijepih djela Ebu Ubejdeta, sina Džerraha, bio zadovoljan Allah od njega (s njim).

PRIČAO NAM JE Amr, sin Alije, pričao nam je Abdul-Aala, pričao nam je Halid od Ebu Kilabeta, rekao je: pričao mi je Enes, sin Malika da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Svaki narod ima (jednoga) pouzdanika (povjerljivoga čovjeka), a zaista naš pouzdanik je, o narode (o moja sljedbo), Ebu Ubejdete, sin Džerraha."

PRIČAO NAM JE Muslim, sin Ibrahima, pričao nam je Šubete od Ebu Ishaka, od Sileta, od Huzejfeta, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, stanovnicima (pokrajine, ili grada) Nedžrana:

"Zaista poslaću svakako - misli (da kaže) na vas (vama) - (jednoga) pouzdanika, pravoga pouzdanika." Pa su se uzdigli (nadjijeli) njegovi drugovi (želeći svaki da skrene pažnju na sebe njemu). Pa je poslao Ebu Ubejdeta, bio zadovoljan Allah od njega, (sa njima, sa stanovnicima Nedžrana).

GLAVA

spominjanja Mus'aba, sina Umejra.

(Nije ovdje Buharija naveo nijednoga hadisa o Mus'abu r.a..)

GLAVA

lijepih djela Hasena i Husejna, bio zadovoljan Allah od njih dvojice.

Rekao je Nafi', sin Džubejra, od Ebu Hurejreta: Zagrlio je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, Hasena.

PRIČAO NAM JE Sadekate, pričao nam je Ibnu Ujejneta, pričao nam je Ebu Musa od Hasena, čuo je Ebu Bekreta: čuo sam Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (kada je jednom prilikom bio) na govornici (propovjedaonici svoje džamije), a Hasen k njegovoj strani (tj. a Hasen je stavljen do njega, uz njega), pogleda (Vjerovijesnik a.s.) k ljudima jedanput, a k njemu (k Hasenu) jedanput i govori (i reče):

"Ovaj moj sin (tj. unuk) je gospodin. I možda Allah da izmiri (pomiri, napravi mir) s njime između dvije čete (grupe) od (zavađenih) muslimana."

PRIČAO NAM JE Museded, pričao nam je Mutemir, rekao je: čuo sam svoga oca rekao je: pričao nam je Ebu Usman od Usameta, sina Zejda, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, da on uzimaše njega i Hasena i govori (i govoraše):

"Bože moj! Zaista ja volim njih dvojicu, pa voli (i Ti) njih dvojicu!" Ili kao što je rekao (To jest: Ili slično tome je rekao, molio.).

PRIČAO MI JE Muhamed, sin Husejna sina Ibrahima, rekao je: pričao mi je Husejn, sin Muhameda, pričao nam je Džerir od Muhameda, od Enesa, sina Malika, bio zadovoljan Allah od njega:

Donijela se je Ubejdulahu, sinu Zijada glava Husejna, sina Alije, pa se je učinila (pa se stavila) u (jedan) leđen (legen, legin, lavor), pa je počeo (da) kopka (čepka grančicom po očima, nosu i zubima mrtve glave), i rekao je njezinoj ljepoti (neku, jednu) stvar. Pa je rekao Enes: Bio je najbliži (od) njih sa poslanikom Allaha, pomilovao ga Allah i spasio. A bio je obojen sa (biljkom zvanom) vesmetu.

(To jest: A dlaka glave i brade na glavi Husejna r.a. bila je obojena sa vesmetom - tj. sa bojom koju su dobivali od biljke vesmetun, a ta je boja naginjala k crnoj boji.)

PRIČAO NAM JE Hadžadž, sin Minhala, pričao nam je Šubete, rekao je: izvijestio me je Adijj, rekao je: čuo sam Bera-a, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Vidio sam Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, a Hasen, sin Alije je na njegovome ramenu, govori (Muhammed a.s. u času dok mu je Hasen na ramenu):

"Bože moj! Zaista ja volim njega, pa voli ga!"

PRIČAO NAM JE Abdan, izvijestio nas je Abdullah, rekao je: izvijestio me je Umer, sin Seida sina Ebu Husejna, od Ibnu Ebu Mulejketa, od Ukbeta, sina Harisa, rekao je:

Vidio sam Ebu Bekra, bio zadovoljan Allah od njega, a nosio je (tj. a on nosi) Hasena i on (u tom času) govori:

"Sa mojim (svojim) ocem (se kunem - on, Hasen) je sličan sa Vjerovijesnikom, nije sličan sa Alijom (a nije sličan Aliji, ne liči na Aliju)." A Alija se smiješi (na te riječi Ebu Bekra).

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Meina, i Sadekate, njih dvojica su rekla: izvijestio nas je Muhamed, sin Džafera, od Šubeta, od Vakida, sina Muhameda, od njegova oca, od Ibnu Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je: Rekao je Ebu Bekr:

"Pazite Muhammeda, pomilovao ga Allah i spasio, u porodici njegove kuće (tj. u vezi porodice njegove kuće)."

PRIČAO NAM JE Ibrahim, sin Musa-a, izvijestio nas je Hišam, sin Jusufa, od Mamera, od Zuhrije, od Enesa. A rekao je Abdurezak: izvijestio nas je Mamer od Zuhrije, izvijestio me je Enes, rekao je:

Nije nijedan (čovjek) sličiji sa Vjerovijesnikom (tj. Vjerovijesniku), pomilovao ga Allah i spasio, od Hasena, sina Alije."

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Beššara, pričao nam je Gunder, pričao nam je Šubete od Muhameda, sin Ebu Jakuba, čuo sam Ibnu Ebu Nu'ma, čuo sam Abdullaha, sina Umera, a pitao je njega (Abdullaha jedan čovjek iz Iraka) o hodočasnički obučenom (licu) - rekao je Šubete: Mislim ga (Mislim da je pitao o tome šta treba da čini hodočasnički obučeno lice kada ubije muhu - pa je rekao (Abdullah):

"Stanovnici Iraka pitaju o muhi (u vezi muhe), a već su ubili sina kćeri poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, a rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Njih dvojica su moja dva miomirisa (ili: moje dvije miomirisne biljke, cvijeta) od ovozemnosti (od ovozemnoga uživanja)."

GLAVA

lijepih djela (svojstava) Bilala, sina Rebaha, slobodnjaka Ebu Bekra (Ebu Bekrovoga), bio zadovoljan Allah od njih dvojice.

A rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Čuo sam šum (zveku, topotanje) tvojih dviju cipela (nanula - obuće) preda mnom u raju."

PRIČAO NAM JE Ebu Nuajm, pričao nam je Abdul-Aziz, sin Ebu Selemeta, od Muhameda, sina Munkedira, izvijestio nas je Džabir, sin Abdullaha, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je:

Bio je Umer (običaja da) govori: Ebu Bekr je naš gospodin, i oprostio je (ropstva) našega gospodina!" Misli (na) Bilala.

PRIČAO NAM JE Ibnu Numejr od Muhameda, sina Ubejda, pričao nam je Ismail od Kajsa da je Bilal rekao Ebu Bekru:

"Ako si bio kupio mene samo za tvoju (svoju) ličnost (samo za sebe), pa zadrži me (kao roba). A ako si bio kupio mene samo za (tj. radi) Allaha, pa pusti mene i posao Allaha!"

GLAVA

spominjanja Ibnu Abbasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice (s njima dvojicom).

PRIČAO NAM JE Musedded, pričao nam je Abdul-Varis od Halida, od Ikrimeta, od Ibnu Abbasa, rekao je:

Stisnuo (Privukao) je mene Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, k svojim prsima (na svoja prsa) i rekao je:

"Moj Bože! Pouči ga mudrosti (Nauči ga mudrosti)!"

PRIČAO NAM JE Ebu Mamer, pričao nam je Abdul-Varis i rekao je:

"Moj Bože! Pouči ga Knjigu!"

PRIČAO NAM JE Musa, pričao nam je Vuhejb od Halida slično njemu. A mudrost je pogađanje (rezonovanje ispravnoga shvatanja i postupka) u (drugom sluaju) osim vjerovijesništva.

GLAVA

lijepih djela Halida, sina Velida, bio zadovoljan Allah od njega (s njim).

PRIČAO NAM JE Ahmed, sin Vakida, pričao nam je Hamad, sin Zejda, od Ejuba, od Humejda, sina Hilala, od Enesa, bio zadovoljan Allah od njega, da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, objavio (razglasio) smrt Zejda, i Džafera i Ibnu Revahata ljudima prije (nego) će (da) dođe njima njihova (o njima) vijest, pa je rekao:

"Uzeo je zastavu Zejd, pa se je pogodio (pa je pogođen), zatim (ju) je uzeo Džafer, pa se pogodio (pa je i on pogođen), zatim je uzeo Ibnu Revahate, pa se pogodio (pa je i on pogođen) - a njegova dva oka liju suze - dok je uzeo (dok nije uzeo zastavu jedan) mač od mačeva Allaha, dok (tj. čak) je osvojio Allah (tj. dao je pobjedu Allah) nad njima."

GLAVA

lijepih djela Salima, slobodnjaka Ebu Huzejfeta (Ebu Huzejfetovoga), bio zadovoljan Allah od njega.

PRIČAO NAM JE Sulejman, sin Harba, pričao nam je Šubete od Amra, sina Murreta, od Ibrahima, od Mesruka, rekao je: spomenuo se je Abdullah (Mes'udov) kod Abdullaha, sina Amra, pa je rekao:

"To je (jedan) čovjek (što) neprestano (stalno) volim njega poslije što sam čuo poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Tražite čitanje Kur'ana od četvorice: od Abdullaha, sina Mes'uda, - pa je počeo sa njim - i Salima, slobodnjaka Ebu Huzejfeta, i Ubejja, sina Ka'ba i Muaza, sina Džebela." Rekao je: Neću znati (tj. Ne znam da li) je počeo sa Ubejjom, ili sa Muazom (tj. Ne znam kojega je od njih dvojice prvoga spomenuo).

GLAVA

lijepih djela Abdullaha, sina Mesuda, bio zadovoljan Allah od njega.

PRIČAO NAM JE Hafš, sin Umera, pričao nam je Šubete od Sulejmana, rekao je: čuo sam Ebu Vaila, rekao je: čuo sam Mesruka, rekao je: rekao je Abdullah, sin Amra:

Zaista poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, nije bio bezobrazan (nevaljalac, pokvaren), a niti (onaj) koji nastoji biti bezobrazan. I rekao je (Božiji poslanik a.s.):

"Zaista od najdražih (od) vas k meni su najljepši (od) vas (po) naravima (ćudima)." I rekao je:

"Tražite čitati Kur'an od četvorice: od Abdullaha, sina Mes'uda, i Salima, slobodnjaka Ebu Huzejfeta, i Ubejja, sina Ka'ba i Muaza, sina Džebela."

PRIČAO NAM JE Musa od Ebu Avaneta, od Mugireta, od Ibrahima, od Alkameta:

Unišao (Ušao) sam (u) Šam (Damask), pa sam klanjao dva naklona (dva rekata), pa sam rekao:

"Bože moj! Olakšaj mi (jednoga) druga!" Pa sam vidio (jednoga) starca dolazećega (tj. koji dolazi): Pa pošto se približio, rekao sam: Nadam se da bude primio (uslišao) Allah (moju molbu, dovu). Rekao je: "Odakle si ti?" Rekao sam: "Od stanovnika Kufe (tj. Iz Kufe)." Rekao je: "Pa zar nije bio u (tj. među) vama vlasnik dviju cipela (Vjerovijesnikovih), i jastuka (uzglavlja) i posude za čišćenje? I zar nije bio u vama (kod vas onaj) koji (je taj što) se je zaštitio od sotone? I zar nije bio u vama (I zar nije bio kod vas) vlasnik (Vjerovijesnikove) tajne koja je (ta što) neće znati (što ne zna) nju (niko drugi) osim njega? Kako je čitao sin Ummu Abde "Tako mi noći...."?"

Pa sam čitao: "Tako mi noći kada poklapa. Tako mi dana kada se pokazuje. Tako mi muška i ženska....". Rekao je: "Dao je meni čitati nju (tu suru, to poglavlje) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, njegova usta (tj. iz njegovih, svojih usta) k mojim ustima, pa su (se) neprestano ovi (protivili tome čitanju), čak su bili blizu (da) vrata mene (tj. da skrenu mene da čitam "..... tako mi (Onoga) što je stvorio muško i žensko....")."

PRIČAO NAM JE Sulejman, sin Harba, pričao nam je Šubete od Ebu Ishaka, od Abdurrahmana, sina Jezida, rekao je:

Pitali smo Huzejfeta o (jednome) čovjeku blize strane i puta (načina života) Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, čak (da) uzmemo od njega (tu stranu i put, način života), pa je rekao:

"Ne poznajem (Ne znam) nijednoga (čovjeka, nikoga) bližega stranom, i putem (načinom) i oblikom (svojstvima, nastupom) sa Vjerovijesnikom (bližega Vjerovijesniku), pomilovao ga Allah i spasio, od sina Ummu Abde (tj. od Abdullaha Mes'udovoga, jer je Ummu Abd ime majke Abdallahove)."

PRIČAO MI JE Muhamed, sin Ala-a, pričao nam je Ibrahim, sin Jusufa sina Ebu Ishaka, rekao je: pričao mi je moj otac od Ebu Ishaka, rekao je: pričao mi je Esved, sin Jezida, rekao je: čuo sam Ebu Musa-a Eš'ariju (da) govori:

Došao sam ja i moj brat iz Jemena, pa smo ostali (neko) vrijeme ne mislimo (drukčije) osim (tako) da je Abdullah, sin Mes'uda, (jedan) čovjek od porodice kuće Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, zbog (toga) što vidimo (neobičnu slobodu) od njegovoga ulaženja i ulaženja njegove majke na Vjerovijesnika (ili: mnogo slobodno ulaženje njihovo, mnogo su ulazili, mnogi ulazak njihov Vjerovijesniku), pomilovao ga Allah i spasio.

GLAVA

spominjanja Muavije (Muavijete), sina Ebu Sufjana, bio zadovoljan Allah od njega.

PRIČAO NAM JE Hasen, sin Bišra, pričao nam je Muafa od Usmana, sina Esveda, od Ibnu Ebu Mulejketa, rekao je:

Nepario je (tj. Obavio je, izvršio je neparnu molitvu - vitr namaz) Muavija poslije večernje molitve (poslije jacije namaza) sa jednim naklonom (sa jednim rekatom, a ne sa tri), a kod njega je (u tom času bio jedan) slobodnjak Ibnu Abbasa (Ibnu Abbasov), pa je došao (taj slobodnjak) Ibnu Abbasu (i pričao mu to negodujući), pa je rekao (Ibnu Abbas tome slobodnjaku):

"Pusti ga (tj. Ostavi na miru Muaviju), pa (jer) zaista on se je već družio sa poslanikom (bio je drug poslaniku) Allaha, pomilovao ga Allah i spasio."

PRIČAO NAM JE Ibnu Ebu Merjem, pričao nam je Nafi', sin Umera, pričao mi je Ibnu Ebu Mulejkete: Reklo se je Ibnu Abbasu:

"Da li je tebi (Da li ti imaš) o zapovjedniku vjernika Muaviji (da rekneš nešto), pa (jer) zaista on nije nepario (on ne klanja neparnu molitvu - vitr namaz drukčije) osim sa jednim (naklonom, rekatom)?" Rekao je (Ibnu Abbas):

"On je razuman (tj. On je pravnik - stručnjak koji zna šta radi)."

PRIČAO NAM JE Amr, sin Abasa, pričao nam je Muhamed, sin Džafera, pričao nam je Šubete od Ebu Tejjaha, rekao je: čuo sam Humrana, sina Ebana, od Muavijeta, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

"Zaista vi zaista klanjate (jednu) molitvu (takvu) (a) zaista već smo se družili (sa) Vjerovijesnikom (tj. bili smo drugovi njemu), pomilovao ga Allah i spasio, pa nismo vidjeli njega (da) klanja nju (tu molitvu), i zaista već je zabranio njih dva (sprječavao je od njih dvojice)." Misli (na molitvu od) dva naklona (rekata) poslije popodneva (poslije ikindije namaza).

GLAVA

lijepih djela Fatime, bio zadovoljan Allah od nje (s njom).

A rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Fatima je gospodarica (prvakinja) žena stanovnika raja."

PRIČAO NAM JE Ebul-Velid, pričao nam je Ibnu Ujejneta od Amra, sina Dinara, od Ibnu Ebu Mulejketa, od Misvera, sina Mahremeta da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Fatima je (jedan) odsječak (jedan komad mesa) od mene, pa ko je rasrdio (ko rasrdi) nju, rasrdio je mene (ko naljuti nju, naljuti mene)."

GLAVA

vrijednosti Aiše, bio zadovoljan Allah od nje (s njom).

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Bukejra, pričao nam je Lejs od Junusa, od Ibnu Šihaba, rekao je Ebu Selemete:

Zaista je Aiša, bio zadovoljan Allah od nje, rekla: Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (jednoga) dana:

"O Aišo! Ovo je Džibril daje čitati tebi (tj. iskazuje, izriče ti) pozdrav." (dakle: Pozdravlja te, Poselamljuje te Džibril.) Pa sam rekla: "Na njega (Njemu) pozdrav, i milost Allaha i Njegovi blagoslovi! Vidiš (ono) što (ja) neću vidjeti (što ja ne vidim)." Hoće (ona, tj. Misli ona sa tim na) poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio.

PRIČAO NAM JE Adem, izvijestio nas je Šubete, rekao je. - H - A pričao nam je Amr, izvijestio nas je Šubete od Amra, sina Murreta, od Murreta, od Ebu Musa Eš'arije, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Bio je potpun (savršen) od mnogih ljudi (broj, dakle: Bilo je puno ljudi savršenih), a nije bio potpun (savršen po svome vjerskome ponašanju) od žena (niko) osim Merjeme, kćeri 'Imrana, i Asije, žene faraona. A vrijednost (dobrota) Aiše nad ženama je kao vrijednost popare (potkriže) nad ostalim jelom (ostalom hranom)."

("Serid" je jelo koje se pravi od hljeba i mesa, i u nekadašnjih Arapa je smatrano za najbolje jelo, pa je zbog toga načinjeno pomoću njega upoređivanje, uzeto je za primjer za upoređivanje.)

PRIČAO NAM JE Abdul-Aziz, sin Abdullaha, rekao je: pričao mi je Muhamed, sin Džafera, od Abdullaha, sina Abdurrahmana, da je on čuo Enesa, sina Malika, bio zadovoljan Allah od njega, (da) govori: čuo sam poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Vrijednost Aiše nad ženama (ove sljedbe) je kao vrijednost popare (potkriže) nad (ostalim) jelom."

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Beššara, pričao nam je Abdul-Vehhab, sin Abdul-Medžida, pričao nam je Ibnu Avn od Kasima, sina Muhameda, da se Aiša razbolila (razboljela), pa je došao Ibnu Abbas (da je posjeti) pa je rekao:

"O majko vjernika! Doći ćeš (ti) na preteču (tj. preteči) istine na poslanika (tj. poslaniku) Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, i na Ebu Bekra (tj. i doći ćeš Ebu Bekru)."

(To jest: "Ne žalosti se što ćeš umrijeti jer ćeš doći njima dvojici, koji su u raju, pa ćeš prema tome i ti u raj." Smatra se da Ibnu Abbas r.a. nije ništa govorio o budućim i zagrobnim stvarima proizvoljno nego na osnovu onoga što je čuo od Muhammeda a.s. dok je bio živ, pa ni ovo što je rekao Aiši r.a. nije, prema tome, rekao bez toga osnova.)

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Beššara, pričao nam je Gunder, pričao nam je Šubete od Hakema, čuo sam Ebu Vaila rekao je:

Pošto je poslao Alija Ammara i Hasena ka Kufi zato (da) traži idjenje (odlazak) u boj (od) njih (od stanovnika Kufe), održao je govor (propovjed) Ammar, pa je rekao:

"Zaista ja zaista znam da je ona (Aiša) njegova žena (žena Muhammeda a.s.) u ovozemnosti i posljednjem životu (tj. i na ovome i na drugome, budućem svijetu, životu), a ali (nego) Allah je

stavio na iskušenje (kušnju) vas zbog (toga da se izjasnite o tome da li) ćete slijediti njega (Aliju), ili nju (Aišu)."

(To se odnosi na borbu između Alije i Aiše, a ta borba se zove "vakatul-džemel", a bila je kod Basre.)

PRIČAO NAM JE Ubejd, sin Ismaila, pričao nam je Ebu Usamete od Hišama, od njegova oca, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, da je posudila (pozajmila na upotrebu, unaruč) od Esme (jednu) ogrlicu (đerdan), pa je propala (izgubila se ta ogrlica). Pa je poslao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (neke) ljude od svojih drugova u traženje nje (ogrlice, tj. da traže ogrlicu). Pa je stigla njih (te ljude) molitva, pa su klanjali bez čišćenja (bez abdesta). Pa pošto su došli Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, potužili su se (na) to k njemu. Pa je sišao odlomak upravljanja (k površini zemlje, tj. prašini - o korišćenju površine zemlje, prašine - da se njom očisti u nedostatku vode, dakle: da se uzme tejemum). Pa je rekao Usejd, sin Hudajra:

"Nagradio te (Aišo) Allah dobrim (dobrom nagradom)! Pa tako mi Allaha nije sišla u tebe (tj. nije ti se dogodila nijedna nezgodna) stvar nikada (drukčije) osim (tako da) je učinio Allah tebi iz nje (neki) izlaz, i učinio je muslimanima u njoj (jedan) blagoslov."

PRIČAO NAM JE Ubejd, sin Ismaila, pričao nam je Ebu Usamete od Hišama, od njegova oca da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pošto je bio u svojoj bolesti, počeo (je da) kruži u (među) svojim ženama (počeo je da obilazi svoje žene) i (da) govori:

"Gdje ću ja sutra? Gdje ću ja sutra?"

Pohlepom (Iz pohlepe, iz želje) na sobu Aiše (to je govorio). Rekla je Aiša: Pa pošto je bio (pošto bi bio) moj dan (red da dođe meni), smirio se je (smirio bi se).

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Abdul-Vehhaba, pričao nam je Hammad, pričao nam je Hišam od svoga oca, rekao je:

Bili su ljudi (običaja da) istražuju sa svojim poklonima dan Aiše (tj. Istraživaše, Raspitivaše se ljudi u koji je dan Muhammed a.s. kod Aiše, koji dan je posjećuje pa da u taj dan odnesu poklone Muhammedu a.s.). Rekla je Aiša: Pa su se skupile moje drugarice (tj. inoće) k Ummi Selemi, pa su rekle:

"O Ummu Selemo! Tako nam Allaha zaista ljudi istražuju sa svojim poklonima dan Aiše, a zaista mi hoćemo (želimo to) dobro kao što hoće (želi) njega Aiša, pa zapovjedi (ti) poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, da (on) zapovjedi ljudima da poklanjaju (poklone, da daju poklone) k njemu gdje god je bio (tj. gdje god on bude), ili gdje god je kružio (gdje god kruži, gdje god posjećuje)." Rekla je:

Pa je spomenula to Ummu Selema Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio. Rekla je (Ummu Selema): Pa se okrenuo od mene. Pa pošto se vratio k meni, spomenula sam to njemu, pa se okrenuo od mene. Pa pošto je bio u trećoj (redi, smjeni, tj. u trećem danu kod mene po ustaljenom redu), spomenula sam njemu (to), pa je rekao:

"O Umu Selema! Ne uznemiruj me u Aiši (Na uznemiravaj me u vezi Aiše), pa (jer) zaista ono tako mi Allaha nije sišla (sašla) na mene (tj. meni Božija) objava, a ja sam u pokrivaču (ijedne) žene od vas osim nje (osim Aiše)."

(Veli se da se sa ovim hadisom završava prva polovina Buharijinoga Sahiha.)

SA IMENOM (U IME) ALLAHA MILOSRDNOGA MILOSTIVOGA.

GLAVA

lijepih djela Pomagača i (GLAVA) govora Allaha, moćan je i veličajan je: "..... i koji su dali boravak (sklonište) i pomogli su....."; ".... i koji su se smjestili (u) dom i vjerovanje od prije njih (Iseljenika-muhadžira), vole (onoga svakoga muslimana) koje (tj. koji je) iselio k njima, i neće naći u svojim prsima (nikakve) potrebe (nužde) od (tj. zbog onoga) što se je dalo njima (tj. što se dadne njima - Iseljenicima od ratnoga plijena ili milostinje prije nego starosjediocima Medine)....".

PRIČAO NAM JE Musa, sin Ismaila, pričao nam je Mehdija, sin Mejmuna, pričao nam je Gajlan, sin Džerira, rekao je: Rekao sam Enesu:

"Da li si vidio (ili: mislio, tj. Šta misliš za) ime Pomagača (da li) ste bili (vi običaja da) se nazivate sa njim (da li se vi nazivaste - nazvaste sami tim imenom), ili je nazvao vas Allah (tako)?" Rekao je:

"Nego (tj. Ne mi, nego) nazvao je nas Allah (tim imenom)." Bili smo (običaja da) ulazimo na Enesa (tj. Ulazili smo Enesu), pa priča (on) nama lijepa djela Pomagača i njihova mjesta prisustvovanja, i okrene se na mene (meni), ili na (jednog) čovjeka (jednom čovjeku) iz (plemena) Ezda, pa govori:

"Učinio je tvoj narod dana toga i toga to i to."

PRIČAO NAM JE Ubejd, sin Ismaila, rekao je: pričao nam je Ebu Usamete od Hišama, od njegova oca, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, rekla je:

Bio je dan Buasa (jedan) dan (što) je proturio naprijed njega Allah za Svoga poslanika (tj. Svome poslaniku), pomilovao ga Allah i spasio, pa je došao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, a već su se grupašili (razbili u grupe) njihovi uglednici (tj. viđeni ljudi), i pobili su se (tj. pobijeni su u ratu na dan Buasa) njihovi prvaci (vođe) i izranjavali su se (dopali su rana), pa je proturio naprijed njega (taj dan) za (zbog) Svoga poslanika, pomilovao ga Allah i spasio, u njihovom ulasku u Islam (tj. radi njihovoga ulaska u Islam, jer prijedlog "fi" nekad ima značenje "radi, zbog").

PRIČAO NAM JE Ebu Velid, pričao nam je Šubete od Ebu Tejjaha, rekao je: čuo sam Enesa, bio zadovoljan Allah od njega, govori:

Rekli su Pomagači (na) dan osvojenja (oslobođenja) Meke, a darovao je Kurejševiče:

"Tako mi (nam) Allaha zaista ovo je zaista ono (što) je čudo (čudno). Zaista naše sablje zaista kapaju od krvi Kurejševiča, a naši ratni plijenovi vraćaju se na njih (tj. daju se njima)?" Pa je

to doprlo Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, pa je pozvao Pomagače. Rekao je: Pa je rekao:

"Šta je (ono prigovaranje) koje je doprlo meni od vas?" (ili: Kakav je ono prigovor koji se čuje od vas?) A bili su (oni takvi da) neće slagati (tj. A oni ne lagaše), pa su rekli:

"Ono (prigovaranje smo rekli) koje je (već) doprlo (došlo) tebi (u uši)." Rekao je: "A zar se nećete zadovoljiti (s time) da se vrate ljudi sa (ratnim) plijenovima k svojim kućama, a (vi da) se vratite sa poslanikom Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, k vašim kućama?! Da putuju Pomagači (jednom) dolinom ili (jednim) brdskim putem, zaista bih putovao dolinom Pomagača ili njihovim brdskim putem (klancem)."

GLAVA

govora Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio: "Da nije Iseljništvo (meni palo u dio), zaista bio sam (tj. zaista bio bih) od Pomagača."

Rekao je njega (tj. Pričao je ovaj hadis) Abdullah, sin Zejda, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio.

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Beššara, pričao nam je Gunder, pričao nam je Šubete od Muhameda, sina Zijada, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, ili: rekao je Ebul-Kasim, pomilovao ga Allah i spasio:

"Da (bude to) da su Pomagači putovali (nekom) dolinom ili (nekim) brdskim putem, zaista bih putovao (pošao, krenuo) u dolinu Pomagača, i da nije Iseljništvo (meni palo u dio), zaista bio bih (jedan) čovjek od Pomagača." Pa je rekao Ebu Hurejrete:

Nije bio nasilan (nepravedan u ovoj izjavi Muhammed a.s.) tako mi moga oca i moje majke (ili: otkupio bih ga - Muhammeda a.s. - sa svojim ocem i svojom majkom), sklonili su ga (dali su Pomagači njemu boravište) i pomogli su ga (Muhammeda a.s.)." Ili (neku) drugu riječ (je rekao Ebu Hurejrete r.a.).

GLAVA

bratimljenja Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, između Iseljenika i Pomagača (tj. on je njih bratimio, pobratio jedne sa drugima).

PRIČAO NAM JE Ismail, sin Abdullaha, rekao je: pričao mi je Ibrahim, sin Sa'da od svoga oca, od svoga djeda, rekao je:

Pošto (smo) došli (u) Medinu, pobratio je (izvršio je pobratimstvo, bratimljenje) poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, između Abdurrahmana, sina Avfa, i Sa'da, sina Rebi'a. Rekao je (Sa'd) Abdurrahmanu:

"Zaista ja sam najmnogobrojniji (od svih) Pomagača imanjem (dakle: ja sam najimućniji), pa ću podijeliti moje (svoje) imanje (na) dvije polovine (na dva dijela). I ja imam dvije žene, pa pogledaj divniju (ljepšu od) njih dvije k tebi, pa imenuj (tj. pa reci) nju meni (dakle: izaberi jednu od njih dvije koja ti se više sviđa pa mi reci pa da) pustim (razvjenčam) nju, pa kada se svrši (završi)

njezin broj (dana koje treba da ona pričekava poslije razvjenčanja - broj dana po određenom vjerskom propisu), pa spari (pa vjenčaj) sebi nju (poslije toga roka)." Rekao je (Abdurrahman):

"Blagoslovio Allah tebi u tvojoj porodici (tvoju porodicu, tvoje žene) i tvome imanju (i tvoje imanje blagoslovio Allah)!"

(To jest: "Hvala ti na toj ponudi, ali ja to odbijam i ne prihvatam.")

"Gdje je vaša pijaca (čaršija, trg)?" Pa su pokazali njemu na pijacu Kajnukaovića. Pa nije prevrnuo (tj. nije se vratio drukčije) osim (tako), a (već) je sa njim (tj. a već je imao, zaradio jedan) višak od sira i masla. Zatim je slijedio (tj. otišao, odilazio, tj. odlazio bi na pijacu) jutrom (tj. svakoga jutra). Zatim je došao (jednoga) dana, a sa njim je trag žutila (tj. žute pomade, mirisne masti koja je značila da se je on oženio), pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Šta je (to), šta?" (Ili: "Izvijesti (šta je s tobom)?") Rekao je: "Spario (tj. Oženio) sam se." Rekao je: "Koliko si potjerao (tj. dao vjenčanoga dara) k njoj?" Rekao je: "Košpicu (Košpu jednu) od zlata." Ili: "Mjeru (jedne) košpice od zlata." Sumnjao je Ibrahim (u vezi izraza koji je upotrijebljen).

PRIČAO NAM JE Kutejbete, pričao nam je Ismail, sin Džafera, od Humejda, od Enesa, bio zadovoljan Allah od njega, da je on rekao:

Došao je na nas (tj. nama) Abdurrahman, sin Avfa, i pobratio je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, između njega i između Sa'da, sina Rebi-a, a bio je (Sa'd) mnogobrojnoga imanja, pa je rekao Sa'd:

"Već su znali Pomagači da sam ja od najmnogobrojnijih (od) njih imanjem. Podijeliću moje imanje između mene i između tebe (na) dvije polovine. I ja imam dvije žene, pa pogledaj (izaberi) divniju (od) njih dvije k tebi, pa ću pustiti (razvijenčati) nju. Te kada bude (ona) dozvoljena, sparićeš (vjenčaćeš) sebi nju." Pa je rekao Abdurrahman:

"Blagoslovio Allah tebi u tvojoj porodici (u tvojim ženama)!" Pa se nije vratio (sa pijace, sa trga) tada do (da) je (dok nije) stekao višak (ćar jednu) stvar (količinu) od masla i sira. Pa nije (on) ostao (tako trgujući) osim malo (vremena) dok je došao (jednoga dana) poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, a na njemu je prljavština (tj. mrlja) od žutila (žute mirisave masti). Pa je rekao njemu poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Šta je ona (ta žuta mast), šta?" Rekao je: "Spario (Oženio) sam se (jednom) ženom od Pomagača." Pa je rekao: "Šta si potjerao u njoj (tj. Šta si joj dao dara vjenčanoga)?" Rekao je: "Mjeru (jedne) košpice od zlata; ili: Košpicu (jednu) od zlata." Pa je rekao: "Napravi (Priredi) gozbu (pir, ručak za pir), a da (bi) sa (jednom) ovcom (tj. makar da zakolješ jednu ovcu)."

PRIČAO NAM JE Salt, sin Muhameda, Ebu Hemmam, rekao je: čuo sam Mugireta, sina Abdurahmana, pričao nam je Ebu Zinad od Aaredža, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: Rekli su Pomagači:

"Podijeli između nas i između njih (Iseljenika-Muhadžira) palme (naše)!" Rekao je: "Ne." Rekao je (skup Pomagača Iseljenicima-Muhadžirima): "Bićete dostatni nama (za) trud (oko uzgoja i

održavanja palmi), a udružićete se (sa) nama u datulama (tj. a dobićete od nas dio od ploda palmi, dio datula, hurmi)." Rekli su: "Čuli smo i pokorili smo se (tj. Pristajemo na to)."

GLAVA

volidbe Pomagača (to) je od vjerovanja (to spada u dogmu).

PRIČAO NAM JE Hadžadž, sin Minhala, pričao nam je Šubete, rekao je: izvijestio me je Adijj, sin Sabita, rekao je: čuo sam Bera-a, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: čuo sam Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio; ili je rekao: rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Pomagači su (ti ljudi što) neće voliti (tj. ne voli) njih (niko drugi) osim (jedan) vjernik, a neće mrziti (a ne mrzi) njih (niko drugi) osim (jedan) licemjerac (dvoličnjak). Pa ko voli njih, voli njega (ili: volio njega) Allah, a ko mrzi njih, mrzi (ili: mrzio) njega Allah."

PRIČAO NAM JE Muslim, sin Ibrahima, pričao nam je Šubete od Abdurahmana, sina Abdullaha sina Džebra, od Enesa, sina Malika, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Znak vjerovanja je volidba Pomagača (voliti Pomagače), a znak licemjerstva je mržnja Pomagača (mrziti Pomagače)."
(Objašnjavano je već da se pod izrazom Pomagači misli na starosjedioce Medine, uglavnom na plemena Evs i Hazredž, koji su primili Iseljenike iz Meke u doba Muhammeda a.s..)

GLAVA

govora Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, Pomagačima: "Vi ste najdraži (najmiliji od ljudi k meni."

PRIČAO NAM JE Ebu Mamer, pričao nam je Abdul-Varis, pričao nam je Abdul-Aziz od Enesa, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Vidio je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (određene) žene i djecu dolazeći (oni, tj. gdje dolaze) - rekao je: mislim da je on rekao: iz svadbe (sa svadbe, sa pira) - pa je ustao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, uspravljajući se (ispravljajući se, tj. nastojeći da se postavi, da se ostane dugo uspravno), pa je rekao:

"Moj Bože! Vi ste od najdražih ljudi k meni."

(Smatra se da su to bile osobe Pomagača što su se vraćale, što su dolazile sa neke svadbe.)

Rekao je nju (tu riječ, tu rečenicu) tri puta.

(Misli se na riječi: "Moj Bože! Vi ste od najdražih ljudi k meni.", da je to rekao tri puta.)

PRIČAO NAM JE Jakub, sin Ibrahima sina Kesira, pričao nam je Behz, sin Eseda, pričao nam je Šubete, rekao je: izvijestio me je Hišam, sin Zejda, rekao je: čuo sam Enesa, sina Malika, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Došla je (jedna) žena od Pomagača k poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, a sa njom je (bilo i jedno) njezino dijete, pa je razgovarao (sa) njom poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao:

"Tako mi (Onoga) koji (je Taj što) je moja duša u Njegovoj ruci zaista vi ste najdraži (od) ljudi k meni." Dvaput (je to izgovorio).

GLAVA

pristaša Pomagača.

(Misli se na njihove saveznike, slobodnjake i sljedbenike.)

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Beššara, pričao nam je Gunder, pričao nam je Šubete od Amra, čuo sam Ebu Hamzeta (priča) od Zejda, sina Erkama: Rekli su Pomagači:

"O poslaniče Allaha! Za svakoga vjerovijesnika su (bile, postojale neke, jedne) pristaše (tj. Svaki vjerovijesnik imao je pristaše), i zaista mi smo već slijedili tebe (tj. mi smo tvoje pristaše), pa moli Allaha da učini naše pristaše od nas." Pa je molio za njega (za to). Pa sam podigao (tj. prenio) to k Ibnu Ebu Lejla-u. Rekao je: Već je tvrdio (tj. govorio, mislio) to Zejd.

PRIČAO NAM JE Adem, pričao nam je Šubete, pričao nam je Amr, sin Murreta, čuo sam Ebu Hamzeta, (jednoga) čovjeka od Pomagača: Rekli su Pomagači:

"Zaista svaki narod ima pristaše, i zaista mi smo već slijedili tebe, pa moli Allaha da učini naše pristaše (sljedbenike) od nas." Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Moj Bože! Učini njihove pristaše (sljedbenike) od njih!"

Rekao je Amr: Pa sam spomenuo njega (ovaj hadis) Ibnu Ebu Lejla-u. Rekao je: Već je tvrdio to Zejd. Rekao je Šubete: Mislim ga (Mislim da je mislio na) Zejda, sina Erkama (Erkamovoga).

GLAVA

vrijednosti (dobrote) domova Pomagača.

PRIČAO MI JE Muhamed, sin Beššara, pričao nam je Gunder, pričao nam je Šubete, rekao je: čuo sam Katadeta od Enesa, sina Malika, od Ebu Usejda, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Najbolji (od) domova Pomagača su Nedžarovići, zatim Abdul-Ešhelovići, zatim Harisubnul-Hazredžovići, zatim Saidetovići. I u svakom (od) domova Pomagača je dobro."

Pa je rekao Sa'd: Ne vidim (tj. Ne mislim) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (drukčije) osim (tako da) je već odlikovao na nas (nad neka plemena, tj. dao im je prednost nad nama). Pa se reklo: Već je odlikovao vas na (nad) mnogo (drugih plemena koje nije spomenuo). A rekao je Abdussamed: Pričao nam je Šubete, pričao nam je Katadete: čuo sam Enesa, rekao je Ebu

Usejd od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, za ovo (za ovaj hadis). I rekao je: Sa'd, sin Ubadeta (je rekao da je Muhammed a.s. odlikovao nad njih neka plemena).

(Pod izrazom "domovi -dur", po mišljenju komentatora, misli se na mahale, gradske dijelove, četvrti Medine u kojima su stanovala pojedina plemena, ili se misli na sama plemena, što je i razumljivo zbog izjave Sa'da, sina Ubadeta koji je bio iz plemena Saidetovića da je dao prednost nad njima-Saidetovićima nekim plemenima Muhammed a.s. u tome hadisu.)

PRIČAO NAM JE Sa'd, sin Hafsa, Talhija, pričao nam je Šejban od Jahja-a, rekao je Ebu Selemete: izvijestio me je Ebu Usejd da je on čuo Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Najbolji (od) Pomagača; - ili je rekao: "Najbolji (od) domova Pomagača - su Nedždžarovići, i Abdul-Ešhelovići, i Harisovići i Saidetovići."

PRIČAO NAM JE Halid, sin Mahleda, pričao nam je Sulejman, rekao je: pričao mi je Amr, sin Jahja-a, od Abasa, sina Sehla, od Ebu Humejda, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Zaista najbolji (od) domova Pomagača je dom Nedždžarovića, zatim Abdul-Ešhelovića, zatim dom Harisovića, zatim Saidetovića, i u svakom (od) domova Pomagača je dobro." Pa smo se priključili Sadu, sinu Ubadeta. Pa je rekao Ebu Usejd:

"Zar nisi vidio da je vjerovijesnik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, odabrao Pomagače (tj. proglasio je najbolje, označio je najbolje Pomagače), pa je učinio nas (na) zadnje (poslednje, posljednje mjesto)." Pa je stigao Sa'd Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao:

"O poslaniče Allaha! Odabrali (Odabirali) su se domovi Pomagača, pa smo se učinili (stavljani smo na) zadnje (mjesto)." Pa je rekao:

"A zar nije dosta vama da budete (jedni) od najboljih."

GLAVA

govora Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, Pomagačima: "Strpite se do (časa kada) ćete sresti mene na vrelu (bunaru mome kojega ću ja imati na Sudnjem danu).

Rekao je njega (ovaj hadis) Abdullah, sin Zejda, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio.

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Beššara, pričao nam je Gunder, pričao nam je Šubete, rekao je: čuo sam Katadeta od Enesa, sina Malika, od Usejda, sina Hudajra, bio zadovoljan Allah od njega, da je (jedan) čovjek od Pomagača rekao:

"O poslaniče Allaha! Zar nećeš učiniti (postaviti) upraviteljem mene kao što si učinio upraviteljem omsicu (tog-i-tog)?" Rekao je:

"Sresti ćete poslije mene sebičnost (ili: davanje prednosti drugima više nego vama), pa strpite se do (časa kada) ćete (vi) sresti mene na Vrelu (Bunaru)."

PRIČAO MI JE Muhamed, sin Bešara, pričao nam je Gunder, pričao nam je Šubete od Hišama, rekao je: čuo sam Enesa, sina Malika, bio zadovoljan Allah od njega, (da) govori: rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, Pomagačima:

"Zaista vi ćete sresti poslije mene sebičnost (davanje prednosti drugima nad vama), pa strpite se do (časa kada) ćete sresti mene, a vaše obećano mjesto je Vrelo (Bunar)."

(Pod izrazom "Vrelo, Bunar, misli se na bunar, bazen vode Muhammeda a.s. na Sudnjem danu, i zato se označava sa velikim početnim slovom. Napominje se još i to da će se riječ "usretun" i "eseretun" prevoditi sa izrazom "zapostavljenost", jer onaj koji je u takvom položaju i prilici da se nad njim daje prednost drugome neopravdano, biva zapostavljen, on je zapostavljen, pa i stanje u kojem se nađe zove se zapostavljenost, te će se u daljem tekstu ta riječ prevoditi tim izrazom.)

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Muhameda, pričao nam je Sufjan od Jahja-a, sina Seida, čuo je Enesa, sina Malika, bio zadovoljan Allah od njega, kada je izašao sa njim k Velidu, rekao je:

Pozvao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, Pomagače k (tome) da dadne izodsijecati njima Bahrejn (tj. da im dadne kao leno komade, parcele zemlje u Bahrejnu), pa su rekli:

"Ne (drukčije) osim (tako) da izodsijecaš (da podjeliš na komade, tj. da daruješ i razdijeliš na komade kao leno) našoj braći Iseljenicima slično njima (slično našim komadima, kao i nama)." Rekao je: "Ako ne, ne (A ako ne), pa strpite se do (časa kada) ćete sresti mene, pa (jer) zaista ono pogodiće vas (desiće vam se) poslije mene zapostavljenje (u raspodjeli pomoći i nagrada-nagrade iz državnih dobara i u raspodjeli upravnčkih i namjesničkih položaja u državnoj upravi)."

GLAVA

molitve (dove) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio: "Popravi Pomagače i Iseljenike!"

(To jest: "Uredi ih. Pomiri ih. Učini ih dobrima ljudima, dobre ljude.")

PRIČAO NAM JE Adem, pričao nam je Šubete, pričao nam je Ebu Ijas Muavijete, sin Kurreta, od Enesa, sina Malika, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Nema života osim život zadnjega (drugoga svijeta),
Pa popravi (Bože,) Pomagače i Iseljenike."

A od Katadeta, od Enesa, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, slično njemu (navedenome hadisu priča se), i rekao je:

"Pa oprostite Pomagačima....."

PRIČAO NAM JE Adem, pričao nam je Šubete od Humejda Tavila (Dugačkoga): čuo sam Enesa, sina Malika, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Bili su Pomagači (na) dan Handeka (običaja da) govore (tj. govoraše oni, govorili su oni):

"Mi smo (oni) koji su se prisegnuli Muhammedu
Na borbu dok smo živi (dok živimo), vječno."

Pa je odgovarao njima (na to Muhammed a.s.):

"Moj Bože! Nema života osim život zadnjega (tj. drugoga svijeta, zagrobni život). Pa počasti Pomagače i Iseljenike."

PRIČAO MI JE Muhamed, sin Ubejdulaha, pričao nam je Ibnu Ebu Hazim od svoga oca, od Sehla, rekao je:

Došao nam je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, a mi kopamo Handek (Hendek-rov okolo Medine) i prenosimo prah (zemlju, iskopanu zemlju) na našim leđanicama (na prostoru između pleća, gdje se sastaju pleća; ili: na prostoru svoga tijela između pleća i krsta), pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Moj Bože! Nema života osim život zadnjega (svijeta). Pa oprostite Iseljenicima i Pomagačima."

GLAVA:

".... i odabiru (tj. pretpostavljaju Pomagači Iseljenike) nad svoje osobe i da je bilo sa njima siromaštvo (tj. pa makar da su i sami oni u bijedi i siromaštvu)....".

PRIČAO NAM JE Museded, pričao nam je Abdullah, sin Davuda, od Fudajla, sina Gazvana, od Ebu Hazima, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, da je (jedan) čovjek došao Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, (kao gost), pa je poslao k svojim ženama (zahtjev da pripreme nešto jela za gosta), pa su (one) rekle:

"Nema sa nama osim voda (vode, tj. Mi nemamo ništa drugo osim vode)." Pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ko će privući (sebi), ili (ko) će ugostiti ovoga?" Pa je rekao (jedan) čovjek od Pomagača: "Ja." Pa je odveo njega k svojoj ženi pa je rekao: "Počasti gosta poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio." Pa je rekla: "Nema kod nas (ništa) osim hrana moje djece." Pa je rekao: "Pripremi tvoju (svoju) hranu, i zapali tvoju (svoju) svjetiljku i uspavaj tvoju (svoju) djecu kada su htjeli (htjela, tj. kada htjednu) večeru." Pa je pripremila svoju hranu, i zapalila je svoju svjetiljku i uspavala je svoju djecu. Zatim je ustala kao da ona popravi (kao da će popraviti) svoju svjetiljku, pa je ugasila nju. Pa su počeli njih dvoje (da) pokazuju njemu (gostu) da njih dvoje jedu (sa njim zajedno iz posude donoseći ruke do posude, ali ne uzimajući hranu da bi se gost najeo). Pa su zanoćili njih dvoje savijajući njih dvoje (svoje stomake od gladi, tj. zanoćili su gladni). Pa pošto je osvanuo (taj Pomagač), poranio je k poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio. Pa je rekao (Muhammed a.s. tome Pomagaču):

"Nasmijao se je Allah noćas, ili: začudio se (divio se) je, od djela vas dvoga (tj. Zadovoljan je Allah onim lijepim djelom, sa onim lijepim djelom koje ste vas dvoje učinili noćas)." Pa je spustio Allah (tom prilikom odlomak Kur'ana u kojem stoje riječi):

"..... i odabiraju (pretpostavljaju Pomagači Iseljenike) nad svoje osobe i da je bilo sa njima siromaštvo (tj. makar i sami bili u bijedi i neimaštini), a ko se sačuva škrtosti svoje duše, pa ti su oni spašeni."

GLAVA

govora Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio: "Primate od dobročinitelja (između) njih, i pređite od (tj. preko prestupa) lošega (između) njih (Pomagača)."

PRIČAO MI JE Muhamed, sin Jahja-a, Ebu Alija, pričao nam je Šazan, brat Abdana, rekao je: pričao nam je moj otac (Usman), izvijestio nas je Šubete, sin Hadždžadža, od Hišama, sina Zejda, rekao je: čuo sam Enesa, sina Malika (da) govori:

Prošao je Ebu Bekr i Abbas, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, pokraj (jednoga) sijela (ili: mjesta za sjedenje, sijela, sjednice) od sijela (od mjesta za sjedenje, sjednice) Pomagača, a oni plaču, pa je rekao (jedan od njih dvojice):

"Šta je rasplakalo vas (Šta vas je natjeralo na plač)?" Rekli su: "Sjetili smo se sijela Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, od nas (tj. kod nas, a sada je zbog bolesti odsutan između nas)." Pa je unišao na (posjetu) Vjerovijesnika (u posjetu Vjerovijesniku), pomilovao ga Allah i spasio, pa je izvijestio njega o tome. Rekao je: Pa je izašao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, a već je omotao (zamotao) na svoju glavu kraj (nekoga) ogrtača (sako-a, mantila). Rekao je: Pa se popeo (na) govornicu, a nije se popeo (na) nju poslije toga dana, pa je zahvalio Allahu i pohvaljivao je na Njega (i pohvaljivao Ga je), zatim je rekao:

"Oporučujem vam za Pomagače, pa (jer) zaista oni su moj burag (želudac) i moj sanduk (za ostavu skupocijenih haljina, odjeće, - danas: ormar, vitrina - a to znači: oni su ti sa kojima sam ja sjedio i sakupljao se kod njih, i otkrivao im svoje tajne i ostavljao svoje povjerljive stvari na čuvanje). I već su izvršili (ispunili oni dužnost, svoj dug) koji je (bio) na njima, a ostalo je (da se njima dadne pravo) koje je za njih (koje oni imaju, koje im pripada), pa primite (rad, postupak) od dobročinitelja (između) njih, a pređite od (tj. preko prestupa) lošega (pojedince svakoga između) njih."

PRIČAO NAM JE Ahmed, sin Jakuba, pričao nam je Ibnul-Gasil: čuo sam Ikrimeta (da) govori: čuo sam Ibnu Abbasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, (da) govori:

Izašao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, a na njemu je (jedan) pokrivač nagevši se (naginjući se) s njim (tj. nabacivši njega-pokrivač) na svoja dva ramena, i na njemu je crna zavojnica (zavoj na glavi), čak je sjeo na govornicu, pa je zahvalio Allahu i pohvaljivao na Njega (pohvaljivao Ga je), zatim je rekao:

"Što se tiče poslije, o ljudi! Pa zaista (obični muslimani) ljudi se množe, a umanjuju se Pomagači čak bivaju (ili: čak će oni biti) kao so u hrani (kao malo soli u jelu), pa ko je upravljao (tj. ko bude upravljao) od vas (nekim) poslom (što može da) šteti u njemu jednome (licu), ili (da) koristi njemu, pa neka primi od dobročinitelja (između) njih, i (neka) pređe od (preko) lošega (prestupa, loših postupaka, između) njih (između Pomagača)."

PRIČAO MI JE Muhamed, sin Beššara, pričao nam je Gunder, pričao nam je Šubete, rekao je: čuo sam Katadeta od Enesa, sina Malika, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Pomagači su moj burag (želudac) i moj sanduk (ormar za ostavljanje skupocijenosti). I ljudi će se množiti, a smanjivaće se (umanjivaće se oni - Pomagači), pa (vi) primite od njihovoga dobročinitelja, a pređite od (preko) njihovoga lošega (pripadnika)."

(Dakle: Primite sve što je dobro od njih, a pređite preko njihovih loših postupaka, prestupa koje urade njihovi pojedinci.)

GLAVA

lijepih djela (pohvalnih svojstava, svojstvenosti, zasluga) Sa'da, sin Mu'aza, bio zadovoljan Allah od njega (s njim).

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Beššara, pričao nam je Gunder, pričao nam je Šubete od Ebu Ishaka, rekao je: čuo sam Bera-a, bio zadovoljan Allah od njega, (da) govori:

Poklonila se je Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, (jedna) kabanica (ogrtič od svile, pa su počeli njegovi drugovi (da) dodiruju nju i (da) se dive (čude) od (zbog) njezine mekoće, pa je rekao:

"Zar se divite od mekoće (mekoći) ove (kabanice)? Zaista maramice (džepne u raju za) Sa'da, sina Muaza, bolje su od nje (ove kabanice), ili mekše (su)." Predao je njega (ovaj hadis i) Katadete i Zuhrija, njih dvojica su čula Enesa, sina Malika, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio.

PRIČAO MI JE Muhamed, sin Musenna-a, pričao nam je Fadl, sin Musavira, zet Ebu 'Avaneta, pričao nam je Ebu Avanete od Aameša, od Ebu Sufjana, od Džabira, bio zadovoljan Allah od njega, čuo sam Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Zatreslo se je Prijestolje zbog smrti Sa'da, sina Muaza."

A od Aameša: pričao nam je Ebu Salih od Džabira, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, slično njemu (navedenome hadisu). Pa je rekao (jedan) čovjek Džabiru: Pa zaista Bera' govori: "Zatresao se krevet (nosila na kojima se nosio mrtav)." Pa je rekao: Zaista ono bile su između ova dva plemenska ogranka (neke) mržnje (a Sa'd je bio iz plemena Evs, a Bera' iz plemena Hazredž). Čuo sam (ja, veli Džabir) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Zatreslo se je prijestolje Milosrdnoga (Allaha) zbog smrti Sa'da, sina Muaza."

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin 'Ar'areta, pričao nam je Šubete od Sa'da, sina Ibrahima, od Ebu Umameta, sina Sehla sina Hunejfa, od Ebu Seida Hudrije, bio zadovoljan Allah od njega, da su (neki) ljudi sišli (iz svojih utvrda, predali su se) na suđenje (tj. uz uslov da im sudi uvidavnost) Sa'da, sina Muaza. Pa je poslao (poruku) k njemu (Muhammed a.s.). Pa je došao na (jednome) magarcu (jašući). Pa pošto je dopro (došao) blizu Bogomolje, rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ustanite k vašem (k svome) najboljem (tj. k najboljem između vas), ili (je rekao): vašem (svome) gospodinu." Pa je rekao: "O Sa'de! Zaista ovi su sišli na tvoje suđenje." Rekao je (Sa'd): "Pa zaista ja sudim u njima (u vezi njih, tj. izričem im presudu takvu) da se pobiju njihovi (članovi grupe) koja se je borila (ubijala u borbi, tj. ljudi da se pobiju), a (da) se zarobe (da se uzmu kao zarobljenici) njihova potomstva." Rekao je (Muhammed a.s.):

"Sudio si sa sudom (po suđenju) Allaha, ili: sa sudom Vladara."

GLAVA

lijepoga djela Usejda, sina Hudajra, i 'Abbada, sina Bišra, bio zadovoljan Allah od njih dvojice.

PRIČAO NAM JE Alija, sin Muslima, pričao nam je Habban, pričao nam je Hemmam, izvijestio nas je Katadete od Enesa, bio zadovoljan Allah od njega, da su (neka) dva čovjeka izašla iz (sijela) kod (sa sijela od) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, u (jednoj) tamnoj noći, i kada li (neko) svjetlo pred njima dvojicom, čak su se rastavili njih dvojica, pa se rastavilo (i to) svjetlo sa njima dvojicom (tj. kada su se rastajali, razdvojilo se je i to svjetlo na dvoje, pa je pred svakim, od njih dvojice išao dio toga svjetla).

A rekao je Mamer od Sabita, od Enesa da je (tj. da su navedena dvojica bili) Usejd, sin Hudajra, i (jedan) čovjek od Pomagača. A rekao je Hammad: Izvijestio nas je Sabit od Enesa: Bio je Usejd, sin Hudajra, i 'Abbad, sin Bišra kod Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio.

(To jest: Usejd i 'Abbad su bili ta dva čovjeka pred kojima se vidjelo neko svjetlo u tamnoj noći.)

GLAVA

lijepih djela Muaza, sina Džebela, bio zadovoljan Allah od njega (s njim).

PRIČAO MI JE Muhamed, sin Beššara, pričao nam je Gunder, pričao nam je Šubete od Amra, od Ibrahima, od Mesruka, od Abdullaha, sina Amra, bio zadovoljan Allah od njih dvojice: čuo sam Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Tražite čitanje Kur'ana (tj. Uzmite čitanje Kur'ana, Poučavajte se Kur'an) od četvorice: od Ibnu Mes'uda, i Salima, slobodnjaka Ebu Huzejfeta (Ebu Huzejfetovoga), i Ubejja i Muaza, sina Džebela."

Lijepoga djela Sa'da, sina 'Ubadeta, bio zadovoljan Allah od njega.

A rekla je Aiša: A bio je prije toga (jedan) dobar čovjek.

(To jest: Sa'd, sin Ubadeta je bio dobar čovjek prije slučaja koji je opisan u hadisu zvanom Hadisul-Ifki, a to je hadis koji je davno prošao u tekstu, a govori o laži na Aišu r.a. da je ona učinila blud, preljub.)

PRIČAO NAM JE Ishak, pričao nam je Abdussamed, pričao nam je Šubete, pričao nam je Katadete, rekao je: čuo sam Enesa, sina Malika, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je Ebu Usejd: rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Najbolji (od) domova Pomagača su (dom) Nedždžarovića, zatim Abdul-Ešhelovići, zatim Harisubnul-Hazredžovići (Harisovići Hazredžovi), zatim Saidetovići, i u svakom (od) domova Pomagača je dobro." Pa je rekao Sa'd, sin Ubadeta, a bio je vlasnik noge u Islamu (tj. a rano je stupio u Islam; ili: a bio je star u Islamu, tj. a bio je davno primio Islam): "Vidim poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) je već odlikovao (neke) nad nas." Pa se reklo njemu: "Već je odlikovao vas nad mnoge ljude."

GLAVA

lijepih djela Ubejja, sina Ka'ba, bio zadovoljan Allah od njega.

PRIČAO NAM JE Ebul-Velid, pričao nam je Šubete od Amra, sina Murreta, od Ibrahima, od Mesruka, rekao je: Spomenuo se je Abdullah, sin Mes'uda, kod Abdullaha, sina Amra, pa je rekao:

To je (jedan) čovjek (što) neprestano volim njega (ili: kojeg neprestano volim). Čuo sam Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Uzmite Kur'an od četvorice: od Abdullaha, sina Mes'uda, pa je počeo sa njim, i (od) Salima, slobodnjaka Ebu Huzejfeta, i Muaza, sina Džebela i Ubejja, sina Ka'ba."

PRIČAO MI JE Muhamed, sin Bešara, pričao nam je Gunder, rekao je: čuo sam Šubeta, čuo sam Katadeta od Enesa, sina Malika, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, Ubejju:

"Zaista Allah je zapovjedio meni da čitam na tebe (da pročitam, da kažem, da proučim tebi poglavlje iz Kur'ana koje ima na početku svome ove riječi:) "Nisu bili (oni) koji nisu vjerovali (tj. oni koji ne vjeruju)....".

Rekao je: A imenovao je mene? Rekao je: "Da." Rekao je: Pa je zaplakao (plakao Ubejji).

GLAVA

lijepih djela Zejda, sin Sabita.

PRIČAO MI JE Muhamed, sin Beššara, pričao nam je Jahja, pričao nam je Šubete od Katadeta, od Enesa, bio zadovoljan Allah od njega:

Sakupili su (tj. Naučili su napamet, naizust) Kur'an na vremenu (za vrijeme) poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, četvorica (ljudi), svaki (od) njih je od Pomagača: Ubejji, i

Muaz, sin Džebela, i Ebu Zejd i Zejd, sin Sabita. Rekao sam Enesu: "Ko je Ebu Zejd?" Rekao je: "Jedan (od) mojih stričeva."

GLAVA

lijepih djela Ebu Talhata, bio zadovoljan Allah od njega (s njim).

PRIČAO NAM JE Ebu Mamer, pričao nam je Abdul-Varis, pričao nam je Abdul-Aziz od Enesa, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Pošto (tj. Kada) je bio dan Uhuda, razbili su se ljudi od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, a Ebu Talhate pred Vjerovijesnikom, pomilovao ga Allah i spasio, zaštićen je sa njim nad njim sa štitom njegovim (tj. a Ebu Talhate je zaštićen sa sobom sam nad Vjerovijesnikom a.s., bio je sa svojim jednim štitom i stajao je pred Vjerovijesnikom a.s.).

A bio je Ebu Talhate (jedan) čovjek strijelac, žestokog (jakoga) kajiša (tetive u luka za strijele), razbi (on) tada dva luka, ili tri. I bio bi čovjek (musliman u prilici da tude) prođe (naide), a sa njim je tobolac (tobolica) od strijela, pa govori (Vjerovijesnik a.s. tome čovjeku):

"Raširi (Daj) ih Ebu Talhatu." Pa se nadnio (nadvirio) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (da) pogleda k narodu, pa govori Ebu Talhate:

"O vjerovijesniče Allaha! Sa mojim ocem ti si i mojom majkom (otkupljen, tj. dao bih oboje njih za tebe), ne nadnosi se (ne nadviruj se)! Pogodiće te (tj. Bojim se da te pogodi neka) strijela od strijela naroda. Moje grudi (Moja prsa) su ispod (tj. ispred) tvojih grudi."

I zaista već sam vidio Aišu, kćer Ebu Bekra, i Ummu Sulejmu i zaista njih dvije su zaista dvije zavrtnjivačice (skuta, tj. uzdigle su skute), vidim halhale (kolutove) cjevanica njih dviju (tj. kolutove koje su one stavljale kao nakit na cjevanice, golijeni svojih nogu), uskakuju (skaču) njih dvije (stavivši) mješine (za vodu) na svoja leđa, izljevaju njih dvije nju u usta naroda, zatim se vraćaju njih dvije, pa njih dvije napune njih (mješine), zatim njih dvije dolaze pa (ponovo) izljevaju njih dvije njih (mješine) u usta naroda. I zaista već je pao mač (sablja) iz dviju ruku Ebu Talhata ili dvaput, ili triput (od drijemanja na straži na Uhudu, valjda, poslije borbe).

GLAVA

lijepih djela Abdullaha, sina Selama, bio zadovoljan Allah od njega.

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, rekao je: čuo sam Malika (da) priča od Ebu Nadra, slobodnjaka Umera, sina Ubejdulaha, od Amira, sina Sa'da sina Ebu Vakkasa, od njegovoga oca, rekao je:

Nisam čuo Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori (ni) za jednoga (čovjeka koji) ide na (po) zemlji "Zaista on je od stanovnika raja.", osim za Abdullaha, sina Selama. Rekao je: I o njemu je (u vezi njega je) sišao ovaj odlomak:

"..... i svjedočio je (jedan) svjedok od Israelićana (Israelićana)....". Odlomak (taj vidi). Rekao je (Abdullah, sin Jusufa): Neću znati (tj. Ne znam da li) je rekao Malik (svoje mišljenje za ovaj) odlomak (da je on sišao u vezi Abdullaha, sina Selama), ili je u hadisu (to tako rečeno).

PRIČAO MI JE Abdullah, sin Muhameda, pričao nam je Ezher Semman od Ibnu Avna, od Muhameda, od Kajsa, sina Ubada, rekao je:

Bio sam sjedač (sjedio sam) u bogomolji Medine. Pa je unišao (jedan) čovjek (takav da) je na njegovome licu trag skrušenosti (tj. pobožnosti). Pa su rekli: "Ovo je (jedan) čovjek od stanovnika raja." Pa je klanjao dva naklona (dva rekata tako da) se ograničio na dozvoljeno (tj. na najkraće što je dostatno i dozvoljeno) u njima dvama (u ta dva naklona-rekata), zatim je izašao. I slijedio sam ga, pa sam rekao:

"Zaista ti kada si unišao (u) Bogomolju, rekli su: "Ovo je (jedan) čovjek od stanovnika raja (tj. koji će biti u raju na budućem svijetu)." Rekao je: "Tako mi Allaha ne treba nijednome (čovjeku, tj. ne treba nijedan čovjek) da govori (ono) što ne zna. A pričaću ti zašto je to. Usnio sam (jedan) san na vremenu Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, pa sam ispričao njega njemu. A usnio (sanjao) sam kao da sam ja u (jednoj) bašči (vrtu). Spomenuo je (mnogo) od njezine širine i njezina zelenila. Usred nje je (jedan) stup (stub) od željeza, donji (dio od) njega je u zemlji, a najgornji (dio od) njega je u nebu, u najgornjem (dijelu od) njega je (jedna) petlja (uzica, sveza). Pa se reklo meni: "Penji se (na) njega (na taj stup, stub)." Rekao sam: "Neću moći (Ne mogu)." Pa je došao meni (jedan) sluga, pa je podigao moje odjeće od pozadi mene. Pa sam se penjao (peo), čak sam bio u najvišem (dijelu) njega (stupa-stuba), pa sam se uzeo za (tu) petlju (svezu, uzicu). Pa se reklo meni: "Drži se (Uhvati se, tj. Objesi se rukama za nju)." Pa sam se probudio, a zaista ona je zaista u mojoj ruci. Pa sam ispričao njega (taj san) Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio. Rekao je:

"Ta bašča (Taj vrt) je Islam, a taj stup (stub) je stup Islama, a ta petlja je najčvršća (ili: i to je najčvršća petlja), pa ti si na Islamu do (časa kada) ćeš umrijeti (ili: čak ćeš (da) umreš - na Islamu)."

A taj čovjek je (bio) Abdullah, sin Selama. A rekao je meni Halifete: Pričao nam je Muaz, pričao nam je Ibnu Avn od Muhameda: pričao nam je Kajsa, sin Ubada, od Ibnu Selama, rekao je: "Vesifun" mjesto "minsafun".

(To jest: Po drugom pričanju u tekstu je upotrebljena riječ "vesifun" mjesto riječi "minsafun", a obje riječi znače: sluga.)

PRIČAO NAM JE Sulejman, sin Harba, pričao nam je Šubete od Seida, sina Ebu Burdeta, od njegovoga oca, rekao je:

Došao sam (u) Medinu, pa sam susreo Abdullaha, sina Selama, pa je rekao: "Zar nećeš doći, pa (da) nahranim tebe prekrupe i datula i (da) uniđeš u kuću (jednu veliku, veliku zbog toga što je ulazio u nju Vjerovijesnik a.s., a to je kuća njegova-Abdullahova)." Zatim je rekao: "Zaista ti si (nastanjen) u (jednoj) zemlji (što) je kamata u njoj raširena (a misli se na Irak). Kada je bilo (tj. Kada bude) tebi (u tebe) na (nekome) čovjeku (neko, jedno) pravo (tj. dugovanje), pa je poklonio (on) k tebi tovar slame, ili tovar ječma ili tovar (jedne vrste) hrane za stoku zvane kat, pa ne uzmi ga (ne uzimaj ga), pa (tj. jer) zaista ono (to) je (jedna) kamata."

(Ovo svjedoči o velikoj pobožnosti Abdullaha, sina Selama. Ipak ako bi poklon bio manji od tovara, vjerovatno, ne bi spadao u kamatu pod uslovom da se poklon ne daje ni u maloj količini više puta dok dugovanje traje.)

A nisu spomenuli Nadr, i Ebu Davud i Vehb od Šubeta (riječ) kuću (u prenošenju i pričanju ovoga hadisa).

GLAVA

sparivanja (vjenčavanja) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (sebi) Hadidže (Hatidže, prve svoje žene, supruge, dakle: vjenčavanja sa Hatidžom) i (GLAVA) vrijednosti nje (Hatidže), bio zadovoljan Allah od nje (s njom).

PRIČAO MI JE Muhamed, izvijestio nas je Abdete od Hišama, sina Urveta, od njegovoga oca, rekao je: čuo sam Abdullaha, sina Džafera, rekao je: čuo sam Aliju (da) govori: čuo sam poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori.

PRIČAO MI JE Sadekate, izvijestio nas je Abdete od Hišama, sina Urveta, od njegovoga oca, rekao je: čuo sam Abdullaha, sina Džafera, od Alije, bio zadovoljan Allah od njih, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Najbolja (od) žena (od) nje (od ovozemnosti, tj. od žena ovoga svijeta) je Merjema (Marija, majka Isa-a, Isusova), a najbolja (od) žena (od) nje (od ove sljedbe, tj. od žena muslimanskih) je Hadidža."

(Ime Hadidža se među muslimanima u Jugoslaviji izgovara iskrivljeno "Hatidža". NAPOMENA porodice prevodioca ove Buharije: Jugoslavija ona nekadašnja koja je bila onda u ono vrijeme kada je i prevodilac bio živ, više ne postoji. Sada postoje države nastale raspadom SFRJ.)

PRIČAO NAM JE Seid, sin 'Ufejra, pričao nam je Lejs, rekao je: Pisao je k meni Hišam od svoga oca, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, rekla je:

"Nisam bila ljubomorna (ni) na (jednu) ženu Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, što (tj. koliko) sam bila ljubomorna na Hadidžu. Propala (Umrta) je prije (nego što je nastupilo vrijeme) da sebi vjenča mene (bila sam ljubomorna) zbog (toga) što slušavah (slušah, slušala sam) njega (da) spominje nju. I zapovjedio je njemu Allah da obraduje nju sa (jednom) kućom od trstike (u raji)."

(A veli se da riječ "kasabun" ovdje znači šuplji biser, a po nekima to znači: niti, gajtani, širiti po kojima su nanizani dragulji i biser, a po nekima: trstika od zlata.)

"I zaista (on) je bio zaista (običaja da) zakolje (određenu) ovcu, pa poklanja u (kuće) njezinih prijateljica od nje (od mesa te ovce) što obuhvata njih (tj. koliko je dosta njima-prijateljicama umrle Hatidže)."

PRIČAO NAM JE Kutejbete, sin Seida, pričao nam je Humejd, sin Abdurrahmana, od Hišama, sina Urveta, od njegovoga oca, od Aiše, bio zadovoljan Allah od njega, rekla je:

Nisam bila ljubomorna (ni) na (jednu) ženu što (koliko) sam bila ljubomorna na Hadidžu od (tj. zbog) mnogoće spominjanja poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, nje (tj. zato što je nju Hatidžu, mnogo spominjao Muhammed a.s.). Rekla je: A sebi je vjenčao mene poslije nje za (na) tri godine (tj. poslije njezine smrti na tri godine). I zapovjedio je njemu njegov Gospod, moćan

je i veličajan je, ili (zapovjedio mu je) Džibril - na njega pozdrav! - da obraduje nju (Hadidžu) sa (jednom) kućom u raju od trstike (biserne, tj. koja je zagrađena od šupljoga, šupljega bisera koji je dugačak kao trstika; ili od zlatne trstike, ili slično tome kako je navedeno uz prethodni hadis).

PRIČAO MI JE Umer, sin Muhameda sina Hasena, pričao nam je moj otac, pričao nam je Hafs od Hišama, od njegova oca, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, rekla je:

Nisam bila ljubomorna (ni) na jednoga (tipa, ni na jednu) od žena Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, što (koliko, kao što) sam bila ljubomorna na Hadidžu, a nisam vidjela nju (uopće nikada), ali (tj. nego) je bio Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (običaj da) umnožava njezino spominjanje (tj. ali on spominjaše mnogo nju). I ponekada je (ili: I često bi) zaklao ovcu, zatim iskomada nju (na) udove (na dijelove), zatim pošalje nju (ovcu, ili: njih, komade ovce) u prijateljice (prijateljicama) Hadidže. Pa ponekad sam rekla njemu:

"Kao da ono nije bio (niko, ili: Kao da nije bila nikakva žena) u ovozemnosti (tj. na ovome svijetu) osim Hadidža." Pa (on na to) govori: "Zaista ona je bila (takva), i bila je (takva, tj. bila je dobra, bila je pobožna), i bilo je meni (i imao sam) od nje dijete."

PRIČAO NAM JE Musedded, pričao nam je Jahja od Ismaila, rekao je: Rekao sam Abdullahu, sinu Ebu Evfa-a, bio zadovoljan Allah od njih dvojice:

"Obradovao (tj. Je li obradovao, obeseljivao) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, Hadidžu?" Rekao je: "Da. Sa (jednom) kućom od trstike (takvom kućom je obeseljivao nju što nema (nikakve) vike (galame) u njoj, a niti (nikakvoga, ikakvoga) napora (truda)."

PRIČAO NAM JE Kutejbete, sin Seida, pričao nam je Muhamed, sin Fudajla, od Umareta, od Ebu Zur'ata, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Došao je Džibril Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao:

"O poslaniče Allaha! Ovo je Hadidža, već je došla (tj. već ti dolazi, primiće se pećini Hira), sa njom je (jedna) posuda (tj. ima ona jednu posudu), u njemu (u tome sudu, posudi) je (neki) začim (smok, prismok), ili jelo (hrana), ili piće. Pa kada je ona došla (tj. Pa kada uniđe ona) tebi, pa pročitaj na nju pozdrav (tj. pa izruči, uruči joj pozdrav, pozdravi je, poselami je) od njezinoga Gospoda i od mene, i obraduj nju sa (jednom) kućom (sa jednim dvorcem) u raju (u Džennetu) od trstike, nema vike (galame) u njoj, a ni napora (truda)."

A rekao je Ismail, sin Halila: Izvijestio nas je Alija, sin Mushira, od Hišama, od njegovoga oca, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, rekla je:

Tražila je dozvolu Haleta, kći Huvejlida, sestra Hadidže (da uđe, uniđe) na (u posjetu) poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa je prepoznao traženje dozvole Hadidže (tj. sjetio se je Hatidžinoga načina traženja dozvole, jer je Haleta imala sličan glas kao i Hatidža), pa se uplašio (tj. promijenio, ožalostio) zbog toga, pa je rekao:

"Moj Bože! Haletu (čujem)!" Rekla je: Pa sam bila ljubomorna (tj. Pa sam osjetila ljubomoru), pa sam rekla: "Što spominješ (Šta spominješ, tj. Koju stvar ljepote spominješ) od (jedne) starice od starica Kurejševića, crvenih dvaju kutova (uglova od usta, a to znači: Šta te toliko podsjeća na staricu koja nije imala ni zube od starosti, pa joj se iz dva kuta, dva ugla od usta

pokazivala crven, crvenilo desni od vilica mjesto bjeline zuba), propala (umrla) je u vremenu, (a) već je zamijenio (dao u zamjenu) tebi Allah bolju od nje (tj. mlađu i ljepšu)?!"

(Pod izrazom "bolju od nje" misli Aiša na sebe jer je i bila mnogo mlađa od Hadidže r.a..)

GLAVA

spominjanja Džerira, sina Abdullaha, Bedželije, bio zadovoljan Allah od njega.

PRIČAO NAM JE Ishak Vasićija, pričao nam je Halid od Bejana, od Kajsa, rekao je: čuo sam njega (da) govori: Rekao je Džerir, sin Abdullaha, bio zadovoljan Allah od njega:

Nije zastro mene (Nije stavio zastor, zavjesu ispred mene, tj. Nije spriječio mene nikada da uniđem njemu u stan, u sobu za primanje) poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, otkada sam primio Islam, i nije vidio mene (tj. i nije pogledao mene drukčije) osim (tako da) se je nasmiješio. A od Kajsa, od Džerira, sina Abdullaha, rekao je:

Bila je u predislamlju (jedna) kuća, govorilo se je njoj (zvala se je) Zul-Halesati, i govoraše se njoj jemenska Ka'ba, ili sirijska Ka'ba, pa je rekao meni poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Da li si ti umirivač (davač mira, izbavljač) mene od Zul-Halesata (da ne mislim više kako bih uništio idol koji se nalazi u toj kući i kojega tamo obožavaju)?" Rekao je: Pa sam otišao u boj k njoj u (među) pedeset i stotinu (tj. sa stotinu i pedeset) konjanika od (iz plemena) Ahmesa. Rekao je: Pa smo razbili (polupali) nju i ubili smo koga smo našli kod nje. Pa smo došli njemu (Muhammedu a.s.) pa smo izvijestili njega. Pa (se) je molio za nas i za (pleme) Ahmes.

GLAVA

spominjanja Huzejfeta, sina Jemana, 'Absije, bio zadovoljan Allah od njega.

PRIČAO MI JE Ismail, sin Halila, pričao nam je Selemete, sin Redža-a, od Hišama, sina Urveta, od njegovoga oca, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, rekla je:

Pošto (tj. Kada) je bio dan Uhuda, porazili su se (tj. bili su u početku poraženi, potisnuti, razbijeni) idolopoklonici (jednim) jasnim (očitim) porazom, pa je povikao (uzviknuo) Iblis (sotonski starješina radi izazivanja pometnje i nesporazuma među muslimanima):

"O robovi Allaha! Drugu (ili: Zadnju) vašu (stranu udrite, tj. Udrite svoju pozadinu jer vam se neprijatelj prebacio u vašu pozadinu)!" Pa se povratila prva (linija vojske) njih (muslimana) na zadnju (od) njih, pa (se) je bičevala (tj. udarala se sabljama, mačevima ona navalivši na) zadnju (od) njih. Pa je pogledao Huzejfete, pa kada li on sa njegovim (sa svojim) ocem (se suoči)! Pa je dozivao (tj. Pa je počeo dozivati Huzejfete):

"Hej (O) robovi Allaha! Moj otac, moj otac!" Pa je rekla: Pa tako mi Allaha nisu se spriječili (okanili da ga udaraju), čak su ubili njega. Pa je rekao Huzejfete: "Oprostio Allah vama!" Rekao je moj otac (to veli Hišam za svoga oca Urveta): Pa tako mi Allaha neprestano je u Huzejfetu od nje (od vremena ove zabune na Uhudu u kojoj je greškom ubijen njegov otac) ostatak dobra, čak je (ili: ostatak dobra dok je tako) sreo Allaha, moćan je i veličajan je.

(To jest: dok je umro, sve do smrti je u njega bio ostatak dobra od toga slučaja.)

GLAVA

spominjanja Hinde, kćeri 'Utbeta, sina Rebi'ata, bio zadovoljan Allah od nje (s njom).

A rekao je Abdan: Izvijestio nas je Abdullah, izvijestio nas je Junus od Zuhrije, pričao mi je Urvete da je Aiša, bio zadovoljan Allah od nje, rekla:

Došla je Hinda, kći Utbeta (i) rekla je: "O poslaniče Allaha! Nije bilo na leđima (na površini) zemlje (nikoga) od porodice šatora (tj. nijedne vojske pod šatorom da) je draže k meni da se ponize (da budu poraženi) od porodice tvoga šatora (tj. od tvoje vojske). Zatim nije osvanula danas na leđima zemlje porodica (nijednoga) šatora (da) je draže k meni da se počaste (da dobiju čast, ugled, tj. da odnesu pobjedu) od porodice tvoga šatora." Rekla je: "I takođe tako mi (Onoga) koji (je Taj što) je moja duša u Njegovoj ruci." Rekla je: "O poslaniče Allaha! Zaista Ebu Sufjan je (jedan) škrtac (škrt) čovjek, pa da li je na mene (ikakav) grijeh da nahranim od (vlasništva) koje je njegovo našu obitelj (porodicu, kućnu čeljad našu)?" Rekao je:

"Ne mislim ga (Ne mislim da je nahranjivanje drukčije dozvoljeno) osim sa poznatim (tj. običnim, normalnim načinom da bi se hranilo, tj. ako je ishrana manja od obične, uzmi bez dozvole toliko da bi postigla običnu ishranu, ali ne uzimaj preko obične količine koja je dovoljna za ishranu, jer je to zabranjeno)."

GLAVA

pričanja (priče, tj. događaja, slučaja) Zejda, sina Amra sina Nufejla.

(To je otac Seida, sina Zejda, a taj Seid je jedan od deseterice koji su obradovani rajem-Džennetom za života svoga od strane Muhammeda a.s., i taj Zejd je i stričević Umera, sina Hattaba, r.a.. Taj Zejd je umro prije poslanstva Muhammeda a.s., ali je taj Zejd bio jedan od onih koji su tražili vjerovanje u Jednoga Boga i koji su odbacili obožavanje kipova. U sljedećem tekstu se govori o njemu. Veli se da je Buharija uvrstio priču i slučaj Zejda zbog toga što se on sastao u svome životu sa Muhammedom a.s. iako tada Muhammed a.s. još nije bio postao Božiji poslanik.)

PRIČAO MI JE Muhamed, sin Ebu Bekra, pričao nam je Fudajl, sin Sulejmana, pričao nam je Musa, pričao nam je Salim, sin Abdullaha, od Abdullaha, sina Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, sreo Zejda, sina Amra sina Nufejla, u najnižem (dijelu) Beldeha (mjesta između Meke i Ten'ima) prije (nego) da silazi (prije nego da je sišla) na Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, objava (od Uzvišenoga Boga), pa se proturila naprijed (tj. pa se ponudila) k Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, (putnička) hrana, pa nije htio da jede (on, a ni Zejd) od nje (od te hrane, tu hranu). Zatim je rekao (k onima što su ponudili tu hranu) Zejd:

"Zaista ja nisam (taj da) jedem od (onoga) što koljete (vi) na vašem uspravljenom kamenju (okolo, oko Ka'be na kojem kamenju koljete žrtve svojim kipovima), i neću jesti (drugo) osim (ono) što se spomenulo ime Allaha nad njim (kada se je klalo, zaklalo)." I (pričao je Abdullah) da Zejd, sin Amra kuđaše Kurejševićima njihove zaklane životinje (tj. kudio im je meso od zaklanih životinja, ili: kudio im je način na koji kolju, način klanja), i govori (tj. i govoraše, govorio je):

"Ovca je (tako prispjela za klanje što) je stvorio nju Allah, i spustio je njoj iz neba vodu, i dao je niknuti (bilje, travu) njoj iz zemlje, zatim (vi) koljete nju na (način takav da spominjete prilikom klanja drugo ime) osim imena Allaha." Nijekanjem toga i držanjem velikim (griehom) njega (svega toga - taj postupak to im je govorio, tj. to im je govorio zbog toga što je osuđivao i držao za veliki apsurd i besmislicu takav postupak, takvo klanje). Rekao je Musa: Pričao mi je Salim, sin Abdullaha, a (ja) neću znati (tj. a ne znam drukčije) njega osim (tako da) je pričao njega (taj hadis) od Ibnu Umera da je Zejd, sin Amra sina Nufejla, izašao k Siriji (da) pita o vjeri (pravoj u Jednoga Boga) i (da) slijedi nju, pa je susreo (sreo jednoga) učenjaka od Židova, pa je pitao njega o njihovoj vjeri, pa je rekao:

"Možda ja da ću se prevjeriti vašom vjerom (tj. Možda ću da primim vašu vjeru), pa izvijesti me." Pa je rekao (taj učenjak): "Nećeš biti na našoj vjeri do (da) uzmeš tvoj (svoj) dio od srdžbe Allaha." Rekao je Zejd: "Ne bježim (ni od čega) osim od srdžbe Allaha, i neću nositi od srdžbe Allaha (nijednu) stvar (ništa) nikada, a ja mogu njega (izbjegavanje od srdžbe Allaha, tj. mogavši da ne nosim, ako mogu da ne nosim), pa pokaži mi (doslovno: pa da li ćeš pokazati meni na drugu neku vjeru) osim nje (osim te vaše)?" Rekao je: "Ne znam nje (druge vjere) osim (te) da budeš pravovjerni (jednovjerni, monoteist)." Rekao je Zejd: "A šta je hanif (pravovjerni)?" Rekao je: "Vjera Ibrahima (Avrama). Nije bio Židov, a ni kršćanin, i neće obožavati (i ne obožava ništa i nikoga drugoga) osim Allaha." Pa je izašao Zejd, pa je susreo (sreo jednoga) učenjaka od kršćana, pa je spomenuo slično njemu (onome što je rekao i židovskom učenjaku), pa je rekao:

"Nećeš biti (ti) na našoj vjeri do (da) uzmeš (dok ne uzmeš) svoj dio od prokletstva Allaha (Allahovoga)." Rekao je: "Ne bježim (ni od čega) osim od prokletstva Allaha, i neću nositi od prokletstva Allaha, a ni od Njegove srdžbe (ni jednu) stvar (ništa) nikada, a ja mogu (tj. mogavši da ne nosim). Pa da li ćeš pokazati meni na (druhu vjeru) osim nje?" Rekao je: "Ne znam ga (tj. Ne znam nje - druge vjere) osim da budeš hanif (hanifija-pravovjerni)." Rekao je: "Šta je pravovjerni (hanif)?" Rekao je: "Vjera Ibrahima. Nije bio Židov, a ni kršćanin, a ne obožava (a ne obožavaše nikoga i ništa) osim Allaha." Pa pošto je vidio Zejd njihov govor (tj. njihovo mišljenje) o Ibrahimu - na njega pozdrav (tj. Njemu mir, spas)! - izašao je. Pa pošto se je pokazao (tj. našao izvan njih, na otvorenom prostoru, u otvorenoj pustinji), podigao je svoje dvije ruke, pa je rekao:

"Moj Bože! Zaista ja zasvjedočavam Tebe da sam ja na vjeri Ibrahima." A rekao je Lejs: Pisao je k meni Hišam od svoga oca (prepričavajući), od Esme, kćeri Ebu Bekra, bio zadovoljan Allah od njih dvoje, rekla je:

Vidjela sam Zejda, sina Amra sina Nufejla, stojeći (on), prislanjajući svoja leđa ka Ka'bi (uz Ka'bu), (i) govori: "O skupino Kurejševića! (ili: O skupine Kurejševića!) Tako mi Allaha nema od vas na vjeri Ibrahima (niko) osim mene." I oživljavaše (doslovno: I bio je - običaja da) oživljava (tj. da nastoji da održi u životu, da spasi od smrti) živu zakopanu kćer ("mev'udetun" nekoga čovjeka koji je to htio da učini). Govori (tj. Zejd govoraše) čovjeku (kojega bi opazio da hoće živu svoju kćer da zakopa u zemlju) kada je htio da ubije (taj čovjek) svoju kćer:

"Ne ubijaj nju. Ja (se obavezujem da) ću biti dostatan tebi (za) nju (za) njezinu hranu (za trud oko njezinoga othranjivanja)." Pa uzme nju (kćer malu od njezina oca). Pa kada je odrasla (kada odraste ona), rekao je (rekao bi) njezinome ocu: "Ako si htio (Ako hoćeš), dao sam (daću) nju k tebi, a ako hoćeš, biću dostatan tebi (za) njezinu hranu (za njezino, njeno izdržavanje)."

(Veli se da je Muhammed a.s. rekao za ovoga Zejda da će on biti proživljen na Sudnjem danu on sam kao jedna sljedba koja je postojala između njega-Muhammeda a.s. i između Isa-a a.s.; i veli se da je Muhammed a.s. sanjao u snu da je vidio ovoga Zejda u raju. To se sve veli u hadisima nekima koji se ne nalaze u Buhariji, jer ih Buharija nije ocijenio kao pouzdane.)

GLAVA

izgradnje (tj. opravljjanja, popravljjanja, opravke) Ka'be.

PRIČAO MI JE Mahmud, pričao nam je Abdurrezzak, rekao je: izvijestio me je Ibnu Džurejdž rekao je: izvijestio me je Amr, sin Dinara, čuo je Džabira, sina Abdullaha, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je:

Pošto (tj. Kada) je izgrađivala se Ka'ba (tj. Kada se opravljala, popravljala Ka'ba od strane Kurejševića u vrijeme prije nego je Muhammed a.s. postao Božiji poslanik), otišli su Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, i Abbas (da) njih dvojica prenose kamenje, pa je rekao Abbas Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio:

"Učini (tj. Stavi) zastirač (donju odjeću, pokrivač za donji dio tijela) tvoj na tvoj vrat (tj. svoj zastirač na svoj vrat da) čuva tebe od kamenja (da ti kamenje ne ošteti kožu na vratu)." Pa se je srušio k zemlji (na zemlju Muhammed a.s. od stida) i uzdigla su se (ukočila su se) njegova dva oka (gledajući jako, oštro) k nebu, zatim se osvijestio, pa je rekao:

"Moj zastirač, moj zastirač (mi dajte, ili: svežite)!" Pa je svezao na njega (njemu) njegov zastirač.

PRIČAO NAM JE Ebu Numan, pričao nam je Hammad, sin Zejda, od Amra, sina Dinara, i Ubejdulaha, sina Ebu Jezida, rekla su njih dvojica:

Nije bio na vremenu (tj. za vrijeme) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, okolo (oko) Ka'be (nikakav) zid (ograda). Klanjavaše (oni) okolo Ka'be do (vremena kada) je bio Umer (vladar, halifa), pa je izgradio okolo nje (oko Ka'be) zid. Rekao je Ubejduh: Njegov zid (Tj. Zid toga zida, te ograde) je (bio) kratak, pa je izgradio njega Ibnu Zubejr (visoka i dugačka).

GLAVA

dana predislamlja (doslovno: dana neznačarstva, tj. dana paganstva, dana neznanja i surovosti - a to je naziv za vrijeme prije Islama u središnjoj i južnoj Arabiji).

PRIČAO NAM JE Musedded, pričao nam je Jahja, rekao je Hišam: pričao mi je moj otac od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, rekla je:

Bio je dan (zvani) ašura dan (što) poste (tj. što su postili) njega Kurejševići u predislamlju, i bio je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (običaja da) posti njega. Pa pošto je došao (u) Medinu, postio je njega i zapovjedio je za njegovo postenje. Pa pošto je sišao (odlomak u kojem je zapovjedbno da se posti) ramadan (ramazan), bio je (taj dan stavljen na slobodnu volju svakoga pojedinca): ko je htio, postio je njega, a ko je htio, neće postiti (tj. nije postio) njega.

(dakle: Ko hoće neka ga posti a ko neće neka ne posti - nije grijeh.)

PRIČAO NAM JE Muslim, pričao nam je Vuhejb, pričao nam je Ibnu Tavus od svoga oca, od Ibnu Abbasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je:

Bili su (takvi da) vide (da smatraju, tj. Smatrahu oni, smatrali su oni) da je umra u mjesecima hodočašća od pokvarenosti (griješnja) u (na) zemlji. I nazivaše (nazivahu oni mjesec) muharrem saferom, i govore (tj. i govorahu, i govorili su): Kada se izliječe sadna (rane na leđima deva) i zбриše se trag (od puta na povratku hodočasnika kućama). Dozvoljena je umra (onome) ko je činio (tj. ko bi činio) umru. Rekao je (Ibnu Abbas): Pa je došao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, i njegovi drugovi četvrte (noći, tj. četvrtoga dana mjeseca zul-hidždžeta u Meku) uzvikujući (oni dwoodazov-teljiju) za hodočašće, i zapovjedio je njima Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, da učinu (da učine) nju umrom (tj. da preokrenu nju, tj. njega - to hodočašće u umru). Rekli su:

"O poslaniče Allaha! Koje dopuštenje (nam je zapovjeđeno, tj. Šta nam je dozvoljeno u ovome slučaju)?" Rekao je: "Dopuštenje, sve ono (cijelo ono, Dozvoljeno vam je sve što vam je dozvoljeno u času kada se razriješite hodočasničkih obaveza nakon izvršenja glavnih obreda hodočašća)."

PRIČAO NAM JE Alija, sin Abdullaha, pričao nam je Sufjan, rekao je: bio je Amr (običaja da) govori: pričao nam je Seid, sin Musejjeba, od svoga oca, od svoga djeda, rekao je:

Došla je (jedna) poplava (bujica) u predislamlju, pa je obukla (tj. pokrila, napunila) što je između dva brda (koja su se nadvisila nad Mekom). Rekao je Sufjan: I govori (govoraše Amr, sin Dinara): Zaista ovaj hadis ima stvar (jednu veliku, tj. jednu dugu priču).

PRIČAO NAM JE Ebu Numan, pričao nam je Ebu Avanete od Bejana Ebu Bišra, od Kajsa, sina Ebu Hazima, rekao je:

Unišao je Ebu Bekr na ženu (tj. jednoj ženi) iz Ahmesa (plemena), rekne se njoj (ime joj je) Zejneba, pa je vidio nju (da ona) neće (da) govori (razgovara). Pa je rekao: "Šta je njoj, neće (da) govori?" Rekli su: "Hodočastila je (tj. Hodočasti, Obavlja ona hodočašće) šuteći (ona)." Rekao je njoj: "Govori (Razgovaraj), pa (jer) zaista ovo se neće dozvoliti (tj. ne dozvalja se, ne dozvoljava se, nije dozvoljeno u Islamu da se to čini u ime pobožnosti). Ovo je (To je) od posla predislamlja." Pa je govorila, pa je rekla: "Ko si ti?" Rekao je: "Čovjek (jedan) od Iseljenika." Rekla je: "Kojih Iseljenika?" Rekao je: "Od Kurejševića." Rekla je: "Od kojih Kurejševića si ti?" Rekao je: "Zaista ti (ženo) si zaista veliki ispitivalac (tj. pitaš mnogo). Ja sam Ebu Bekr." Rekla je: "Šta (tj. Koliko dugo) je naše ostajanje na ovoj dobroj stvari koja (je ta što) je donio Allah nju poslije predislamlja (poslije doba neznanja, neznaštva)?" Rekao je: "Vaš ostanak (Vaše ostajanje) na njoj je dok su istrajali na ispravnosti (dok budu ustrajni na ispravnosti) sa vama vaše vođe (rukovodioci)." Rekla je: "A šta su vođe?" Rekao je: "Zar nije bilo za tvoj narod (u tvoga naroda nikakvih, ikakvih) glava (tj. glavara) i časnika (uglednika koji) zapovijedaju njima, pa se pokoravaju njima?" Rekla je: "Da." Rekao je: "Pa oni su ti (takvi što) su na (nad) ljudima."

PRIČAO MI JE Fervete, sin Ebul-Magra-a, izvijestio nas Alija, sin Mushira, od Hišama, od njegovoga oca, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, rekla je:

Primila je Islam (jedna) žena crna (koja je pripadala) nekom (plemenu od) Arapa, i bila je za nju (jedna tijesna) mala soba u Bogomolji (napravljena, tj. i ta crna žena imala je malu sobu u Bogomolji). Rekla je (Aiša): Pa je bila (običaja da) dolazi nama, pa priča (pa se ispriča) kod nas, pa kada je svršila (završila) svoje pričanje (svoju priču), rekla je (rekla bi):

"I dan pasa (pojasa) je od čudnovatosti našega Gospoda.
Zar ne! Zaista on je iz grada bezvjerstva spasio mene."

Pa pošto je umnožila (mnogo puta to izrekla), rekla je njoj Aiša: "A šta je dan pasa?" Rekla je:

"Izašla je (jedna) djevojčica (koja je pripadala) nekom (od) moje porodice, a na njoj je (bio jedan) pas od kože, pa je pao od nje (sa nje), pa se spustila (tj. skočila je određena, neka) mačka, a ona misli njega (mačka misli da je pas, pojas) meso, pa je uzela (taj pas). Pa su (oni) osumnjčili mene za njega (za taj pas-pojas), pa su kažnjavali mene čak (da) je doprlo od njihove stvari (to dotle) da su oni tražili (taj pas) u mojoj prednjoj strani (tj. u mome ženskome spolnome udu, organu). Pa dok su oni okolo (oko) mene, a ja sam u svojoj tuzi (žalosti), kadli je došla (kadli dođe ona) mačka dok se usporedila sa našim glavama, zatim je bacila njega (pas), pa su uzeli njega. Pa sam rekla njima: "Ovo je (taj pas) koji (je taj što) ste osumnjčili (optužili) mene za njega, a ja sam od njega čista (zdrava, tj. nevinna)."

(Napominje se da je ovaj hadis već prolazio, i da je tamo riječ "višahun" prevedena pogrešno sa izrazom "đerdan, ogrlica". "Višahun" znači pas, pojas koji žene stavljaju na ramena i preko stomaka. Znači i šal, ili neka vrsta šala.)

PRIČAO NAM JE Kutejbete, pričao nam je Ismail, sin Džafera, od Abdullaha, sina Dinara, od Ibnu Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Zar ne (Pazite)! Ko je bio (tj. Ko bude) zaklinjač (Ko se bude zaklinjao), pa neka se ne zaklinje (ni s kim, ni s čim, ni sa čim drugim) osim sa Allahom." Pa bili su Kurejševići (običaja da) se zaklinju (da se kunu) sa svojim očevima, pa je rekao:

"Ne zaklinjite se sa svojim očevima!"

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Sulejmana, rekao je: pričao mi je Ibnu Vehb, rekao je: izvijestio me je Amr da je Abdurahman, sin Kasima, pričao njemu da je Kasim bio (običaja da) ide pred mrtvačkim nosilima (tj. da ide ispred mrtvačkih nosila, ispred mrtvaca), i neće ustati zbog nje (tj. i ne ustajao je zbog dženaze, zbog sprovoda, zbog toga što ide, prolazi narod noseći mrtvaca), i (on) izvještava (izvještavaše) od Aiše (da) je rekla:

Bili su stanovnici predislamlja (običaja da) ustaju zbog nje (zbog dženaze) govore (govoreći oni) kada su vidjeli nju (dženazu, sprovod): "Bila si u tvojoj (tj. u svojoj) porodici (ono) što si ti (sada u njemu, jer su vjerovali da se umrli pretvori u pticu istoga oblika koji je imao dok je bio živ)."

(Ili: "Bila si u svojoj porodici ugledna. Šta si ti sada?" Ili: "Bila si ti u svojoj porodici. Nisi ti sada, tj. i sada te više nema, niti ćeš više ikada postojati.")

Dvaputa (bi to ponovili dženazi, sprovodu, tj. osobi koja se nosi mrtva).

(Napomena prva: Hanefijski pravници smatraju da je bolje ići iza dženaze, nego li ispred nje. Druga napomena: Smatra se da Aiša r.a. nije znala da je Muhammed a.s. ustajao ispred dženaze i da je zapovjedio da se ustane ispred dženaze, ispred mrtve osobe koja se nosi makar bila i inovjerac, nemusliman. Zbog toga Kasimovo stanovište i praksa na osnovu Aišina stava nije čvrsto, čak je pogrešno jer je suprotno postupku Muhammeda a.s. koji je postupak dokazan.)

PRIČAO MI JE Amr, sin Abasa, pričao nam je Abdurahman, pričao nam je Sufjan od Ebu Ishaka, od Amra, sina Mejmuna, rekao je: rekao je Umer, bio zadovoljan Allah od njega:

Zaista idolopoklonici ne izlijevahu se od Džem'a (tj. ne krećahu, ne kretahu, nisu se kretali sa Muzdelife) do (da) se pojavi (dok se ne pojavi) Sunce na (brdu) Sebiru (do da se rodi Sunce obasjavši Sebir), pa se protivio njima Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, pa se izlio (tj. pa je krenuo, kretao se) prije (nego) da se pojavi (prije nego se rodi) Sunce.

PRIČAO MI JE Ishak, sin Ibrahima, rekao je: rekao sam Ebu Usamet: pričao je nama Jahja, sin Muhelleba: pričao nam je Husajn od Ikrimeta "I pehar pun.", rekao je (da riječ "dihakan" znači): pun, neprekidan (puna čaša neprekidno, odjedanput napunjena). Rekao je: Rekao je (doslovno: A rekao je) Ibnu Abbas: čuo sam svoga oca (da) govori u predislamlju:

"Napoji nas peharom punim (punom čašom, tj. upotrebljavao je riječ "dihakun": pun odjedanput)."

(Čovjek može dobiti čašu vode, ali da to ne bude odjedanput, nego pola čaše, pa opet pola čaše. Bar sam tako mogao iz komentara da razumijem objašnjavanje značenja riječi "dihakun".)

PRIČAO NAM JE Ebu Nuajm, pričao nam je Sufjan od Abdul-Melika, sina Umejra, od Ebu Selemeta, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Najistinitija riječ (što) je rekao nju (određeni) pjesnik je riječ Lebida:

"Zar ne! Svaka stvar osim Allaha je ništavna."

A skoro (blizu) je bio Umejete, sin Ebu Salta, da primi Islam.

PRIČAO NAM JE Ismail, pričao mi je moj brat od Sulejmana, sina Bilala, od Jahja-a, sina Seida, od Abdurrahmana, sina Kasima, od Kasima, sin Muhammeda, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, rekla je:

Bio je za (u) Ebu Bekra (jedan) dječak (što) vadi (tj. daje) njemu danak (porez) i bio je Ebu Bekr (običajna) jede od njegovoga danka. Pa je donio (taj dječak jednoga) dana (jednu) stvar, pa je jeo od nje Ebu Bekr. Pa je rekao njemu (taj) dječak:

"Znaš (li) šta je ovo (tj. otkuda mi je ovo što sam ti sada donio, kako sam to zaradio)?" Pa je rekao Ebu Bekr: "A šta je ono?" Rekao je: "Bio sam proricao (predskazivao budućnost, sudbinu) za (jednoga) čovjeka (tj. jednome čovjeku) u predislamlju, a ne činim lijepo (dobro, tj. a ne znam dobro da vršim) proricanje, osim da sam ja prevario njega (tj. nego samo da ga prevarim), pa je susreo (pa je sreo) mene (tek sada), pa je dao meni za to (proricanje nagradu). Pa ovo koje (Pa to

što) si pojeo je od njega (od toga, od te nagrade za ovo proricanje što ti ispričah)." Pa je uveo (tj. stavio je u usta) Ebu Bekr svoju ruku, pa je pobljuvao (povratio iz stomaka) svaku stvar (sve što je bilo) u njegovom stomaku (trbuhu).

PRIČAO NAM JE Musedded, pričao nam je Jahja od Ubejdullaha, rekao je: izvijestio me je Nafi' od Ibnu Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je:

Bili su stanovnici predislamlja (običaja da) međusobno prodaju mesa (meso) životinje (deve određene) za klanje (unaprijed sve) do mladica mladice (do mladunčadi mladunčeta). Rekao je: A "mladice mladice" je (to) da odevi (oteli) deva (ono) što je u njezinom trbuhu, zatim da zanese (zatrudni ta ženska deva) koja se je otelila (odevila, tj. koja je otelita-odevita, što ju je otelila-odevila prva deva). Pa je zabranio njima Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, to.

(To jest: Spriječio ih je od toga. U tekstu je prošlo objašnjenje o ovome, jer je i sličan hadis već prošao u tekstu.)

PRIČAO NAM JE Ebu Numan, pričao nam je Mehdiya, rekao je: pričao nam je Gajlan, sin Džerira:

Dolažasmo Enesu, sinu Malika, (tj. dolazili smo mu) pa priča (pa pričaše on) nama o Pomagačima, i govoraše mi:

Učinio (Činio) je tvoj narod tako i tako (to i to) dana toga i toga i učinio je tvoj narod tako i tako dana toga i toga. Zakletva skupine u predislamlju.

(Zakletva skupine, grupe - kasametun - je takva zakletva koju izvrši, učini skupina ljudi za jedno lice koje je u srodstvu s njima, a koje je osumnjičeno da je izvršilo ubistvo, ubojstvo nekoga lica. Ta se skupina ljudi zakune da bi time dokazala nevinost osumnjičenoga i tako ga spasila od osude na smrt, ili od osude na plaćanje krvarine - otkupnine za ubojstvo. To je značenje riječi "kasametun" u pravu, u pravnom smislu, kao što će se to i iz teksta hadisa razumjeti. Ta riječ ima i drugo značenje: ljepota. Treće značenje je: mir, umirenje, smirivanje nekoga obećanjima koja se neće ni ispuniti. U daljem tekstu riječ "kasametun" će se prevoditi sa izrazom "zakletva skupine", i neće se davati više ova objašnjenja.)

PRIČAO NAM JE Ebu Mamer, pričao nam je Abdul-Varis, pričao nam je Katan Ebul-Hejsem, pričao nam je Ebu Jezid Medenija od Ikrimeta, od Ibnu Abbasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je:

Zaista prva zakletva skupine bila je u predislamlju zaista u (među) nama Hašimovićima. Bio je (jedan) čovjek od Hašimovića (u takvoj prilici da) je uzeo najamnikom njega (jedan) čovjek od Kurejševića od drugoga stegna (tj. od drugoga koljena, od drugoga ogranka osim Hašimovića). Pa je otišao sa njim u (među) njegovim devama. Pa je prošao (jedan) čovjek pokraj njega od Hašimovića (a taj putnik, prolaznik imao je slučaj da) se je već presjekla (prekinula) svezica (uzica, ili: petlja) njegovih vreća, pa je rekao:

"Pomogni me sa (jednim) užetom (da) svežem s njim svezicu (ili: petlju) mojih (svojih) vreća, neće pobjeći deva (od koje mi dadneš uže)." Pa je dao njemu (jedno) uže, pa je svezao (ili: pa je pojačao) svezicu svojih vreća. Pa pošto su odsjeli, povezale su se (sve) deve osim jedne deve. Pa je rekao (onaj) koji je uzeo najamnikom njega:

"Šta je stanje (stvar) ove deve (da) se nije (Što se nije) svezala (užetom ukolinčila, ukolijena ona sama) između deva (ostalih)?" Rekao je: "Nije za nju uže (doteklo, tj. Nema ona užeta)." Rekao je: "Pa gdje je njezino uže?" Rekao je: Pa je (pošto je saznao šta je bilo od užeta) gađao (pogodio je, udario je) njega sa (jednim) štapom (tako nezgodno da) je bio u njoj (u štapu, toljagi, tj. u tom udarcu štapa) njegov rok (smrti, tj. uzrok smrti). Pa je prošao pokraj njega (dok još nije bio umro) čovjek (jedan) iz Jemena, pa je rekao: "Da li prisustvuješ (ti u) vrijeme izvršenja hodočašća?" Rekao je: "Ne prisustvujem (redovno), a ponekad sam prisustvovao (u) njemu." Rekao je: "Da li si ti priopćivač od mene (jedno) poslanstvo (jednu poruku) jedanput od vremena (u kojem budeš došao na hodočašće)?" Rekao je: "Da." Rekao je: "Pa bio si (tj. Pa budi; ili: Pa bićeš dobar da učiniš ovo:) kada si ti prisustvovao (tj. kada prisustvuješ u) vrijeme (hodočašća), pa dozivaj (tj. pa vikni, povikni, povikuj):

"O porodico (O obitelj) Kurejševića!" Pa kada su se odazvali tebi, pa dozivaj: "O porodico Hašimovića!" Pa ako su se odazvali tebi, pa pitaj o Ebu Talibu (da doznaš koje on), pa izvijesti ga da je (jedan) omsica (taj-i-taj) ubio mene u (vezi jednoga) užeta (tj. zbog jednog običnog užeta)." I umro je uzeti najamnikom (tj. onaj koji je bio uzet kao najamnik). Pa pošto je došao (onaj) koji je uzeo njega najamnikom, došao je njemu Ebu Talib pa je rekao: "Šta je učinio naš drug?" Rekao je: "Razbolio se je, pa sam uljepšao stajanje nad njim (tj. lijepo sam ga njegovao, ali je umro), pa sam upravljao njegovim pokopavanjem." Rekao je: "Već je bio porodica toga (tj. Bio je on dostojan toga) od tebe (zaslužio je on da ga ti lično pokopaš)."

Pa je ostao (neko, jedno) vrijeme (taj slučaj tako).

(Ili: Pa je ostao neko vrijeme tako Ebu Talib.)

Zatim je zaista čovjek koji je (taj što je umrli) oporučio k njemu da dadne priopćiti (da kaže vijest) o njemu, došao je (u) vrijeme (obavljanja hodočašća) pa je rekao:

"O porodico Kurejševića!" Rekli su: "Ovo su Kurejševići." Rekao je: "O porodico Hašimovića!" Rekli su: "Ovo su Hašimovići." Rekao je: "Gdje je Ebu Talib?" Rekli su: "Ovo je Ebu Talib." Rekao je: "Zapovjedio je meni (jedan) omsica (taj-i-taj) da dadnem priopćiti (da priopćim) tebi poslanstvo (jedno, jednu poruku): da je (jedan) omsica (taj-i-taj) ubio njega u užetu (jednom našavši povoda, tj. zbog jednog užeta)." Pa je došao njemu Ebu Talib pa je rekao njemu:

"Izaberi sebi od nas jednu (od) tri (kazne): ako si htio (ako hoćeš) da izvršiš (da dadneš jednu) stotinu od deva (sto deva), pa (jer) zaista ti si ubio našega druga; a ako si htio (ako hoćeš), zakletvu će učiniti (zaklesti će se) pedeset (ljude) od tvoga naroda da ti nisi ubio njega. Pa ako nećeš (ni jedno od to dvoje), ubićemo tebe za njega." Pa je došao (ubica) svome narodu (i izvijestio o tome ljude svoga naroda), pa su rekli: "Zaklesti ćemo se (Učinićemo zakletvu)." Pa je došla njemu (Ebu Talibu jedna) žena od Hašimovića (koja) je bila pod čovjekom od njih (tj. udata za jednoga njihovoga čovjeka), već je rodila njemu (sina), pa je rekla:

"O Ebu Talibe! Volim (tj. Želim) da dozvoliš (tj. da pokloniš) ovome mome sinu za (tj. mjesto jednoga) čovjeka od (te) pedesetorice (da ga računaš u te ljude, ali da ga oslobodiš zakletve da se on ne mora zaklesti - zakleti, da mu otpišeš zakletvu), i ne strpljuj (tj. ne obvezuj, ne obavezuj, ne prisiljavaj) njegovu zakletvu gdje se strpljuju zakletve (a to će reći: i ne obvezuj ga, ne prisiljavaj ga da se on zaklinje ondje gdje se prisiljava i obvezuje da se učinu, učine zakletve - a to se u ovakvim prilikama činilo između Hadžeri Esveda i Mekami Ibrahima na tom prostoru)." Pa je učinio (to Ebu Talib). Pa je došao njemu (jedan) čovjek od njih pa je rekao:

"O Ebu Talibe! Htio si (tj. Hoćeš) pedeset ljudi da se zakunu mjesto stotinu od deva (umjesto da se dadne stotinu deva za poginuloga), pogađa (to) svakoga čovjeka dvije deve (da dadne). Ovo su dvije deve (tj. Evo dvije deve), pa primi njih dvije od mene (za mene), a ne strpljuj moju zakletvu gdje se strpljuju zakletve (tj. a ti ni mene ne prisiljavaj da se zakunem ondje gdje se zaklinje)." Pa je primio njih dvije (Ebu Talib). A došlo je četrdeset i osam (ljudi) pa su se zakleli (pa su učinili zakletvu).

Rekao je Ibnu Abbas: Pa tako mi (Allaha) koji je (Taj što) je moja duša u Njegovoj ruci nije se okružila (ta) godina (tj. nije se ta godina ni završila) a od (tih) četrdeset i osam (ljudi da) je (da ima ijedno) oko (koje) trepće (živo ostalo, tj. prije godine dana svi su nastradali).

PRIČAO MI JE Ubejd, sin Ismaila, pričao nam je Ebu Usamete od Hišama, od njegovoga oca, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, rekla je:

Bio je dan Bu'asa (jedan) dan (što) je proturio naprijed njega Allah Svome poslaniku, pomilovao ga Allah i spasio, (tj. zbog Svoga poslanika a.s.) pa je došao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, a već su se rastavili njihovi velmožnici (znameniti ljudi; ili: a već se je rastavila, raspršila njihova skupina), i pobili su se (i pobijeni su) njihovi časnici (ugledni ljudi, glavari) i izranjavali su se. Proturio je naprijed njega (taj dan) Allah za (zbog) Svoga poslanika, pomilovao ga Allah i spasio, u njihovome ulaženju (tj. zbog njihovoga ulaženja, ulaska) u Islam.

(Dan Bu'asa je dan kada su u predislamlju u mjestu Bu'asu imali žestok okršaj između sebe dva najjača i najmnogobrojnija plemena u Medini Evs i Hazredž.)

A rekao je Ibnu Vehb: Izvijestio nas je Amr od Bukejra, sina Ešedždža, da je Kurejb, slobodnjak Ibnu Abbasa, pričao njemu da je Ibnu Abbas rekao:

Nije trčanje (ali žestoko trčanje, a ne trčanje uopće kao takvo) u trbuhi doline (u utrobi doline) između Safe i Merve (nikakav) postupak (običaj Muhammeda a.s.). Bili su (običaja) stanovnici predislamlja samo (da oni) pretrčavaju nju (tu dolinu) i govore (govoraše, i govorili su):

"Nećemo preći (ovu) dolinu (drukcije) osim žestojem (žestinom, žestokim trčanjem)."

PRIČAO NAM JE Ubejdulah, sin Muhameda, Džufija, pričao nam je Sufjan, izvijestio nas je Mutarif, rekao je: čuo sam Ebu Sefera (da) govori: čuo sam Ibnu Abbasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, (da) govori:

"O ljudi! Čujte od mene šta govorim vama, i dajte čuti meni šta (vi) govorite, a ne odlazite pa (da) govorite: "Rekao je Ibnu Abbas (to i to), rekao je Ibnu Abbas (to i to)." Ko ophodi okolo (oko) Ka'be, pa neka ophodi iza Hidžra (polukružnoga zida). I ne govorite (Hidžru - tom polukružnom zidu) Hatim, pa (tj. jer) zaista (određeni) čovjek u predislamlju zaklinjaše se (bio je običaja da se zakune kod toga zida), pa baci (na njega, na taj zid) svoj bič (svoju kandžiju), ili svoju obuću ili svoju luk (za strijele)."

(Tako ostavljena stvar bi se sasušila i razbila, smrvila na tom zidu, pa je zato i prozvan tada tim imenom Hatim: razbijač, mrvitelj, jer je ostavljenu robu njihovu razbijao, mrvio.)

PRIČAO NAM JE Nuajm, sin Hammada, pričao nam je Hušejm od Husajna, od Amra, sina Mejmuna, rekao je:

Vidio sam u predislamlju (jednu) majmunicu (što) su se skupili na nju (neki) majmuni, već je učinila preljub (bludničila je) pa su kamenovali nju (ti majmuni), pa sam kamenovao nju (i ja) sa njima.

(Amr, sin Mejmuna koji je ovo pričao nije vidio Muhammeda a.s., ali je primio Islam za života Muhammeda a.s.. Ovo znači da on nije ashab. Druga stvar ovo što je on pričao da je vidio i ne dovodi se ni u kakvu vezu sa Muhammedom a.s.. U komentarima Buharije se veli da u nekim primjercima Buharijinog Sahiha nema uopće ovoga pričanja što ga je ovdje iznio Amra, Amr, tj. nema ovoga hadisa, koji, u stvari, i nije hadis. I kada se uzme kao tačno da je Buharija stvarno ovaj nazovi hadis uvrstio u Sahih, to je samo zbog toga što se u njemu spominje riječ predislamlje, a on u ovoj GLAVI i navodi neke stvari i priče iz dana-iz vremena predislamlja.)

PRIČAO NAM JE Alija, sin Abdullaha, pričao nam je Sufjan od Ubejdulaha, čuo je Ibnu Abbasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je:

Svojstva (neka) su od svojstava predislamlja: udaranje u rodove (porijekla, tj. napadanje porijekla), i naricanje (za umrlima), zaboravio je treće (to svojstvo Ubejdulah). Rekao je Sufjan: I govore: Zaista ono (treće to svojstvo) je traženje napajanja (kišom) sa položajima (Mjeseca, tj. proricanje padanja kiše po položajima Mjeseca na nebu).

GLAVA

slanja (poslanstva, činjenja poslanikom) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (tj. kako je učinjen poslanikom, ili: GLAVA vremena slanja, tj. kada je učinjen poslanikom Božijim i vjerovijesnikom Božijim on) Muhammed, sin Abdullaha sina Abdul-Muttaliba sina Hašima sina Abdu Menafa sina Kusajja sina Kilaba sina Murreta sina Ka'ba sina Luejja sina Galiba sina Fihra sina Malika sina Nadra sina Kinaneta sina Huzejmeta sina Mudriketa sina Il'jasa sina Mudara sina Nizara sina Me'adda sina 'Adnana.

PRIČAO NAM JE Ahmed, sin Ebu Redža-a, pričao nam je Nadr od Hišama, od Ikrimeta, od Ibnu Abbasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je:

Spustilo se je (objavljivanje, objava prva od Kur'ana) na poslanika (poslaniku) Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, a on je sin četrdeset (tj. a on je star četrdeset godina, a on ima 40 godina), pa je ostao (u Meki poslije prve objave) trinaest godina. Zatim se njemu zapovjedilo za iseljenje (seobu iz Meke), pa se iselio k Medini, pa je ostao u njoj deset godina, zatim je preminuo, pomilovao ga Allah i spasio.

GLAVA

(onoga) što je sreo (od zlostavljanja) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, i njegovi drugovi od idolopoklonika u Meki.

PRIČAO NAM JE Humejdija, pričao nam je Sufjan, pričao nam je Bejan i Ismail, njih dvojica su rekla: čuli smo Kajsa (da) govori: čuo sam Habbaba (da) govori:

Došao sam Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, a on je stavljajući sebi uzglavlja (jastuka, stavlja sebi jastuk kojeg je sebi napravio tako što je smotao jedan) ogrtač, i on je u hladu (sjeni) Ka'be, a već smo sretali od idolopoklonika (jednu veliku) žestinu (poteškoću), pa sam rekao:

"Zar nećeš moliti Allaha?" Pa je sjeo, a on je (takav da) je mnogo zacrvenjeno njegovo lice, pa je rekao:

"Zaista već je bio (neko od onih) ko je (bio) prije vas (u tako teškom stanju da) se zaista češlja (on) sa češljevim željeza (češlja mu se ono) što je osim njegovih kostiju od mesa i nerva (živca, nervi-živaca), (pa opet) ne okrene njega to (mučenje) od njegove vjere. I stavi se testera (pila, žaga) na sredinu (doslovno: na mjesto gdje se dijeli, razdjeljuje kosa na glavi, na razdjeljak) njegove glave, pa se rascijepi sa (tj. na) dvoje (njegova glava), (pa opet) ne okrene (tj. ne odvrati) njega to od njegove vjere. I zaista upotpunice svakako Allah ovu stvar čak (da) će ići jahač od Sa'ne do Hadramevta ne boji se (neće se bojati ničega) osim Allaha." Povećao (Dodao) je Bejan (još): ".... i vuka na (za) svoje ovce."

PRIČAO NAM JE Sulejman, sin Harba, pričao nam je Šubete od Ebu Ishaka, od Esveda, od Abdullaha (Mes'udovoga), bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Pročitao (Proučio je, izrekao) je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (poglavlje iz Kur'ana koje se zove) En-Nedžm, pa je ničičio (pao ničice, učinio sedždu). Pa nije ostao (ni) jedan (čovjek drukčije) osim (tako da) je ničičio, osim (izuzev jedan) čovjek (što) sam vidio njega (da) je uzeo (jedan) dlan (jednu šaku) od pjeska (jednu šaku pjeska), pa je podignuo njega (podigao je dlan), pa je ničičio (učinio sedždu) na njemu, i rekao je:

"Ovo je dosta meni." Pa zaista već sam vidio njega (toga čovjeka) poslije (da) se ubio (da je ubijen) nevjernikom Allaha (kao nevjernik u Allaha).

PRIČAO MI JE Muhamed, sin Bešara, pričao nam je Gunder, pričao nam je Šubete od Ebu Ishaka, od Amra, sina Mejmuna, od Abdullaha (Mesudovoga), bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Dok je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, ničičar (tj. Dok je bio u stavu ničice - na sedždi) i okolo (i oko) njega su (neki) ljudi od Kurejševića, došao je 'Ukbete, sin Ebu Muajta sa košuljicom ploda (tj. donio je košuljicu ploda iz maternice jedne) zaklane deve, pa je bacio nju na leđa Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, pa nije podignuo (pa Muhammed a.s. nije podigao) svoju glavu. Pa je došla Fatima - na nju pozdrav (ili: Njoj mir) - pa je uzela nju od (tj. sa) njegovih leđa, i proklinjala je (onoga) ko je napravio (učinio to - de'a ala: proklinjati). Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Moj Bože! Na Tebe (se obraćam da kazniš ovu) skupinu od Kurejševića: Ebu Džehla, sina Hišama, i Utbeta, sina Rebiata, i Šejbeta, sina Rebiata, i Umejjeta, sina Halefa, ili Ubejja, sina Halefa - Šubete je sumnjač (sumnja da li je rečeno Umejjetu ili Ubejju)." Pa sam vidio njih (da) su se pobili (da su pobijeni na) dan Bedra, pa su se bacili (bačeni su oni) u (jedan) bunar osim Umejjeta, ili Ubejja, (koji je bio u takvom stanju da) su se ispresijecali njegovi udovi, pa se nije bacio (pa nije bačen) u (taj) bunar.

PRIČAO NAM JE Usman, sin Ebu Šejbeta, pričao nam je Džerir od Mansura, pričao mi je Seid, sin Džubejra, ili je rekao: pričao mi je Hakem od Seida, sina Džubejra, rekao je: zapovjedio mi je Abdurrahman, sin Ebza-a, rekao je:

"Pitaj Ibnu Abbasa o ovim dvama odlomcima (o ova dva odlomka iz Kur'ana) šta je njihova stvar:

"I ne ubijajte osobu koju je zabranio Allah....", "A ko ubije (jednoga) vjernika namjeravajući (hotimično)....." (da li je smisao tih odlomaka na snazi, ili je on dokinut)?" Pa sam pitao Ibnu Abbasa, pa je rekao:

"Pošto se spustila (objava) koja je u Furkanu (poglavlje u Kur'anu), rekli su idolopoklonici stanovnika Meke: "Pa već smo ubili osobu koju je zabranio Allah, i zvali smo (molili smo) sa Allahom (još neko) drugo božanstvo i dolazili smo bezobraštinama (bludnim djelima, preljubima - pa šta sad da radimo)?" Pa je spustio Allah (odlomak):

"Osim (onoga) ko se je pokajao i vjerovao....". Odlomak (taj vidi)! Pa je ovaj (odlomak) za te (takve koji su u vremenu prije primanja Islama to tako činili, pa su primili Islam i više to nisu činili - njima će se oprostiti). A što se tiče (objave odlomka) koja je u Nisa-u (poglavlju Kur'ana): Čovjek kada je upoznao Islam i njegove zakone, zatim je (hotimično-namjerno) ubio, pa njegova kazna je pakao bivši vječno u njemu. Pa sam spomenuo njega (ovo tumačenje) Mudžahidu, pa je rekao: Osim ko se je pokajao (nakon izvršenoga ubistva).

PRIČAO NAM JE Ajjaš, sin Velida, pričao nam je Velid, sin Muslima, pričao mi je Evzaija, pričao mi je Jahja, sin Ebu Kesira, od Muhameda, sina Ibrahima, Tejmije, pričao mi je Urvete, sin Zubejra, rekao je: Pitao sam Ibnu Amra, sina Asa, rekao sam:

"Izvijesti me o nažešćoj stvari (što) su napravili nju idolopoklonici sa Vjerovijesnikom (Vjerovijesniku), pomilovao ga Allah i spasio." Rekao je: "Dok Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, klanja (klanjaše jednom prilikom) u krilu Ka'be (tj. u polukružnom zidu kod Kabe), kadli dođe Ukbete, sin Ebu Muajta, pa je stavio svoju odjeću u (tj. na) njegov (Vjerovijesnikov a.s.) vrat, pa je davio njega žestokim davljenjem. Pa je došao (tj. Pa na to dođe) Ebu Bekr, čak je uzeo za njegovo rame i odbio je njega od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio. Rekao je: "Zar ćete ubiti (jednoga) čovjeka (samo zbog toga što vam nije pravo) da govori (on): "Moj Gospod je Allah." Odlomak (taj vidi). Slijedio je njega (Ajjaša) Ibnu Ishak.

PRIČAO MI JE Jahja, sin Urveta, od Urveta, rekao sam Abdullahu, sinu Amra. (To je drugi lanac ljudi preko kojih je prenešen, prepričavan navedeni hadis). A rekao je Abdete od Hišama, od njegovoga oca: Reklo se je Amru, sinu Asa. A rekao je Muhamed, sin Amra, od Ebu Selemeta, pričao mi je Amr, sin Asa.

(Opet drugi lanci ljudi od kojih se je prenio navedeni hadis.)

GLAVA

primanja Islama Ebu Bekra Siddika, bio zadovoljan Allah od njega (s njim).

(Siddik: Mnogoistiniti.)

PRIČAO MI JE Abdullah, sin Muhameda, Amulija, rekao je: pričao mi je Jahja, sin Meina, pričao nam je Ismail, sin Mudžalida, od Bejana, od Vebereta, od Hemmama, sina Harisa, rekao je: rekao je 'Ammar, sin Jasira:

Vidio sam poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, a nema sa njim (u Islamu niko) osim pet robova, i dvije žene i Ebu Bekr (kao jedini punoljetni slobodan čovjek).

GLAVA

primanja Islama Sa'da, bio zadovoljan Allah od njega (s njim).

PRIČAO MI JE Ishak, izvijestio nas je Ebu Usamete, pričao nam je Hašim, rekao je: čuo sam Seida, sina Musejjeba, rekao je: čuo sam Ebu Ishaka Sa'da, sina Ebu Vakkasa, (da) govori:

Nije primio Islam (ni) jedan (čovjek) osim u (onom) danu koji (je taj dan što) sam primio Islam u njemu (ja). I zaista već sam ostao sedam dana, a zaista ja sam zaista trećina (pripadnika) Islama.

(To se tumači da se odnosi na punoljetne slobodne ljude; ili na drugi način: on bijaše trećina pripadnika Islama po njegovom mišljenju, tj. od onih pripadnika koje je on poznao da su primili Islam, jer su u početku Islam primili tajno, pa su mnogi bili muslimani, a da to drugi muslimani dugo vremena nisu znali.)

GLAVA

spominjanja duhova (nevidljivih skrivenih bića) i (GLAVA) govora Allaha, uzvišen je: "Reci: Objavilo se je k meni da je ono sebi slušala nekolicina od duhova (nevidljivih bića učenje, čitanje Kur'ana)....".

PRIČAO MI JE Ubejdulah, sin Seida, pričao nam je Ebu Usamete, pričao nam je Misar od Ma'na, sina Abdurahmana, rekao je: čuo sam moga (svoga) oca (da) je rekao: Pitao sam Mesruka:

"Ko je obznanio Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, za (te) duhove (u) noći (u kojoj) su sebi slušali (prisluškivali) Kur'an?" Pa je rekao: "Pričao mi je tvoj otac - misli (na) Abdullaha (Mes'udovoga) - da je ono obznanilo za njih (jedno) stablo."

PRIČAO NAM JE Musa, sin Ismaila, pričao nam je Amr, sin Jahja-a sina Seida, rekao je: izvijestio me je moj djed od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, da on nosaše (da je on nosio) sa Vjerovijesnikom, pomilovao ga Allah i spasio, (jednu malu kožnu) posudu za njegovo čišćenje i njegovu nuždu (tj. posudu za vodu za čišćenje i nuždu). Pa dok on (jednom prilikom) slijedi njega s njom (tj. noseći nju - tu posudu), pa je rekao (pa reče):

"Ko je ovo?" Pa je rekao: "Ja sam Ebu Hurejrete." Pa je rekao: "Potraži mi (nekoliko) kamenova (kamenica da) se otremem s njima (od nečistoće, tj. da se očistim pomoću njih poslije obavljanja nužde), a ne donosi mi kosti, a ni balege (konjskoga izmeta - fuškije, ili izmeta kopitara)." Pa sam donio njemu (nekoliko) kamenova (kamenica), nosim ih (noseći ih) u kraju svoje odjeće dok sam stavio njih uz njegovu stranu, zatim sam otišao. Čak (Te) kada je završio, išao sam sa njim, pa sam rekao: "Šta je umu kosti i balege (tj. Zašto kost i balega ne dolazi u obzir za odstranjivanje nečistoće)?" Rekao je:

"Njih dvoje su od hrane (To dvoje je hrana određenih) duhova. I zaista ono došlo je meni izaslanstvo duhova Nesibina - a divni li su (ti) duhovi! - pa su pitali (molili) mene (za) opskrbu. Pa sam molio Allaha za njih da ne prođu (ni) pokraj (jedne) kosti, a ni balege (izmeta drukčije) osim (tako da) su našli (da nađu oni) na njoj (neku) hranu."

(O smislu ovoga hadisa i o tome da li duhovi jedu, ili ne, kao i o tome da li je njihovo jedenje i hranjenje kao čovjekovo posredstvom žvakanja i žderanja, postoje suprotna mišljenja i stavovi koje nećemo ovdje iznositi.)

GLAVA

primanja Islama Ebu Zerra Gifarije, bio zadovoljan Allah od njega (s njim).

PRIČAO MI JE Amr, sin Abbasa, pričao nam je Abdurahman, sin Mehdije, pričao nam je Musenna od Ebu Džemreta, od Ibnu Abbasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je:

Pošto je doprlo Ebu Zerru slanje (poslanje) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je svome bratu:

"Odjaši do ove doline (mekanske), pa znaj (tj. nauči, saznaj) mi znanje ovoga čovjeka koji tvrdi da je on (neki) vjerovijesnik (što) dolazi njemu (Božija) vijest iz neba, i slušaj (čuj) od njegova govora, zatim mi dođi." Pa je otišao (njegov) brat dok je došao (stigao) njemu, i slušao je od njegovoga govora, zatim se je vratio k Ebu Zerru, pa je rekao njemu:

"Vidio sam ga (da) zapovijeda za plemenitosti ćudi, i (jedan) govor (sam čuo, slušao) nije on sa (ljudskom) pjesmom (sličan, tj. nije taj govor pjesma)." Pa je rekao: "Nisi izliječio mene (Nisi zadovoljio mene sa odgovorom) od (onoga) što sam htio." Pa se opskrbio (hranom za putovanja) i natovario je (jednu) mješinu svoju, u njoj je voda (i putovao je) dok je došao (stigao u) Meku. Pa je došao bogomolji (kod Ka'be), pa je sebi tražio Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, a neće poznavati (tj. a ne poznaje) njega, a mrzio je da pita o njemu dok je stigao njega neki (dio) noći (ili: čak je stigao, zatekao njega neki dio noći, tj. čak je zašao u noć). Pa je vidio njega Alija, pa je poznao da je on tuđinac. Pa pošto je vidio njega, slijedio je njega (i pozvao ga je sebi na prenoćište, na konak). Pa nije pitao (ni) jedan od njih dvojice svoga druga (ni) o (jednoj) stvari (tj. od njih dvojice niko nikoga nije ništa pitao), čak je osvanulo (jutro, ili: čak je osvanuo - dočekao tako jutro Ebu Zerr). Zatim je natovario svoju mješinu i svoju opskrbu (odnesavši to) do Bogomolje. I bio je trajno (stalno) taj dan (kod Kabe), a neće vidjeti (a ne vidi) njega Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, čak je omrknuo. Pa se vratio k svome ležištu (mjestu ležanja; ili: k svojoj postelji). Pa je prošao pokraj njega Alija, pa je rekao:

"Zar nije došao čas za (ovoga) čovjeka (tj. ovome čovjeku) da zna svoje odsjedalište (svoje konačište)." Pa je podigao (doslovno: Pa je uspravio) njega, pa je odveo njega sa njim (sa sobom),

ne pita (ni) jedan od njih dvojice svoga druga (ni) o (jednoj) stvari. Te kada je bio treći dan, pa se povratio Alija na (prizor) sličan tome, pa je podigao sa sobom (njega), zatim je rekao: "Zar nećeš pričati meni šta (je uzrok) koji je doveo (ovdje) tebe?" Rekao je: "Ako dadneš meni ugovor i obavezu zaista (da) ćeš uputiti svakako mene, učiniću (tj. reći ću ti u čemu je stvar)." Pa je učinio (dao je ugovor i obavezu). Pa je izvijestio njega (o svom slučaju). Rekao je: "Pa zaista on je istina (istinit) i on je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio. Pa kada osvaneš, pa slijedi me, pa zaista ja ako vidim (neku) stvar (što) se plašim za tebe (od nje), staću kao da ja prolijevam (izlijevam) vodu. Pa ako prođem, pa slijedi me čak (da) unideš (uđeš u) mjesto ulaženja moga (tj. tako da uđeš gdje ja uđem, uniđem)." Pa je (to) učinio. Pa je otišao (da) slijedi njega dok je unišao na (tj. u sobu, skrovište) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, i unišao je sa njim (sa Alijom i on-Ebu Zerr). Pa je čuo od njegovoga govora i primio je Islam (u) svome mjestu (tj. smjesta, odmah). Pa je rekao njemu Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Vrati se k svome narodu, pa ih izvijesti, (i ostani tamo) dok dođe tebi moja zapovjed." Rekao je: "Tako mi (Allaha) koji je (taj što je) moja duša u Njegovoj ruci zaista glasno ću uzviknuti sa njom (tj. nju - riječ Islama) između njihovih dvojih (dvaju) leđa." Pa je izašao, čak je došao Bogomolji, pa je dozvao (tj. uzviknuo) sa najvišom (najvećom snagom) svoga glasa:

"Svjedočim da nema božanstva osim Allah (osim Allaha) i da je Muhammed poslanik Allaha!" Zatim su ustali ljudi (koji su se tu, tude desili), pa su udarali njega, čak su potalili (tj. oborili nauznačice) njega. I došao je Abbas, pa se sageo (nagnuo) nad njega. Rekao je: "Teško vama! Zar niste (toliko bili pametni) da znate da je on iz Gifarovića, i da put vaših trgovaca k Siriji (vodi pokraj njih....)." Pa je spasio njega (Abbas) od njih. Zatim se povratio sutra (sutrada) slično njoj (ovoj zgodi i javnoj izjavi o pripadnosti Islama), pa su (ponovo) udarali njega i skočili su k njemu (tj. na njega), pa se sageo (nagnuo da ga zaštititi) Abbas nad njega (nad njim).

GLAVA

primanja Islama Seida, sina Zejda, bio zadovoljan Allah od njega (s njim).

PRIČAO NAM JE Kutejbete, sin Seida, pričao nam je Sufjan od Ismaila, od Kajsa, rekao je: čuo sam Seida, sina Zejda sina Amra sina Nufejla, u bogomolji Kufe (da) govori:

"Tako mi Allaha zaista već sam vidio sebe, a zaista Umer je zaista svezivač mene (tj. vezao je mene užetom da me muči) na Islam (tj. zbog Islama, zbog toga što sam primio Islam, a to je bilo prije (nego što) će da primi Islam (i sam) Umer. A da (se to dogodilo) da se je Uhud raspršio (raskomadao, tj. da je potonuo, nestao) zbog (zlodjela) koje ste napravili sa Usmanom (tj. zbog toga što ste ubili Usmana), zaista bio bi (on onaj) kome je pravo (dolično) da se rasprši (tj. bilo bi pravo da se rasprši, raskomada)."

GLAVA

primanja Islama Umera, sina Hattaba, bio zadovoljan Allah od njega (s njim).

PRIČAO MI JE Muhamed, sin Kesira, izvijestio nas je Sufjan od Ismaila, sina Ebu Halida, od Kajsa, sina Ebu Hazima, od Abdullaha, sina Mes'uda, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Neprestano smo bili moćni otkako (otkada) je primio Islam Umer.

(To jest: Stalno smo bili mi moćni otkada je Umer postao musliman.)

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Sulejmana, rekao je: pričao mi je Ibnu Vehb, rekao je: pričao mi je Umer, sin Muhameda, rekao je: izvijestio me je moj djed Zejd, sin Abdullaha sina Umera, od svoga oca, rekao je:

Dok je on (Umer) u kući (u svome domu) plašeći se (da će ga ubiti Kurejševiči što je primio Islam) kadli je došao (kadli dođe) njemu 'As, sin Vaila, Sehmija Ebu 'Amr, na njemu je (jedan) ogrtač šarenoga protkivanja (tj. sa lijepim šarenim prugama) i košulja protkana sa svilom, a on je od Sehmovića, a oni su naši saveznici u predislamlju, pa je rekao njemu (As Umeru)

"Šta je tvome umu (tj. Šta je tebi)?" Rekao je: "Tvrдио je tvoj narod (Tvrđili su tvoji ljudi) da će oni ubiti mene (zbog toga što se dogodilo, desilo to) da sam primio Islam." Rekao je (As): "Nema puta (njima) k tebi." Poslije (što se to dogodilo) da je rekao nju (tu riječ As - rekao je Umer) bio sam siguran (bezbjedan, tj. prestao je moj strah, otišao je od mene strah). Pa je izašao As, pa je susreo ljude već je tekla s njima dolina (Meke, tj. sreo je ljude u tolikom broju da su napunili dolinu), pa je rekao:

"Gdje hoćete (vi tj. Gdje ćete, gdje idete)?" Pa su rekli: "Hoćemo ovome sinu Hattaba (tj. Umeru) koji se je prevjerio (tj. izašao, prešao iz vjere otaca svojih u drugu vjeru)." Rekao je (As) koji je bio vrlo ugledan kod ljudi i kome su se ljudi pokoravali: "Nema puta (nikakvoga vama) k njemu!" Pa su se vratili (ti) ljudi.

PRIČAO NAM JE Alija, sin Abdullaha, pričao nam je Sufjan, rekao je Amr, sin Dinara, čuo sam ga (Amra - to veli Sufjan - da) je rekao: rekao je Abdullah, sin Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice:

Pošto je primio Islam Umer, skupili (sakupili) su se ljudi kod njegovoga doma (njegove kuće) i rekli su: "Prevjerio se je Umer." A ja sam (tada bio kao) dječak iznad leđa moje kuće (tj. na krovu svoje kuće, sobe u tom času). Pa je došao (jedan) čovjek na njemu je ogrtač (kabanica) od brokata (ili: od svile), pa je rekao: "Već se je prevjerio Umer, pa šta je to (pa šta onda)? Pa ja sam njemu zaštitnik."

("Džarun" je i zaštitnik.)

Rekao je: Pa sam vidio (te) ljude razilaze se od njega. Pa sam rekao: "Ko je ovaj čovjek?" Rekao je (Umer): "'As, sin Vaila (El-'As, sin Vaila)."

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Sulejmana, rekao je: pričao mi je Ibnu Vehb, pričao mi je Umer da je Salim pričao njemu od Abdullaha, sina Umera, rekao je:

Nisam čuo Umera (ni) za (jednu) stvar nikada (da) govori:

"Zaista ja zaista mislim nju tako!", (pa da je bila ta stvar drukčije, drukčija) osim (na onaj način) je bila kao što (on) misli. Dok je Umer sjedač (Dok Umer sjedi jednom prilikom), kadli je

prošao (kadli prođe) pokraj njega (jedan) lijep čovjek. Pa je rekao Umer: "Zaista već je pogriješilo moje mišljenje (o ovome čovjeku - a veli se da se taj čovjek zvao Sevad, sin Kariba - u tome što sam mislio da je on još u predislamlju, a on je postao musliman), ili je zaista ovaj na svojoj vjeri u predislamlju, ili je zaista već bio njihov proricateelj (predskazivač budućnosti)."

(To jest: "Nešto od to troje mislim o tome čovjeku, ali mi je mišljenje pogriješilo, pa ne znam tačno o njemu prave istine.")

"Na mene (tj. Meni dovedite toga) čovjeka!" Pa se pozvao njemu, pa je rekao to njemu (Umer). Pa je rekao (taj čovjek): "Nisam vidio kao danas (što je dan da) se okrenulo (izašlo na doček) u njemu (da se na taj način dočeka jedan) čovjek musliman." Rekao je (Umer): "Pa zaista ja sam odlučan na tebe (u svome zahtjevu tako da ti ne preostaje ništa drugo) osim (da) izvijestiš mene (o tome)." Rekao je: "Bio sam njihov proricateelj." Rekao je: "Pa šta je najčudnije (od onoga) što je donijela tebi njega tvoja demonica (duh ženska, ženski duh)?" Rekao je: "Dok sam ja (jednoga) dana u (na) pijaci (na trgu), došla je meni (u takvome stanju da) prepoznajem u nje (određeni) strah, pa je rekla: "Zar nisi vidio (određene) duhove i njihovu zapanjenost? I njihov očaj od poslije njihovoga strmoglavljivanja (sunovraćanja)? I njihovo priključenje za mlade deve i njihove pokrovce (na leđima ispod samara)?" Rekao je Umer: "Istinit je bio (tj. Istinu je rekao ovaj čovjek da je to čudno)."

"Dok sam ja (nastavlja dalje da priča taj čovjek) kod njihovih božanstava (kipova bio jednom prilikom), kadli je donio (kadli donese, tj. dovede jedan) čovjek tele, pa je zaklao njega (kipovima). Pa je zavikao u njemu (jedan) vikač (povikivač tako jako da) nisam čuo (nijednoga) vikača nikada žesćega glasom od njega, govori (taj vikač): "O bezobrazniče (ili: O otkrivaču neprijateljstva; ili: O Dželihe)! Stvar uspjela! Čovjek rječit! Govori: Nema božanstva osim Ti!" Pa je skočio narod (koji je tu bio prisutan; ili: određeni narod). Rekao sam (ja): Neprestano ću biti (ovdje) dok znam (dok ne saznam, dok saznam ono) šta (je) iza ovoga. Zatim je dozivao (taj dozivač, vikač opet):

"O bezobrazniče! Stvar uspjela! Čovjek rječit! Govori: Nema božanstva osim Allah!" Pa sam ustao. Pa nismo ostali (ni zakačili se ni zašto, tj. nismo doznali ni saznali ništa o povicima iz teleta, a već je počelo) da se govori: "Ovo je (pojavi se jedan) vjerovijesnik."

(ili: a već smo čuli (da se reklo): "Ovo je vjerovijesnik.")

PRIČAO MI JE Muhamed, sin Musenna-a, pričao nam je Jahja, pričao nam je Ismail, pričao nam je Kajs: čuo sam Seida, sina Zejda, (da) govori narodu (određenom, određenim ljudima - izvjesnim, nekim ljudima):

"Da sam vidio sebe (tj. Da ste vidjeli ono kako sam ja vidio sebe u stanju kada) je moj vezivač Umer na Islam (zbog Islama), ja (sam bio vezan, svezan od njega) sa njegovom sestrom, a (tada Umer) nije bio primio Islam. A da (se to desilo) da se Uhud srušio (razbio) zbog (onoga) što ste napravili sa Usmanom (što ste ubili Usmana), zaista bi bio (onaj) kome je dato pravo da se sruši (razbije od žalosti, ili od straha, tj. bio bi Uhud u pravu da se sruši; bilo bi pravo i dolično da se sruši brdo Uhud)."

GLAVA

rascijepljenja (raspolovljenja) Mjeseca (na nebu).

PRIČAO MI JE Abdullah, sin Abdul-Vehhaba, pričao nam je Bišr, sin Mufaddala, pričao nam je Seid, sin Ebu Arubeta, od Katadeta, od Enesa, sina Malika, bio zadovoljan Allah od njega, da su stanovnici Meke pitali poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, da pokaže njima (kakav) znak (dokaz da je on Božiji poslanik), pa je pokazao njima Mjesec (na) dvije polovine (rascijepljen, raspolovljen), čak su vidjeli (brdo) Hira između njih dviju (između dviju polovina Mjeseca).

PRIČAO NAM JE Abdan od Ebu Hamzeta, od Aameša, od Ibrahima, od Ebu Mamera, od Abdullaha (Mesudovoga), bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Rascijepio (Raspolovio) se Mjesec, a mi smo sa Vjerovijesnikom, pomilovao ga Allah i spasio, u (na) Mini, pa je rekao:

"Svjedočite!" I otišla je (jedna) grupa (tj. polovina Mjeseca) prema brdu (planini određenoj, tj. prema brdu, planini Hira). A rekao je Ebu Duha od Mesruka, od Abdullaha: Rascijepio se je u Meki (Mjesec). A slijedio je njega (Ibrahima) Muhamed, sin Muslima, od Ibnu Ebu Nedžiha, od Mudžahida, od Ebu Mamera, od Abdullaha.

(Abdullaha Mes'udovoga, a veli se da Mina spada u Meku, u okolicu Meke, pa se tako otklanja protivrječnost među pričanjima.)

PRIČAO NAM JE Usman, sin Saliha, pričao nam je Bekr, sin Mudara, pričao mi je Džafer, sin Rebi'ata, od 'Iraka, sina Malika, od Ubejdulaha, sina Abdullaha sina Utbeta sina Mes'uda, od Abdullaha, sina Abbasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, da se je Mjesec rascijepio (raspolovio) na vremenu (za vrijeme) poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio.

PRIČAO NAM JE Umer, sin Hafsa, pričao nam je moj otac, pričao nam je Aameš, pričao nam je Ibrahim od Ebu Mamera, od Abdullaha (Mes'udovoga), bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Rascijepio (Raspolovio) se je Mjesec.

GLAVA

iseljenja Abesinije (iseljenja u Abesiniju, tj. GLAVA seobe u Abesiniju).

A rekla je Aiša: Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Pokazala se meni kuća vašega iseljenja (vaše seobe) palmovitom (voćarnom, tj. kao zemlja koja ima mnogo palmi) između dva kamenjara (crna kamenita predjela)." Pa se je iselio ko se je iselio prema Medini. I vratila se skupina (mnoštvo od onih) ko se bio iselio u zemlju Abesinije (u zemlju Abesinaca) k Medini (tj. u Medinu). O njemu (tj. O ovome) je (prenešen hadis) od Ebu Musa-a i Esme, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio.

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Muhameda, Džu'fija, pričao nam je Hišam, izvijestio nas je Mamer od Zuhrije, pričao nam je Urvete, sin Zubejra, da je Ubejdulah, sin Adijja sina Hijara, izvijestio njega da su Misver, sin Mahremeta, i Abdurahman, sin Esveda sina Abdu Jegusa, rekla njih dvojica njemu:

"Šta sprečava tebe da govoriš svome ujaku (dajidži, halifi) Usmanu o njegovom bratu Velidu, sinu Ukbeta?" A bili su umnožili (prigovore određeni) ljudi o (onome, u vezi onoga) što je učinio (Usman) s njime. Rekao je Ubejdulah: Pa sam se uspravio (postavio) Usmanu kada je izašao k (zajedničkoj) molitvi, pa sam rekao njemu:

"Zaista ja imam k tebi (kod tebe jednu) potrebu (nužnu stvar), i ona je (jedan iskren) savjet." Pa je rekao: "O čovječe! Utječem se Allahu od tebe." Pa sam otišao. Pa pošto sam izvršio molitvu, sjeo sam k Misveru i k Ibnu Abdu Jegusu (tj. kod njih, do njih dvojice), pa sam pričao njima dvojici za (onaj zahtjev) koji sam rekao Usmanu i (šta) je (on) rekao meni. Pa su rekla njih dvojica:

"Već si izvršio (dug) koji je bio na tebi." Pa dok sam ja (tako) sjedač (dok sjedim) sa njima dvojicom, kadli je došao (kadli dođe) meni poslanik Usmana. Pa su rekla njih dvojica meni: "Već je stavio na iskušenje tebe Allah!" Pa sam otišao dok sam unišao na njega (tj. njemu). Pa je rekao: "Šta (Koji) je tvoj savjet koji (si ti) maloprije spomenuo?" Rekao je: Pa sam izrekao očitovanje (kelimei šehadet - vjeru), zatim sam rekao: "Zaista Allah je poslao Muhammeda, pomilovao ga Allah i spasio, i spustio je na njega (njemu Svoju) knjigu (Kur'an), i bio si (ti, Usmane) od (onih) ko se (koji se) je odazvao Allahu i Njegovome poslaniku, pomilovao ga Allah i spasio, i vjerovao si u njega. I iselio si se dva najprva (dva prva) iseljenja (dvije prve seobe), i družio (si) se (sa) poslanikom Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, i vidio si njegov put (pravac), a već su umnožili ljudi (prigovore) o stanju (o stvari) Velida, sina Ukbeta, pa pravo (tj. dužnost) je na tebe da podigneš (tj. da izvršiš, da dadneš izvršiti) na njemu (na njega) kaznu." Pa je rekao meni: "O sine moga brata! Stigao si (ti, Doživio si ti) poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (je li, tj. Jesi li ti stigao, doživio njega, pa da daješ savjete meni)?" Rekao je: Rekao sam: "Ne, ali (nego) je prispjelo (došlo) k meni od njegova znanja (od njegove nauke onako kao) što je dospjelo k djevici u njezin zastor (iza njezine zavjese)." Rekao je: Pa je izgovorio očitovanje (kelimei šehadet) Usman, pa je rekao:

"Zaista Allah je već poslao Muhammeda, pomilovao ga Allah i spasio, sa istinom i spustio je na njega (njemu Svoju) knjigu (Kur'an). I bio sam od (onih) ko (koji) se je odazvao Allahu i Njegovome poslaniku, pomilovao ga Allah i spasio, i vjerovao sam u (ono) što se je poslao sa njim Muhammed, pomilovao ga Allah i spasio. I iselio sam se prva dva iseljenja (prve dvije seobe: u Abesiniju i u Medinu) kao što si rekao. I družio sam se (sa) poslanikom Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, i prisegnuo sam se (na vjernost) njemu. Tako mi Allaha nisam pogriješio (nisam otkazao poslušnost) njemu, a nisam prevario (izdao) njega do (časa kada) je usmrtio njega Allah. Zatim je učinio halifom (vladarem) Allah Ebu Bekra. Pa tako mi Allaha nisam pogriješio njemu, a nisam (ni) njega prevario. Zatim se učinio halifom Umer. Pa tako mi Allaha nisam pogriješio (ni) njemu, a nisam (ni) njega prevario. Zatim sam se (ja) učinio halifom (tj. postavljen sam za halifu). Pa zar nije meni (tj. zar ja nemam) nad vama (pravo odanosti i poslušnosti) slično (onome) koje je bilo njima na meni (koje su oni imali nada mnom)?" Rekao je (Ubejdulah): "Da." Rekao je (Usman): "Pa šta su (tj. Šta znače) ova pričanja koja dopiru meni od vas?! Pa što se tiče (onoga) što si spomenuo o stanju (ili: o stvari) Velida, sina Ukbeta, pa uzećemo o njemu, ako (je) htio Allah, (da donesemo rješenje, tj. donijecemo o njemu rješenje) sa pravom (tj. kako je pravo da se postupi)." Rekao je: Pa je bičevao (tj. osudio je na bičevanje) Velida (sa) četrdeset udaraca bičem, i zapovjedio je Aliji da bičuje njega. I bio je on (primio se da) bičuje njega. A rekao je Junus i bratić Zuhrije od Zuhrije: "Pa zar nije meni nad vama od prava (poslušnosti onako) slično (onome) koje je bilo njima."

Rekao je Ebu Abdullah (Buharija): Iskušenje od vašega Gospoda je (ono) što ste se iskušali s njim od teškoće (tj. Iskušenje od vašega Gospoda je teškoća s kojom ste se iskušali, pomoću koje

ste stavljeni na iskušenje). A u (tj. A na drugom) mjestu (rekao je Buharija): "El-belau" je (istoga značenja kao i riječi) "el-ibtilau" i "ettemhisu" - od (izraza) "belevtulu": iskušao sam ga (isprobao sam ga), i "mahhastuhu": ispitao sam ga (uzeo sam sebi vijest, saznanje o njemu), to jest: tražio sam da izvadim (ono) što je kod njega. ("Mahhasa" znači i očistiti.). Jeblu-je (isto što i) "jahtebiru": ispituje (vrši opite, ogleda, traži iskustva). "Mubtelikum" je - muhtebirukum: ispitivač (iskušavač) vas. A što se tiče Njegovoga govora:

"..... iskušenje (od vašega Gospoda) veliko." - (pa ovdje riječ "belaun") je (značenja, ima značenje) blagodati (Allaha), i ona je (tj. i ova riječ je) od (izraza) "ebletuhu": dao sam iskušenje njemu (tj. dao sam blagodat njemu), a ta (tj. a ona prva riječ "belaun") je od (izraza) "ibtelejtuhu": stavio sam na iskušenje njega (tj. stavio sam na teškoće njega).

PRIČAO MI JE Muhamed, sin Musenna-a, pričao nam je Jahja od Hišama, rekao je: pričao mi je moj otac od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, da su Ummu Habibete i Ummu Selemete spomenule njih dvije (jednu) crkvu (što) su (koju su) vidjele nju u Abesiniji, (a) u njoj su (neke) slike, pa su njih dvije spomenule (to) Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao:

"Zaista ti su ti (takvi da) kada je bio u njima (kod njih određeni) dobri čovjek pa je umro, sagradili su (tj. takvi su da sagrade oni) na njegovom grobu (jednu) bogomolju i slikaju (naslikaju) u njoj te (određene) slike. Ti su najgora stvorenja kod Allaha sudnjega dana (na Sudnjem danu)."

PRIČAO NAM JE Humejdija, pričao nam je Sufjan, pričao nam je Ishak, sin Seida, Seidija od svoga oca, od Ummu Halide, kćeri Halida, rekla je:

Došla sam iz zemlje Abesinije, a ja sam djevojčica, pa je obukao meni poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (jednu crnu) odjeću (od svile), ona je imala znakove (tj. šare, slike po sebi). Pa je počeo poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) potire (tare, gladi te) znakove sa svojom rukom i (da) govori: "Senah, senah!" Rekao je Humejdija: Misli (na to da kaže): "Lijepo, lijepo!"

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Hammada, pričao nam je Ebu Avanete od Sulejmana, od Ibrahima, od Alkameta, od Abdullaha (Mesudovoga), bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Bili smo (običaja da) pozdravljamo na Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, a on klanja, pa (on) odvrati na nas (tj. pa nam uzvati pozdrav, pa i on nas pozdravi). Pa pošto smo se vratili iz (iseljenja, emigracije) od negusa (abesinskoga vladara), pozdravljali smo na njega (tj. njega), pa nije vraćao na nas (nije uzvraćao pozdrav nama dok je klanjao). Pa smo rekli:

"O poslaniče Allaha! Zaista mi pozdravljasmo na tebe (tebe), pa odvrćaš (pa ti odvrćaš) na nas (nama prije, tj. odvrćao si nam prije pozdrav)." Rekao je:

"Zaista u molitvi je (u molitvi-namazu ima jedan) posao (velik, zauzetost velika sa razmišljanjem od Allahu)." Pa sam rekao (veli Sulejman) Ibrahimu: "Kako ti napraviš (Kako ti postupaš u ovom slučaju)?" Rekao je: "Odvratim u svojoj duši (u sebi, tj. Uzvratim pozdrav u sebi ako mi neko rekne, kaže, izjavi pozdrav kada sam u molitvi, dok klanjam)."

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Ala-a, pričao nam je Ebu Usamete, pričao nam je Burejd, sin Abdullaha, od Ebu Burdeta, od Ebu Musa-a, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Doprlo nam je izlaženje Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, a mi smo u Jemenu, pa smo se ukrkali (na jednu) lađu, pa je bacila nas naša lađa k negusu u Abesiniji. Pa smo se složili (tj. Pa smo se susreli, sreli sa) Džaferom, sinom Ebu Taliba, pa smo ostali sa njim (svi zajedno) dok smo stigli (tj. dok nismo došli u Medinu iz Abesinije). Pa smo se složili (tj. sreli, susreli smo se sa) Vjerovijesnikom, pomilovao ga Allah i spasio, kada je sebi osvojio Hajber. Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Za vas su (tj. Vi imate), vi, o stanovnici (one) lađe, dva iseljenja (dvije seobe)."

GLAVA

smrti negusa.

PRIČAO NAM JE Ebu Rebi', pričao nam je Ibnu Ujejneta od Ibnu Džurejdža, od Ata-a, od Džabira, bio zadovoljan Allah od njega: rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, kada je umro negus:

"Umro je danas (jedan) dobar čovjek, pa ustanite, pa klanjajte na (za) svoga brata Ashameta (tj. izvršite posmrtnu molitvu za njega - dženzu)."

PRIČAO NAM JE Abul-Aala, sin Hammada, pričao nam je Jezid, sin Zurej'a, pričao nam je Seid, pričao nam je Katadete da je Ata' pričao njima od Džabira, sina Abdullaha, Ensarije, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, da je vjerovijesnik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, klanjao na (za) negusa (posmrtnu molitvu), pa je poredao nas (u redove) iza sebe, pa sam bio u drugom, ili trećem.

PRIČAO MI JE Abdullah, sin Ebu Šejbeta, pričao nam je Jezid, sin Haruna, od Selima, sina Hajjana, pričao nam je Seid, sin Mina-a, od Džabira, sina Abdullaha, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, klanjao (dženzu namaz - posmrtnu molitvu) na (za) Ashameta, negusa (vladara Abesinije), pa je veličao na njega četiri (veličanja, tj. pa je u toj molitvi za njega izrekao četiri puta izraz kojim se veliča Uzvišeni Stvoritelj, a to je izraz: "Allahu ekber: Allah je veći (od svega)!"). Slijedio je njega (Jezida, sina Haruna) Abdussamed.

PRIČAO NAM JE Zuhejr, sin Harba, pričao nam je Jakub, sin Ibrahima, pričao nam je moj otac od Saliha, od Ibnu Šihaba, rekao je: pričao mi je Ebu Selemete, sin Abdurahmana, i Ibnul-Musejjeb da je Ebu Hurejrete, bio zadovoljan Allah od njega, izvijestio njih dvojicu da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, izvijestio njima (za) smrt negusa, druga (tj. vladara) Abesinije u danu koji je (taj dan što je) umro u njemu, i rekao je:

"Tražite oprost za vašega (za svoga) brata (ili: za svoga prijatelja od Uzvišenoga Tvorca)." A od Saliha, od Ibnu Šihaba, rekao je: pričao mi je Seid, sin Musejjeba da je Ebu Hurejrete, bio zadovoljan Allah od njega, izvijestio njih da se poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, poredao (u redove) s njima u (određenom) klanjalištu, pa je klanjao na njega, i veličao je četiri (veličanja).

GLAVA

međusobnoga zaklinjanja (tj. sklapanja ugovora, saveza) idolopoklonika na (tj. protiv) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio.

PRIČAO NAM JE Abdul-Aziz, sin Abdullaha, rekao je: pričao mi je Ibrahim, sin Sa'da, od Ibnu Šihaba, od Ebu Selemeta, sina Abdurahmana, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, kada je htio (da krene u borbu na) Hunejn:

"Naše odsjedalište (odmaralište) sutra je - ako je htio Allah - u podbrežju (podbrešku, obronku) Kinanetovića gdje su se međusobno zakleli (zaklinjali) na bezvjerstvo (na nevjerovanje, bezboštvo)."

GLAVA

priče (događaja) Ebu Taliba.

PRIČAO NAM JE Musedded, pričao nam je Jahja od Sufjana, pričao nam je Abdul-Melik, pričao nam je Abdullah, sin Harisa, rekao je: pričao nam je Abbas, sin Abdulmuttaliba, bio zadovoljan Allah od njega, (da) je rekao (on) Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio:

"Šta ćeš odbiti od tvoga strica (Ebu Taliba od kazne, tj. Šta ćeš mu koristiti)?"

(Doslovno: "Šta si odbio od tvoga strica?" Jer je već tada bio Ebu Talib mrtva ličnost, tj. bio je umro, pa Abbas pita da li bi mogao Muhammed a.s. išta pomoći kod Uzvišenoga Allaha svome stricu-amidži koji je umro kao idolopoklonik, ali je štitio Muhammeda a.s.)

"Pa tako mi Allaha bio je (on-Ebu Talib taj koji) tebe čuva (brine se za tebe) i ljuti se za te (zbog tebe na druge)." Rekao je:

"On je u plićevini (plićaku, plitkoći) od vatre. A da nije mene, zaista bi bio u najnižem (najgorem) dnu (tj. stepenu) od Vatre."

PRIČAO NAM JE Mahmud, pričao nam je Abdurrezzak, rekao je: izvijestio nas je Mamer od Zuhrije, od Ibnul-Musejjeba, od njegova oca da je Ebu Talib pošto je došla njemu (njegova) smrt, (imao je slučaj da) je unišao na njega (tj. njemu) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, a kod njega je Ebu Džehl, pa je rekao:

"O moj striče! Reci "Nema božanstva osim Allah!", riječ (tu što mogu da) se prepirem za tebe s njom kod Allaha (tj. Reci tu riječ na osnovu, na temelju koje ću da se za tebe zauzimam kod Allaha)." Pa je rekao Ebu Džehl i Abdullah, sin Ebu Umejjeta: "O Ebu Talibe! Izbjegavaćeš (zar) od vjere (Zar ćeš izbjegavati vjeru) Abdulmuttaliba?" Pa njih dvojica nisu prestala (da) govore njemu dok (čak) je rekao zadnju stvar (što) je govorio njima za nju: "Na vjeri Abdulmuttaliba." Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Zaista tražiću oprost svakako za tebe dok se meni ne zabrani ono (dok se meni ne spriječi od njega - od traženja oprosta za tebe)." Pa je sišla (objava odlomka, ajeta):

"Nije bilo za Vjerovijesnika i (one) koji vjeruju da traže oprost za idolopoklonike i da su bili bližnji (rođaci) poslije (što) se je jasno pokazalo (jasno bilo) njima da su oni drugovi pakla." I sišla je (objava odlomka-ajeta):

"Zaista ti nećeš naputiti (onoga) koga si volio.....".

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, pričao nam je Lejs, pričao nam je Ibnul-Had od Abdullaha, sina Habbaba, od Ebu Seida Hudrije da je on čuo Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, a spomenuo se je kod njega njegov stric (amidža), pa je rekao:

"Možda on (da će imati olakšanje to da) će koristiti njemu moje zagovaranje (zauzimanje na) Sudnjem danu, pa će se učiniti (staviti) u plitkoću (plićevinu) od Vatre (koja) će dopirati njegovim dvama člancima (od nogu, ali će to ipak biti tako teška kazna da) će vreti (vriti) od nje njegov mozak."

PRIČAO NAM JE Ibrahim, sin Hamzeta, pričao nam je Ibnu Ebu Hazim i Deraverdija od Jezida za ovo, i rekao je:

"Vreti (Vriti) će od nje majka (tj. korijen) njegovoga mozga."

GLAVA

hadisa noćnoga putovanja (Muhammeda a.s. iz Meke u Jerusalem) i (GLAVA) govora Allaha, uzvišen je: "Slava (Allahu) koji je dao putovati noću (rajskom konju Buraku) sa Svojim robom (Muhammedom; ili: Slava (Allahu) koji je odveo Svoga roba-Muhammeda) noću od Svete Bogomolje (u Meki) do Najkrajnje Bogomolje (u Jerusalemu).....".

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Bukejra, pričao nam je Lejs od Ukajla, od Ibnu Šihaba: pričao mi je Ebu Selemete, sin Abdurrahmana, čuo sam Džabira, sina Abdullaha, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, da je on čuo poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Pošto su smatrali lažnim mene Kurejševići (tj. Pošto nisu vjerovali meni Kurejševići kada sam ih obavijestio da sam za jednu noć otišao iz Meke u Jerusalem i vratio se), ustao sam u polukružnom zidu (uz Kabu), pa je pokazao Allah meni Kuću Svetosti (tj. bogomolju u Jerusalemu), pa sam počeo (da) izvješćujem njih o njezinim znakovima, a ja gledam k njoj."

(Ili: "....., pa je pokazao (otkrio) Allah meni Jerusalem, pa sam počeo (da) izvješćujem njih o njegovim znakovima, a ja gledam k njemu.")

GLAVA

penjanja (u svemir Muhammeda a.s.).

PRIČAO NAM JE Hudbete, sin Halida, pričao nam je Hemmam, sin Jahja-a, pričao nam je Katadete od Enesa, sina Malika, od Malika, sina Sa'sa'ata, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, da je vjerovijesnik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pričao njima o noći (u kojoj) se je putovalo noću s njim. Rekao je:

"Dok sam ja u Hatimu", a možda je rekao: "u Hidžru" (a oboje znači polukružni zid uz Kabu), "ležeći (ja nauznačice), kadli je došao (kadli dođe) meni (jedan) dolazač, pa je rasporio

(razrezao)." Rekao je: A čuo sam ga (da) govori: "Pa je rascijepio (raspolovio - umjesto rasporio, razrezao - u mene ono) što je između ove do ove."

Pa sam rekao Džarudu, a on je do moje strane (tj. a on je uza me): "Šta misli sa njim (sa tim izrazom da kaže)?" Rekao je: "Od udubine njegovih prsa (gdje se sastaju dvije ključnače, ključnjače) do njegove dlake uda (okolo, oko polnoga uda-organa)." A čuo sam ga (tj. Enesa - veli Katadete - da on) govori: "Od njegovoga vrha prsa (rasporio ga je taj dolazač) do njegove dlake (polnoga) uda (do njegovih bručaka)."

"Pa je tražio izlaženje moga srca (da izađe moje srca, tj. Pa je izvadio on moje srce). Zatim se je donio meni (jedan) lavor (leđen, legin, dakle: neka posuda) od zlata napunjen sa vjerovanjem, pa se je opralo moje srce, zatim se je natrpalo (napunilo vjerovanjem), zatim se je povratilo (na svoje mjesto u prsa). Zatim se je meni dovela (jedna jahaća) životinja, ispod (niža od) mazge, a iznad (viša od) magarca, bijela." Pa je rekao njemu Džarud: "Ona (To) je Burak (rajski at, konj), o Ebu Hamzete!" Rekao je Enes: "Da." Stavlja koračaj kod najkrajnjega (sagledavanja) njegovoga oka. "Pa sam se natovario na njega (na Buraka). Pa je otišao sa mnom Džibril dok je došao najbližem nebu. Pa je tražio otvaranje. Pa se reklo: "Ko je ovo (tj. Ko je to)?" Rekao je: "Džibril." Reklo se je: "A ko je s tobom?" Rekao je: "Muhammed." Reklo se je: "A već (li) se je poslalo k njemu?" Rekao je: "Da." Reklo se: "Široko mjesto je za njega (tj. Dobro došao)! Pa divno li je dolaženje (što si) došao!" Pa je otvorio. Pa pošto sam dospio (došao), pa kada li u njemu Adem. Pa je rekao: "Ovo je tvoj otac Adem (praotac Adam), pa pozdravi na njega (pozdravi ga)." Pa sam pozdravio na njega, pa je uzvratio pozdrav, zatim je rekao:

"Široko mjesto za dobroga sina i dobroga vjerovijesnika!" Zatim se penjao dok je došao (dok nije došao) drugome nebu, pa je tražio otvaranje (tj. tražio je da se otvori). Reklo se: "Ko je ovo (to)?" Rekao je: "Džibril." Reklo (Upitalo) se je: "A ko je s tobom?" Rekao je: "Muhammed." Reklo se: "A već se je poslalo k njemu?" Rekao je: "Da." Reklo se: "Široko mjesto je za njega! Pa divno li je dolaženje došao (tj. to što je on došao)!" Pa je otvorio. Pa pošto sam (tu) dospio, kada li Jahja i 'Isa, a njih dva su sina (majčine sestre -) tetke. Rekao je: "Ovo je Jahja i 'Isa, pa pozdravi na njih dvojicu (pozdravi ih)." Pa sam (ih) pozdravio, pa su njih dvojica vratili (uzvratili pozdrav meni). Zatim su njih dvojica rekla: "Široko mjesto za dobroga brata i dobroga vjerovijesnika!" Zatim se je popeo sa mnom k trećem nebu, pa je tražio otvaranje. Reklo se je: "Ko je ovo (to)?" Rekao je: "Džibril." Reklo se (Upitalo se dalje): "A ko je s tobom?" Rekao je: "Muhammed." Reklo se: "A već se je poslalo k njemu?" Rekao je: "Da." Reklo se: "Široko mjesto (je) za njega! Pa divno li je dolaženje (što je) došao!" Pa se otvorilo (Pa nam je otvoreno). Pa pošto sam dospio, kada li (tamo) Jusuf. Rekao je: "Ovo je Jusuf (Josip, sin Jakova iz Staroga Zavjeta), pa pozdravi na njega (pozdravi ga)." Pa sam pozdravio na njega (Pa sam ga pozdravio), pa (mi) je odvratio, zatim je rekao: "Široko mjesto za dobroga brata i dobroga vjerovijesnika!" Zatim se popeo (penjao) sa mnom dok je došao četvrtome nebu, pa je tražio otvorenje (dozvolu za ulazak). Reklo (Upitalo) se: "Ko je ovo?" Rekao (Odgovorio) je: "Džibril." Reklo se: "A ko je s tobom?" Rekao je: "Muhammed." Reklo se: "A već se je poslalo k njemu?" Rekao je: "Da." Reklo se: "Široko mjesto za njega! Pa divno li je dolaženje (to što) je došao!" Pa se otvorilo (Pa nam je otvoreno). Pa pošto sam dospio k Idrisu, rekao je: "Ovo je Idris, pa pozdravi na njega (pa pozdravi ga)." Pa sam pozdravio na njega (Pa sam ga pozdravio), pa (mi) je odvratio, zatim je rekao:

"Široko mjesto za dobroga brata i dobroga vjerovijesnika!" Zatim se popeo (penjao, peo) sa mnom dok je (dok nije) došao petome nebu, pa je tražio (dozvolu za) otvorenje (otvaranje). Reklo se: "Ko je ovo?" Rekao je: "Džibril." Reklo se: "A ko je s tobom?" Rekao je: "Muhammed, pomilovao ga Allah i spasio." Reklo se je: "A već se je poslalo k njemu?" Rekao je: "Da." Reklo se

je: "Široko mjesto sa njim (tj. Dobro došao)! Pa divno li je dolaženje (to što je) došao!" Pa pošto sam (tamo) dospio, pa kada li (tu) Harun (Aron). Rekao je: "Ovo je Harun, pa pozdravi na njega." Pa sam pozdravio na njega, pa (mi) je (on) odvratio (pozdrav), zatim je rekao: "Široko mjesto za dobroga brata i dobroga vjerovijesnika!" Zatim se je popeo sa mnom dok je (dok nije) došao šestome nebu, pa je tražio otvorenje. Reklo se: "Ko je ovo (to)?" Rekao je: "Džibril." Reklo se: "Ko je s tobom?" Rekao je: "Muhammed." Reklo se je: "A već se je poslalo k njemu?" Rekao je: "Da." Rekao je (Reklo se): "Široko mjesto za njega! Pa divno li je dolaženje (što je) došao!" Pa pošto sam dospio (tu), pa kada li (tamo) Musa (Mojsije)! Rekao je: "Ovo (To) je Musa, pa pozdravi na njega (pozdravi ga)." Pa sam pozdravio na njega (pozdravio sam ga), pa (mi) je odvratio, zatim je rekao:

"Široko mjesto za dobroga brata i dobroga vjerovijesnika!" Pa pošto sam prešao (prošao), zaplakao je. Reklo se je njemu (Upitan je): "Šta je rasplakalo tebe?" Rekao je: "Plačem jer zaista (jedan) dječak (što) se je poslao poslije mene (takav je da) će unići (u) raj od njegove sljedbe mnogobrojnija (količina od one) ko (koja) će unići (u) njega od moje sljedbe." Zatim se popeo sa mnom k sedmome nebu, pa je tražio otvorenje Džibril. Reklo se: "Ko je ovo? Rekao je: "Džibril." Reklo se: "A ko je s tobom?" Rekao je: "Muhammed." Reklo se je: "A već se je poslalo k njemu?" Rekao je: "Da." Rekao je (Reklo se): "Široko mjesto za njega! Pa divno li je dolaženje (što je) došao!" Pa pošto sam dospio, pa kada li (tamo) Ibrahim. Rekao je "Ovo je tvoj otac (pradjed) Ibrahim, pa pozdravi na njega." Rekao je: Pa sam pozdravio na njega. Pa (mi) je odvratio pozdrav. Rekao je:

"Široko mjesto za dobroga sina i dobroga vjerovijesnika!" Zatim se je podiglo meni lotosovo drvo krajnjega mjesta (lotos kraja), pa kada li su njegovi plodovi kao ćupovi (iz mjesta) Hedžera (ili: testije Hedžera), i kada li njegovo (lotosovo) lišće kao uši slonova. Rekao je: "Ovo je lotos krajnjega mjesta." I kada li četiri rijeke: dvije rijeke sakrivene (unutrašnje) i dvije rijeke vidljive (vanjske). Pa sam rekao (upitao): "Šta su ove dvije, o Džibrile?" Rekao je: "Što se tiče dviju sakrivenih (skrivenih, unutrašnjih), pa (to) su dvije rijeke u raju. A što se tiče dvije vidljive, pa (to) su Nil i Eufrat." Zatim se je podigla meni (određena) oživljena kuća (ili: naseljena, izgrađena kuća). Zatim se meni donijela (jedna) posuda od vina (tj. napunjena vinom), i posuda od mlijeka (posuda mlijeka) i posuda od meda (posuda meda). Pa sam uzeo (to) mlijeko. Pa je rekao:

"Ona je način stvaranja (tj. ono predstavlja islamsku prirodu, prirodnu islamsku vjeru što) si ti na njemu (na njoj) i tvoja sljedba (kao što i mlijeko predstavlja prirodni način ishrane)." Zatim su se uzakonile (propisale) na mene molitve, pedeset molitava svakoga dana. Pa sam se vratio. Pa (sam) prošao na (tj. pokraj) Musa-a (Mojsija). Pa je rekao: "Sa čime (tj. Šta) se tebi zapovjedilo?" Rekao je: "Zapovjedilo se meni za pedeset molitava svakoga dana." Rekao je: "Zaista tvoja sljedba neće moći (obavljati) pedeset molitava svakoga dana, i zaista ja sam tako mi Allaha već iskusio ljude prije tebe, i nastojao sam (za) Izraeličane najžešćim nastojanjem, pa vrati se k tvome (svome) Gospodu, pa pitaj (moli) Ga (za) olakšanje za svoju sljedbu." Pa sam se vratio. Pa je smetnuo (tj. oprostio je, skinuo je) od mene deset (molitava). Pa sam se vratio k Musa-u. Pa je rekao slično njemu (slično onome što je rekao prvi puta). Pa sam se vratio. Pa je smetnuo (skinuo) od mene deset (drugih molitava). Pa sam se vratio k Musa-u. Pa je (opet) rekao slično njemu (kao prvi puta). Pa sam se vratio. Pa je smetnuo od (još) deset. Pa sam se vratio k Musa-u. Pa je rekao slično njemu (kao prvi puta). Pa sam se vratio. Pa se zapovjedilo meni za deset molitava svakoga dana. Pa sam se vratio. Pa je rekao slično njemu. Pa sam se vratio. Pa se zapovjedilo meni za pet molitava svakoga dana. Pa sam se vratio k Musa-u. Pa je rekao: "Sa čime (tj. Šta) se tebi zapovjedilo?" Rekao sam: "Zapovjedilo mi se za pet molitava svakoga dana." Rekao je: "Zaista tvoja sljedba neće moći (izdržati) pet molitava svakoga dana. I zaista ja sam već iskusio ljude prije tebe, i nastojao sam (za)

Izraelićane (da se trudim) najžešćim nastojanjem, pa vrati se k tvome (svome) Gospodu, pa pitaj (moli) Ga (za) olakšanje za svoju sljedbu." Rekao je:

"Pitao (Molio) sam svoga Gospoda (mnogo), čak sam se zastidio (tj. već me je stid više), a ali (nego) se zadovoljavam i predajem se (ovoj Njegovoj zapovjedi)." Rekao je: Pa pošto sam prešao (prošao to), dozvao je mene (neki) dozivač:

"Izvršio (ili: Sproveo) sam Svoj zakon i olakšao sam od Svojih robova."

PRIČAO NAM JE Humejdija, pričao nam je Sufjan, pričao nam je Amr od Ikrimeta, od Ibnu Abbasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, o Njegovom govoru, uzvišen je:

"I nismo učinili (onaj određeni) san koji smo pokazali tebi (ni zbog čega drugoga) osim iskušenjem (radi iskušenja) za ljude....", rekao je: on je san oka (a neki i u tekstu toga kur'anskoga odlomka i u tekstu ovoga tumačenja Ibnu Abbasovoga riječ "ru'ja" smatraju da znači "viđenje", a ne "san", - pa onda: ono je vidjenje-viđenje oka što se je pokazao on (pokazalo ono) poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (u) noći (koja je ta što) se putovalo noću s njim k Jerusalimu. Rekao je (isto tako Ibnu Abbas):

"..... i proketo stablo u Kur'anu.....", rekao je: Ono (To) je stablo (u paklu koje se naziva imenom) Zekkum.

(Ta riječ u običnom smislu znači: divlja maslina, pustinjско drvo koje ima cvijet sličan cvijetu jasemina, jasmína.)

GLAVA

izaslanstva (deputacija) Pomagača k Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, u Meku i prisege (na) Akabi (na Mini gdje se bacaju kamenčići za vrijeme hodočašća).

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Bukejra, pričao nam je Lejs od Ukajla, od Ibnu Šihaba. - H - A pričao nam je Ahmed, sin Saliha, pričao nam je Anbesete, pričao nam je Junus od Ibnu Šihaba, rekao je: izvijestio me je Abdurahman, sin Abdullaha sina Ka'ba sina Malika, da je Abdullah, sin Ka'ba - a bio je vodič Ka'ba (vodičem, vodičem Ka'bu) kada je oslijepio (Ka'b) - rekao: čuo sam Ka'ba, sina Malika (da) priča (o svome slučaju) kada je (on) ozad (iza) zaostao od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, u borbi (ratu) Tebuka (priča taj slučaj) sa njegovom duljinom (tj. priča ga na dugo i široko). Rekao je Ibnu Bukejr u njegovom hadisu (tj. u hadisu koji je pričao Ukajl; ili: u pričanju koje je pričao Ukajl - o tome slučaju Ka'ba da je Ka'b rekao):

A zaista već sam prisustvovao sa Vjerovijesnikom, pomilovao ga Allah i spasio, (u) noći Akabe (prilikom trećega sastanka) kada smo se međusobno čvrsto svezali (obavezali) na Islam, i ne volim da je meni (da ja imam) za nju (za tu noć) prisustvovanje Bedru (tj. ne bih ja vrijednosti te noći dao za Bedr) iako je bio Bedr spominjaniji (više spominjan, spominjat) u (među) ljudima od nje (od te noći).

PRIČAO NAM JE Alija, sin Abdullaha, pričao nam je Sufjan, rekao je: bio je Amr (običaja da) govori: čuo sam Džabira, sina Abdullaha, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, (da) govori:

Prisustvovali (Prisustvovala) su sa mnom moja dva ujaka Akabi (trećem sastanku).

Rekao je Ebu Abdullah (Buharija): Rekao je Ibnu Ujejneta: Jedan (od) njih dvojice je Bera', sin Ma'rura.

PRIČAO MI JE Ibrahim, sin Musa-a, izvijestio nas je Hišam da je Ibnu Džurejdž izvijestio njih, rekao je Ata', rekao je Džabir:

Ja, i moj otac i moj ujak smo od drugova Akabe (tj. prisustvovali smo Akabi).

PRIČAO MI JE Ishak, sin Mansura, izvijestio nas je Jakub, sin Ibrahima, pričao nam je sin brata (bratić) Ibnu Šihaba od njegovoga (tj. od svoga) strica, rekao je: izvijestio me je Ebu Idris Aizullah, sin Abdullaha, da je Ubadete, sin Samita, - (jedan) od (onih) koji su prisustvovali Bedru sa poslanikom Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, i (jedan) od njegovih drugova (u) noći Akabe - izvijestio njega da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao, a okolo njega je (jedna) družina (skupina) od njegovih drugova:

"Dođite (vi), prisegnite se (vi) meni na (to) da (vi) nećete pridruživati sa Allahom (za Allaha nijedu) stvar (tj. ništa - a to će reći: da nećete biti mnogobošci), i (da) nećete krasti (vršiti krađu), i nećete činiti blud (preljub), i nećete ubijati vašu (svoju) djecu, i nećete donositi (nikakve) izmišljotine (što) izmišljate (sebi stvarate) nju između vaših ruku i vaših nogu i (da) nećete griješiti (tj. da nećete otkazati poslušnost) meni u dobrom (poslu). Pa ko je ispunio (tj. ko ispuni) od vas (sve ovo na što se je prisegnuo), pa njegova nagrada je na Allaha (na Allahu, kod Allaha). A ko je pogodio (ko pogodi) od toga (jednu) stvar, pa se kaznio u ovozemnosti, pa ono (to) je njemu otkup (iskupljenje). A ko je pogodio (ko pogodi) od toga (jednu) stvar, pa je pokrio njega Allah, pa njegova stvar je ka Allahu (prepuštena): ako hoće, kazniće ga; a ako hoće, oprostiće mu."

Rekao je: Pa sam se prisegnuo njemu na to.

PRIČAO NAM JE Kutejbete, (sin Seida), pričao nam je Lejs od Jezida, sina Ebu Habiba, od Ebul-Hajra, od Sunabihije, od Ubadeta, sina Samita, bio zadovoljan Allah od njega, da je on rekao:

Zaista ja sam (jedan) od poglavica (plemenskih starješina) koji su se prisegnuli poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio. I rekao je: Prisegnuli smo se njemu na (to) da nećemo udruživati sa Allahom (ni jedne) stvari (ništa), i nećemo krasti, i nećemo činiti bluda, i nećemo ubiti osobu koju je zabranio Allah, osim sa pravom (da se osudi na smrt), i nećemo sebi otimati (pljačkati, robiti) i nećemo griješiti (otkazivati poslušnost) - (prisegnuli smo se) za raj ako smo činili (ako budemo činili) to (tako). Pa ako poklopimo od toga (neku) stvar, biće sudbina (suđenje) toga ka Allahu (prepušteno).

GLAVA

vjenčavanja Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, Aišu (Aiše sebi, za sebe), i (GLAVA) njezinoga dolaženja (u) Medinu i njegovoga građenja sa njom (tj. i njegovoga stupanja sa njom u bračne odnose).

PRIČAO NAM JE Fervete, sin Ebul-Magra-a, pričao nam je Alija, sin Mushira, od Hišama, od njegovoga oca, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, rekla je:

Vjenčao je sebi mene Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, a ja sam kći (tj. a ja imam) šest godina. Pa smo došli (u) Medinu, pa smo odsjeli u Harisubnulhazredžoviće (u Hazredžove Harisoviće, među njih, kod njih). Pa sam se razboljela, pa se počupala (opala je) moja kosa, pa (iza toga) bio je obilan perčinić (mali perčin, tj. kosa glave koja se je spuštala do ramena; ili još bolje rečeno: pa je bila obilna, bujna skupinica kose koja se spuštala do ramena). Pa je došla meni moja majka Ummu Ruman, a zaista ja sam zaista u (na jednoj) ljuljaški (ljuljački u tom času), i sa mnom su (neke) drugarice moje. Pa je uzviknula za mnom (tj. Pa je žestoko, jakim glasom viknula mene), pa sam došla njoj ne znam (ne znajući ja) šta hoće (ona) sa mnom. Pa je uzela (ona) za moju ruku dok je zastavila mene na vratima doma (kuće); a zaista ja (u tom času) zaista dišem teško (povišenim, ubrzanim dihanjem, disanjem) dok se je smirio neki (dio) moga daha (disanja, zadihanosti). Zatim je uzela (neku) stvar od vode (nešto vode), pa je potrala s njom moje lice i moju glavu, zatim je uvela mene u kuću, pa kada li (nekakve) žene od Pomagača u sobi. Pa su (one) rekly:

"Na dobru i blagoslovu, i na dobroj (ili: i na najboljoj) ptici (prilici neka bude)!" Pa je predala mene k njima, pa su (one) popravljale od moga stanja (nešto, neke sitnice). Pa nije preplašio (iznenadio) mene (niko drugi) osim poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, ručanicom (tj. u doba ručanja - užine-marende, oko dva sata pred podne). Pa su predale mene k njemu, a ja sam tada kći (tj. ja sam tada imala) devet godina.

PRIČAO NAM JE Mualla, pričao nam je Vuhejb od Hišama, sina Urveta, od njegovoga oca, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, rekao njoj:

"Pokazala si se meni ti u snu dvaput. Sanjam da si ti u komadu (u polovini neke haljinke) od svile, i govori (Džibril): "Ovo je tvoja žena." Pa otkrijem (Pa otkrih), pa kada li ona (ono) ti! Pa govorim: "Ako bude ovo od (sudbine) kod Allaha, (neka) izvrši njega (pa neka izvrši to)."

PRIČAO NAM JE Ubejd, sin Ismaila, pričao nam je Ebu Usamete od Hišama, od njegova oca, rekao je:

Preminula je Hadidža prije (vremena) izlaženja Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, k Medini za (tj. prije na) tri godine. Pa je ostao dvije godine, ili blizu od toga, i vjenčao je Aišu, a ona je kći (tj. a ona je imala) šest godina. Zatim je sagradio sa njom (bračnu zajednicu, tj. preveo ju je u svoju kuću), a ona je kći (a ona ima) devet godina.

(Aiša je nakon vjenčanja ostala kod roditelja još tri godine, pa je tek onda preveo nju u svoju kuću Muhammed a.s..)

GLAVA

iseljenja (seobe) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, i njegovih drugova k Medini.

A rekly su Abdullah, sin Zejda, i Ebu Hurejrete, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio:

"Da nije iseljenje (seoba pala meni u dio), zaista bih bio (jedan) čovjek od Pomagača." A rekao je Ebu Musa od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio:

"Vidio sam u snu da ja isiljam (iseljavam, selim) iz Meke k (jednoj) zemlji (što) su u njoj palme. Pa je otišla moja pomisao (prva pomisao) k (tome, na to) da je ona (ta zemlja) Jemama ili Hedžer, pa kada li je ona (a ono bi) Medina, Jesrib."

PRIČAO NAM JE Humejdija, pričao nam je Sufjan, pričao nam je Aameš, rekao je: čuo sam Ebu Vaila (da) govori: Posjetili smo Habbaba, pa je rekao:

Isiljali smo (Selili smo) sa Vjerovijesnikom, pomilovao ga Allah i spasio, hoćemo lice Allaha, pa je pala naša nagrada na Allaha. Pa je (neko) od nas (takav) ko je prošao (koji je otišao sa ovoga svijeta tako da) nije uzeo od Njegove nagrade (od Božije nagrade na ovome svijetu; ili: od svoje nagrade od Allaha na ovome svijetu nijednu) stvar. Od njih je Mus'ab, sin Umejra. Ubio se (Ubijen) je (u) danu (na dan) Uhuda i ostavio je (jedan) ogrtač. Pa smo bili (kada smo ga zamotavali da ga pokopamo): kada smo (kada bi) pokrili s njim (s tim ogrtačem) njegovu glavu, pokazale su se (ukažu se, vidjele bi se) njegove dvije noge; a kada smo (a kada bismo) pokrili njegove dvije noge, pokazala se je (ukazala bi se) njegova glava. Pa je zapovjedio nama poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, da pokrijemo njegovu glavu, a (da) učinimo (tj. da stavimo) na njegove dvije noge (jednu) stvar od izhira (pirike trave). A od nas je (neko takav) ko je (u životu na ovome svijetu dočekao da) je sazeo njemu njegov plod (borbe), pa on trga (bere) njega.

PRIČAO NAM JE Musedded, pričao nam je Hammad, on je sin Zejda, od Jahja-a, od Muhameda, sina Ibrahima, od Alkameta, sina Vakkasa, rekao je: čuo sam Umera, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: čuo sam Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, - mislim ga (mislim da) - govori:

"Poslovi su sa namjerom. Pa ko je (takav da) je bila njegova seoba (iseljenje) k (tj. zbog) ovozemnosti (da) pogodi nju, ili (kakve) žene (da) oženi nju, pa njegova seoba je k (onome) što je (što se, zašto se) iselio k njemu (zbog njega). A ko je (takav da) je bila njegova seoba k Allahu i Njegovom poslaniku (zbog Allaha i Njegovoga poslanika), pa njegova seoba je k Allahu i Njegovom poslaniku, pomilovao ga Allah i spasio."

PRIČAO MI JE Ishak, sin Jezida, Dimaškija, pričao nam je Jahja, sin Hamzeta, rekao je: pričao mi je Ebu Amr Evzaija od Abdeta, sina Ebu Lubabeta, od Mudžahida, sina Džebza (ili: sina Džebra), Mekije da Abdullah, sin Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, govoraše (govorio je):

Nema (više nikakve) seobe poslije osvojenja (Meke).

A pričao mi je Evzaija od Ata-a, sina Ebu Rebaha, rekao je: Posjetio sam Aišu sa Ubejdom, sinom Umejra, Lejsijom, pa smo pitali nju o seobi, pa je rekla:

Nema (nikakve) seobe danas. Bili su (prvi) vjernici (običaja da) bježi jedan (od) njih sa svojom vjerom k Allahu, uzvišen je, i k Njegovom poslaniku, pomilovao ga Allah i spasio, (zbog) strahovanja da se iskuša na njoj (da se stavi na muke zbog nje). Pa što se tiče danas pa već je pokazao Allah Islam, i danas (svaki vjernik) obožava svoga Gospoda gdje je htio (gdje hoće), a ali (nego) borba i namjera (su ostale i dalje).

PRIČAO MI JE Zekerija, sin Jahja-a, pričao nam je Ibnu Numejr, rekao je Hišam: pa izvijestio je mene moj otac od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, da je Sa'd rekao:

"Moj Bože! Zaista Ti znaš da ono nije (ni) jedan (čovjek, tj. nikakvi ljudi nisu) draži k meni da se borim (protiv) njih od (ljudi) naroda (što) su smatrali lažnim (tj. koji nisu vjerovali) Tvoga poslanika, pomilovao ga Allah i spasio, i izveli su njega. Moj Bože! Pa zaista ja mislim da si Ti postavio (metnuo, dao ovaj) rat između nas i između njih." A rekao je Eban, sin Jezida: Pričao nam je Hišam od svoga oca: izvijestila me je Aiša:

"..... od ljudi (što) su smatrali lažnim Tvoga vjerovijesnika i izveli su ga od Kurejševića."

PRIČAO NAM JE Metar, sin Fadla, pričao nam je Revh, sin Ubadeta, pričao nam je Hišam, pričao nam je Ikrimete od Ibnu Abasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je:

Poslao se poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, za (tj. kada je imao) četrdeset godina, pa je ostao u Meki (kao Božiji poslanik) trinaest godina (i za to vrijeme) objavljuje se k njemu (dolazi mu objava). Zatim se njemu zapovjedilo za seobu, pa je iselio (pa se iselio bivši iseljenik) deset godina. I umro je, a on je sin (tj. a on ima) šezdeset i tri (godine).

PRIČAO NAM JE Metar, sin Fadla, pričao nam je Revh, sin Ubadeta, pričao nam je Zekerija, sin Ishaka, pričao nam je Amr, sin Dinara, od Ibnu Abbasa, rekao je:

Ostao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, u Meki trinaest, a preminuo je, a on je sin (a on ima) šezdeset i tri (godine).

PRIČAO NAM JE Ismail, sin Abdullaha, rekao je: pričao mi je Malik od Ebu Nadra, slobodnjaka Umera (Umerovoga), sina Ubejdulaha, od Ubejda, misli (na) sina Hunejna, od Ebu Seida Hudrije, bio zadovoljan Allah od njega, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, sjeo na govornicu, pa je rekao:

"Zaista (jedan) rob je (u takvoj prilici da) je dao izbiranje (izbor) njemu Allah između (toga) da dadne njemu od sjaja (tj. bogatstva) ovozemnosti šta (što) je htio i između (onoga) što je kod Njega, pa je sebi izabrao (taj rob ono) što je kod Njega (kod Allaha)."

Pa je zaplakao Ebu Bekr i rekao je: "Otkupili smo te sa našim očevima i našim majkama (tj. Žrtvovali bismo mi za tebe svoje očeve i majke)!" Pa smo se začudili njemu, i rekli su ljudi: "Pogledajte k ovome (tome) starcu! Izvještava poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, o (nekakvom, o jednom) robu (što) je dao izbiranje (biranje, izbor) njemu Allah između (toga, između dvoje i to) da dadne njemu (nešto) od sjaja ovozemnosti i između (onoga) što je kod Njega, a on (starac Ebu Bekr) govori: "Otkupili smo te sa našim očevima i našim majkama?!" Pa je bio poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, on (taj rob) kome je dat (taj) izbor (kome se je dao izbor), a bio je Ebu Bekr on (taj što je) najznaniji (od) nas za njega (za ovo, u ovome). A rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Zaista od najdobročinstvenijih ljudi na mene (tj. prema meni) u svome druženju i svome imanju je Ebu Bekr. I da sam bio sebi uzimač (I da sam birao kakvoga) prijatelja od svoje sljedbe, zaista bih uzeo Ebu Bekra (ali nikakvo drugo prijateljstvo) osim prijateljstva Islama (ne mogu da prihvatim, jer ono najviše prijateljstvo imam prema Uzvišenom Bogu). Neće ostati (ili: Neka ne

ostane) nikako u Bogomolji (nijedan, nikakav) prozorčić (prolaz, mala vrata) osim prozorčića (vrata) Ebu Bekra."

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Bukejra, rekao je: pričao nam je Lejs od Ukajla, rekao je Ibnu Šihab: pa izvijestio me je Urvete, sin Zubejra, bio zadovoljan Allah od njega, da je Aiša, bio zadovoljan Allah od nje, žena (supruga) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekla:

Nisam razumjela (razumijevala, tj. Ne pamtim ja) moja (svoja) dva oca (tj. roditelja, oca i majku drukčije) nikada osim, a njih dvoje (tj. osim tako da njih dvoje) vjeruju vjeru (ovu-Islam). A nije prošao na nas (tj. nama nijedan) dan (drukčije) osim (tako da) dođe nama u njemu poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (u) dva kraja dana: jutrom i večerom. Pa pošto su se iskušali (stavili na iskušenje, na muke) muslimani, izašao je Ebu Bekr isiljavajući (iseljavajući, seleći on) prema zemlji Abesinije dok je (tj. te kada je) dopro Berkul-Gimadu, sreo je njega Ibnu Degine, a on je gospodin (tj. poglavica plemena) Karetu, pa je rekao:

"Gdje hoćeš (Gdje ćeš), o Ebu Bekre?" Pa je rekao Ebu Bekr: "Izveo (Istjerao je mene moj narod, pa hoću da putujem u (po) Zemlji, i (da slobodno) obožavam svoga Gospoda." Pa je rekao Ibnu Degine (Ibnuddeginete): "Pa zaista (neko) kao ti, o Ebu Bekre, neće izaći (ne izlazi) i neće se izvesti (i ne istjerava se). Zaista ti stićeš izgubljeno (ili: daješ ono što ne postoji-što nema kod drugoga), i daruješ rodbini, i podnosiš trud, i čistiš (ugošćavaš) gosta i potpomažeš na naredicama istine (tj. na iskrslim potrebama istine, pravde). Pa ja sam tebi zaštitnik, vrati se, i obožavaj svoga Gospoda u svome gradu."

Pa se vratio. I otprtljao (I krenuo) je sa njim Ibnu Degine, pa je ophodao večerom (navečer) u (među) časnicima (prvacima) Kurejševića, pa je rekao njima: "Zaista Ebu Bekr je (takav da) neće izaći (ne izlazi čovjek) sličan, a niti se izvodi (istjerava). Zar ćete izvesti (istjerati jednoga) čovjeka (koji) stiće izgubljeno, i dariva rodbinu, i podnosi trud (teret), i časti gosta i potpomaže na naredicama istine?" Pa nisu smatrali lažnim Kurejševići za zaštitu Ibnu Degine, i rekli su Ibnu Degini (Ibnu Deginetu):

"Zapovjedi Ebu Bekru, pa neka obožava svoga Gospoda u svojoj kući, pa neka klanja u njoj i neka čita (uči) šta je htio (šta hoće, što god hoće). A neće uznemirivati nas s time i neće (ili: i niti će) tražiti javnost s njime (tj. a neće tražiti da to čini javno), pa (jer) zaista mi se plašimo da zavede (on) naše žene i naše sinove." Pa je to rekao Ibnu Degine Ebu Bekru. Pa je ostao Ebu Bekr s tim (na tom da) obožava svoga Gospoda u svojoj kući, a neće tražiti javnost sa svojom molitvom (neće javno klanjati), i neće čitati u (drugom mjestu) osim (mimo) svoje kuće. Zatim se pokazalo Ebu Bekru (mišljenje, ideja), pa je sebi sagradio (jednu) bogomolju u dvorištu svoje kuće, i klanjavaše u njoj i čitaše Kur'an. Pa se bacaju (Pa se bacahu) na nju (tj. tiskahu se okolo nje, tiskali su se oko nje) žene idolopoklonika i njihovi sinovi, a oni se čude (dive) od njega (njemu) i pogledaju (gledaju) ka njemu. A bio je Ebu Bekr čovjek mnogoplakač (plačan, plačljiv), ne posjeduje svoja dva oka (tj. ne može vladati s njima, ne može ih suzdržati da ne plaču) kada je čitao (kada on čita) Kur'an. Pa je ustravilo (prenerazilo) to časnike (velikaše) Kurejševića od (tj. između) idolopoklonika, pa su poslali k Ibnu Degini (poruku da dođe), pa je došao na njih (njima). Pa su rekli: "Zaista mi smo bili zaštitili Ebu Bekra s tvojom zaštitom na (uslov) da obožava svoga Gospoda u svojoj kući, pa je već prešao to (preko toga uslova), pa je sebi sagradio bogomolju u dvorištu svoje kuće, pa je javan bio sa molitvom i čitanjem (tj. javno je vršio molitvu i čitanje) u njoj. I zaista mi smo se već uplašili da će (on) zvesti naše žene i naše sinove, pa zabrani mu. Pa ako voli da se skрати (da se on ograniči) na (to) da obožava svoga Gospoda u svojoj kući, učinio je (tj. činiće to). A ako neće (drukčije) osim (tako) da bude javan s tim (da to javno čini), pa pitaj ga,

da (on) vrati k tebi tvoju zaštitu (da se odrekne tvoje zaštite). Pa (Jer) zaista mi smo već mrzili da pokvarimo tebi zaštitu (da pokvarimo, raskinemo ugovor s tobom), a nismo priznavaoci Ebu Bekru traženja javnosti (javnoga činjenja obreda)."

Rekla je Aiša: Pa je došao Ibnu Degine k Ebu Bekru, pa je rekao: "Već si znao (znaš uslov) koji je (taj što) sam se obavezao tebi na njega, pa ili da se skратиš (ograničiš) na to, ili da vratiš k meni moju zaštitu, pa (jer) zaista ja ne volim da čuju Arapi da sam ja (taj što) se meni pokvarila zaštita u čovjeku (u vezi čovjeka što) sam se obavezao za njega (da ga štitim)." Pa je rekao Ebu Bekr: "Pa zaista ja vraćam k tebi tvoju zaštitu, i zadovoljavam se sa zaštitom Allaha, moćan je i veličajan je." A tada je (bio) u Meki Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, muslimanima:

"Zaista ja sam (u takvom stanju da) se je meni pokazala kuća (zemlja) vaše seobe (iseljenja), voćarna (tj. ima u njoj voćara, voća od palmi), između dva kamenjara. A njih dva su dva kamenita tla (sa crnim kamenjem)." Pa je iselio (odselio) ko je odselio (odsiljao, ko je selio - ili: pa se iselio ko se iselio) prema Medini. I vratila se (velika) skupina (od onih) ko je bio (ko se) iselio u zemlju Abesinije k Medini. I pripremao se Ebu Bekr prema Medini. Pa je rekao njemu poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Na tvojoj polaganosti (Polagano, Polako), pa (jer) zaista ja se nadam da će se (i) meni dozvoliti." Pa je rekao Ebu Bekr: "A da li se nadaš to (da će se i tebi dozvoliti da i ti iseliš), sa mojim ocem si ti?!" Rekao je: "Da." Pa je zadržao Ebu Bekr svoju osobu (sam sebe, ostao je) na (tj. zbog) poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, zato (da) se druži (s) njim (tj. da mu pravi društvo u selidbi). I hranio je dvije samarice (deve što) su njih dvije bile kod njega lišćem trna (egipatskoga; ili: lišćem trske) - a on je (a to je sa stabla štapom) otrešeni list (otrešeno lišće) - habetun) - četiri mjeseca (hranio je tom hranom te deve).

Rekao je Ibnu Šihab: Rekao je Urvete: rekla je Aiša: Pa dok smo mi (jednoga) dana sjedili (doslovno: sjedači) u kući Ebu Bekra u prsima podnevne žege, rekao je (jedan) govornik Ebu Bekru:

"Ovo je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, zavijen pokrivalom (za lice, tj. pokrio se po licu i dolazi nam) u času (što on) ne dolazaše nama u njemu (u času u kojem nije dolazio nama)." Pa je rekao Ebu Bekr: "Otkup za njega je moj otac i moja majka! Tako mi Allaha nije doveo njega u ovome času (niko) osim posao (neki važan)." Rekao je: Pa je došao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa je tražio dozvolu (da uniđe), pa je dozvolio njemu, pa je unišao. Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, Ebu Bekru:

"Izvedi (Istjeraj sve ove) kod tebe (što sjede, dakle: Neka izađu)." Pa je rekao Ebu Bekr: "Oni su samo tvoja porodica, sa mojim ocem si ti, o poslaniče Allaha!" Rekao je: "Pa zaista ja sam (u takvoj prilici da) se je već dozvolilo meni u izlaženje (da idem iz Meke)." Pa je rekao Ebu Bekr: "Društvo (s tobom meni dozvoli), sa mojim ocem si ti, o poslaniče Allaha!" Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio: "Da." Rekao je Ebu Bekr: "Pa uzmi, sa mojim ocem si ti, o poslaniče Allaha, jednu (od) ove dvije moje samarice (deve)!" Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio: "Za cijenu (koju si ti za nju platio)." Rekla je Aiša:

Pa smo opremali njih dvojicu najbržim opremanjem. I napravili smo za njih dvojicu putnicu (tj. putničku hranu stavljajući nju) u (jednu kožnu) posudu (torbu, vreću), pa je odsjekla Esma, kći Ebu Bekra (jedan) komad od svoga pasa (pojasa), pa je svezala s njim na usta posude (tj. pa je

zavezala njime otvor te torbe, vreće). Pa se s time (zbog toga) nazvala Opasana (ona koja ima pas, pojas). Rekla je: Pa su se priključili (Pa su stigli) poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, u (jednu) pećinu (špilju) u planini (brdu) Sevr, pa su se sakrivala (skrivala) njih dvojica u njoj tri noći (dana), zanoćiva kod njih dvojice Abdullah, sin Ebu Bekra, a on je dječak mlad, vješt, oštrouman, pa ode noću od njih dvojice u zoru, pa osvane sa Kurejševićima u Meki kao prenoćivač (tj. kao da je prenoćio u Meki). Pa neće čuti (ni jednu) stvar (išta što) se pravi varka njima dvojici sa njom (pa da će drukčije biti) osim (tako da) je zapamtio nju (Abdullah tako) da donese njima dvojici vijest toga (vijest o tome) kada se pomiješa pomrčina. A pase (čuva) na (za) njih dvojicu Amir, sin Fuhejreta, slobodnjak Ebu Bekra (Ebu Bekrov), (jednu) ovcu od brava Ebu Bekra, pa dadne doći njoj (tj. dotjera nju) njima dvojici kada ode (tj. prođe jedan) čas od večeri, pa zanoće njih dvojica u mlijeku - a ono (a to) je mlijeko (te) ovce njih dvojice i uzvareno mlijeko njih dvojice (pomoću ugrijanoga kamenja) - dok vikne za nju (na nju - na ovcu) Amir, sin Fuhejreta u pomrčini (zore). Čini (Amir) tako u svakoj noći od te tri noći (Tako je dakle radio sve tri noći). I unajmili su poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, i Ebu Bekr (jednoga) čovjeka iz Dilovića, i on je od Abdubnuadijevića, vodiča, "hirrita" - a "hirrit" je vještak u vođenju (kroz pustinju), već je zamoćio (on ruku za) savez u obitelji (porodici) 'Asa, sina Vaila, Sehmije, a on je na vjeri bezbožnika Kurejševića (Kurejševićih). Pa su se njih dvojica pouzdala (u) njega, pa su njih dvojica dala k njemu svoje dvije samarice (deve), i njih dva su obećala njemu (kao mjesto sastanka) pećinu Sevr poslije tri noći (dana) sa dvjema samaricama njih dvojice (u) jutru tri (trećeg jutra, tj. trećega dana). I otišao je sa njima dvojicom Amir, sin Fuhejreta, i (taj) vodič. Pa je (on) uzeo sa njima put obale (Išao je sa njima obalom).

Rekao je Ibnu Šihab: A izvijestio me je Abdurahman, sin Malika, Mudlidžija, a on je sin brata (bratić) Surakata, sina Malika sina Džušuma, da je njegov otac izvijestio njega da je on čuo Surakata, sina Džušuma, (da) govori:

Došao je nama poslanik bezbožnika Kurejševića (da oni) čine u (tj. za) poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, i Ebu Bekra krvarinu (tj. nagradu u visini krvarine, a to je stotinu deva), svakoga jednoga od njih dvojice (platiće toliko onome) ko je ubio njega ili je zarobio njega (tj. ko ubije ili zarobi jednoga od njih). Pa dok sam ja sjedač u (na jednom) sijelu od sijela moga naroda Mudlidžovića, došao je (jedan) čovjek od njih dok je stao nad nama (tj. kod nas), a mi smo sjedači (a mi sjedimo), pa je rekao:

"O Surakate! Zaista ja sam već vidio maloprije (maločas nekakve) osobe na obali, mislim ih (mislim da su to) Muhammed i njegovi drugovi." Rekao je Surakate: Pa sam poznao (prepoznao) da su oni - oni (tj. da su to oni). Pa sam rekao njemu: "Zaista oni nisu sa njima (oni, tj. Nisu to oni), ali (nego) si ti vidio omsicu i omsicu (te-i-te i te-i-te koji) su otišli sa našim očima (tj. sa našim znanjem, pod našom pažnjom da oni) traže zalutalu (izgubljenu jednu životinju) svoju." Zatim sam ostao u (tom) sijelu (jedan) čas, zatim sam ustao, pa sam unišao (ušao), pa sam zapovjedio svojoj robinji (ili: djevojci) da izađe sa mojim konjem (kobilom), i ona (neka) je iza (jednoga) brežuljka, pa (da) zadrži njega meni. I uzeo sam svoje koplje, pa sam izašao s njim iz leđa kuće (pozadi kuće da me ko ne primjeti), pa sam šarao (glačao) sa njegovim željezom (na suprotnom kraju od vrha - šarao sam s njim) zemlju, a spustio sam njegov visoki dio (tj. vrh nisko) dok sam došao svome konju, pa sam pojašio njega (doslovno: nju-kobilu). Pa sam podigao (ubrzavao) njega (da) kasa sa mnom (da me konj nosi kasom kasajući), čak sam se približio njima. Pa je posrnuo sa mnom moj konj, pa sam pao od (sa) njega. Pa sam ustao, pa sam oborio (tj. pružio) svoju ruku k svome tobolcu (u kojem su stajale strjelice), pa sam izvukao iz njega strjelice (za gatanje, radi gatanja), pa sam tražio dio sa njima (tj. gatao sam sudbinu sa njima - strjelicama): (da li) ću štetiti (nauditi) njima (Muhammedu i njegovim drugovima), ili ne? Pa je izašlo (ono) koje mrzim (ono što ne volim). Pa sam pojašio svoga konja, i pogriješio sam strjelicama (i krenuo sam opet u potjeru) kasa sa mnom

(moj konj). Čak (Te) kada sam čuo čitanje (učenje) poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, a on se ne obazire (ne obzire), a Ebu Bekr umnožava obaziranje (mnogo se obazire), potonule (zaronile) su dvije ruke (tj. prednje noge) moga konja u zemlju, čak su njih dvije doprle (svojim) dvama koljenima (dakle: potonule su prednje noge moga konja do koljena do tla), pa sam pao od (sa) njega. Zatim sam povikom potjerao njega, pa se podigao (podizao), pa nije skoro (mogao da) izvadi svoje dvije ruke (tj. prednje noge). Pa pošto se je izjednačio (zaustavio) stojeći, kada li za tragom (tj. iza) njegovih dviju ruku (prednjih nogu nekakav bez vatre) dim, podizač (tj. podiže se) u nebo kao dim (pravi od vatre)! Pa sam tražio dio (tj. sudbinu: ili dobri, ili slabi dio sudbine gatajući) sa strjelicama, pa je izašao (onaj dio sudbine) koji mrzim (dakle: koji nisam volio, koji nisam želio da bude). Pa sam dozivao njih za sigurnost (bezbjednost im garantujući), pa su stali (zastali). Pa sam pojašio svoga konja dok sam došao njima. I palo je u moju dušu kada sam sreo (ono) što sam sreo od zadržavanja od njih (od sprečavanja da ih ne mogu stići zato što mi konj upadne kad im se približim) da će se pokazati (da će pobijediti) stvar poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa sam rekao njemu:

"Zaista tvoj narod je (takav da) su učinili u te (za tebe ucjenu u vrijednosti za) krvarinu (vrijednost krvarine)." I izvijestio sam ih vijesti (o onome) šta hoće ljudi sa njima. I ponudio sam na njih (tj. njima svoje) opskrbe i robe, pa nisu njih dvojica okrnjili meni (ništa, tj. nisu mi uzeli ništa) i nisu pitali (tražili) njih dva (od) mene (ništa), osim (jedino to) da je rekao (Muhammed a.s.):

"Sakrij od nas (tj. Sakrij o nama vijesti)." Pa sam pitao (molio) njega da napiše meni knjigu sigurnosti (bezbjednosti). Pa je zapovjedio Amiru, sinu Fuhejreta, pa je napisao u (tj. na jedan komad, ne jednu) cedulju od kože. Zatim je prošao (tj. otišao) poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio. Rekao je Ibnu Šihab: Pa izvijestio me je Urvete, sin Zubejra da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, sreo Zubejra u (među nekim) konjanicima od muslimana (što) su (koji su) bili trgovci vraćajući se (oni) iz Sirije. Pa je obukao Zubejr poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, i Ebu Bekru odjeće bjeline (bijeje haljine). I čuli su muslimani u Medini izlaženje (tj. za seobu) poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, iz Meke, pa raniše (oni, ranili su, tj. pa bijahu ranili jutrom) svakoga jutra ka kamenitom tlu (kraju uz Medinu od kojega su mislili da će se pomoliti, naići, pojaviti Muhammed a.s.), pa iščekuju (iščekivahu oni, iščekivali su oni) njega (sve) do (časa kada) vrati njih (kućama) vrućina podnevne žege. Pa su se obrnuli (vratili oni jednoga) dana poslije što su oduljili svoje iščekivanje. Pa pošto su odsjeli ka svojim kućama, došao je (jedan) čovjek od Židova (tj. pojavio se je, popeo se je) na (jednu) tvrđavu od njihovih tvrđava zbog (neke) stvari (da) pogleda k njoj (da vidi nju), pa je ugledao (opazio) za poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, i njegove drugove (bivši oni) ubijeljeni (tj. vidio ih je kako idu, a na njima su bijele haljine), odlazi (ili: odstranjuje se, prolazi, prestaje) s njima fatamorgana (tera-baba-kozličice, voda ili slika nečega što se pričinu, prividi u pustinji pri velikoj vrućini, tj. nestaje fatamorgana zbog njihovoga pojavljivanja njoj; ili: pokazuje se oku njihovo kretanje u fatamorgani - tako su protumačili neki "odlazi s njima fatamorgana"). Pa (taj) Židov nije posjedovao (nije imao hladnokrvnost nego je postupio tako) da je rekao (povikao) sa najvišim svojim glasom:

"O skupino Arapa! Ovo je vaš djed (ili: vaš udjel, udio u sreći, tj. vaš srećnik, sretnik) kojega iščekujete!" Pa su se uzdigli muslimani k oružju, pa su susreli (izašli u susret) poslanika (poslaniku) Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, u leđima (tj. na kraj) kamenitoga predjela. Pa je upravo (ili: Pa je skrenuo) s njima desno dok je odsjeo sa njima u Amrubnavfovića (u Avfovih Amrovića). A to je (bilo u) ponedjeljak od mjeseca rebiul-evvela. Pa je ustao Ebu Bekr ljudima (zbog tih ljudi da ih primi), a sjeo (sjedio) je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, šuteći (čuteći). Pa je počeo (onaj) ko je došao od Pomagača od (onih) ko nije vidio (prije) poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) pozdravlja Ebu Bekra (sve dotle) dok je pogodilo Sunce poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa se okrenuo (tj. pa se pomjerio) Ebu Bekr dok je

zasjenio (napravio hlad) nad njim sa svojim ogrtačem. Pa su poznali (prepoznali ti) ljudi poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, kod toga (tada po tome). Pa je ostao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, u Amrubnuavfovićima deset i nekoliko noći. I utemeljila se je (ona) bogomolja koja "se je utemeljila na bogobožnosti".

(Veli se da se pod ovim misli bogomolja-džamija u mjestu Kuba'-u.)

I klanjao je u njoj poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, zatim je uzjašio svoju samaricu (devu), pa je išao (tako da) idu sa njim (ti) ljudi dok je kleknula (njegova deva, tj. dok nije legla) kod bogomolje poslanika (Allaha), pomilovao ga Allah i spasio, u Medini. A ona (tj. A zemljište gdje je ona-Bogomolja, bilo je tada takvo da) klanjaju u njemu (na njemu) tada (neki) ljudi od muslimana, a bilo je (to zemljište) gumno za datule (harman za sušenje datula, a pripadalo je) Suhejlu i Sehlu, dvojici dječaka, dva siročeta (dvama siročadima koja su bila) u skrbništvu Es'ada, sina Zurareta. Pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, kada je kleknula (legla) s njim njegova samarica (deva):

"Ovo je, ako htio Allah (ako Bog da), odsjedalište (moj stan)." Zatim je pozvao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (ta) dva dječaka, pa se raspitivao za cijenu (od) njih dvojice za (to) gumno zato (da sebi) uzme njega bogomoljom (tj. da ga uzme da na njemu izgradi, napravi bogomolju-džamiju). Pa su njih dva rekla: "Nego (tj. Ne prodajemo, nego) poklanjamo njega tebi, o poslaniče Allaha!" Pa nije htio poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, da primi njega od njih dvojice poklonom (kao poklon) dok je (najzad sebi) kupio njega od njih dvojice, zatim je sagradio njega bogomoljom (tj. zatim je sagradio na njemu bogomolju). I počeo je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) prenosi sa njima ćerpič u njezinu (za njezinu) zgradu, i (da) govori:

"Ovo je nošenje (posebno vrijedno), ne (tj. a ne) nošenje Hajbera. Ovo je dobročinstvenije, naš Gospode, i čišće."

(To jest: "Ovaj nošeni teret ima posebnu vrijednost, a ne teret datula i rozina koji se donosi i nosi iz Hajbera.")

I govori (I govorio još i ovo):

"Moj Bože! Zaista nagrada je nagrada budućega svijeta. Pa pomiluj Pomagače i Iseljenike." Pa se je predstavio sa pjesmom (ili: Pa je uzeo za primjer pjesmu jednoga) čovjeka od muslimana, nije se imenovao meni (on). Rekao je Ibnu Šihab: A nije doprlo nama u hadisima da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, predstavio se sa potpunim (cijelim jednim) stihom (neke) pjesme osim ovoga stiha.

(To jest: da je uzeo za primjer neki cio stih neke pjesme osim u ovome hadisu ovaj stih.)

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Ebu Šejbeta, pričao nam je Ebu Usamete, pričao nam je Hišam od svoga oca, i Fatima od Esme, bio zadovoljan Allah od njih dvije, (da) je napravila (ona jednu) putničku opskrbu (tj. posudu, torbu, vreću za putničku opskrbu, hranu) za Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, i Ebu Bekra kada je htio (u) Medinu. Pa sam rekla svome ocu:

"Ne nalazim (nijednu drugu) stvar (Nemam ništa da) svežem njega (tj. nju - putničku hranu, opskrbu; ili: vreću za opskrbu) osim moj pas (tj. svoj pojas)." Rekao je: "Pa rascijepi (raspolovi)

ga." Pa sam (tako i) učinila. Pa sam se nazvala (prozvana sam, tj. Pa sam nazvana) Dvopasnicom (Dvopojasnicom, tj. posjednicom dvaju pojaseva). A rekao je Ibnu Abbas: Esmā Opasana (tj. posjednica pojasa).

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Bešara, pričao nam je Gunder, pričao nam je Šubete od Ebu Ishaka, rekao je: čuo sam Bera-a, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Pošto se okrenuo (tj. Kad je krenuo) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, k Medini, slijedio je njega Surakate, sin Malika sina Džušuma, (u namjeri da ga ubije ili zarobi) pa je molio na njega (protiv njega) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, pa je zaronio (potonuo u pijesak) s njim njegov konj. Rekao je:

"Moli Allaha za mene, a neću štetiti tebi." Pa je molio za njega. Rekao je: Pa je ožednio poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa je prošao pokraj (jednoga) pastira. Rekao je Ebu Bekr: Pa sam uzeo (jednu) čašu, pa sam namuzao u nju malu količinu mlijeka, pa sam došao njemu, pa je pio dok sam se zadovoljio.

PRIČAO MI JE Zekerija, sin Jahja-a, od Ebu Usameta, od Hišama, sina Urveta, od njegovoga oca, od Esme, bio zadovoljan Allah od nje, da je ona nosila (tj. bila trudna) sa Abdullahom, sinom Zubejra. Rekla je:

Pa sam izašla, a ja sam upotpunjačica (nošenja, tj. pred porođaj). Pa sam došla (u) Medinu, pa sam odsjela u Kuba-u. Pa sam rodila njega u Kuba-u. Zatim sam došla s njim (tj. donijela sam ga) Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio. Pa je stavio njega u svoje krilo, zatim je pozvao za (jednu) datulu, pa je sažvakao nju, zatim je pljucnuo u njegova usta (tj. stavio je u njegova usta malo te sažvakane datule). Pa je bila prva stvar (koja) je unišla (u) njegovu utrobu pljuvačka poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio. Zatim je protrljao nepce (usta, čeljust) njemu sa (jednom) datulom, zatim je molio za njega i blagosiljao je njega. I bio je prvo rođeno (dijete koje) se je rodilo u Islamu (od Iseljenika u Medini).

Slijedio je njega (Zekerija-a) Halid, sin Mahleda, od Alije, sina Mushira, od Hišama, od njegovoga oca, od Esme, bio zadovoljan Allah od nje, da je (da se) ona iselila k Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, a ona je trudna (gravidna).

PRIČAO NAM JE Kutejbete od Ebu Usameta, od Hišama, sina Urveta, od njegovoga oca, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, rekla je:

Prvo rođeno (dijete koje) se je rodilo u Islamu je Abdullah, sin Zubejra. Donijeli su ga Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, pa je uzeo Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (jednu) datulu, pa je žvakao (malo) nju, zatim je uveo (stavio) nju u njegova usta. Pa prvo što je unišilo u njegov stomak (trbuh) je pljuvačka Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio.

PRIČAO MI JE Muhamed, pričao nam je Abdussamed, pričao nam je moj otac, pričao nam je Abdul-Aziz, sin Suhejla, pričao nam je Enes, sin Malika, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Okrenuo se (Krenuo) je vjerovijesnik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, k Medini, a on je postavljajući sajahča (tj. postavio je za svoga sujahača ozadi, ozada, pozada, iza sebe) Ebu Bekra, a Ebu Bekr je starac (koji) se poznaje (koji je bio poznat u narodu), a vjerovijesnik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, je (bio) mlad (mladić koji) se ne poznaje (koji nije poznat). Rekao je: Pa susretne (određeni, neki) čovjek Ebu Bekra, pa govori (rekne, pa ga pita):

"O Ebu Bekre! Ko je ovaj čovjek koji je pred tobom?" Pa rekne (Pa mu odgovori Ebu Bekr): "Ovaj čovjek je (taj što) upućuje mene (na određeni) put. (To jest: "..... koji mi pokazuje put.")

Pa računa (određeni) računalac da on misli samo (na) put (preko pustinje), a (u stvari, Ebu Bekr) misli samo (na) put dobra. Pa se obazreo Ebu Bekr (jednom prilikom), pa kada li on (suoči se) sa (jednim) konjanikom (koji) se već priključio njima (već ih je bio stigao). Pa je rekao:

"O poslaniče Allaha! Ovo je (nekakav) konjanik već se priključio s nama (nama)." Pa se obazreo vjerovijesnik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao:

"Moj Bože! Nadhrvi ga (tj. Obori, baci ga na zemlju)!" Pa je nadhrvao njega (tj. zbacio ga je njegov) konj, zatim je ustao (da) rže (rzajući, tj. ustao je konj rzajući, hržući). Pa je rekao (Surakate):

"O vjerovijesniče Allaha! Zapovjedi mi za što si htio (Naredi mi šta hoćeš da činim)!" Pa je rekao: "Pa stani (u) tvome (svome) mjestu (u kojem si sada, gdje sada stojiš), ne ostavi nipošto (ni) jednoga (čovjeka da) se priključi sa nama." Rekao je: Pa je bio početkom (u početku) dana borac na (tj. protiv) vjerovijesnika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, a bio je krajem (na kraju toga istoga) dana oružnica njemu (njegova, tj. njegova karaula, stražarnica). Pa je odsjeo poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (u) strani (na kraju) kamenitoga predjela (u blizini Medine), zatim je poslao k Pomagačima (poruku, obavijest da je stigao), pa su (oni) došli k vjerovijesniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, i Ebu Bekru, pa su pozdravili (oni) na njih (tj. njih) dvojicu, i rekli su:

"Jašite vas dvojica bivajući sigurni (bezbjedni) vas dvojica, bivajući se pokorno vama dvojici." Pa je pojašio vjerovijesnik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, i Ebu Bekr, a (oni) su okružili ispod (tj. ispred) njih dvojice sa oružjem. Pa se reklo u Medini:

"Došao je vjerovijesnik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio." Pa su se nadvisili (tj. Pa su počeli da) pogledaju (gledaju) i govore: "Došao je (tj. Dolazi) vjerovijesnik Allaha!" Pa je okrenuo se (tj. Pa je počeo da) ide dok je odsjeo strani kuće (na onoj strani gdje je kuća) Ebu Ejjuba. Pa zaista on (Muhammed a.s.) zaista priča svojoj porodici (ili: svojim stanovnicima, pristalicama), kadli je čuo (kadli ču, saznade) za njega Abdullah, sin Selama. A on (Abdullah) je (u tom času bio) u palmama svoje porodice, bere plodove njima, pa je požurio da ostavi (plod) koji bere njima u njima (u palmama). Pa je došao, a ona (tj. a on-plod) je sa njim, pa je slušao od vjerovijesnika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, zatim se vratio ka svojoj porodici. Pa je rekao vjerovijesnik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Koja (od) kuća naše porodice (tj. naših rođaka) je najbliža?"

(Pleme Nedžarovići u Medini su bili rođaci Muhammeda a.s., jer je iz njih, od njih bila majka njegovoga djeda Abdulmuttaliba.)

Pa je rekao Ebu Ejjub: "Ja sam (taj), o vjerovijesniče Allaha! Ovo je moja kuća, i ovo su moja vrata." Rekao je: "Pa odi (idi i spremi je), pa ona je nama (kao) podnevni odmor (podnevno odmaralište)." Rekao je: "Ustanite (tj. Pođite) vas dvojica, na blagoslovu Allaha, uzvišen je!" Pa pošto je došao vjerovijesnik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, došao je Abdullah, sin Selama, pa je rekao:

"Svjedočim (tj. Očitujem, Izjavljujem) da si ti poslanik Allaha, i da si ti donio istinu! A već su znali (već znaju) Židovi da sam ja njihov gospodar (tj. poglavica), i sin njihovoga gospodara, i najznaniji (od) njih i sin najznanijega (od) njih, pa pozovi ih, pa pitaj ih o meni prije (nego) da znaju (prije nego saznaju) da sam ja već primio Islam, pa (tj. jer) zaista oni ako znaju (saznaju) da sam ja već primio Islam, reći će (oni) o meni (ono) što nije u mene." Pa je poslao vjerovijesnik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa su došli, pa su unišili njemu. Pa je rekao njima poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"O skupino Židova! Teško vama! Bojte se Allaha! Pa tako mi Allaha koji je (Taj što) nema božanstva osim On (osim Njega) zaista vi zaista znate da sam ja poslanik Allaha istinom (po istini, uistinu), i da sam ja donio vama istinu, pa primite Islam." Rekli su: "Ne znamo ga (tj. Ne znamo to)." Rekli su (to tako) Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, (koji) je rekao nju (navedenu rečenicu njima) tri puta. Rekao je: "Pa koji čovjek je u (među) vama Abdullah, sin Selama?" Rekli su: "To je naš gospodar, i sin našega gospodara, i najznaniji (od) nas i sin najznanijega (od) nas." Rekao je: "Pa zar ste vidjeli (mislili, tj. Zar mislite ono onako što ste sada rekli) ako je (on) primio Islam?" Rekli su: "Osim za Allaha (Osim Allahu, tj. Sačuvaj Bože)! Nije bio (on takav) zato (da) primi (da bi primio) Islam." Rekao je: "Pa zar ste vidjeli (mislili) ako je primio Islam (tj. Pa šta mislite ako je primio Islam)?" Rekli su: "Osim za Allaha (Sačuvaj Bože): Nije bio zato (da) primi Islam." Rekao je: "Pa zar ste vidjeli ako je primio Islam (Šta ako je primio Islam)?" Rekli su: "Osim za Allaha (Sačuvaj Bože; Bože sačuvaj)! Nije bio zato (da) primi Islam." Rekao je:

"O sine Selama, izidi (izađi) njima." Pa je izašao, pa je rekao: "O skupino Židova! Bojte se Allaha. Pa tako mi Allaha koji je (Taj što) nema božanstva osim On (osim Njega) zaista vi zaista znate da je on poslanik Allaha, i da je on donio istinu." Pa su rekli njemu:

"Slagao si (tj. Lažeš)." Pa je izveo (istjerao) njih poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio.

PRIČAO NAM JE Ibrahim, sin Musa-a, izvijestio nas je Hišam od Ibnu Džurejdža, rekao je: izvijestio me je Ubejdulah, sin Umera, od Nafi-a, - (misli na to da je on čuo, pričao) - od Ibnu Umera, od Umera, sina Hattaba, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Bio je uzakonio (propisao, odredio Umer) za najprve (prve) Iseljenike (da dobiju iz državne blagajne) četiri hiljade u četiri (tj. četiri puta po četiri hiljade; a neki kažu da ovaj izraz znači: četiri hiljade u četiri godine, ili u četiri godišnja doba). A uzakonio (odredio) je Ibnu Umeru (tj. svome sinu u ovom slučaju) tri hiljade i pet stotina. Pa se reklo njemu:

"On je od Iseljenika (najprvih, prvih), pa zašto (zbog čega) si okrnjio (smanjio) njemu od četiri hiljade (mimo druge)?" Rekao je: "Samo (zato što) su (se) iselila sa njim njegova dva oca (tj. njegova dva roditelja)." Govori: "Nije on kao (onaj) ko se iselio sa svojom osobom (tj. sam sa sobom, sam)."

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Kesira, izvijestio nas je Sufjan od Aameša, od Ebu Vaila, od Habbaba, rekao je:

Iselili smo (se) sa poslanikom Allaha, pomilovao ga Allah i spasio.

- H - PRIČAO NAM JE Musedded, pričao nam je Jahja od Aameša, rekao je: čuo sam Šekika, sina Selemeta, rekao je: pričao nam je Habbab, rekao je:

Iselili smo sa poslanikom Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, tražimo (tj. tražeći mi sebi) lice Allaha (tj. Allahovo zadovoljstvo), i bila je nužna naša nagrada na Allaha. Pa od nas je (neko) ko je prošao (umro, ili poginuo), (i) nije jeo (na ovome svijetu) od svoje nagrade (nijednu) stvar. Od njih je (jedan takav i) Mus'ab, sin Umejra. Ubio se (tj. Ubijen) je (na) dan Uhuda, pa nismo našli (nijednu) stvar (ništa da) zamotamo (spremimo, opremimo) njega u nju osim (jedan) ogrtač. Bili smo kada smo (kada bi) pokrili s njim njegovu glavu, izašle bi njegove dvije noge. Pa kada pokrijemo njegove dvije noge, izašla je (izašla bi, pokazala bi se) njegova glava. Pa je zapovjedio nama poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, da pokrijemo njegovu glavu s njim (ogrtačem), a (da) učinimo (stavimo) na njegove dvije noge (nešto, neku količinu) od pirike (mirisne pirike - neka vrsta trave). A od nas je (neko) ko (je takav da) je sazeo (dospio na ovome svijetu) njemu njegov plod, pa on bere (trga) njega.

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Bišra, pričao nam je Revh, pričao nam je Avf od Muavijeta, sina Kurreta, rekao je: pričao mi je Ebu Burdete, sin Ebu Musa-a, Eš'arija, rekao je: rekao je meni Abdullah, sin Umera:

"Da li znaš šta je rekao moj otac za tvoga oca (tvome ocu)?" Rekao je: Rekao sam: "Ne." Rekao je: "Pa zaista moj otac rekao je za tvoga oca (tj. tvome ocu): "O Ebu Musa! Da li veseli tebe naše primanje Islama sa poslanikom Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, i naša seoba sa njim, i naša borba sa njim, i naš rad, sav on sa njim (da) se je ohladio nama (tj. učvrstio, da je ostao spašen, da je ostao zdrav), a da svaki rad (što) smo uradili njega poslije njega (poslije Muhammeda a.s. - da s njim prođemo tako da) smo se spasili od njega dovoljnošću (dostatnošću) glavu za glavu (tj. da se spasimo od toga našega rada kazne - da ne budemo kažnjeni za njega makar ne bili nagrađeni, dosta bi nam bila glava za glavu - glavica za glavnicu - da li te veseli da tako bude)?" Pa je rekao moj otac (u stvari treba da stoji: tvoj otac):

"Ne, tako mi Allaha! Već smo se borili poslije poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, i klanjali smo, i postili smo, i uradili smo mnogo dobra i primilo je Islam na našim rukama (na naše ruke, tj. posredstvom nas) mnogo ljudstvo (mnogo ljudi). I zaista mi zaista se nadamo to (da će nam donijeti veliku Božiju nagradu)." Pa je rekao moj otac:

"Ali ja, tako mi (Onoga) koji je (Taj što je) duša Umera u Njegovoj ruci zaista bih volio da se je to ohladio nama (tj. učvrstilo, zaledilo, ostalo zdravo nama), i da svaka stvar (što) smo uradili nju poslije (da) smo se spasili od nje dovoljnošću, glavu za glavu." Pa sam rekao: "Zaista tvoj otac (Umer) je, tako mi Allaha, bolji od moga oca (Ebu Musa-a, - a to se tumači tako da je stav straha vrijedniji od stava nade).

PRIČAO MI JE Muhamed, sin Sabbaha; ili: Doprlo je meni od njega (od Muhameda, sina Sabbaha), pričao nam je Ismail od Asima, od Ebu Usmana Nehdije, rekao je: čuo sam Ibnu Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, kada se je reklo njemu (da) je iselio (se on) prije svoga oca (čuo sam ga da) se ljuti, (i da) je rekao:

I došao sam ja i Umer na poslanika Allaha (tj. poslaniku Allaha), pomilovao ga Allah i spasio, pa smo našli njega spavajući (on podnevni san, spava podnevni san), pa smo se vratili k (svome) stanu (odsjedalištu). Pa je poslao mene Umer i rekao je:

"Odi (Idi), pa pogledaj da li se je probudio?" Pa sam došao njemu, pa sam unišao na njega (tj. njemu), pa sam se prisegnuo njemu. Zatim sam otišao k Umeru, pa sam izvijestio njega da se je on već probudio. Pa smo otišli k njemu žurimo žurenjem (tj. otišli smo mu mi vrlo žureći, vrlo se

žureći) dok je unišao njemu (Umer), pa se je (on) prisegnuo njemu, zatim sam se prisegnuo njemu (ja po drugi puta - a iz toga slučaja neki su zaključili da sam ja iselio se prije Umera, a to nije tačno).

PRIČAO NAM JE Ahmed, sin Usmana, pričao nam je Šurejh, sin Meslemeta, pričao nam je Ibrahim, sin Jusufa, od svoga oca, od Ebu Ishaka, rekao je: čuo sam Bera-a (da) priča, rekao je:

Kupio je (sebi) Ebu Bekr od 'Aziba (jedan deveći) samar, pa sam nosio (odnio) njega sa njim. Rekao je: Pa je pitao njega Azib o idenju (tj. o seobi) poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio. Rekao je:

"Uzelo se je na nas sa zasijedanjem (sa pažnjom, prismotrom), pa smo izašli noću, pa smo požurivali (hod tu) našu noć i naš dan dok je (ili: dok nije) ustao stajač podnevne vrućine (dok je nestalo sjene). Zatim se je podigla (ukazala) nama (jedna) stijena. Pa smo došli njoj, a ona ima (neku) stvar od hlada (ima nešto hlada)." Rekao je: "Pa sam prostro za poslanika (tj. poslaniku) Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (jednu) bundu (dugi ogrtač postavljen mješinom koji) je sa mnom (tj. bundu koju sam imao). Zatim je legao nauznačice na nju Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio. Pa sam otišao (da) otresem (tj. pometem prostor) što je okolo (oko) njega (bio), pa kada li ja (suočim se, suočih se, sretoh se) sa pastirom (jednim što) je već okrenuo (tj. krenuo) u bravićima (tj. sa ovčicama prema nama) hoće od (te) stijene kao (ono) koje (što) smo htjeli (mi takođe, tj. hoće hlada). Pa sam pitao njega:

"Za koga (tj. Čiji) si ti, o dječaće?" Pa je rekao: "Ja sam za omsicu (Ja sam omsice, omsičin, tj. Ja sam tog-i-tog)." Pa sam rekao njemu: "Da li je u tvojih brava od mlijeka (išta, imalo, tj. Ima li u tvojih ovaca imalo, išta mlijeka)?" Rekao je: "Da." Rekao sam njemu: "Da li si ti muzač (dakle: Hoćeš li nam pomusti koju ovcu)?" Rekao je: "Da." Pa je uzeo (jednu) ovcu od svojih brava. Pa sam rekao njemu: "Otresi vime." Rekao je: Pa je namuzao malo (malu količinu) od mlijeka. A sa mnom je (jedna kožna) posuda od vode (za vodu), na njoj je (jedna) krpa, već sam pogledao nju (promišljao o njoj; ili: već sam svezao nju) za poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa sam ljevao (nalio) na mlijeko (to sve) dok se je ohladio njegov najniži (najdonji dio), zatim sam donio njega Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, pa sam rekao:

"Pij, o poslaniče Allaha!" Pa je pio poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, dok sam se zadovoljio. Zatim smo otprtljali (krenuli), a tražioci (potjera, naši gonioći) su u (na) našem tragu. Rekao je Bera': Pa sam unišao sa Ebu Bekrom na njegovu porodicu (k njegovoj porodici), pa kada li Aiša, njegova kći ležačica (leži ona) nauznačice, već je pogodila nju vrućica (groznica). Pa sam vidio njezinoga oca pa (tj. da) je poljubio njezin obraz i rekao je:

"Kako si ti, o kćerčice?"

PRIČAO NAM JE Sulejman, sin Abdurrahmana, pričao nam je Muhamed, sin Himjera, pričao nam je Ibrahim, sin Ebu 'Ableta, da je 'Ukbete, sin Vessadža, pričao njemu od Enesa, sluge Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je (sluga Vjerovijesnikov):

Došao je (u Medinu) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, a nije u (među) njegovim drugovima prosijed (prosijede kose niko) osim Ebu Bekr, pa je oklopio (tj. obojio, ofarbao) nju sa knom i ketemom (biljkom čija se je boja upotrebljavala za bojenje kose na glavi - po nekima: ta biljka daje žutu boju za kosu).

A rekao je Duhajm: Pričao nam je Velid, pričao nam je Evzaija, pričao mi je Ebu Ubejd od Ukbeta, sina Vessadža, pričao mi je Enes, sin Malika, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Došao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (u) Medinu, pa je bio najstariji (od) njegovih drugova Ebu Bekr, pa je oklopio nju (kosu obojio) sa knom i ketemom, čak je bila jako crvena njezina boja (ili: čak je bila crna, mrko-crvena njezina boja).

PRIČAO NAM JE Asbag, pričao nam je Ibnu Vehb od Junusa, od Ibnu Šihaba, od Urveta, od Aiše da je Ebu Bekr, bio zadovoljan Allah od njega, oženio (jednu) ženu (oženio se sa jednom ženom) iz Kelbovića, rekne se (tj. ime je) njoj (ime joj je) Ummu Bekr. Pa pošto je iselio (poselio, oselio) Ebu Bekr, pustio je nju (razveo se je s njom). Pa je nju oženio njezin stričević, onaj pjesnik koji je rekao (tj. spjevao) onu (ovu) pjesmu (što) je oplakao (u njoj) nevjernike Kurejševića:

"I šta je to u bunaru, bunaru Bedra
Od abonosa (što) se krasi sa grbom?
I šta je to u bunaru, bunaru Bedra
Od pjevačica i pijača (pjanica) časnih?
Pozdravlja sa spasom Ummu Bekr (žena)
A da li je meni poslije moga naroda od spasa (mira)?
Priča nam Poslanik za (to) da ćemo živjeti
A kako je život jejina i (ptica) osvetnica?"

(Pod izrazom "I šta je to u bunaru, bunaru Bedra od abonosa što se krasi sa grbom?", misli se na ovo: I koliko se baci u bunar Bedra ljudi koji su imali posuđe od abonosa koje je ukrašeno sa mesom od kamiline, devine grbe? Riječi "Saden" pl. "Asdaun" znači jejina, i to muškarac jejine. Riječ "Hametun" pl. "Hamun", znači pticu za koju su predislamski Arapi vjerovali da izađe iz glave ubijenoga čovjeka i da ona traži da se ubijeni osveti vičući: "Napojite me! Napojite me!" To jest: "Napojite me krvi ubojice." Pa kada se ubijeni osveti, ona odleti. U nedostatku drugoga izraza, prevodilac je tu pticu nazvao izrazom osvetnica. Po nekima obje riječi u tekstu Asdaun i Hamun znače isto: ptica osvetnica, ali je druga riječ samo tumač značenjaprve, prethodne u tekstu i nazivaju je "atfun tefsirijjun". Ima još nekih tumačenja u vezi ove dvije riječi, ali ta tumačenja se neće navoditi. Pjesnik ovih stihova je bio idolopoklonik i on u zadnja dva stiha želi da istakne da on ne vjeruje u proživljenje poslije smrti o kojem priča Poslanik - Muhammed a.s..)

PRIČAO NAM JE Musa, sin Ismaila, pričao nam je Hemmam od Sabita, od Enesa, od Ebu Bekra, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Bio sam sa Vjerovijesnikom, pomilovao ga Allah i spasio, u pećini, pa sam podigao svoju glavu, pa kada li ja (suočim se, suočih se) sa nogama naroda (koji je tražio, progonio nas dvojicu). Pa sam rekao:

"O vjerovijesniče Allaha! Da (se dogodilo, da se dogodi) da je neki (od) njih pognuo (spustio niže) svoj vid (tj. pogled), vidio (opazio) bi nas." Rekao je:

"Šuti, o Ebu Bekre! Dvojica su (ovo, tj. Mi smo dvojica takva što) je Allah treći njima dvojici (pridružio se sa Svojom pomoći)."

PRIČAO NAM JE Alija, sin Abdullaha, pričao nam je Velid, sin Muslima, pričao nam je Evzaija - a rekao je Muhamed, sin Jusufa: pričao nam je Evzaija, pričao nam je Zuhrija, rekao je:

pričao mi je Ata', sin Jezida, Lejsija, rekao je: pričao mi je Ebu Seid, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Došao je (nekačav) Beduin k Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, pa je pitao njega o seobi (u ime vjere, zbog Allaha), pa je rekao (na to Muhammed a.s. njemu):

"Teško tebi! Zaista seoba (ta je takva da) je njezino stanje (tj. njezina stvar, njezino pravilno izvršenje) žestoko (teško). Pa da li ti imaš (štogod) od deva?" Rekao je: "Da." Rekao je: "Pa daješ (li) njihovu milostinju (milostinju od njih, za njih)?" Rekao je: "Da." Rekao je: "Pa da li poklanjaš od njih (na privremeno korišćenje mlijekom neku od njih, tj. daješ li na mužu, besplatno musti nekome neku devu)?" Rekao je: "Da." Rekao je: "Pa muzeš (li) njih (na) dan njihovoga dolaženja (vodi, napajalištu dajući jedan dio namuženoga mlijeka siromašnima)?" Rekao je: "Da." Rekao je: "Pa (ti) radi iza mora, pa zaista Allah neće okrnjiti tebi (To jest: Ako radiš to sve što si mi izjavio, što si mi odgovorio na moja pitanja, ne moraš seliti u Medinu, nego to tako radi makar živio od Medine daleko nekoliko mora, a ne jedno more, da moraš prelaziti, pa zaista ti Allah neće umanjiti Svoju nagradu) od tvoga rada (nijednu) stvar (ništa, nimalo)."

GLAVA

dolaženja (dolaska, stizanja) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, i njegovih drugova Medini (u Medinu).

PRIČAO NAM JE Ebul-Velid, pričao nam je Šubete, rekao je: obavijestio nas je Ebu Ishak, čuo je Bera-a, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Prvi ko je došao (stigao) nama je Mus'ab, sin 'Umejra, i Ibnu Umme Mektum. Zatim je došao na nas (tj. nama) 'Ammar, sin Jasira, i Bilal, bio zadovoljan Allah od njih (s njima).

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Bešara, pričao nam je Gunder, pričao nam je Šubete od Ebu Ishaka, rekao je: čuo sam Bera-a, sina Aziba, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je:

Prvi ko (koji) je došao nama je Mus'ab, sin Umejra, i Ibnu Umme Mektum, i bila su njih dva (običajno da) daju čitati ljudima (tj. njih dva poučavahu, poučavali su ljude učenju, čitanju Kur'ana). Pa je došao Bilal, i Sa'd i Ammar, sin Jasira. Zatim je došao Umer, sin Hattaba, u (tj. sa) dvadeset drugova Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio. Zatim je došao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio. Pa nisam vidio stanovnike Medine (da) su se veselili (i) sa (jednom, tj. i zbog kakve) stvari njihovim veseljem sa poslanikom (zbog dolaska poslanika) Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, čak su učinile (tj. počele) robinje (da) govore: "Došao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio." Pa nije došao dok sam čitao (pročitao poglavlje iz Kur'ana koje počinje ovako):

"Slavi (Hvali) ime tvoga (svoga) Gospodara najvišega."

(Poglavlje koje se ubraja, nalazi - u poglavljima od (mnogo) rastavljenoga (dijela Kur'ana, tj. od zadnjega dijela Kur'ana koji je mnogo izrastavljan, a to će reći podijeljen na mnoga kraća poglavlja, dok su u prva dva dijela duža poglavlja.)

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, izvijestio nas je Malik od Hišama, sina Urveta, od njegovoga oca, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje (s njom), da je ona rekla:

Pošto je došao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (u) Medinu, žestoko su se ugrijali (tj. dobili su vrućicu, groznicu) Ebu Bekr i Bilal. Rekla je: Pa sam unišla njima dvojici, pa sam rekla:

"O moj oče! Kako nalaziš sebe (tj. Kako se osjećaš - Kako si)?" I: "O Bilale! Kako nalaziš sebe (Kako si)?" Rekla je: Pa je bio Ebu Bekr kada je uzela (tj. kada bi uzela) njega (ta) vrućica (groznica, temperatura - bio je običaja da) govori (govorio bi):

"Svaki čovjek je pogođen jutrom u svojoj porodici
I smrt je bliža od kajiša njegove obuće."

(Ili: "Svaki čovjek je pozdravljen jutrom u svojoj porodici - A smrt je bliža od kajiša njegove obuće." To jest: Svakome čovjeku nazove "Dobro jutro!" njegova porodica, a on u takvom jednom danu bude iznenađen sa smrću i ne dočeka živ kraj dana, umre u tom danu ranu.).

A bio je Bilal (običaja) kada se je iščupala (prestala) od njega (ta) vrućica (da) podigne svoj (parajući, potresni) glas i govori:

"Zar ne! Da mi je znati da li ću zanočiti (jedne) noći
U dolini, a okolo mene pirika i (trava) dželil?!
I da li ću svakako doći (jednoga) dana vodama (mjesta) Medženneta?
I da li će se svakako pokazati meni Šamet i Tafil?"

(Medžennet je mjesto nekoliko milja udaljeno od doline Meke, a Šame i Tafil su ili dva brda u blizini Meke, ili dvije vode, vrela blizu Meke.)

Rekla je Aiša: Pa sam došla poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa sam izvijestila njega. Pa je rekao:

"Moj Bože! Daj zavoljeti k nama Medinu kao (kao što je) naša ljubav (za) Meku, ili (još) žešće (jače), i učini zdravom nju. I blagoslovi nam u njezinom sa-u i njezinom muddu (tj. i blagoslovi Ti nama sve ono što se mjeri mjerama "sa" i "mudd", a to je žito i voće), i prenesi njezinu vrućicu (groznicu), pa učini nju (groznicu) u Džuhfu."

(U komentaru Kastalanije veli se da je i ovo jedna od mu'džiza Muhammeda a.s., jer od tada ko se god napije vode u tom mjestu, dobije groznicu.)

PRIČAO MI JE Abdullah, sin Muhameda, pričao nam je Hišam, izvijestio nas je Mamer od Zuhrije, pričao mi je Urvete, sin Zubejra, da je Ubejdullah, sin Adijja, izvijestio njega: Unišao (Ušao) sam Usmanu. - H - A rekao je Bišr, sin Šuajba: pričao mi je moj otac od Zuhrije, pričao mi je Urvete, sin Zubejra, da je Ubejdullah, sin Adijja sina Hijara, izvijestio njega, rekao je:

Unišao sam Usmanu, pa je (Usman) očitovao se (tj. izgovorio je kelimei šehadet,, očitovanje, simbol vjere u Islamu, izjavu pripadnosti Islamu), zatim je rekao:

"Što se tiče poslije, pa zaista Allah je poslao Muhammeda, pomilovao ga Allah i spasio, sa istinom, i bio sam od (onih ljudi) ko (koji) se odazvao Allahu i Njegovom poslaniku i vjerovao je u (ono) što se je poslalo s njim Muhammed, pomilovao ga Allah i spasio. Zatim sam selio dvije seobe, i postigao sam (da budem, i postao sam) zet poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, i

prisegnuo sam se njemu, pa tako mi Allaha nisam pogriješio (prema) njemu, a niti sam prevario njega dok je (dok nije) usmrtio njega Allah, uzvišen je."

(To jest: "... i bio sam mu vjeran i poslušan do njegove smrti.")

Slijedio je njega (Šuajba) Ishak Kelbija, pričao mi je Zuhrija slično njemu (slično navedenom hadisu).

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Sulejmana, pričao mi je Ibnu Vehb, pričao nam je Malik. - H - A izvijestio me je Junus od Ibnu Šihaba, rekao je: izvijestio me je Ubejdulah, sin Abdullaha, da je Ibnu Abbas izvijestio njega da se je Abdurrahman, sin Avfa, vratio k svojoj porodici, a on je u (na) Mini u zadnjem hodočašću (što) je hodočastio njega Umer, pa je našao mene, pa je rekao Abdurrahman (pričajući Ibnu Abbasu za jedan slučaj koji se desio, a koji je bio naljutio halifu Umera taj dan): Pa sam rekao:

"O zapovjedniče vjernika! Zaista (ovaj) praznik (sezona hadža) skupi propalice (od) ljudi (uz dobre ljude ima i niskih, propalica), i zaista ja vidim (tj. mislim) da odgođiš (svoj naumljeni govor) do (vremena kada) stigneš (dodeš u) Medinu, pa (jer) zaista ona je kuća seobe i postupka (tj. govora i rada Muhammeda a.s.), i (da) dospiješ (muslimanskim) pravicima, i časnicima (uglednicima od) ljudi i njihovim posjednicima (imaocima) mišljenja." Rekao je Umer:

"Zaista ću ustati svakako u prvom mjestu (ustajanja što) ću ustati njega u Medini (ili: što budem ustao njega; ili: što budem ustao u njemu u Medini)."

(Ovdje je ovaj slučaj skraćeno spomenut, a biće spomenut opširnije u kasnijem tekstu. Jedan čovjek u tom danu je rekao da će, ako Omer umre, prisegnuti se na vjernost omsici - tom-i-tom, jer se i Ebu Bekru prisegnulo iznenada, na brzinu, pa je bilo dobro ispalo. To je naljutilo Umera, pa je bio rekao da će taj isti dan pred veče održati govor u kojem će upozoriti odgovorne i zaslužne ljude na opasnost od propalica da im otmu njihove stvari, tj. poslove upravljanja i rukovođenja. Na te riječi Umera, Abdurrahman je rekao onda ovo što je navedeno. Bez ovoga objašnjenja ne bi se mogao shvatiti smisao slučaja o kome je riječ u tekstu.)

PRIČAO NAM JE Musa, sin Ismaila, pričao nam je Ibrahim El-Ensarija, sin Sa'da, izvijestio nas je Ibnu Šihab od Haridžeta, sina Zejda sina Sabita, da je Ummul-Ala - (jedna) žena od njihovih žena (koja) se je prisegnula (na vjernost) Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, - izvijestila njega da je Usman, sin Maz'una, odletio (tj. bio dodijeljen) njima u (njihov) stan kada su bacili kocku (ždrijeb) Pomagači na stan (tj. za razmiještanje na stanovanje u svoje stanove) Iseljenika. Rekla je Ummul-Ala':

Pa se je razbolio Usman kod nas, pa sam njegovala njega (sve) dok je preminuo. I učinili (stavili, zamotali) smo ga u njegove odjeće. Pa je unišao nama Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio. Pa sam rekla: "Milost Allaha na tebe, o Ebu Saibe (nadimak Usmanov)! Moje je svjedočenje na tebe (za tebe) zaista (da) je već počastio tebe Allah." Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"A šta upoznava tebe (tj. Otkud ti znaš) da je Allah počastio njega?" Rekla je: Rekla sam: "Neću znati (Ne znam), sa mojim ocem si ti i mojom majkom (dostojan da se otkupiš), o poslaniče Allaha! Pa ko je (taj što će ga počastiti Allah ako nije Usman)?" Rekao je (Muhammed a.s.): "Što se tiče njega (Usmana), pa već je došla njemu tako mi Allaha sigurna stvar (tj. smrt). Tako mi Allaha

zaista ja zaista se nadam (da će biti) njemu dobro, a ne znam (pouzđano ni za sebe) tako mi Allaha, a ja sam poslanik Allaha šta će se učiniti sa mnom." Rekla je: "Pa tako mi Allaha neću čistiti (tj. izjavljivati za nekoga da je čist, bezgriješan ili spašen) poslije njega nijednoga (čovjeka, tj. nikoga, nikome)." Rekla je: Pa je to ožalostilo mene. Pa sam zaspala. Pa se pokazalo meni (u snu) za Usmana, sina Maz'una, (jedno) vrelo (koje) teče. Pa sam došla poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa sam izvijestila njega (o tom snu). Pa je rekao:

"To je njegovo djelo."

PRIČAO NAM JE Ubejdulah, sin Seida, pričao nam je Ebu Usamete od Hišama, od njegovoga oca, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, rekla je:

Bio je dan Bu'asa (jedan takav) dan (što) je proturio naprijed njega Allah, moćan je i veličajan je, za Svoga poslanika, pomilovao ga Allah i spasio.

(To jest: Boj na Bu'asu je prethodio, dogodio se je prije nego što je nastalo vrijeme dolasku Muhammeda a.s. u Medinu.)

Pa je došao (stigao) poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (u) Medinu, a već se je rastavila (rascijepila) njihova skupina i ubili su se (i pobijeni su) njihovi časnici (prvaci) u (tj. zbog) njihovoga ulaženja u Islam (lakše, jer da su bili živi prijašnji prvaci, ne bi se htjeli povoditi za Muhammedom a.s.).

PRIČAO MI JE Muhamed, sin Musenna-a, pričao nam je Gunder, pričao nam je Šubete od Hišama, od njegovoga oca, od Aiše da je Ebu Bekr unišao njoj, a Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, je kod nje (u) danu (praznika) mršenja, ili (u danu praznika) žrtve (da li za Ramazanski ili Hadždži, Kurban bajram), a kod nje su (nekakve) dvije pjevačice, pjevaju njih dvije o (onome) što su međusobno bacali (tj. dobacivali jedan drugome) Pomagači (o) danu Bu'asa. Pa je rekao Ebu Bekr:

"Svirala sotone (đavola zar ovdje)?" Dva puta (je to ponovio, rekao Ebu Bekr). Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio: "Pusti njih dvije (na miru), o Ebu Bekre! Zaista za svaki narod je (postoji, tj. Svaki narod ima jedan) praznik (dakle: Svaki narod ima svoj neki praznik), i (a) zaista naš praznik je ovaj dan."

PRIČAO NAM JE Musedded, pričao nam je Abdul-Varis. - H - A pričao nam je Ishak, sin Mansura, izvijestio nas je Abdusamed, rekao je: čuo sam svoga oca (da) priča, pa je rekao: pričao nam je Ebu Tejjah Jezid, sin Humejda, Dubeija, rekao je: pričao mi je Enes, sin Malika, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Pošto je došao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (u) Medinu, odsjeo je u visiji (visini, visokom dijelu) Medine u (jednom) plemenu (što) se govori (rekne) njima Amrubnuavfovići (Avfovi Amrovići). Rekao je (Enes): Pa je ostao (stanovao) u njih (među njima) četrnaest noći (tj. dana), zatim je poslao k skupini (ili: ka prvacima, glavarima od plemena) Nedžarovića (poziv, poruku). Rekao je: Pa su (oni) došli stavljajući (oni) sebi ogrlice (đerđane od) svojih sabalja (mačeva, tj. objesivši oni sebi sablje, mačeve o vrat kao ogrlice, đerdani što se vješaju o vrat). Rekao je: I kao da ja (sad) gledam k poslaniku (u poslanika) Allaha (Allahovoga), pomilovao ga Allah i spasio, na njegovoj samarici (tj. na devi njegovoj je on) i Ebu Bekr (ozadi, iza njega) je njegov sljedbenik (tj. pratilac), a skupina Nedžarovića je okolo njega (idu tako) dok je bacio (najzad

sedlo. tj. dok je odsjeo) u dvorište Ebu Ejjuba. Rekao je: Pa je bio (običaja da) klanja (tj. klanjavaše on) gdje je stigla (zatekla) njega molitva (vrijeme molitve), i klanja u odmaralištima (plandovalištima, obitavalištima) brava (ovaca). Rekao je: Zatim je zaista on zapovjedio za gradnju Bogomolje. Pa je poslao k skupini (ili: k poglavarima, prvacima) Nedžarovića (poziv), pa su došli, pa je rekao:

"O Nedžarovići! Zacijenite mi ovaj vaš zid (tj. vrt ograđen zidom)." Pa su rekli: "Ne. Tako nam Allaha ne tražimo njegove cijene (kod drugoga, od drugoga nikoga) osim k Allahu (kod Allaha, od Allaha), uzvišen je." Rekao je: Pa je bilo u njemu (tom vrtu) što govorim vama (što ću vam reći). Bili su u njemu (u tom vrtu) grobovi idolopoklonika, i bile su u njemu (nekakve) rupe (rovače; ili: ruševine; ili: deretine, vododerine), i bile su u njemu (nekakve) palme. Pa je zapovjedio poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, za grobove idolopoklonika pa su se povadili (iskopali), i za (te) rupe pa su se poravnale (uravnale, zatrpale) i za (te) palme pa su se posijekle. Rekao je (Enes): Pa su poredali (te) palme (u) Stranu Bogomolje (tj. u stranu prema kojoj se okreće kad se klanja). Rekao je: I učinili su (tj. napravili su) njezine dovratke kamenje (od kamenja). (Misli se na dovratke Bogomolje.) Rekao je: Učinili (tj. Počeli) su (da) prenose (te) stijene, a oni se služe pjesmom u (metru pjesničkom zvanom) redžezu, a poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, je sa njima, (i) govore:

"Moj Bože! Zaista ono nema dobra osim dobro drugoga svijeta (zadnjega, budućega života). Pa pomози Pomagače i Iseljenike!"

GLAVA

stanovanja (ostajanja) Iseljenika u Meki poslije izvršenja njegovih (tj. svojih) obreda (ili: svoga obreda, svoje pobožnosti, tj. obreda hodočašća-hadža).

PRIČAO NAM JE Ibrahim, sin Hamzeta, pričao nam je Hatim od Abdurrahmana, sina Humejda, Zuhrije, rekao je: čuo sam Umera, sina Abdul-Aziza, (da) pita Saiba, sina sestre Nemira (tj. Nemirovog sestrića):

"Šta si čuo o stanu (tj. o stanovanju, o boravljenju u stanovima) Meke?" Rekao je: "Čuo sam 'Ala-a, sina Hadremije, rekao je: rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Tri (noći, tj. Tri dana) je za Iseljenika (Iseljeniku dozvoljeno da ostane u Meki) poslije vraćanja (sa Mine, tj. poslije ophođenja okolo Kabe koje se obavlja nakon povratka sa Mine)."

(To je vrijedilo samo za Iseljenike, to jest za ljude koji su sa Muhammedom a.s. iselili iz Meke zbog progona koje su, kojeg su trpili od idolopoklonika prije nego su i stanovnici Meke primili Islam nakon osvojenja Meke od strane muslimana. Ti iseljenici ni poslije osvojenja Meke nisu se smjeli zadržavati u Meki više od tri dana kada bi dolazili da obave hadž. Bilo im je haram - zabranjeno da ostaju dulje od tri dana.)

GLAVA:

Otkuda (tj. Odakle, otkada, od kada) su datirali (islamski) datum.

(To jest: Od kojega događaja su odredili islamsku eru, muslimansko računanje vremena, početak muslimanskoga kalendara za označavanje istorije muslimana, za računanje vremena i označavanje dana, mjeseca i godine na spisima i aktima.)

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Meslemeta, pričao nam je Abdul-Aziz od svoga oca, od Sehla, sina Sa'da, rekao je:

Nisu brojali (računali svoju istoriju, vrijeme, datume) od vremena poslanstva Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, a niti od njegove smrti, nisu brojili (oni ni od jednoga drugoga događaja) osim od njegovoga dolaska (od vremena njegovoga stizanja u) Medinu (kao iseljenika iz Meke).

(Po predanju od Ibnu Abbasa r.a. Hidžra je uzeta kao početak muslimanske ere u vrijeme dok je halifa bio Umer r.a. sedamnaeste godine poslije Hidžre, a to je bio predložio Alija r.a., i usvajanjem njegovoga predloga od strane Umera r.a., Hidžra postade događaj od kojega muslimani počеше računati vrijeme, a svi drugi predlozi su odbačeni. To je kratak sadržaj iz komentara 'Ajnije o ovome pitanju.)

PRIČAO NAM JE Musedded, pričao nam je Jezid, sin Zurej'a, pričao nam je Mamer od Zuhrije, od Urveta, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, rekla je:

Uzakonila (Propisala) se je molitva dva naklona (tj. da ima dva rekata-naklona). Zatim se je iselio Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, pa se je uzakonila četiri (rekata-naklona da ima), i ostavila se je molitva putovanja (namaz na putovanju) na prvom (uzakonjenju-propisu).

Slijedio je njega (Jezida) Abdurrezzak od Mamera.

(Pod molitvom se misli na obaveznu molitvu - fard -, a pod putovanjem se misli na dulje putovanje, koje po hanefitima-hanefijama iznosi tri dana pješaćenja sa običnim odmaranjem.)

GLAVA

govora Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio: "Moj Bože! Provedi (ili: Sprovedi, Potpiši) mojim drugovima njihovu seobu (a to će reći: Upotpuni je, Ne okrnji nagradu za nju njima)." I (GLAVA) njegovoga oplakivanja (osjećanja bola) za (onim) ko je umro u Meki (između onih koji su se bili iselili iz Meke u Medinu).

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Kaze'ata, pričao nam je Ibrahim od Zuhrije, od Amira, sina Sa'da sina Malika, od njegovoga oca, rekao je:

Posjetio je mene Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, godine hodočašća opraštanja (tj. u godini opraštajnoga hadža) od (tj. iz razloga, zbog) bolesti (jedne takve da) sam se nadnio (nadvirio bio) od nje (zbog nje) nad smrt. Pa sam rekao:

"O poslaniče Allaha! Doprlo je meni od bola (od bolesti ono) što vidiš, a ja sam bogat (imućan, posjednik velikoga imanja), a neće naslijediti mene (niko) osim kći moja jedna. Pa da li (da) milodarim (podijelim, zavještam) sa dvije trećine svoga imanja?" Rekao je: "Ne." Rekao je: "Pa (da) milodarim sa njegovom polovinom (da dam pola svoga imanja)?" Rekao je: "Ne." Rekao je: "Trećina (je dozvoljena, ili: dovoljna), a (i) trećina je mnogo. Zaista ti da ostaviš svoje potomstvo (kao članove društva) imućne - bolje je od (toga nego) da ih ostaviš siromašne (pa da oni onda) pružaju dlan ljudima."

Rekao je Ahmed, sin Junusa, od Ibrahima: "Da ostaviš svoje nasljednike...." "I nisi trošač (trošitelj nikakvoga) troška (što) tražiš s njim lice (tj. zadovoljstvo) Allaha (pa da ćeš drukčije proći) osim (tako da) će nagraditi tebe Allah za njega, čak (i za onaj) zalogaj (što) učiniš (staviš) njega (kojeg staviš) u usta svoje žene." Rekao sam: "O poslaniče Allaha! Ostavljam se ozadi (iza, ozada) poslije svojih drugova (da živim, a oni izginuše kao šehidi, šehiti-mučenici)." Rekao je: "Zaista ti se nećeš (nikad) ostaviti ozadi (iza), pa (da) uradiš (neki dobar) rad (djelo što) tražiš sebi s njim lice Allaha (pa da ćeš drukčije proći) osim (tako da) ćeš sebi povećati s njim (tim djelom) stepen i visinu. I možda ti (da) se ostavljaš ozadi (tako) da se okoriste s tobom (neki) narodi i (da) se oštete s tobom (neki) drugi. Moj Bože! Provedi (Sprovedi) mojim drugovima njihovu seobu (iseljenje), i ne povrati ih na njihove pete (tj. natrag u idolopoklonstvo). Ali bijedni (jadni) Sa'd, sin Havleta!"

Oplakuje (Izražava bol) za njim (tim riječima) poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (zbog toga što se desilo) da je preminuo u Meki. A rekao je Ahmed, sin Junusa, i Musa (pričajući njih dva) od Ibrahima: "Da ostaviš svoje nasljednike.... (umjesto: svoje potomstvo)."

GLAVA:

Kako je izvršio bratimljenje Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, među svojim drugovima (kako je bratio, pobratio svoje drugove).

A rekao je Abdurrahman, sin Avfa: Izvršio je bratimljenje Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, između mene i između Sa'da, sina Rebi'a, pošto smo stigli (došli u) Medinu. A rekao je Ebu Džuhafete: Izvršio je bratimljenje Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, između Selmana i Ebu Derda-a.

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Jusufa, pričao nam je Sufjan od Humejda, od Enesa, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Stigao je (Došao je) Abdurrahman, sin Avfa, pa je izvršio bratimljenje Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, između njega i između Sa'da, sina Rebi'a, Ensarije, pa je izložio (ponudio) njemu da raspolovi njemu svoju porodicu (svoje žene) i svoje imanje, pa je rekao Abdurrahman:

"Blagoslovio Allah tebi u tvojoj porodici i tvome imanju! Pokaži mi na trg (pijacu gdje vam je, gdje se nalazi)." Pa je čario (zaradio jednu) stvar (tj. nešto malo) od sira i masla. Pa je vidio njega Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, poslije (nekoliko) dana, a na njemu prljavština (muzga, trag) od žutla (tj. masna mrlja od žutoga mirisa - a to će reći od žute pomade koja je bila znak da se je oženio onaj ko se njom namazao, namaže). Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Šta (li) je (to), šta, o Abdurrahmane?!" Rekao je: "O poslaniče Allaha! Oženio sam se (sa jednom) ženom od Pomagača." Rekao je: "Pa šta si potjerao u (tj. za) nju (tj. Pa šta si joj dao vjenčanoga dara)?" Pa je rekao: "Mjeru (jedne) košpice od zlata." (Košpice od datule, hurme.) Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio: "Piruj (tj. Napravi ženidbenu gozbu, pir), i da sa ovcom (jednom, tj. makar sa jednom ovcom; pa makar da zakolješ i ispečeš jednu ovcu)."

GLAVA.

PRIČAO NAM JE Hamid, sin Umera, od Bišra, sina Mufaddala, pričao nam je Humejd, pričao nam je Enes da je Abdullah, sin Selama, (bio jedan Židov u Medini što) je doprlo njemu stizanje (dolazak) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (u) Medinu, pa je došao njemu (da) pita njega o (nekim) stvarima. Pa je rekao:

"Zaista ja (sam) pitalac (ispitivač, hoću da pitam) tebe o trima (stvarima, o tri stvari što) neće znati (što ne zna) njih (niko drugi) osim (jedan) vjerovijesnik. Šta je prvi (od) znakova Časa (smaka svijeta, Koji je prvi znak smaka svijeta; ili: Časa proživljenja, uskrснуća nakon smaka svijeta; Časa sudnjega dana)? I šta je (I koje je) prvo jelo (što) će jesti njega stanovnici raja? I šta je umu djeteta (da) se iščupa (tj. da sličiči, da bude nalik) k svome ocu, ili k svojoj majci?" Rekao je:

"Izvijestio me je za njega (za sve to, tj. o tome) Džibril maločas (maloprije)." Rekao je sin Selama: "To je neprijatelj Židova od (tj. između) anđela." Rekao je: "Što se tiče prvoga (od) znakova Časa, pa (to) je (jedna) vatra (koja) će sakupljati (skupiti) njih od istoka ka zapadu. A što se tiče prvoga jela (što) će jesti njega stanovnici raja, pa (to) je povišenje (višak od) jetre ribe (određene velike ribe).

(Ili: višak jetre kita. Jer "hutun" znači i kit.)

A što se tiče djeteta, pa kada je prestigla (nadmašila, nadvladala) voda (sperma određenoga) čovjeka vodu (određene) žene, iščupala (tj. privukla) je dijete (da sličiči k ocu); a kada je prestigla voda žene vodu čovjeka, iščupala (privukla) je dijete (žena, majka k sebi da sličiči na nju)." Rekao je:

"Svjedočim da nema božanstva osim Allah (osim Allaha) i da si ti poslanik Allaha." Rekao je: "O poslaniče Allaha! Zaista su Židovi narod lažljiv (klevetnički), pa pitaj ih o meni prije (nego) da znaju (saznaju) za moje primanje Islama." Pa su došli Židovi. Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio: "Koji (Kakav) je čovjek Abdullah, sin Selama u (među) vama?" Rekli su: "Najbolji je (od) nas i sin najboljega (od) nas; i najvrijedniji (od) nas i sin najvrijednijega (od) nas je (on). Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio: "Da li ste vidjeli (mislili, tj. Šta mislite) ako je Abdullah, sin Selama primio Islam?" Rekli su: "Dao utočište njemu (tj. Sačuvao ga) Allah od toga!" Pa je povratio (tj. ponovio to) njima, pa su rekli (odgovorili) sličično tome. Pa je izašao k njima Abdullah (iz skrovišta) pa je rekao:

"Svjedočim da nema božanstva osim Allah i da je Muhammed poslanik Allaha." Rekli su (Židovi): "Najgori je (od) nas i sin najgorega (od) nas." I okrnjivali (tj. omalovažavali) su ga. (To jest: I kudili su ga.). Rekao je: "Ovo je (To je ono čega) se bojah (čega sam se bio plašio), o poslaniče Allaha."

PRIČAO NAM JE Alija, sin Abdullaha, pričao nam je Sufjan od Amra, čuo je Ebu Minhala Abdurrahmana, sina Mut'ima, rekao je:

Prodao je (jedan) sudioniča (drug) moj (nekoliko) srebrenjaka u trgu (tj. na pijaci) odgađanjem (plaćanja cijene, ili primanja, odnosno davanja u posjed prodane stvari). Pa sam rekao (čudeći se):

"Slava Allahu! Zar je dobro (ispravno) ovo (ovako činiti)?" Pa (mi) je rekao (taj drug): "Slava Allahu! Tako mi Allaha zaista već sam prodao njih u trgu (na pijaci), pa nije kudio njega (tj. taj postupak) nijedan (čovjek, niko)." Pa sam pitao Bera-a, sina Aziba, pa je rekao:

"Stigao (Došao) je (u Medinu kao iseljenik) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, a mi međusobno prodajemo ovom prodajom (tj. na ovaj način), pa je rekao:

"Što je bilo rukom sa rukom (rukom u ruku, tj. iz ruke u ruku prodato i kupljeno), pa nije s njim (nije u njemu, nije u tome nikakva) šteta (grieh); a što je bilo odgađanjem (nekakvim odlaganjem), pa neće biti (tj. pa to nije) dobro (nije ispravno, nije dozvoljeno). I (ti) sretni (tj. pronadi, nađi) Zejda, sina Erkama, pa pitaj njega, pa (tj. jer) zaista on je bio najveći (od) nas trgovinom (za trgovinu)." Pa sam pitao Zejda, sina Erkama, pa je rekao slično njemu (slično tome).

A rekao je Sufjan jedanput (u pričanju ovako): Pa je stigao (došao) nama Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (u) Medinu, a mi međusobno prodajemo - i rekao je: - odgađanjem do vremena (izvršenja hodočašća), ili (do) hodočašća (da platimo cijenu, odnosno da predamo ili primimo u posjed prodatu stvar).

GLAVA

dolaska (dolaženja) Židova Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, kada je stigao (došao u) Medinu.

"..... hadu....", (ta riječ iz teksta Kur'ana) je (značenja): postali su Židovi (tj. A od onih koji su postali Židovi, tj. koji su bili Židovi; ili: koji su Židovi ima ih koji mnogo slušaju laž....). A što se tiče Njegovoga govora: ".... hudna....", (pa to) je (značenja) "tubna": vratili smo se (tj. pokajali smo se, kajemo se). "Haidun" je "taibun": vraćać (koji se vraća, tj. pokajnik).

PRIČAO NAM JE Muslim, sin Ibrahima, pričao nam je Kurrete od Muhameda, od Ebu Hurejreta, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Da je vjerovalo u mene (Da je vjerovalo mene) deseterica (deset ljudi) od Židova, zaista biše (zaista bih) vjerovali u mene Židovi."

(Pod "deset ljudi" misli se, po nekim komentatorima, na deset uglednih poglavica, židovskih vođa.)

PRIČAO MI JE Ahmed, ili Muhamed, sin Ubejdulaha, Gudanija, pričao nam je Hammad, sin Usameta, izvijestio nas je Ebu Umejs od Kajsa, sina Muslima, od Tarika, sina Šihaba, od Ebu Musa-a, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Unišao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (u) Medinu, a kada li (tamo ono neki) ljudi od Židova poštuju (doslovno: drže za veliki dan - dan zvani ašura' (deseti dan prvoga mjeseca mjesečeve godine) i poste ga. Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Mi smo preči za njegov post (za njegovo postenje, da se posti taj dan, za post tog dana)." Pa je zapovjedio za njegovo postenje (da se posti taj dan).

PRIČAO NAM JE Zijad, sin Ejjuba, pričao nam je Hušejm, pričao nam je Ebu Bišr od Seida, sina Džubejra, od Ibnu Abbasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je:

Pošto je stigao (došao) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (u) Medinu, našao je Židove (da) poste (dan zvani, koji se zove) ašura. Pa su se pitali (oni, tj. pitani su bili oni) o tome, pa su rekli:

"Ovo je on - dan koji je (taj što) je pokazao (pobjednikom, tj. pomogao) Allah u njemu (u kojem je pomogao Allah) Musa-a (Mojsija) i Izraelićane nad faraonom, i mi postimo njega poštovanjem (iz poštovanja prema) njemu." Pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Mi smo bliži sa Musa-om (bliži Musa-u) od vas (nego vi)." Zatim je zapovjedio za njegovo postenje.

PRIČAO NAM JE Abdan, pričao nam je Abdullah od Junusa, od Zuhrije, rekao je: izvijestio me je Ubejdulah, sin Abdullaha sin Utbeta, od Abdullaha, sina Abbasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice da Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, spuštaše svoju kosu (tj. bio je običaja da pusti svoju kosu da mu padne na čelo), a bili su idolopoklonici (običaja da) rastavljaju svoje glave (tj. da razdijele kosu svojih glava po sredini glave okrenuvši je na stranu tako da na čelo ne pada nimalo). A bili su pripadnici Biblije (Židovi i kršćani običaja da) spuštaju svoje glave (tj. kosu svojih glava niz čelo). A bio je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (običaja da) voli slaganje (sa) pripadnicima Biblije (sa Židovima i kršćanima) u (svemu onome ponašanju i vladanju) što se nije njemu zapovjedilo o njemu za (neku) stvar (za nešto).

(To jest: Ako njemu nije bila objavljena od Uzvišenoga Allaha neka zapovjed ili objava o nekom postupku, o nečemu - onda je on volio da u takvom slučaju čini onako kao Židovi i kršćani, nego kao što to čine idolopoklonici i bezvjernici; volio je oponašati Židove i kršćane nego druge.)

Zatim je rastavio Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (kosu za) svoju glavu (tj. Zatim je i on začesljavao svoju kosu tako da bi je razdijelio po sredini i ne bi je spuštao na čelo, niz čelo).

(To će reći: Zatim je oponašao i druge u stvarima i postupcima koji nisu od neke bitne i osobite važnosti kao što je počesljavanje kose na glavi.)

PRIČAO MI JE Zijad, sin Ejjuba, pričao nam je Hušejm, izvijestio nas je Ebu Bišr od Seida, sina Džubejra, od Ibnu Abbasa - bio zadovoljan Allah, uzvišen je, od njih dvojice (tj. bio zadovoljan Uzvišeni Allah od njih dvojice - s njima dvojicom) - rekao je:

"Oni, pripadnici Biblije (Židovi i kršćani) su podijelili njega (Kur'an na) dijelove, pa su vjerovali (pa vjeruju) u neki (dio) njega, a nisu vjerovali (a ne vjeruju) u neki (dio) njega."

(To je tumačenje ajeta: "Ellezine džealul-Kur'ane 'idine: Koji su učinili Kur'an dijelove (na dijelove).")

GLAVA

primanja Islama Selmana Farisije (Perzijanca), bio zadovoljan Allah od njega (s njim).

PRIČAO NAM JE Hasen, sin Umera sina Šekika, pričao nam je Mutemir: rekao je moj otac. - H - A pričao nam je Ebu Usman od Selmana Farisije (Perzijanca) da je on (u svome životu bio u takvim prilikama i okolnostima da) se je izmijenilo njemu deset i nekoliko (gospodara, vlasnika prelazeći on kao rob) od gospodara ka (do) gospodaru.

(Veli se da ovo znači da je on stalno tragao za istinom kroz svoj dugi i teški život, ali tek je istinu uvidio kad je saznao za Islam i kada ga je primio. U samome se tekstu, inače, ne spominje njegovo primanje Islama, niti nešto u vezi s tim. Još manje ima veze sa njegovim primanjem Islama dalji tekst koji će sad da uslijedi.)

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Jusufa, pričao nam je Sufjan od Avfa, od Ebu Usmana, rekao je: čuo sam Selmana, bio zadovoljan Allah od njega, (da) govori:

Ja sam od Rame Hurmuza (poznatoga, čuvenoga grada u Perziji, u pokrajini Huzistan).

PRIČAO NAM JE Hasen, sin Mudrika, pričao nam je Jahja, sin Hammada, izvijestio nas je Ebu Avanete od Asima Ahvela, od Ebu Usmana, od Selmana, rekao je:

Razmak (Međuvrijeme, interval, tj. Period vremena u kojem nije poslat nijedan poslanik od Uzvišenoga Allaha) između Isa-a i Muhammeda, pomilovao Allah njih dvojicu i spasio, je (bio, iznosio je) šest stotina godina.

(Upotpunio se je četvrti dio, a slijedi njega peti dio. Njegov početak je KNJIGA ratovanja - ratova, vojnih poduhvata.)

SADRŽAJ:

četvrtoga dijela od Sahihul-Buharije, skraćivajući (tj. ograničavajući) se u njemu na KNJIGE i osnove GLAVA (i osnovna poglavlja) i prevode (tumačenja).

Strana:

GLAVA pozivanja Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, k Islamu i (svome) vjerovijesništvu, i da ne uzima neki (od) njih neke (za) gospodare osim Allaha, i (GLAVA) Njegovoga govora, uzvišen je: "Nije bilo (ni) za (jednoga) čovjeka da dadne njemu Allah....", do kraja (toga) ajeta (vidi cio tekst tog ajeta).	1
KNJIGA početka stvaranja.....	100
Priča (Hadis u vezi izvjesne) pećine.....	212
GLAVA pohvalnih (lijepih) djela.....	220
GLAVA priče Zemzema.....	227
GLAVA (onoga) što je došlo o imenima poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio.....	233
GLAVA opisa Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio.....	236
GLAVA znakova vjerovijesništva u Islamu.....	243
GLAVA vrlina drugova Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio.....	271
GLAVA lijepih (pohvalnih) djela Iseljenika i njihove vrijednosti (vrline).....	273
GLAVA lijepih (pohvalnih) djela Pomagača i td.....	321
GLAVA sparivanja (vjenčavanja) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, Hadidžu (sa Hadidžom) i (GLAVA) vrijednosti nje (Hadidže), bio zadovoljan Uzvišeni Allah od nje (s njom).....	335
GLAVA izgradnje (tj. opravke) Ka'be.....	341
GLAVA dana predislamlja (džahilijeta).....	341
GLAVA (onoga) što je sreo Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, i njegovi drugovi od idolopoklonika u Meki.....	348
GLAVA iseljenja Abesinije (seobe u Abesiniju).....	356
GLAVA hadisa (određenoga) putovanja noću.....	361
GLAVA iseljenja (seobe) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, i njegovih drugova k Medini.....	367
GLAVA: Otkuda (tj. Odakle) su datirali datum.....	386
SADRŽAJ.....	392

(Upotpunio se sadržaj)

SA IMENOM (U IME) ALLAHA MILOSRDNOGA MILOSTIVOGA